VITT. EMANUELE
7ηA
19
30.55.

c .8

DE NATVRA
DAEMONVM
LIBRI IIII.

IO. LAVRENTII ANANIAE
TABERNATI
THEOLOGI.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Collegij Rom. Soc. Jesu . Cat. inscrip.

CVM PRIVILEGIO.

938

VENETIIS M. D. LXXXI.

44
B. S.

ILLVSTR.MAE

CONSTANTIAE

CARRECTAE

IO. LAVRENTIVS ANANIA

TABERNAS.

S. D.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

ETSI Pericles Athenienſis, Ill.ma Domina, ne laudes quidẽ feminarum domo efferri oportere aiebat; tamen eam ſententiam popularibus, non autem principibus, conuenire, vetus ſcena argumẽto eſt, quę plebeias uirgines in comœdiis loqui non paſſa, Regias in tragœdiis oſtentare ſolita fuit. Virtus enim, & laudis, & gloriæ parens, eo honeſtior eſt, atq. ſplendidior, quo altioris dignitatis gradu locata eſt, tantoq. ad hominum memoriam latius emanat, quãto exemplum ad plures, atq. excellentiores tranſire poteſt.

Quod ſi ullius umquam primarię femi-
nę, aut heroines uita, atq. acta in ore
hominum cum laude uerſata ſunt; tua
profecto ita florent, ut nulla umquam
obliuione deleri poſſe uideantur. Ete-
nim,ut genus conſideretur; Paternum
tibi a Germanis Imperatoribus deſcen
dit;Maternum cum Romanis Pontifici-
bus coniunctum eſt. Nam M.Antonius
Carrectus, Melphicenſiū Princeps,Re-
gię Claſsis pręfectus, pater tuus,a Mar-
chionibus Finalis,Cęuæ, Sauonęq. Do
minis longa ſerie ortus eſt, qui a Saxo-
nica Imperatoria familia originem du-
cunt. Mater uero e gente Piccolhomi-
nea Pios Pontifices arctiſsima attingit
neceſsitudine. Eſt igitur tua in familia
præter pleroſq. Principes, & Maieſtas
Imperatorum, qui Regibus præſtant,&
Pontificum Sanctitas,qui ipſis Impera-
toribus antecellunt. Quod ſi hę dignita
tes,duo lumina rerum humanarum exi
ſtimantur, quantus tandem in te erit
ſplendor, quæ utraq. claritate illuſtra-
ta es? Verum enimuero, ut hiſce or-

namentis

namentis fulges, ita parua præ te eadem putans, tuis ipſa uiribus ad gloriam niteris. Nam cum tibi abunde omnia, quæ a fortuna proficiſcuntur, bona contigiſſent, quaſi tua illa non eſſent, uirtutem ſolam amplexata es, quæ certa poſſeſsio, æternaq. habetur. Iam primum Carolo Anoiæ Sulmonenſium Principi nuptui tradita, clariſsimo, ac fortiſsimo uiro, antiquiſsimam familiã ad ſummam ſpem, & maiorem gloriam tua uirtute, atq. ope excitaſti, a qua ſummi uiri interitu tantiſper diſcluſa, ita in totius familiæ beneuolentia perſeueraſti, ut nec magis eam diſiunctam doleant, quam amore cõiunctam perpetuo gaudeant. Et cum liberi abs te ſuſcepti non eſſent, Chriſti pauperes, recteq. facta tuos liberos eſſe exiſtimans, pietate, ac beneuolentia innumerabilem, nulloq. tempore perituram prolem, tibi in cęlis paraſti, atque quotidie paras. Omitto Sanctarum Aedium peregrinationes, ac cõtinuas uiſitationes pro pietate ſuſceptas. Omitto

Vir-

Virgines locatas nuptiis. Omitto templa reſtituta, ornata, poſita; quæ etſi ita facis, ut ſciri, inane mundi nomen ſpernens, nolis, ceu uere Chriſtum, dictis, factisq. ſectans; magnificentia tamen ſeſe produnt, & ſtylo æterno in Chriſti lapide ab Angelis ſcribuntur. Vita uero pure honeſteq. acta, qui cum comparetur? an cum aliqua Græca, an cum aliqua Romana? non inquam. at cum iiſdem diuinis Nuntiis, qui ut te ad bene agendum excitant, ita ab inſidiis dæmonum ſemper defendunt, ac tuentur. Quod cum ita foret, cogitanti mihi hos de natura Dæmonum libellos, a me tantum ob Dei laudem, ac gloriam compoſitos, cui potiſsimum nuncuparem; Tu ipſa in primis uere uirtutum exemplar in hac vrbe, quæ inter alias uſqueadeo caput extulit, facile occurriſti, quæ illorum artes, aſtutias, perpetua continentia, uitæ integritate, ingenii ſolertia, beneficiorum munere, Angelorum præſidio, ſumma denique Dei Opt. Max. gratia, ac benignitate perpetuo

elu-

eluſeras. ut lætandum tibi potius eſſet, tot,tantisq. dotibus auctę, cum tibi imponere non potuerint, quam uerendum, ne illorum technæ, aut doli noti non eſſent. Sed tibi inſcripſimus, quod aliis ſcripſimus, ut tibi oblectamento, reliquis documento eſſe poſſent. Paruum munus omnino quis eſt, qui neget? Sed neq. diuiti opes, nec ornamenta omnibus rebus ornatiſsima addenda fuerunt. Lætare igitur, propriis bonis, uel Deo gratias age, quod, in altiſsima fortuna poſita, ſupra altiſsimam fortunam uirtute emineas. Vale. Neap. Kal. Mart. M.D.LXXXI.

INDEX
RERVM
MEMORABILIVM

A

ABACVCH ab Angelo exportatus fol. 149
Abiuratio dæmonis cuiuſdam 203
Abrabam primus Dei martyr 51
Abuſus diuinarum appellationum 102
Abuſus imaginum conficiendi 172
Accubus puellæ oppreſſor 146
Acetum cur Chriſtus non biberit 136
Acies a dæmone inſtructę 137
Acta, & ficta dæmonum 151
Actiones dæmonum in corpore humano 125
Adam, Euæ impulſu peccauit 31
Aduentus Chriſti teſtes 67
Aegritudines corporum a dæmone 130
Aegyptij cur imaginibus uſi 170
Aemulantur dæmones Angelis 107

† Aemu-

Aemulus Dei Dæmon 201
Aeſculapij templum 160
Aggreſsiones dæmonum in homines 162
Alaſtores, & Palamei ſpiritus, qui 164
Alexander a ſpiritibus monitus 161
Amorum faces a dæmone 97
Angeli, plures ne in infernum detruſi, an in cælo ſeruati 24
Angelorum claſſes 12
Angelorum miniſterio ligati dæmones 138
Angelorum prœlium ubi commiſſum 18
Angelus hominis cuſtos 39
Angues Nili 184
Animæ immortalitatem qui negarint 5
Animæ ligari non poſſunt a dæm. 191
Animantium ſimilitudinem aſſumunt dæmones 108
Aquilonis denominatio in dæmone 38
Arabes crucem uenerati 153
Argenti fodinæ dæmonum 190
Ariſtotelis doctrinam puella dæmoniaca profeſſa eſt 196
Arma a dæmonibus hebetata 187
Arma metuere cur dicantur dæm. 155
Aſmodeus luxuriæ princeps 208
Aſpectus cęleſtes quos aufugiat dæmones 182
Aſtrologiæ cognitio non exacta 1
Aſtrologiæ ueritas 168
Aſtutia dæmonum in fodinis 190

Augu-

Auguſtus cur Antonio formidabilis 206
Aurum diaboli inſtrumentum 175

B

BATHI uexillum 172

C

CABALA falſa, quæ 88
Cabaliſtarum error 9
Cadaueribus, cur gaudeant dæm. 116
Carnes humanas uocant dæmones 115
Choreæ dæmoniacorum ludorum 148
Chriſti aductus diabolico cultui pernicioſus 65
Chriſtus a dæmone translatus 149
Circulos cur ingrediantur dæmones 103
Colophonæ reſponſa quid portenderent 63
Confeſsio dæmonum 186
Confuſio linguarum in dæmoniacis 195
Corpora exportari a diabolis 148
Corpora dæmonum exigua 118
Cultus uariarum gentium 79.80
Cupiditatibus malorum ſatisfaciunt dæmones 206

D

DAEMON meridianus, qui 38
Dæmon Angelum lucis effingit 96
Dæmon mulieres facilius decipit 151
Dæmone affecti, cur non continue exagitentur 125
Dæmones eſſe 6
Dæmones quid ſint 7

Dæmones quomodo creati 11
Dæmones, unde anſam nobis nocendi ſumant 44
Dæmones omnia intelligere 27
Dæmones, qui in aere remanſere 28
Dæmones, honores diuinos ſibi tribuendi cupidi 71
Dæmones, quomo do cultum ſibi uindicent diuinum 82
Dæmones nullo corpore iuncti 105
Dæmones animarum ſpecies referunt 120
Dæmones Dei contemptores 132
Dæmones cur nunc relinquantur aliquando in corporibus 156
Dæmones, cur non ſemper a corporibus diſcedere cogantur 158
Dæmones in maſſam auream 181
Dæmones cogi ſe fingunt 190
Dæmones arma non metuunt 155
Dæmones ſubterranei 164
Dæmonum nocendi cupiditas 123
Dæmoniaci quo tempore non uexentur 152
Dæmoniaci diuerſis linguis docti 194
Dæmoniacorum pœnæ diuerſæ 129
Dagon Syrorum Idolum 173
Damnum quibus maius fiat a dæm. 179
Defenſiones hominũ a dæmone ſuſceptæ 136
Demaratus in lupum 180
Deorum uariorum cultus unde 135

Deus,& homo qui ſignificetur 70
Deus, cur dæmones nobis ſe oſtendi permittat 104
Deus cur dæmones malefacere permittat 123
Diabolus Moloſsi formam gerens 154
Diabolus imaginum introductor 171
Diabolus in canem 192
Differentia morbi naturalis,& dæmoniaci 177
Differentiæ dæmonum 12
Difficultas cognoſcendi dæmonum 1
Difficultas cohibendi dæmoniacos 128
Dionyſij Areopagitæ dictum 165
Diuerſi ab eodẽ dæmone obſideri nõ pñt 196
Diuinatio per ſomnia, unde 89
Diuites cur à Chriſto reprehendantur 161
Dolores a dæmone illati 208
Domus ſpiritibus uexata 156
Domus a dæmone uexata 200
Draco,nomen diaboli 26

E

Eleazari anulus 169
Elementa dæmonibus obnoxia 163
Elementis abutuntur dæmones 134
Eua a diabolo tentata 29
Exorciſtarum præceptum 157
Exorciſtæ cur non timeantur a dæmone 159
Exorciſtæ iocoſo quid acciderit 204
Expulſio dæmonum per quaſdam res 198
Ezechias ſolem ſiſtit 165

Ezechielis translatio 149

F

FABVLAE a diabolo poeſis inſpiratæ 62
Fallacia cuiuſdam dæmonis 200
Falſitas magicæ artis 101
Familiaritas dæmonum cur nobis negetur 157
Familiaritas mulieris cuiuſdã cum dęmone 201
Familiaritas non habenda cum dæmone 210
Famulitia opera profitentur dæmones 188
Faſcinationum cauſa dæmones 204
Fidem non habendam dæmoni 131
Fluctus marini per dæmones 163
Folleti, cur ſic dicti 119
Fuga dæmonum 121
Fuga dæmonum in aduentu Chriſti 68
Futurorum prædictionis cupiditas 77

G

GYGANTES diluuij cauſa 48

H

HEBERVS ueſte donatus a dæmone 188
Hebræorum cæcitas 69
Hecatis ars magica 95
Herbarum uires a quibus deſcriptæ 206
Homo occiſus a diabolo in formam anguis 193
Hominis neceſsitas reſiſtendi diabolo. 46
Homines, qua ætate uexentur a diabolo 36
Homines dæmonum imitatores 122
Humanam ſpeciem cur aſſumat dæm. 114
Humores hominis a dæmone corrũpuntur 177

I

IDOLA nondum extirpata 78
Idolorum cultus origo 52
Idolorum cultus ex India ſublatus 57
Ieſus a Sathana tentatus 140
Ieſuitarum acta 185
Ignis in aqua excitatus 174
Illuſio dæmonum 106
Illuſiones dæmonum 130
Imagines quomodo aſſumant dæm. 111
Imagines animarum falſæ 126
Imagines ſuperſtitioſæ, quæ 167
Imaginum fallacia 171
Imperium dæmones non habent in omnes 181
Impotentia Dæmonum 211
Inſani quomodo fiant a dæmone 179
Ioſuah ueri Dei cultor 164

L

LAPIS iactus a dæmone 203
Lappij ad oratores ignis 133
Leones contra Samaritanos 127
Liberati a morbis per dæmonem 210
Loca a dæmonibus uexata 117
Loca obnoxia dæmonibus 153
Loco perſiſtunt dæm. quamuis incorporei 178
Lothi uxoris nomen cur non reperiatur 55
Lothi uxor in ſtatuam 167
Lucem cur oderint dæmones 115
Lucem non prorſus adimunt dæmones 159

Luciferi peccatum quod 16
Ludus Dianæ, ac Herodiadis 147
Luminum uſus in Eccleſia 43

M

MAGARVM Theſſalarum acta 139
Magorum Pharaonis acta 183
Mahumecti aduentus 58
Maieſtas apparentis dæmonis 110
Malefici a dæmone decepti 174
Marathoniorum camporum ſpiritus 153
Materia non obedit dæmoni 180
Melancholici a dæmone affecti 124
Membra quomodo aſſumant dæmones 113
Mendacia dæmonum 120
Meſsię certitudinem nō habuere dæmones 186
Metalla in aurum per dæm. 184
Michael in Luciferum inſurgit 17
Miniſteria dæmonum erga homines 94
Monialis a dæmone uexata 202
Mora dæmonum in peccato 22
Morbi qui a dæmone 176
Morientes tentantur a diabolo 47
Mortem portendunt dæmones 199
Moyſis lignum in aqua 122
Mulier quædam procellæ cauſa 146
Mula ſigno crucis fugata 154
Mulieres a dæmone in libidinem actę 142
Mulieres cur a dæmone deceptæ 144
Mulieres, uaſa fragilia 150

Muſę in lapillis, a Pyrrho geſtatę 170
Muti a dæmone cur fiant 129

N

NATI dæmonum ex mulieribus 142
Nationes, cur non propria lingua leges habeant ſcriptas 60
Naturæ dæmonum inueſtigatores 2
Naturam non excedunt dæm. 139
Naturalia dæmonum propria 205
Nauis a dæmone agitata 145
Necromantia, quæ 91
Necyomantia, quæ 91
Nocere cur non omnibus poſsint dęm. 182
Nocere diuerſe diabolus poteſt 193
Nodi quidam magici 207
Noe imprecatio in nepotem 49
Noha, uocatus Ianus 185
Nomina dæmonum diuerſa 7
Nomina dæmonum falſa 83
Norlandiæ montes 118
Notariaca ſuperſtitio 90
Nux Beneuentana 151

O

OBEDIENTIAM hominum ut captent dæmones 161
Occidui dæmones, qui 38
Opera mala cur dæmones damnent 162
Opera dæmonum in aduentu Chriſti 66
Operari per inſtans non poteſt dæm. 177

Opinio-

Opiniones circa dæmones diuerſæ 4
Orpheus, cur uocabula immutari noluerit 99

P

PECCATI neceſsitas non eſt a dæm. 159
Pecunias cur dæmones cumulent 189
Perfectio naturæ dæmonum 14
Platonicorum, ac Theologorum opiniones diuerſę circa dæmones 6
Pœna dæmonum æquata peccato 23
Pœna diaboli in malos 175
Pœnæ dæmonum perpetuæ 43
Pœnarum genera quatuor 165
Poetæ, quæ a diabolo docti 61
Portenta in ortu impiorum 143
Poteſtas dæmonum non æqualis 117
Prædictio futurorum cur homini conceſſa 76
Præſtigiæ dæmonum, animas defunctorum referentium 92
Præſcriptio loci datur dæmoni 179
Præſtigia dæmonum homines ligantium 209
Preces dæmonum ad ſanctos 187
Preces Eccleſiæ, qua ratione inſtitutę 41
Principibus dæmones apparent 189
Prodigia dæmonum 137
Prodigia gentium 185
Prodigiorum captandorum modi diuerſi 81
Prodigiorum cauſæ 166
Prælium Angelorum in cœlo 15
Prælium inter Angelos quamdiu perdurauerit

rit 202
Prœlia per illuſionem dæmonum 138
Promiſſa quædam præſtare dæmones 174
Puella a ſuccubo ſollicitata 145
Puella a dęm. liberata 195
Pueris nocent dæmones 205
Pyromantiam quis inuenerit 86

Q

QVANTITAS ſpiritualis quę 178

R

RAYMVNDVS Lullius 197
Refrigeria dæmonum quæ 124
Reliquiæ ſanctorum, terror dæmonum 156
Reſponſa dæmonum, quæ 64
Reſponſa dæmonum, cur dubia 74
Romanorum leges qua lingua ſeruatæ 59

S

SABINVS quidam deceptus a diabolo 150
Sacerdos a dæmone ad uineam uectus 151
Sacrificare homines diabolus ſuaſit 56
Sacrificia inſtituta dæmonibus 140
Salus hominis in cruce 152
Samuelis reſurrectio 93
Sanctitatem præſeferunt dęm. 119
Sancti diabolo obnoxij 176
Sanctis obediunt dæmones 158
Sathan adoratus a quibus 147
Sathanas ſub D. Franciſci ſpecie 121
Saxum Salomonis in agro Veronen. 169

Scientia naturalis dæmonum 15
Scripturę dęmonum 85
Secreta cur indicent dęmones 160
Serenus Sammonicus 209
Sibyllæ cur uaticinatæ 186
Signa pactorum dæmonum 207
Signum Crucis contra dæmones 152
Socratis de cygno ſomnium 160
Speciem humanam quomodo referant dæmones 109
Spiritus cur loco non inſint 178
Spiritus domeſtici 187
Spiritus fallaces cur in mundo uelit eſſe Deus fol. 127
Storicorum ſententia circa dæmones 4
Stupra per dæmones geſta 141
Subſtantia dæmonum bona 8
Superbia gygantum 50
Superſtitio quorum malorum cauſa 53
Superſtitiones omnes a dæmone 87
Superſtitiones imaginum reſpuendæ 168
Superſtitionem ſpecies 84
Supplicationes a Mamerco inſtitutæ 128

T

TEMPLA dæmonum cur perierint 162
Tempus creationis dæmonum 10
Tenebræ Romanis ſuſpectæ 42
Tentandi ratio, quæ ſeruetur a dæmone 37
Tentatio non cadit in dæmoniacos 158

Ter-

Terræmotus per dæmones 163
Thalmudiſtarum error circa dæmones 9
Theſauri Antichriſto cuſtoditi 191
Tituli dæmonum 40
Tranſmutatio dæmonum quæ 183
Troię Palladium 166
Tuſcorum cultus qui 79

V

VARIA dæmonum nocendi facultas 33
Velocitas dæmonum 116
Veneris diabolica exercitatio 148
Veniam an potuiſſent a Deo conſequi dæmones 21
Verba Luciferi inſurgentis in Deum 19
Verba ſuperſtitionum uana 98
Victoria hominis cum dæmone 34
Virgo quædam a dæmone uiolata 144
Vlyſsis ſociorum mutatio 180
Vmbræ malorum geniorum 189
Voces dæmonum quæ 114
Voluntas dæmonum mala 8
Vrbium ſalutem ſibi dæmones tribuerunt 73

FINIS.

DE NATVRA
DAEMONVM
IO. LAVRENTII. ANANIAE TABERNATIS TEOLOGI
LIBER. PRIMVS.

DAEMONVM *naturam, eorumq. uim noſſe, rē ſummè arduam ac difficilem ſemper extitiſſe, cum apud Philoſophos, qui de his nonnulla uerè aliquãtum ſcripta reliquerũt, tum ipſos etiã Theologos, quibus horum facultatem, nonnihil altius ſcrutari, cœlitus datum eſt, neminem eſſe uel in literis mediocriter tinctum, qui ignoret, pro comperto habeo. Proinde, nec mirum cuiquam uideri debet, ſi de eorum poteſtate, operandiq. modo, ne dicam ſimplici natura, nec dum hodie, ulla ſciẽtia, ſuis numeris abſoluta, ac undiq. perfecta, haberi potuit; cum & de Aſtrologia, quam ante alias omnes ingenuas artes, ac ſcientias, mortales & colere & profiteri cœperunt, cuius materia tamen oculorum obtutui patet, adhuc exacta cognitio haberi, minimè creditur; licet hanc non pauci,*

uel ante ipſum etiam diluuium, cognouerint, poſteriſq. temporibus ipſi Chaldæi, Hebræi, & Aegyptij, paſſim obſeruarint, quos ſimili ſtudio exinde Græci, Latini, demum Arabes, Perſæ, Indi, & Seres ſubſecuti ſunt. Huius etenim rei cauſa fuit, eorum natura adeò abſtruſa, & à noſtro intellectu magis remota, immò, cùm ſenſilis haud ſit, penitus occulta: de quorum tamen ſpirituum ſubſtantia ac facultate, gentium ſacerdotes, cùm non pauca olſecerint, multa ſcriptis prodiderunt, & ſiminus ueriora, ut noſtri, cùm Syri, & Græci, tum Latini Theologi ſcripſerint: de quibus profectò Spiritibus, haud cum eo (ut res ipſa poſtulare uidebatur, atq. in cæteris contingit ſcientijs) dicendi lumine, aut ordine, hiſce omnibus pertractatũ fuit. Videre enim eſt, cunctos gentium peritos, & ſi de his eleganter admodum diſſeruerint, nihilominus tamen, ob eorum (qua ſunt) difficiliorem cognitũ, naturam, deluſos forſitan, uel à propria eorundem ſpirituum aſtutia, plurimum à rei ueritate declinaſſe: noſtri uero Catholici ſapientes, licet magis uera ſcripſerint, nullo tamen Latinitatis ſtylo, nec elegantiæ alicuius ſplendore, ob temporum illorum iniuriam, uſi ſunt. Hinc factum, ut non omnino abs re, operæq. pretium fore exiſtimaui, ſi quæ magis conſona, atq. ſparſim hinc inde, de natura, & poteſtate illorum, ſcripta reperi, cùm à Platonicis, alijſq. gentium ſcriptoribus, tum etiam à noſtris Theologis, ea, pro uirili noſtra, ex ordi-

ne,

ne, ſingula ſuo loco, in unum collata, pijs animis, ob oculos legenda proponam. In quorum equidem uarijs atq. diuerſis, uariorum multorumq. auctorum, quos præ manibus habere potui, colligendis opinionibus, ita elaboraui, ut diu multumq. inſudauerim ſimul, & alſerim; apum ipſarum naturalem ſagacitatem & ſolertiam inſecutus, quæ, &ſi diuerſos peruolitant floſculos, ex ijs tamen duntaxat ſuccos excerpunt, quos ſuis in ſtipandis fauis, naturæ inſtinctu, utiles eſſe, cognoſcunt deprehenduntque. Cunctæ enim Platonicorum ſententiæ, quæ ab Aegyptijs & Chaldæis, de dæmonibus, relatæ, hisq. acceptæ fuerunt, ſi ueritati, nullo pacto, mihi conſentire poſſe, uiderentur, eas, ut erroneas, reieci, & exploſi. At, ubi quid ueri, ſub cortice continere, apparerent, eas concordes (quo ad eius fieri potuit) noſtris cum Theologis, reddendas curaui; ea uero, quæ noſtri omnes, uel abſurda uocabulorum barbariē, uel abditis uerborum ambagibus, ob Latinæ Phraſis penuriam, temporumq. iniuriam inuoluerunt, nulloq. diſpoſitionis ordine collocarunt; hac (inquam) puriori Latini ſermonis phraſi efferre, ſuisq. ſingula locis diſponere ſic enodate, quantum licuit, ſtudui. Tuū itaque erit, (benigne lector, hunc noſtrum laborem, eo, quo nos in publicum damus, animo, bono nimirum & candido, accipere, hilariq. & alacri fronte legendum aggredi. in ſpe ſum enim non dubia, quicquid in hiſce perlegendis, temporis otijq. poſue

ris, eius te, (inſtar agri non ita ſterilis) inde fructum uberrimum, abunde, relaturum.

Dæmones, ergo, iam diu certatū eſt inter Philoſophos, alioſq. antiquorū peritos, ſintne, quos Deus in rerū natura fecit, an quos ſolummodo hominum intellectus atque ingenium, ſibi effinxit. nec ulla intereos concordia eſſe potuit: quoniam, & ſi horum ſectæ plures fuerint, nihilominus hi omnes, hac in re, tantùm in duas diuiſi ſententias, maior horum pars, Epicureorum ac Peripateticorum opinionibus, inhæſere: quiquidem nihil, quod non ualidis argumentis, demonſtrationibusq. conſequi ualuerunt, approbando, hos, in rerum uniuerſitate Spiritus, ceù ſuperfluos, ac ſuperuacaneis, à natura prorſus exterminarunt; eoſq. duntaxat Poetarum figmentis, uetularum fabulis, ac prudentum legibus, effictos eſſe, aſſeuerando, ut & inferorum pœnas, quò mortales, à malo perpetrando horum terrore, abſtinerent, ac iuſtè, humaneq. uiuere, conſueſcerent; idcircò hos Spiritus, in hominum opinionibus, nomine tantùm uagari, re ipſa autem nihil omnino eſſe, autumarunt. Quibus omnibus obnixè refragando Stoici, qui Socrati, hos eſſe, acceptum referunt, ac etiam Platonici, qui, uarijs proborum ſapientumq. narrationibus freti, atque antiquis oraculis, pleriſq. hiſtorijs, quæ cuncta, hos apertè oſtenderunt, innixi ferè omnes, Dæmones in rerum natura, & exiſtere, & multarum rerum cauſam eſſe, proculdubio, aſſerere nō dubitarunt.

*Itaque Peripateticis, & alijs quibuſcunque, multi
enim, ut dixi, ſuerunt, diuerſum hac in re ſentien
tes, aqua (ut aiunt) & igni, quaſi profanis, ac re-
ligioni, quæ nobis natura, ut exiſtat, comparatum
eſt, penitus aduerſarijs, atque ab eo non conſuetudĩ
ne renitentibus, optimo iure interdixere; in quo-
rum ſanè opinione ac ſententia, quod noſtris cum
Theologis hac in re, pedibus iuerunt: his enim; fi-
dei afflatis lumine, uera de eis, ut dictum eſt, ſuper-
nè conceſſum manifeſtare fuit, ſanæ doctrinæ nemi
nem unquàm diſcrepaſſe, in confeſſo eſt. Ea ita-
que de cauſa hi, tanquam omnino à ueritate aber-
rantes, immò prorſus eam reſpuẽtes, omnes poſtha-
bendi, in minimiſq. ponendi ſunt, qui, cunctis, hac
in re Epicureis, Peripateticis, ac nonnullis etiam
ſuffragantur hæreticis, qui uno cùm ipſis ore, impu
denti tamen, uel animæ immortalitatem, ne dicam
corporis (cum Saducæis) reſurrectionem, omninò
abnuunt & abijciunt: nobis enim ſatis eſt, horum
naturam ac facultatem, Stoicorum, atque Platoni
corũ opinione probari, nullamq. eſſe legem, in qua
horum ſubſtantia ac poteſtas, uerè abnegetur; ue-
rùm etiam Arabibus, eorum ſecta, & Hebræis,
Moyſis lege, nobiſq. fide, omni demonſtratione lon
gè meliori, firmiter credi & amplecti. Quod nimi
rùm patet, tum ex ueteri teſtamento, Gen. Sub
metaphoris, ac Serpentis, Euam alloquentis, for-
ma, & ſine uelamine, in eodem, penès Iob, cùm e-
tiam ex nouo, apud Matth. ubi legitur: Diſcedite à*

me maledicti,in ignem æternũ,qui paratus eſt diabolo, & angelis eius, idemq. alibi ſæpius : ex quo fit, ut Dæmones, in naturæ ſtatu exiſtere, lippis (uti paroemia fert) & tonſoribus liqueat. De quibus profectò ſpiritibus, quoniam, & nomine, & ſubſtantia adde etiam facultate, haud parum à Platonicis, noſtri diſcrepant Theologi, quæ horum ſit differentia, dicere, nunc animus eſt. Aiunt namque Philoſophi, hoc nomine, Dæmon, cùm ſciens Græcis ſonet, & bonos, & malos angelos, ubi id utroſque non dedeceat, crebrò innui : unde et εὐδαίμονες καὶ κακοδαίμονες, frequens apud eos mentio reperitur : ex quorum ſententia noſtri Theologi, quibus hæc ſemper nomenclatura infenſa ac odioſa habita eſt, omnes ualdè diſſentiunt ; inquiunt enim, hoc uocabulum, licet eorum creationis principio, his, & Angelis cunctis ſimul, ob communem inditam, propriæ naturæ ſcientiam, cõuenerit; nunquàm tamen hos beatos Spiritus, nec apud Hebræos, nec penes noſtros Theologos, demõſtraſſe : etenim hac uoce, non quod eis natura dedit, ſed quod ſibi, & ob propriam eorum malitiam, ob prætenſamq. noſtros in protoparentes, calumniam, obuenit, qua etiam & Diaboli nuncupantur, utique nec iniuria, ut inferius manifeſtabitur, omnes noſtri periti intellexere. Quapropter nuſpiam non malum hoc nomen pijs auribus reſonuiſſe inuentum eſt. neque mira res ; cum ſcientiã, & iniquos, & prauos conſecutos, reperiri, nihil

obſtat:

obſtat: unum enim ex his donum eſt, quod haud quicquam, quo mereat, perficit habẽtem, neque hoc duntaxat nomine, hi nequam Spiritus nuncupati ſunt; at diuerſas, ut uarias in nos ſtruxere calumnias, appellationes, ſortiti fuere. Omnia tamen hæc, uel propriora eis, uel metaphorica ſint, eos, ut & opera eorum aduerſantur nos, prauos, iniquos, impios, ac crudeles nobis oſtendere altius euenit. Hinc fit, ut, uel exorciſmo conſtricti, eorum ſic nomina ſpernant, ſic aufugiant: de quibus ſingulis, ſuis in locis, dicendum reſtat. Verùm, de dæmonibus, quod ad eorum naturam ſpectat, haud modò, omnibus in rebus, ubi à noſtris, antiqui gentilium Theologi diſſenſerunt, cunctorum referam errores, cùm hos obiter omnes, opportunius referendi, offeret occaſio. At ſolùm (inquam) quidnam maior noſtrorum, de his ſcribentium pars, opinata ſit, quibus, tum ex eorum operatione, tum etiam ex fide, circa multa de his, omnis penè ueritas illuxit; quorum quidem opinio, neotericorum præſertim, non enim omnes ſic una concordant, ut ſecum nihil diſcrepent, hæc eſt. Dæmones ſcilicet ſpiritus eſſe, ſubſtantia bonos, quippè à Deo. Opt. Max. creatos, intellectu præpollentes, incorporeos omnes, & immortales, ſua uoluntate malos, quibus furor, rationis expers, ineſt, demens concupiſcentia, cogitatio præceps, atque proterua. Qua in re, quantùm errauerit Plato, eiuſq. imitator Porphyrius, ex hoc cernere licet; cùm alter apertè, hos ſpiritus, ae-

reo, prætenuiq. ac uti aſtra, rotundo corpore tegi, alter uerò, inter eius aſſeclas doctrinæ haud uulgaris, eoſdem dicit, genus eſſe, natura fallax, uniforme, Deos ſimulans: quandoquidem, quod Plato ſentit, falſum demonſtratur, uel ex eorum actione; quæ (ut Philoſophis placet) formam ſequitur: nihil enim ipſi, licèt appareant, quòd ſenſus habet, uerius operantur: Cæterùm, quicquid faciunt, ſolùm ab intellectu, ut ſuo in loco clarius apparebit, totum procedit, ac proficiſcitur; atque quod aliter maximum eſſe errorem, uel ob id oſtenditur; cùm hi ſpiritus è tenebris, ut ſibi nonnulli hæretici finxerunt, mali non exurrexerit, quoniam nullum in mundo principium malum eſſe quiuit, ne duo cuncti potentes, (quod abſurdum eſt) dari cogantur; quando certè omnia, quæ uidentur; aut, quæ oculorum acie comprehendi non poſſunt, ex uno tantùm bono emanant initio: Cunctarum etenim rerum una eſt cauſa, a qua, cum ſit ſummè bona, nihil uitij proficiſci ualet. Quamobrem, haud ullum datur, ut autumauit Manes, ſummum in rerum natura malum: uidit enim Deus cuncta, quæ fecerat, & erant ualde bona. Reliquum eſt igitur, ut dæmon, alio ſit, quàm natura malus, uoluntate ſcilicet, cuius quidem firmam ac ſtabilem, poſt ſuum ipſius errorem, malitiam atque perfidiam, Aegyptij, qui hieroglyphicis quibuſdam, pleraque arcana abſconderunt. Scaleno, imperfectum quid continente, pingebant. Ex his habes

(candi-

(candide, pieq. lector) dæmonum naturam ſpiritalem eſſe initio perfectam à Deo creatam, dehinc hos omnes in eorum cogitatione, ut ſatis in ſequētibus patebit, corruptos, lapſosq. quò tempus nos admonet, ne ordinem, cunctis in rebus, apprimè neceſſarium, uel hilum quidem tranſgrediamur, ut de eorum creatione, quid noſtri exiſtimarint Theologi, quàm exactiſſimè referamus. Hanc igitur, & ſi per ſimplicem emanationem, abſque ulla temporis intercapedine, motusue interſtitio, extitiſſe uolunt; Deo tamen haud coæternam, quòd ab æterna Dei ſubſtantia, quaſi à Sole radij effluxerint, ut arbitratus de mundi productione Philoſophus, cogitare, tantum abeſt, dicere, fas eſt; cùm ut ij extiterint, quia opera ſunt propria, extra Dei ſubſtantiam, ſola diuina uoluntas in cauſa fuit, quæ eos, ut & Angelos, ubi ſibi placuit, omnes unà produxit, ac effinxit; non enim unus alterum genuit, quemadmodum Cabaliſtæ nonnulli ſibi ſomniarunt: quorum opinioni ſatis Auicenna, haud profectò poſtremæ inter Arabes eruditionis, tractans de intelligentijs, firmius adhæſiſſe uidetur. Creatio namque ipſa, cùm infinitam ſibi poteſtatem exigat, creaturæ certè finitæ, nullo pacto impartiri ualuit: ſic enim & propria eius natura deſtrueretur, & Deum, quem eſſe neceſſe eſt, alijs cunctipotentia impertita, exiſtere poſſibile eſſet: quod, ut abſurdiſſimum, eſſe minimè poteſt. Nec creati ex ſiniſtro maſſæ latere, ut Thalmudiſtæ ſibi fingunt,

quodam-

quodammodo mali, quaſi ranæ ac muſcæ, ex ſubiecto putri; intellectiles enim ſunt, omniſq. ut oſtendetur, materiæ expertes: hinc ne mori quidem unquàm eos contingit, quemadmodum falsò nonnulli Philoſophi ac etiã Arabes, ut dicetur inferius, ab ipſis ſpiritibus deluſi crediderunt; nec etiam malorum animæ, ut Plotinus ſenſit philoſophus, exiſtunt, cuius opinioni Tertullianus adhærere uidetur: cuncti enim ſimul, ex nihilo, Dei præpotentis imperio producti ſunt, quando, (ut ex ſuperioribus uidere eſt) ſibi placitum fuit, ab animis quæ corpora ut informent opus habent ſatis diuerſi: at non ante hanc mundi conſtitutionem, ut plerique ex Græcis opinati ſunt, qui ſpiritalem hanc naturam, multis iam ſæculis corpoream, quò ſeipſos Deumq. supernè, ut ſui contemplaretur, principium, præſtitiſſe aſſerunt: cùm uerisimile id nõ eſt; quandoquidem Deus, cuius perfecta ſunt opera, ſi ſeorſum à corporea, Angelicam creaſset naturam; cùm hæc pars mundi exiſtat, hanc mundi ſubſtantiam imperfectè feciſſet; quod uel opinari, ne dum dicere, ſatis abſurdum eſt, atque profanum. Sed creatos (inquam, ut quàmplurimi Latini ſaniores aſſeuerant) ſub cœli nomine, prima die; quod quidem uerius eſſe, ipſa Scriptura ſacra teſtis eſt locupletiſſimus, ubi Deum dixiſſe legitur: Quando facta ſunt ſydera, laudauerunt me Angeli mei. Quis enim eſſe poteſt, in lectione ſacrarum literarum uel mediocriter uerſatus, qui adeò excutiat,

ut

ut quarta die, ſydera creata fuiſſe, penitus non uideat? An ergo, ſi tunc ſydera facta ſunt, & Angelos ipſos, tum ſimul factos fuiſſe, non oportuit? At oportuit profectò; alioquin, quomodo, (cum niſi forent quidem) Deum ipſi laudauiſſent. Nec dicere ſatis eſt, eos ſecunda, aut tertia die creatos fuiſſe, cùm horum mentio hiſce diebus, ſacra in pagina, nulla omninò reperiatur. Reſtat ergò, conſequiturq. ex dictis ſuperius, ut prima die, ſub Cæli nomine facti ſint, maximè cùm & Propheta dicat: Fecit cœlos in intellectu; quod quidem, de intelligentijs multi non uulgares exponunt, quas initio cum cœlis, ut eos mouerent, ac uirtutes influerent, creari neceſſe fuit. Ex his itaque ſatis intelligi, breuiſſimè quidem, non dubito, quidnam, de creationis eorum æuo, plerique ferè Latinorum Theologorum cœtus meditati ſunt; quinimò, & ipſa Eccleſia, æterna ueritate confirmata, aſſerere uidetur. Nunc uerò reliquum eſt, ordine rerum attento, utpote in rebus enarrandis maximè neceſſario, ut, quonam pacto creati fuerint, apertius, quoad fieri poteſt, à nobis explicetur. Facti ſunt ergo, ut & cæteri Angeli boni, ac perfecti omnes; at illi, non ex æquo, hanc ſuſceperunt perfectionem; licet hac de re, nihil inter eos, inuidiæ ortum fuerit; uerùm, cuncti, pro naturæ eorum captu, contenti fuerunt: quam quidem naturam, inter ſe differentem his omnibus, à materia, Hebræi, ac Platonici, obueniſſe, aſſerunt: non enim abnegant, hos

Spiritus,

Spiritus, omni prorſus materia carere; tametſi, qua eos donent, haud ſit, ſicuti noſtra, diuerſarum formarum, ob contrarias ſcilicet, quas habet, qualitates, auidiſſima: uerùm continuæ corruptioni minimè, ut cæleſtis, obnoxia. Quod cùm procul a rei ueritate remotum, repertum ſit, tum ex eorum ſubſtantia, atque operatione, quorum altera, omni corpore caret, altera tantùm intellectilis exiſtit, ut inferius copioſè demonſtrabitur; tum etiam ex Dionyſii autoritate, omnem ab eis, materiam amouentis; mirum non eſt, ſi multi, haud quidem ſpernendi Theologi, hos, qui ſecus aſſeuerant, & ſentiunt, ceù prorſus ignaros, ab eorum claſſe, omnes eijciunt, expelluntq. nec tamen eſt, quin & ipſi ſecum, haud diſſentiant, ac diſceptent, quandoquidē in duas diuerſas, ſeparati animi ſententias, qui a Diuo Thoma ſunt, eos tantummodo forma inter ſe differre dicunt, a quorum profecto opinione, iterum atque iterum diſcrepant, quicunque Scotum ſectan tur, ſectantur enim eum multi, ijq. minimè contem nendi Theologi, qui haudquaquàm temerè, ſibi ſentire uidentur, aſſerentes nimirum, nihil omninò in cōcinnum ac abſurdum eſſe, horum Spirituum, plurimos, ſub una forma exiſtentes, propria, qua ſunt, indiuidua natura, mutuò, unumquemque, ſua differre; ubi, & animæ unius formæ omnes, abſque tā ta formarum uarietate, ſpecierumue multiplicatio ne, in primo, ut inquiunt, naturæ inſtanti, quibuſdam internis, propriæ eſſentiæ gradibus, inuicem

inter

inter ſe diſtent, ac differant. Cui quidem rei, quò opinio eorum reddatur probabilior, libenti addũt, annectuntq. animo; præter talentorum, quæ initiò ipſis data ſunt, uarietatem, ſatis naturæ ordinem dedecore, tot Angelorum ſpecies, intellectili ac glorioſo in mundo; Dæmones cùm æternùm apud Tartara damnentur, deeſſe; quando, ſi una quidem ſpecies deſuſſet, hoc ne corporeo ne ſenſibili orbe, quem illius inſtar ac ſimilitudinem creatum, aiunt, imperfectus meritò dici poſſet, eoq. magis, quòd, omnibus ex nationibus, linguis, ac artibus, quàmplurimi apud homines, ab æterno cruciatu, Dei tamen ope adiuti, incolumes reddantur. Qui profectò dæmones, quàmuis creati fuerint omnes, quòd Spiritus, quòd indiſſolubiles, quodque immortales, æquales, ut Angeli, ac ſimiles cuncti: non tamen eſt, cùm ex omnibus ceciderint, (ut infrà oſtendetur) Angelorum ordinibus, ubi complurium formarum exiſtit uarietas, qui mutuò ſibi, & ſpecie nonnulli, & poteſtate, quamplurimi diſtant, differantq. Quorum quidem differentia, quæ, & quanta inter eos ſit, Deum ſolummodo, qui cuncta, numero, pondere, ac menſura fecit, & ſtellas, unamquamque illarum, ſuo nomine uocãs, minimè latere poteſt; nobis uerò, hoc tantùm diuina reuelatione patefactum eſt, quòd, licet tres eſſent Angelorum claſſes, nihilo tamen ſecius, nec excellentioris naturæ uigor, quin hi ſpiritus ſtarẽt, nullam infirmitatem adduxit, nec minor ſapientiæ

uirtus,

uirtus, ne intelligerent, ullam ignorantiam ingeſſit, nec etiam inferior libertas, arbitrio, aliquam, ut caderent, neceſſitatem impoſuit: Quinimmò ex hac eorum uarietate, quæ in mundo intellectili facta ſunt, admirabile ac ſtupendum, ut in hoc præſenti, ob rerum ſenſibilium diuerſitatem, decorũ, ornamentumq. emanauit: Nec ex tanta horum uariatione, quicquàm eis imperfectius euenit, quò de ſuo creatore, iuſtè conqueri poſſent; quamquàm natura, quantò quis ſuperior eſſet, tantò ſe inferiore, perpauciores rerum ſpecies intelligit, & ampliori uirtute ualet. Cunctorum ſiquidem, propria, cuiuſq. uirtus tanta fuit, ut eis, nihil aliud perfectionis, quod natura capere poßent, abſque propriarum, uniuſcuiuſque formarum mutatione, unquàm addi potuiſſet; quod ob eius propriam deſtructionem, unuſquiſque renuit, ac recuſat. Hoc ergò modo producti fuerunt dæmones omnes, ut reliqui Angeli, quoquo pacto, ut eis par erat, natura felices. Tanta namque eis naturæ indita fuit perfectio, in qua ſic omnino perdurare ac conſiſtere poterant, ſi quidem ipſi uellent; (ut quamquàm flexibilem, tum quo animo ducerent, arbitrij libertatem ſortiti eßent) nullo, ſi id intenderent, pacto, cadere poßent. Suo igitur ipſorum, crimine, culpaq. cecidere omnes, cùm ipſi proprio, quod facere noluerunt, Marte, ſtare ualebant; ex quo tandem tali ac tanta deſuper, ſi modo conſtitiſſent, omnes gratia obumbrati donatiq. fuiſſent, ut hanc ul-

timam felicitatem, quæ haud naturæ, ſed eiuſdem finis eſt, conſecuti, inſtar Angelorum, diuina ſemper eſſentia, conſpectuq. fauentes, eſſent; & ſi non ex æquo, ob præſtantiorem eorum naturæ gradum, diuerſamq. quam habuiſſent, gratiam, uti nec Angeli, nacti ferent. At illorum, qua fuerant, animi inſtabilitate, ut prælium in ipſo cælo, inter eos magnum exortum ſit, effectum eſt: quoniam Lucifer (ita, à præſtantiore, qua donatus erat natura, nuncupatus) quem reliqui eius complices, proteruiæ ſuæ conſentientes, ultrò hunc, in tam funeſtiſſimum errorem, duci adhæſerunt, tanta inflatus ſuperbia, uenenata prorſus rabie ac ueſania tumens fremensq. dum ſuam pro ſe eo quod Angelus in qualibet rerum, ſpecie intuenda naturam, quam ea de re continenter intuebátur, aliorum omnium ſubſtantia, pulchriorem atque excellentiorem conſpicatus: ut corrupto ſibi animi intellectu, non ulla quidem perturbatione ſenſibili, cùm nulla ei talis ineſſe potuerit, ſed iniqua ſua ipſius uoluntate, dicere non erubuerit: Ponam ſedem meam in Aquilonem, & ero ſimilis Altiſſimo. Quod quidem omniũ grauiſſimum peccatum, maximeq. omnium execrandum ſcelus, nefas, horribiliſq. blaſphemiæ nulla unquàm ratione, (ut falsò Origenes cenſuit) expiandum, alio enim nullo ſuggerente, ab ipſomet ſpontè, patratum fuit; quod non uerè extiterit, mirum in modum Theologi certãt, & adhuc ſub iudice (ut fertur uulgò) lis eſt.

Quan-

Quandoquidem nõ nulli fuiſſe aiunt, quod dæmon, natura contentus, qua donatus erat, ultimam, ad quam duntaxat, gratia conſequendam, procreatus fuerat, diù, felicitatem reſpuit. Aliqui, uolunt fuiſſe, quod fortitudinem ſuam, non ab ipſo Deo, à quo cuncta bona, tanquàm fonte perenni, promanant, ſed à ſe ipſo proficiſci, ſibi perſuaſit, pro certoq. habuit; hinc factum eße, inquiunt, ut cùm mutabilis foret, natura; immutabilis culpa; malo tamen liberè ſemper adhærendo, utique efficeretur. Quidam uerò exiſtimant, quod, uel omittens, uel proprijs uiribus innixus, id quod gratis conſecutum eſſet, ultrò tentaſſet. Nec etiam deſunt, qui hoc peccatum fuiſſe dicant, quod ſibi Meſſiæ locum uẽdicare, ſtatuiſſet; propterea, quod, cùm ſe uideret, cæteris omnibus (ut relatum eſt) natura præſtantiorem, ſatis, diuq. optauit, ut eius cauſa, reliqui omnes, ſua ipſius, quò penes Deum, conſequerentur gloriam, opera uterentur. Verùm alij, hunc tanti piaculi anſam fuiſſe, affirmant, ua rijsq. argumentis corroborant; quod Dei ſplendorem, quem altiſſimi uoluntate, diuini quadam luminis reuelatione, incarnandum præuiderat, (ueniret enim hic ſanctiſſimus Dei character, niſi, nos ut redimeret; cum opus tum non eſſet, ut ſua humanitate, maiori gloria nos afficeret) adorare, ut cæteri Angeli, ob ſuæ naturæ ſuperbiam, iterum atque iterum detractauit ac renuit. Solum, qui Scotum ſectantur, a litera minus recedunt. id enim

peccatum

peccatum fuiſſe aſſerunt,quod Dei, uerè æqualitatem ac omnipotentiam, quod litem ſonat, quæ tamen nullo unquàm pacto, ulli creaturæ communicabilis eſt, perturbato, peruerſoq. appetijt animo: quod profectò haud aliunde, quàm ſuaipſius peruerſa prouenit uoluntate: cum ob eſſentiæ præſtantiam, maiori potius, Deum proſequi amore, debuiſſet, cæteris omnibus ſubmiſſius ſe gerendo, Deoq. gratias immortales habendo, id quod hic in terra, apud nos, dum illius proprium cultum tanto pere expetit, apertè præſeferre uidetur. Quorum quidem opinioni,utpote ueritati ipſi,haud parum conſentaneæ,multi ex Theologis facilius adhærent: qua de cauſa, hoc ſcelus crimenq. nefandum & abominabile, haud exiguos belli apparatus inter eos, ob diſparem nimirum,eorum, ab Angelis, uoluntatem, excitaſſe, credere par eſt; Vbi Michael bonorum dux, tanta fortitudine, Draconi pugnanti reſtitit,(hoc enim nomine Luciferum, malorum principem nuncupari, ob lethiferum, in cæteros effuſum uirus) ut magno eis,ultrò citroq. prælio certatum ſit, non corporeis quidem armis, cùm ipſi ſpiritus ſint, omnisq. corporeæ molis, (ut ſuo docebitur loco) expertes, nec cæli ob eorum naturam ſcindi, queunt; at ſola animi uoluntate; quæ omnium actutum ſibi clarior reddita, non ſecus, ac ſolis radij, uaria pertranſeuntes ſpecula, Draconis, ut peruerſa atque impia; ſic ingratis ſuperbisq. hanc intus eis ſimul ortam, ac deforis o-

ſtenſam, omnibus approbantibus, ita renuitur, ac incuſatur cunctis bonis, ut utrinque obnixè certantibus, poſtremò, ipſius factio, proprijs freta uiribus, adeò debilitata eſt, ob gratiam Angelis, uiua fide, deſuper infuſam, quam in Meſſiam forſan, ut aliquibus placet, futurum, aut magnam, ueramq. ſummi Dei bonitatem habuere, ut uel à bonorum minimo quoque de cælis omnes deturbari ac deüci potuerunt, uſque adeo natura ſuperatur a gratia. Verumtamen, ubinam cælorum, id certamen peractum, & quamdiu huius certaminis acies durauerit, magna inter Theologos, cùm diuerſa plerique hac in re ſentiant, controuerſia, etiam num eſt. Thomiſtæ namque cum multis alijs Ezechielis auctoritate moti, qui Diabolum, in Dei delitijs fuiſſe inquit, atque ob ſimilitudinem terreſtris Adæ peccantis, in Paradiſo perſuaſi, tradunt hoc prælium commiſſum, in cælo Empyreo, ubi beatorum ſpirituum, ac deliciarum locus eſt. Alij, quorum primus Diuus Auguſtinus non exigui momenti fuiſſe uidetur, apertè aiunt, hanc Angelorum pugnam, in ſuprema aeris extitiſſe regione, quam cælum, interdum nominari, conſuetum eſt. Ego uerò, ſi hoc mihi dicere fas eſt, neutrobique hoc prælium factum, apertius referre, auſus fuerim: quandoquidem, niſi prorſus conniuentibus (ut fertur) oculis prætercam, ubi hāc rem, ut Aquila in ſuos pullos, firmius Solem inſpicere enitor, perſpicuè mihi uidere uideor; nullo Angelis pacto, quæ ſunt

incorru-

incorruptibili natura, hunc aeris tractum, ob eius corruptibilitatem ac mutationem, initio conueniſſe, qui poſtea eis non nulli. pœnarum generi, ac ignobili exercitationi datus ac conceſſus eſt; nec etiam cælum Empyreum, gloriæ, ac non naturæ locum, ob ſupernaturalem, ſuperq. eminentem eius excellentiam; neque illud Ezechielis dictum, nobis quicquam aduerſatur, cùm id uerbum, non loci qualitatem innuere uideatur, ſicut, nec noſtri etiã Saluatoris, in cruce pendentis, ad latronem facta promiſſio: Hodie mecum eris in Paradiſo; at eius conditionem, ac ſtatus qualitatem, qua Lucifer altius aliquanto, quàm cæteræ tum omnes creaturæ, Deum, ut totius naturæ auctorem & principium, magna cum eius delectatione, ob propriæ eſſentiæ præſtantiam, cum alijs contemplari potuit. Quod quidem uerosimilius eſſe, haud parum ad hanc noſtram ſententiam facit, quod Diabolus inflatus, & elatus ſuperbia dixit: In cælum aſcendam, & ſuper aſtra ponam ſolium meum. Nam ſi in cælo Empyreo hæc pugna facta, quorſum hæc uerba? cùm locus, hoc, nullus ſuperior; an allegoricè tantùm interpretandum? haud certè. cùm ex litera ſenſus, ubi id fieri poteſt, eliciendus ſit; non ergo is locus hoc certamen; at firmamentum ſuſtinuit. quod Ioannis auctoritati innixus, conuenienter dici poſſe, mihi uideor, qui in Apocalypſi ſua Draconem, noſtrum antiquum hoſtem, tertiam, ſecum ſtellarum partem traxiſſe ait, quod eos, ut pro-

pria eorum mobilis, ac incorrupta natura oſtenderetur, nihil magis decuit, quàm hoc cælum, quod mouendo, abſque ſui mouetur corruptione. quo peractum eſt, ut alibi de more Angelorum, triumphus fuerit, & alibi, quàm ubi diſceptando obtenta eſt uictoria, dæmonum atrociſſima pœna æternumq. ſine fine ſupplicium; atque ut Angeli, uel loco Paradiſum: ita dæmones inferna eodem tempore, non iniuria ſenſerint. Verùmtamen, quanto hi Spiritus tempore, in cælo, ab hac eorum ruina ſteterunt, ac quãdiu cum Angelis mutuò concertauere, nondum apud Theologos decretum eſt. Nam, qui D. Thomæ (qui non minus apud Theologos, quàm ipſos etiam Philoſophos, tanquàm alter Ariſtoteles celebratur) ſic addicti ſunt, ut ne unquàm ab eius opinione uel ſententia, tranſuerſum etiam (ut aiunt) unguem recedant; duo tantum inſtantia ab eorum creatione ad ruinam uſque interceſſiße tradunt, unum ſcilicet, quo puris naturæ dotibus duntaxat omnes extitere; alterum, quo peccato obnoxij, à cælo, Angelorum miniſterio, qui gratia confirmati ſunt, excluſi & expulſi fuerunt; At eorum, qui non ita in uerba ſui magiſtri iurarunt, quaſi, ut ſeſe ſui animi omni iudicio ac opinione priuent, nõ omnes eiuſdem omnino ſunt ſententiæ; ſed biſariam inter ſe diuiſi aliqui, qui Scotum ſuum ducem agnoſcunt, (qui & non ſine cauſa, Subtilis, nomen meruit,) ij quatuor ab eorum productione, ad caſum

ſum

*ſum uſque moras interueniſſe aſſerunt, nõnulli ue
rò multis argumentis; tres tantùm affirmare conã
tur; Et primam quidem, quam cunctos naturæ mu
neribus contentos fuiße, aſſeuerant, ſecundam,
quæ tantum naturæ Angelicæ ualuit, quantùm no
bis totius, quo uiuimus temporis interuallum; quæ
quidem ſecunda mora, ſic eos a ueritate declinaſ-
ſe, nonnulli affirmant, ut primo ab ipſis commiſſo
crimine, & ſi nimia inflati fuerint Philautia, po-
terant tamen eas, modo uellent, cùm adhuc eſſent
in uia, ſatis pœnitere, ac facile miſericordiam, ue
niamq. a Deo, qua utitur in opus ſuum clementia,
ac longanimitate propenſus, conſequerentur. Quã-
uis huic contradicant plerique Theologorum, qui
omnibus uiribus contendunt, nullum omnino in hoc
innocentiæ ſtatu, errorem, uenia ulla dignum eſſe
potuiße. adhuc enim nulla creatura corrupta erat;
ex qua quidem corruptione, peccatum, tanquàm
ex Epimethei pixide, cumulatim in mundum inũo
lauit, quod haud negari poteſt; At ſic, quod nihil
tum uenia dignum fuerit, cùm uel propter libe-
ram Angelorum uoluntatem, ita fuiſſe; certè de-
cuit, quod uſque ad ultimam ipſorum damnatio-
nis moram duraße, non pauci perhibuere Theo-
logi, ne ſcilicet adeò nobilis ſpiritalis creatura,
uel exiguo temporis momento, erroreq. modico ob
ſtinationis inquam ratione, cui obnoxius ſtetit, præ
ſertim cùm mutabilis ſuomet principio omnis crea
tura extiterit, tam repentè, æternis cruciatibus,*

paulo poſtquàm eſſet producta, mancipàretur, eò maximè, quòd in ſuis, ut Scriptura inquit, Angelis reperit mutationem. Verumtamen Dæmones (libet enim incæptum ordinem proſequi) plus iuſto et æquo diutius, à uoluntate ſui Creatoris ſeſe abſtrahendo, uſque adeò omnes, ſui ipſorũ amore immoderati, ſtulti, & ebrij, in hac ſecunda mora proceſſere, ut tandem iuſtiſſimo Dei iudicio, honorem ſuum alteri non dantis, in ea præfracta ceruice, in odium Dei obſtinati perſeuerantes, ad unum omnes in tertia damnarentur mora, nulla prorſus iuſta excuſatione ipſos releuante: ſiquidem hoc iudicio & ſententia non præcipitatione quadam, ſed ſed potius æquiſsima Dei longanimitate, iuſtitia, nempe, ipſa miſericordia temperata, contra ipſos proceſſum eſt. Adde, quòd non unius, ut nonnulli opinantur, tantùm criminis rei peracti fuerint, ſed & diuerſorum, quibus omnes ſimul, ſua tamẽ quiſque peculiari malitia, ineffabili cum cupidine agitabatur. Hi enim uarijs flagitijs ſceleribus implicati à minoribus ad maiora & atrociora, ſemper adeò progreſſi ſunt, ut, & ſi non ex æquo cuncti, ſuæ naturæ præſtantia; at uoluntatis certè imperio, frenum ſceleratiſſimis cupiditatibus laxando, in infinitum peccauerint, adeò ut in Dei extremum contemptum & odium (horribile dictu) ſic prolapſi & demerſi ſunt, quo inde pedem referre, retrocedereque, tandem ipſis integrum minimè fuerit. Hinc fac.um, ut hac tandem ſua poſtrema &

func-

ſuneſta mora, ipſi dæmones è Cælo, non ſecus, ac plumbum, in aquam, Angelorum, ut dictum eſt, miniſterio, eiecti præcipitatiq. fuerint, non ſine ſumma extremaq. ſuorum ignominia, ſic interni, uermi nis nunquàm morientis, arroſionis dolore, & ad inferna plerumque relegati; eorum enim plurimi adhuc, (Diuo Iacobo innuente) huic caliginoſo frigidoq. aeri inhærent; quem quidem ipſe Deus, pro ſua miranda & infinita prouidentia, ut nos incautos exerceant, & ad timorem Dei ſomnolentos exuſcitent, uſque ad diem magnum Domini, ne & ipſi penitùs ſine cauſa ibi relicti uiderentur, ipſis ita conceſſit permiſitq. quibus etiam interdum in executione ſuæ diuinæ iuſtitiæ in nos homines utitur, ut ſuo loco dicetur. Atque hos omnes, qui huic incluſi ſunt aeri, inferiores fuiſſet radunt: magnates enim ob eorum nobilitatem, propriæq. uoluntatis a Deo ſe auertentis furorem & impetum atrocius alijs in creatorem ſuum peccando, iuſtiſſima Dei trutina rem examinantes, ad infima Tartara detruſi ſunt, unà cùm eorum principe Dracone. Hic enim cùm ſuæ ipſius ſtolidæ ſuperbiæ ueneno, plus cæteris inflatus, nobilioris ſuæ eſſentiæ à Deo conceſſis donis ad id elatus, reliquiſq. tam turpiſſimæ, æterniſq. doloribus expiandæ apoſtaſiæ, anſam præbuiſſet; haud iniuria qui amiſit menſuram, qua ſummo torquetur opere, & Dei iure optimo, pœnas delictis commenſurantis, acerbiores quoque luit, ſuſtinetque. Cæterùm, quanta pars

lapſu illo ceciderit, & an ij omnes unius, uel diuerſorum ordinum ſuerint: non minima inter Theologos, ea de re diſſenſio eſt. Quidam enim conſiderantes, multò maiorem hominum turbam, ad inferos, cum diabolis ibi cruciandam detrudi, quàm ad cœleſtia gaudia cum Angelis perfruenda, euehi: huius quiddam inſtar ac ſimile in ipſis etiam Angelis, uſu ueniſſe, opinati ſunt: qua de re, maiori eos etiam numero ad inferos detruſos, hinc colligunt. Alij uerò, ſanioris aliquantò hac in re (ut mea fert opinio) iudicij, oculis defixis in bonum illud, quod ſpiritibus, ut intellectus purioris capacibus, inerat, ideò minorem eorum partem, hoc lapſu corruiße, uoluerunt; quorum quidem opinio, ut uerò magis conſentanea, ita magis amplectenda, mihi uidetur. Quotus tamen quiſque eorum ſic præcipitatus è Cœlis fuerit, a diuerſis in diuerſas opiniones, itum eſt. Nam quidam, partem decimam, huius flagitij ream peractam fuiſſe, referũt; alij uero, nonam his æternis pœnis deſtinatam. nec pauciores reperire eſt, numero, qui tertium duntaxat Angelorum agmen, damnatum aſſerunt; quorum ſententiæ aut opinioni, utputa D. Ioannis ſuſfultæ auctoritati, ex ipſa ueritate hæc uerba depromentis: Draconem, ſua ipſius cauda tertiam partem ſtellarum, ſecùm traxiſſe, plerique tutius inhærendum prædicant. Verùm, à quotis, quibuſue ordinibus, pars hæc deiecta fuerit, quod non ſecundum gloriæ ſtatum intelligendum, cùm nec etiã

in

in meriti, ut multi uolunt, conditiones unquàm ſte
terunt: at, ut in puris fuerint naturæ dotibus, infe-
rioribus, nempe, an ſuperioribus ordinibus, an mi-
xtim ex omnibus, ſatis ſuperq. inter Græcos ac La
tinos Theologos contenditur. Illi enim ſpirituum
pronitatem, ut materiæ magis appropinquantium
ſolummodo conſiderando, retulerunt, unà cum non
nullis Platonicis, qui Cacodæmones, ut Ioui rebel-
larent, materiam in cauſa fuiſſe, produnt, uel om-
nes, cùm eorum principe diabolo, quem Ophineũ,
ueritati alludendo, uocant, de inferiori ſede deiur-
batos. Noſtri autem cùm nihil eis materiæ ad-
ſcribant, de cunctis eiectos fuiſſe ordinibus, medi-
tati ſunt; licet propter horum minus nobilem, mi-
nuſq. quàm ſuperiorum, præſtantem naturam plu-
res, ex inferioribus deturbatos fuiſſe, aſſerant, ne-
gando prorſus, Diabolum, cum aliquibus, qui ex-
cellentioris eſſentiæ fuerunt, de inferiori claſſe ex-
titiſſe; quem profectò longè omnium peſſimum, non
temerè, cunctorum ſupremum, haud pauci Theolo-
gi aſſeuerant, præſertim, cùm nihil, quod nonnulli
obyciunt, de Ezechielis dicto obſtare inquiunt: In
Cherub extentus, & protegens, poſui te in monte
Sancto Dei: ubi multi Theologorum ſunt, qui aper
tè confitentur, ſic Draconem a Sancto Propheta
nuncupari, ob præſtantiorem eius ſcientiam, qua
propriam, quam habuit, ob naturam, reliquos om-
nes facile ſuperauit: cæterùm qui alio nomine,
quod ei immenſus Dei ardor indidiſſet, ni propria
ipſiuſ-

ipſiuſmet peruerſa uoluntate, Deo reluctando, per didiſſet, utique appellandus foret: etenim capitali charitatem peccato, quòd ipſi omninò aduerſa, & ex diametro contraria ſit, nec perſiſtere, nec ex hiberi, in confeſſo eſt. quo agitur, ut eius nobilem eſſentiæ gradum exprobrando, alio nomine uocari non potuerit. Nec quicquàm impedimento eſt, quòd hanc firmam eorum ſententiam, Draconem ſcilicet, bonis omnibus, ab initio aduerſantem, æternamq. oppugnantem ueritatem, de Seraphico ordine, apertè expreſſèq. in ſacris literis non reperiant; cùm id ſatis elici per eos poſſit, qui non oſcitanter ſacram Scripturam ſcrutantur, uel ex eodem etiam Propheta, haud perperam intellecto, qui eius ruinam enarrans, ait: Quomodo enim mane oriebaris Lucifer, & reliqua. ex quibus profectò uerbis, ſi ſaniori iudicio examinantur, penſanturque, clarè admodum liquet, peſſimum hoc caput, ad aliud quicquàm, quam ſupremum omnium ordinem, in quo primũ Dei uoluntate conditus eſt, referri minime poſſe; tum ex ſtellæ magnitudine, ac perlucido eius fulgore, tum ex diei, potiori ac nobiliori parte, cuius tanti criminis, nunquàm eũ, ſicut nec cæteros dæmones, immenſa, & infanda malitia, perfidia, & obſtinatione prohibente, uel minima etiam ex parte pœnituit; quamuis ob tam execrandum facinus, ex cœlo ipſo, partim in hanc (ut ſupra dictum eſt) tenebroſi, algidiq. aeris regionem, partim, & ad infima tartara, extrema

cum

cum eorum pernicie, ſumma omnium turpitudine, æternis denique cruciatibus afficiendi, deturbati ſunt. in qua tamen humanum omnem captum excedente ſummè miſerrima conditione & ſtatu, longè nihilominus quotidiè eis miſeriora metuenda, formidanda, expectandaq. ſunt, denique adeò peccato ſeſe manciparunt, eoque, ut ſus luto, delectantur, occalluerunt q. ut non niſi malum, & uelint & agant: id, quod non hinc ſolùm euenit, quòd Dæmones omnia intellectu percipiunt, quò per prima, ut & nos, principia mouentur; Verùm inde multò magis, quòd hoc modo diuinæ iuſtitiæ ordini placitum eſt confirmari, horrendæ nempe a Deo defectionis crimine non aliter promerente, ita ut nulla dehinc amplius uenia gratiaq. qua rurſus ſubleuentur, digni uideantur, immò potiùs in omne æternùm grauioribus indies, magis magiſque pœnis meritò miſeri ſubijciantur.

DE NATVRA DAEMONVM IO. LAVRENTII. ANANIAE TABERNATIS THEOLOGI

LIBER . SECVNDVS

EX *his itaque, quàm breuiſſimè id potuit fieri, præmiſſis, cùm de nomine ac natura, tùm etiam miſerrimo dæmonum lapſu, eiuſq. cauſis, unicuique facile rem conſtare poſſe, arbitror.* Ex *quo autem, ſæpius dicto modo, pars eorum ad infimos tartarorum abyſſos præcipitati, pars uerò altera eaque potior, huic nos circundanti obſcuro, ac gelido aeri, inhæſere, uariam quoque tentandi uoluntatem, atque poteſtatem nacti, pro uarijs ab ipſis cõmiſſis criminibus, quorum quidem cauſa, ne uel minima ducuntur pœnitentia; immò, quod in ipſo cœlo ſeſe aſſequi potuiſſe deſperarunt, id hic in terris, omnibus neruis uelis remiſq. (quod dicitur) freti ſua aſtutia, perficere contenderunt.* Hinc & *factum, ut cùm primum Adamum, iam factum formatumq. conſpicarentur, nihil omninò intentatum*

certè

certè reliquere, Acheronta etiam ipſum mouendo, donec, cæterorum conſpiratione facta, ipſe Lucifer, ceu Vertumnus in uaria rerum miracula ſeſe animo transformans, tum autem ſpeciem ſerpentis ſimulans, ipſius ſociam uenenata ſua aſtutia circumueniens, ſocium ſuæ à Deo, creationis auctore, defectionis (proh dolor) faceret. Dracopeta enim Græcè ſerpens eſt, qui Euæ cauſa ſeductionis fuit: nullum enim aliud animal, quã ipſum anguem, ita horribilem aſpectu, ei ut, ſubiret permiſſum fuit, nec ut alio ullo ſigno, quàm, ut loquendo ſuæ uoluntatis ſenſum clarè exprimeret, conceſſum; eã maximè de cauſa, quò noſtri primi parentes, id conſpicati, quaſi præmoniti, tàm ſibi, quàm ſuis poſteris, eò cautius proſpicerent, malumq; id omnium maximum declinarent, id quod & ipſe Dominus, ſi ex contumacia, ſui obliuiſcerentur præcepti, ſibi euenturum prædixerat. Ipſi, porrò, Dæmones, hanc eorum non tàm duram, quàm magis miſeram & horrendam prouinciam, non ſolum, ut Deo aduerſarentur, ſed etiam ob eã, qua laborant, inuidiam ſuſceperunt, cùm hoſce in præſenti ſtatu innocentiæ creatos uiderent, ac in futuræ gloriæ, ſi ſtabiles permanſiſſent, perſtitiſſentque, conditione, quæ gratia dehinc confirmati auctiq; conſequerentur, qua ipſi Dæmones, ab hominibus, uera & perpetua felicitate honoreq; ſuperarentur æterno: uerùm & hoc inſuper metuentes, & ueriti, ne & homines, in eorum ſedibus, ex qui-

bus

bus ſumma & perpetua cum ignominia, gementes & fremebundos deturbatos ſe minimè obliti eſſent, ſumma, uiceuerſa, & perpetua, cum gloria, & honore coronandi, collocarentur, ſubſtituerenturq. Cuius quidem rei cogitatio, quantum dolorem æmulationemq. in eis concitarit, dictu haud facile eſt, in ijs præſertim Spiritibus, quibus nihil unquam ſtolida ſuperbia, magis elatum, &, uſque dum rumperentur, inflatum, auditum eſt. Inde, tantum in odium, tantumq. furorem & rabiem, contra Deum, eiuſq. denuo formatum opus acti, ex proprijs ſecundæ moræ actibus concepta inſania inflammati ardent horrendum in modum, ut omnia, nunc eorum conſilia, acta & facta ſceleſtiſſima, in eum ſolum ſcopum, quaſi colliment, tendantq. ut, ſi, ullo pacto, foret poſſibile, Deum honore ſuo diuino, exuere & ſpoliare, eundemq. ſibi falsò uendicare, omnibus neruis contendant. Cumq. id uirulentum odium in ipſum Deum ſine ullo ſucceſſu & fruſtra quidem ſe euomiturum Lucifer uideret; at in eius creaturam hoc facere, tentandum duxit, cum in terreſtri Paradiſo, ad Euam primam noſtram matrem, utpote figmentum imbecillius, phaleratis uerbis, mira aſtutia, uiam affectauit, porrigendo, & ad guſtandum inuitando, pomum illud, ut aſpectu pulcherrimum, ita guſtatum, ac comeſtum, omnium in mundo rerum, infeliciſſimum, cauſam nempe primam, ac præcipuã, omnium, quorum terra & mare, plenum eſt, malorum,

lorum, mortis denique uniuerſæ carnis ſempiternæ & perpetuæ. Verumtamen, & ſi hinc potiſſimum appareat, ipſū Diabolū, hac ſua prima ſeductione, & in poſterū, quoque perpetuū, & ἄσπονδον bellū toti hominum generi indixiſſe, adeò ut omnibus pijs perpetuò magiſq. quàm alijs, cum eo decretandum ſit: ſimul tamen nihilominus, Dei omnipotentis in ſuum figmentum, hinc inſignis & paterna elucet pietas & prouidentia non adeò Diabolo laxantis frenum, ut, ſua quam animo conceperat, ſibiq. certo promiſerat, perfecta potiretur uictoria, ſiquidem, ipſum Adamum, (& ſi poſtea non minus peccantem) aggredi primum dubitauit, quod tamen in Eua, utpote imbecilliori creatura Dei, ipſi magis (proh dolor) ſucceſſit. Adam enim nobilioris naturæ, totius generis humani principium, magnum mundi miraculum, non primum à ſerpente, ſed perſuaſu potius mulieris ſuæ, deluſus legitur, unius tamen & eiuſdem pœnæ ſocius iuſtiſſimo Dei iudicio factus, miſericordia tamen Dei ineffabili, qua quodammodo ſe ipſo maior eſt, ſemperq. iuſtitia diuina temperata, hoc tantum inflictum malum, alijs æterna morte piandum, remedio & antidoto longè efficaciori ipſo morbo, haud multò poſt (prolatis primis promiſſionibus ex ſinu æterni Patris,) oſtēſo, uerus Samaritanus, ſanare nō deſtitit, adeò, ut nemo unquàm, niſi hoc malo pueris Dei uiſione in Lymbo orbari, ſuaq. ipſius quiſq. culpa ad Tartara cū ijs affligēdos detrudi, æternumq.

perire

perire neceſſe habeãt. Neque hoc tam ſceleſtiſſimũ facinus ipſe Dæmon cũ ſuis complicibus, tulit inultum, cùm longè atrociſſimis pœnis, in omnem æternitatem afficiendus, dehinc à Deo, condemnatus ſit. dictumq. ſerpenti ſemen ipſius mulieris contriturum caput eius, Quod & ſigno diuino unicæ pellis myſterio obumbratum eſt, qua parentes noſtri, ſeſe exterius nudos cooperire tegereq. iuſſi. interius animo crimen uulnuſq. tandem tegendum, ſanandumq. fore, non ſine maxima animorum lætitia perceperunt. uel tum etiam, cum deſtituti omni ſpe, præ dolore animi infando, in æternam deſperationem, præcipites fuiſſent acti, peculiaris Angeli illuminatione ſubleuati, quem ſecretiores Theologi, Raziel fuiſſe aſſerunt, pelle illa ouina, uerùm & immaculatum agnum ipſis præfigurante. Hinc, cùm, & quod hac uia aggreſſus erat, nõ ſibi ex animi ſententia, ſuccedere, uideret dæmõ, non potuit non maiorem in modum triſtari ac dolere; cùm tamen ob noſtram præuaricationem, ab ipſo, tanquàm auctore, profectam, nonnullam, neque eam minimã in nos poteſtatem ſibi acceſſiſſe, haud ignoraret, eam in nos exercendi, occaſionem nullam prætermittit, diuerſis technis retia tendens, nunc noſtris corporibus, nunc uerò bonis, utinam non inſuper, pelle tectis, & ſanguine agni conſperſis, multorum animabus, hinc & Satanas, quod perpetuò nobis aduerſetur, alio nomine dicitur, uuum adhoc, alterum ad aliud flagitium perpetrandum,

trandum, in quod ſcilicet, cuiuslibet naturam pronam per ſe eſſe, uidet, incitando. Varia autem atque diuerſa dæmonum, nocendi facultas, non tam a præſtantiori horum (ut aliquibus placet) forma, unde omnis noſtra operatio, quàm, ut alijs, & fortaße rectius, ex ultimo eorum uario nixu, magnoq. conatu procedit, quo cum adhuc in cœlo exiſterent, magis procliues ad hæc, quam illa flagitia, criminaq. ultrò in diuinam ad peccandum rapiebantur iuſtitiam, quod nempe æquo etiam Dei euenit arbitrio, ut, quanto uehementiori, propriæ uoluntatis cupiditate in facinus aliquod, aduerſus Deum ferebantur: tantò ardentiur, eiſdem nos oppugnare delictis pertentando, pluſquam ingrati in eorum creatorē, atrociori ſupplicio, æternoq. cruciatu ad tartara detruſi, mille tormentorum pœnarumq. generibus, afficiendi. Verùm & hæc dæmonum in nos quæſita poteſtas, noſq. ſine fine ſeducendi ſtudium, ſuis etiā finibus & carceribus a Deo, & miſericorde & iuſto, incluſum eſt. Ipſe enim, qui nullum ſibi fidelem, dictoq. audientem, ultra uires tentare permittit, Angelos ſingulos, ſingulis, ſeu plures omnibus, pro uaria eorum, diuerſaq. dignitate attribuit, quibus, & ſi ante lapſum, non abſimiles erant; tamen nūc, ut uiliſſima mancipia, (maxima certè capitis diminutione minuti) uelint, nolint, ſubiecti ſunt diaboli. Quamquam autem, ueteris ſuæ ſuperbiæ fermento in dies magis magiſq. inflati, non ſecus, ac ſimia hominum facta, ita dæmones Angelorum, imi

tari ſtudent, in eo tamen utpote re impoſſibili, ſeſe antea plus ſatis turpes, turpiſſimos tamen magis dant. quod uel ex Pharaonis magorum tertio ſigno ipſa meridiana luce, clarius oſtẽditur. At quænam hæ res ſint propriæ, & quando eueniant, humani ingenij imbecillitatem fugit: id nobis ſufficiat ſcire, ſæpenumero dæmones, cum antea maiora feciſſent, minora tamen multò facere, fuiſſe prohibitos. Ii dæmones ipſi a prima ſtatim hora atque in lucem ſumus editi, immò in ipſo utero materno, nobis ſummè aduerſantur. hic & malos genios, nuncupauere Latini Poetæ, quòd eos falsò nobiſcum naſci cenſerent. ob peccatum enim originis, uariam ſibi nobis nocendi anſam datam arbitrantur, minori aut maiori malitia præpollẽtibus, quibus ſæpenumerò Angelorum non adiuti præſidio, dubio procul, ſuccumberemus. Si quam autem uictoriam inde reportamus, (quam quidem frequentiſſimam ſanctos Dei reportaſſe ſcimus) id diuinæ gratiæ auxilio, caſtorumq. Angelorum præſidio, non immeritò, adſcribẽdum eſt. Nobis certè, qui nec aſtu, nec per nos ipſos armis, pares unquàm eſſe poſſumus hoſti antiquo Draconi, ſemper ſuccumbendum eſſet, diuino auxilio deſtitutis. & ſi ex ultimo & infimo Angelorum ordine defecerint Spiritus hi nequam; excepto eo, qui primos parentes, in terreſtri Paradiſo, & in deſerto, Chriſtum tentationibus aggreſſus eſt, quem quidem ſupremum certè, reſpectu præſtantiæ ſubiecti, quod tentauit, eſſe oportuit. Duo quinenim

prin-

principia, ſtatus innoxij unum, gratiæ alterum, quorum neutri ſeruitus inerat, ubi alter ſic in gratia conſtitutus fuit, ut poſſet, quamquàm deliquit, non delinquere, alter autem eiuſmodi naturæ, ut in eũ nullum omnino peccatum cadere potuerit. Nec mirum, quòd hi ſpiritus ſæpenumero unius ſint formæ, tentatum accedentes; minimè tamen habeant inter ſe tentandi æquam poteſtatem, cùm & inter cunctas animas, unius formæ, magna tamen reperiatur uarietas, ex internis propriæ eſſentiæ gradibus promanans, ex quibus etiam gradibus, uaria ſpiritibus in peccando, conatuum obuenit magnitudo, ac diuerſitas. Quod eò magis affirmandum uidetur, quòd, præterquàm, quòd nihil prorſus inde abſurdi procedere poteſt, rerum etiam ordo, id expoſcere, ac requirere apparet; quo ſcilicet, uti, qui maiori gloriæ prædeſtinantur, ut plerique beati ac ſancti fuere, angelos etiam ipſos uirtute præpollentes, licet haud diuerſæ formæ, niſi ob officium ſuſcipiant, ſic & qui grauiori miſeriæ præſciuntur, ut plurimi fuere, ac indies ſunt apoſtatæ, hæreſiarchæ, pedicones, cæteriq. hoc genus flagitijs nobilitati, dæmones quoque eiuſdem ſpeciei, impensè malos, ſibi accerſant, cum contrariorum, ut alibi docetur, eadem ſit ratio & doctrina. Hinc euenit, ut qui officij præſtãtiorem, præter cuſtodem, angelum, ſortiti ſunt: ijdem, & dæmonem, aliquo uitio eorum, in quod natura propenſior fertur, qui plus defatigentur, elatum ac ſuperbum, quò armis æqualibus contendere

 queant,

queant, accipiant: qui quidem impuri ſpiritus haud inuiti, quæ ſunt aſtutia, ſeſe aſſociant, ut eo facilius uoti ſui compotes fieri poſſint, iam a primo noſtro ortu ſtatim, (ut multis placet) corporibus, ni prohibeantur, nocituri, animæ uerò non ante, quàm liberi arbitrij uoluntate nos regi, contingit, quod utplurimum ſeptimo ætatis anno fieri aſſolet, nec etiam ſine conſilio, utpote ſpiritus maxima calliditate prædìti & uaſerrimi, temerè nobiſcum congrediuntur, ſed qui uictoriam quaſi certam iam ante ſibi promittant, conſcij noſtræ imbecillitatis, & quã in peccata, propter uitium originis, proni ruamus. eo ſtratagemate uſi, quod noſtrorum omnium animi qualitates ac paſſiones, tum ex parentum conſtitutione, noſtraq. conſuetudine, tum etiam ex propria cuiuſque geneſi, perſpectiſſimos habere ſolent; facillimo quippe negocio, hos fore Saturninos, hos uerò maligno & crudeli Martis influxui, obnoxios. Illos, Venerem aſpexiſſe retrogradam, nec Lunam, neque Solem, in eorum horoſcopo benignè fauiſſe. Omnium enim hominum, Aſtrologicarum aliarumq. rerum, longè ſunt peritiſſimi, perſpicuitate ingenij, diuturnoq. tot mille annorum uſu, qui ſolus facit artifices, maximè edocti. Qua de re fit, ut & quæ natura eueniant, immò quò ſua cuique inclinatio feratur, uſque adeò exactè calleant, ut ſolum ij religione, quò quiſque ducitur, decipi uideantur. Proinde, quò minore negotio nos circumueniant, laqueiſq. ſuis irretiant, eò maiori aſtutia ordinis, nobis imponũt.

Quos

Quos enim natura magis in furorem iramq. præcipites ferri, intelligunt, ijs, ætherei ſpiritus, huic rei magis perficiendæ accommodati, negocium faceſſunt. Sic enim quidam nominantur, non ob id, quòd cum elemẽtis habeant cognationem, quid enim Spiritui, cum materia elementari? nihil certè; alioquin, corpus in Spiritum, idemq. in alterum, natura ageret, quo nihil abſurdius, cùm in nullo, quo natura mutuò pati poſſint, conueniant. non itaque ob elementorum analogiam dicti ſunt ſic hi ſpiritus, ut multi ſibi ex philoſophis perſuaſerunt, ſed potius a locis elementorum, quæ inhabitant, hoc ipſis nomen obuenit; nec tamen ità caliginoſi huic alligati ſunt aeri, ut omnis quoquò locorum obambulandis, eis præcluſa ſit poteſtas, cùm ſæpenumero diuerſiſſima Elementorum interſtitia peruolitent, nec ullus reperiatur locus, in quo non mille ſuis nocendi artibus occaſionem captent, ac inſtar Harpyarum infernalium, ferali ſuò contactu, (ut Poetæ uerbis utar) omnia fœdent ac polluant. Quos uerò ambitionis uitio natura, præ cæteris laborare, perſpectum habẽt, hos pituita aerei aggrediuntur, diuexantq. Oſcitantia torpentes ac libidine inſtigatos, aquei ſanguine ſatis exercent. Auaritia, diraq. habendi cupidine infectos atra bili terrei deſatigant, qui quidem inter cæteros principatum obtinere, dicuntur, qui & alias ut a ſerpentibus nomen ſortiti, ob diuerſum, quo circumaguntur, ſitum ac poſitum. Ex quo fit, ut, qui nos, ad omnimodam a Deo, creatore noſtro, defectio-

nem apoſtaſiamq. ſolicitent, ab Aquilone, qui ſemper pro malo & ominoſo Cabaliſtis habitus eſt, denominationem acquiſierint, non tamen ab illo cæleſti, quò quidem Lucifer, princeps eorum, propria ſtoliditate aſcendere, præſumpſerat, ſed a terreſtri potius, ad quem, merita ſuorum ſcelerum præmia refe rens, cum alijs ſuæ farinæ principibus, repetino ictu, fulguris inſtar, cœlo excluſus, corruit. Atq; hos Hebræorum, Mechubales, præcipue poteſtatis, inſigniſq. nequitiæ, eſſe affirmant. A meridie uerò ij dicuntur, qui nobis blanditijs ſuis imponunt, quo ad optatis, contra nos potiantur; genus & hoc demonum, nō minus, quàm terreſtre, peſſimum, quodque in eo, quod perficere intendit, nullum non mouens lapidem, ſolet eſſe potentiſsimum, Dauidis exemplo docemur, qui Deum aſsiduis uotis & compellare, & exorare iubet, ut ab huius aſtu & inſidijs; umbra alarum ſuarum, nos protegat. inquit enim: A dæmone meridiano, &c. Qui uerò diuinationibus, quarum humanas mentes natura curioſas, auidiſsimaſque, uti & ipſius Adami, haud ignorant, nos adoriri tentant, quod cùm Dei magis proprium ſit, ſcire futura, omnes his curioſitatibus frenum laxantes, peccatum incurriſſe, palàm eſt, ij Eoi nominantur, cæteris plus uafricia, iactantia, ac mille dolis, præcellentes. At qui nos ſæpenumero in mæſtitiam inducunt, animiq. deſperationibus ſuccumbere, moliūtur, rationi rectæ, mendaciorum tenebras obtendentes, Occidui uocantur. his omnibus, mirando Dei, nobiſq.

biſq. occulto iudicio, quotidie, uel ſingulis etiam horis, nos ut infeſtent, poteſtas data eſt, non tamen ex æquo unumquemque. In quibus quidem continuis tentationum pugnis, quid mirum? ſi uel decies, in dies uicti, ab hoſte callidiſſimo proſterneremur, ni diuina ope, ſuffulti, erigeremur. Paterna enim ſua in nos affectione, ſic rem moderatus eſt, ne ſpiritus hi ſemper propria eſſentia, ac pro uoluntatis malignæ libitu, animi noſtri affectibus incommodare poſsint, ut ut, omnibus conatibus, nihil intentatum relinquentes, & extrinſecus & internè, id ſedulò operā dent, hac enim uia itaque peccato nos contaminatos, ijs aggredi poteſtas a Deo facta eſt. quo fit, ut crebrò in nobis uarias animorum perturbationes cōcitent, imaginationes corrumpant, phantaſiaſq. ad eorum peruerſum libitum accommodent, diuerſo quòd faciunt phantaſmatum motu, interiori ue concupiſcentiæ accenſu, nihil tamen, uel parum ijs omnibus adhibitis machinis, promouent, ſi modò nobiſmet ipſis deeſſe nolimus, noſtro appetitui deprauato indulgendo; ſed potius gratia omnipotentis, ſanctorumq. Angelorum, pro nobis perpetuò excubias agentium, auxilio adiuti, militis Chriſtiani, ab Apoſtolo luculenter depicti, modo, fortiter illi reſiſtamus. Neminem enim his præſidijs munitum, reluctantem, uiolenter trahere, ſed ſpontè peccatis indulgentem, ipſoſq. ſequentem, ducere poſſunt. Quod uero non ſemper ex æquo, unis, ijſdemq. peccatis, nos ſolicitent, ut paulo ante dictum eſt, hinc factū,

quod (phyſicè tamen in hoc loquendo) ipſius cœli magis propitiam in noſtra corpora ſentientes uirtutem, ex parte impediantur, adde non poſtremo, ſed priori loco, quod ſanctorum Angelorum excubijs arceantur, præſertim cùm nos gratia diuina corroboratos ſentiunt, quod uel ex Balaam ariolo non obſcurè deprehendere eſt, qui, ut populo Dei omnia infauſta diraq; precaretur, propriæ Iſraelis intelligentiæ oppoſitum influxum, is, quo, quæ imprecaturus erat, ut reperiret, ſolicitè quæſiuit. quod apparet uel hinc, dum per montes uarios aſcenderet, nunc hæc, nunc illa expectans tempora, & hinc uſu uenit, ut magis hoc, quàm illo loco, frequentiuſq. nocte, quam interdiu nos infeſtent, maximè uero ante intempeſtam, quando more Hebræorum mane diei incipit, & din דין ut ipſi aiunt, uiget, durum dixeris iudicium. Nec ita mirum cuiquam uideri poteſt, quòd eo potius, quàm alio tempore maior dæmonum ſit poteſtas facta qui enim non ſi in ipſis tenebris, Spiritus tenebrarum, tanquã in ſuo regno potẽtiores? à quibus & ſuos ſortiti ſunt titulos (ut uocant) ut nempe, poteſtates tenebrarum, in ſacris literis, uocitentur. Iis autem ob eorum peculiarem, ab alijſq. diſtinctam perfidiam et nequitiam, non ſemper ex æquo, pro eorum, ut dictum eſt, rabie, uno tentationum genere nos aggredi, datum eſt; cùm magis, hoc, quam illo tempore, ac die (quod & de ſuperioribus dictum) hac uel illa uigilia, hora, & momento, uiribus præualeant; tum ob diuerſam Angelo-

rum mutationem.mutuis enim uiciſſitudinibus, pro ratione temporum ac uigiliarum, non ſecus ac milites excubitores, in ſpecula collocati, ſibi ſuccedunt. Hanc autem rem ſic ſeſe habere, patet uel ex eo, ad oculum, quod Angelus cum Iacob Patriarcha, noctu multum diuq. luctatus, ob has diuerſas uigilias inſtanter ab eo, ut dimitteretur, quæſiuit. Porrò, & propter diuerſum cæli influxum, uariumq. ſitum, ſub uno, magis, quàm alio poſſunt ac præualent. hi enim ſitum, ſuis inſtitutis malignis nacti idoneum, loci mutatione, (ut poſt dicetur) maximè in ſuis rationibus turbantur, eamq; nobis magni eſſe momenti, ad præcauenda auertendaq. mala nobis, ab illis imminentia, uel ex Angelis patet, qui diuinum iuſſum exequuturi, deq. Sodomæis ſupplicium ſumpturi eſſent, pium Deoq. dilectum Loth, ut inde fuga ſibi conſuleret, locumq. mutaret, fideliter monuerunt. Temporis etiam diuerſi, diuerſa ratio, ipſis uel ſecunda, uel magis aduerſa accidere ſolet. hinc, non ſine cauſa ſancta Eccleſia Catholica, ritum populi Iſraelitici piè æmulans, conſueuit ut ſepties in die, ſtatis tamen horis, ad Deum Optimum Maximum, preces effundantur, forſan, quod his ipſis, aſtutiſſimus ille hoſtis, in nullas non occaſiones intentiſſimus, maiores inſidias animabus noſtris ſtruat, & ſi alioquin, ne uel exiguo temporis momento, (inæqualiter tamen) in nobis oppugnandis, ferietur. Circuit enim, haud ſecus, ac Leo rugiens, quærens ſemper, quem deuoret. Hoc autem conuenientiſ-

ſimo

ſimo epitheto diabolus a Spiritu Sancto depingitur, cum aperto Marte quaſi nos aggreſſurus eſt, quod aſſiduè facit. Quod autem in tenebris magis quàm in luce, potentiuſq. uires ſuas contra nos exerat; hinc Saluator noſter, æterna ueritas, æterni patris, nos dũ lucem habemus, operari iubet, paterniſq. monitionibus hortari, non deſtitit. ex quo & mos ille introductus eſt, ut morituris, (his enim crebrò tum temporis omnibus dæmon conſpiciendum, ſeſe exhibere ſolet, maximiſq. tentationibus, eos concutit) candelæ accendantur, ueram lucem, de qua Simon canit, lumen de lumine nobis præfigurantes. Ipſæ quoque Romanorum leges tenebras, non immeritò tam ſuſpectas infenſasq. habent, ut nullam ſententiam legitimam noctu, niſi tribus, quatuorue, accenſis luminibus, proferri ſinant. Quare ut præſentia huius luminis, fallaces dæmonum inſidiæ, quas nobis ſtruunt, retunduntur, retardanturque: ita eius abſentia maiores uires in nos ſumere, omnium ferè antiquorum Thalmudiſtarum doctrinis traditum legimus; quod tamen non ita accipiendum, quod hoc elementari lumine haud ſecus, ut ægrorum oculis, radijs ſolaribus, offendantur, & a ſuo cœpto repellantur; Spiritus enim ſunt, & ſic ab omnibus corporis tactuſq. affectionibus, immunes. nam ſi ab hac luce pœna aliqua eis reformidanda foret, ut nonnulli Hebræorum Mechubales, ſomniarunt, quod & Arabes hac earum falſa religione imbuti ſequuntur, hoc abſurdum inde euenire, neceſſum eſſet, Dæmones, quacunque

locorum ſeſe recipiant, inferorum pœnas, minimè ſemper ſubſequi, quin potius caliginoſi aeris ſubter fugio, ac ſpecuum cauſa cùm hanc lucem omnem, ſiue a Sole, cæteris aſtris, ipſoq. igne profectam, declinare, uitareq. poſſint. neque tamen hinc affirmandum, dæmones, nihil prorſus angoris & cruciatus, ab his Solaribus, reliquorumq. Planetarum radijs, ſentire, aut etiam ignis elementari ſplendore affici, cùm id fieri poſſit, non tamen, quòd ſenſu, aut aliquo uirtutis contactu, ſed potius intellectui ſibi aduerſari, intelligant, ut eis accidit ad campanarum ſonitum, facesq. accenſas, ad quas quidem ſacerdotum Chriſtianorum, cæterorumq. religioſorum, ipſo Purificationis feſto, preces fieri conſueuere; aut ob ſanctorum, qui de his triumphum reportarũt, reliquias, aliaq. id genus ſimilia. ex quibus quidem omnibus, infinitam illius ſupernæ lucis uirtutem, cuius latiſſimo aſpectu, & uitam & motum accipimus, ſatis agnoſcunt ac percipiunt, Chriſtum nempe ipſum, lapidem angularem, ipſorum ſtolida ſuperbia reprobatum & contemptum, non ſine extrema, æterna morte luenda, pernicie. Quocirca, non abs re factum, ut ſancta Apoſtolica & Catholica Eccleſia, a primitiua quaſi per manus tradito & accepto more, hunc luminum uſum, in hunc uſque diem retineat, non quod omnes, omnium generum dæmones (plures enim ſunt) hac luce Elementari, prorſus in fugam acti, a nocendo deſiſtant. Aliqui enim (cum ſex a Platonicis numerentur genera) non ita magnopere

gnopere hāc lucē,occulta eorū proprietate,odio habēt,ſubterranei:utpote,qui eius prēſentiā,uel inuiti fugere cogātur; quin ad cādelas ab eccleſia benedictas,aut quæ ſanctorū reliquias tetigere, ne dicā de alijs luminibus,ita immoti perſiſtunt, ut,ni ſupremi luminis uirtutē magis expaueſcant, ſuperiorumq. à perpetrandis malis uix deſiſtant,frequēter enim id uſu uenıſſe legimus.Verùm,cùm ipſis dæmonibus in nos graſſandi animus eſt, multò frequentius, anſam arripiunt ex noſtris prauis cogitationibus, ocioſis et obſcœnis dictis & factis,cœleſti influxui contrarijs, Angelicorumq. præſidiorum expultricibus; ſiquidē puriſſimi diuini numinis uirtus, nō niſi caſtiſſima pectora inhabitare gaudet.Cumq. nos propria eorū eſſentia tētatū uenientes,adoriuntur,tanta ſubitò ſpirituum compreſſio,animi anguſtia, repentinuſq. mœror nos inuadit,occupatque,ut ſæpenumero ſic quaſi obſeſſos,uel propriæ uitæ,nos tædium capiat,ab ipſis nempè dæmonibus,quibus nihil magis horrēdum triſtiuſque,noſtris ſpiritibus adeò conturbatis; quæ quidem animi ſubitanea quaſi exſtaſi abrepta, deſperatio, utplurimum ab occulta cauſa proueniens, longè melius ut ſentiunt,mro iudicio,Cabaliſtæ, dæmonum acceſſui aſcribitur, quam Aſtrologi, ſolis aſtris eam acceptam referentes. Siquidem, ſi hoc deſperationis genus, duntaxat à cælo cauſaretur, nequaquam tam repente & eueſtigio quaſi, nec etiam ſine inſigni aliqua corporis, animi, ac ualetudinis, mutatione aut diſpendio, ut ſæpè fit,

contin-

contingeret. *Nec tamen negandum, cùm dæmones, gladiatorio animo ad nos adſectant uiam, eos nobis aduerſorum ſyderum aſpectuum occaſiones negligere, haud ignari malis, corpora ſcilicet noſtra, peccato originis, ipſorum culpa, infecta, aſtris affici, magis tamen numinis imminutionem curantes, quæ ut ſuccedat, non tam ſydera, quam ipſa flagitia in cauſa ſunt. Ex quo fit, ut nullo non tempore, cum etiam iuſtus ſepties in die cadat, in nobis tentandis oppugnandisq. ſtrenuam nauent operam, pro eo, quo nos fallere at circumuenire doloſè flagrant, aut potius toti æſtuant deſiderio, huius, quo compotes fiant, omnia poſtponunt reliqua, etiam ipſam, quam ſibi imaginantur habere lætitiam hanc temporaneam, cùm uerum aut ſolidum gaudium nullo pacto in eos cadere poſſit, ob perpetuum ignem, uermem nunquàm moriturum, æternos denique inferorum cruciatuum, quibus mancipati ſunt & dolore præſentium, & timore futurorum. Hoc autem, omnem humanum captum excedens, triſtiſſimumque, & acerbiſſimum tormentum, non hinc eos afficit, quo ad pœnam coexiſtentem, quæ in Deo, ut beatitudinis obiecto, nunquàm uidendo conſiſtit, quò diris flammis hi nequam Spiritus, uel etiamnum uruntur: ſed a ſupplicio, ex accidenti, quod apud Theologos nomen obtinuit, quod tum a loco deteriori, tum ex hoc tenebroſo, ubi crebrius obſeruātur aere, oēs ad inferna, omni ſpe inde redeundi penitus præciſa,*

intru-

intrudendi ſunt, maiori cum anguſtia, ob mala, ad quæ induxere damnatos; tum etiam a ſenſibili igne tamquàm Diuinæ iuſtitiæ inſtrumento ſinguli caſtigandi ſatis ſuperq. ſunt. cui profectò igni in omne æuum deſtinati, tanto uehementius ardebunt, quantò magis peccarunt, ac in hos grauius ſcelus machinati fuerint, ter, & amplius ſine fine, omnium miſerrimi; Nec tamen propterea aliquid de ſuo in nos, quo ſunt, animo doloſo & peſſimo, remittunt: itaque continuo, uiuæ fidei Clypo munitis aduerſus eos, nobis prælio dêcertandum eſt; a Deo ſuppetias & petentibus, & ſpe non dubia expectantibus, iuxta Principis Apoſtolorum Diui Petri præceptū, cum fide fortiter eis reſiſtendum. uenit enim Diabolus a Deo, ut tentet, quo interiorem inſpiciat hominem, ubi haud unquàm noſtram non machinatur ruinam, minime ſic Deo miſſus, at qua eſt animo in nos maleuolo, ac in Deum inſolenti haud immeritò permiſſus. Diuina autem miſericordia ſemper tẽperata Iuſtitia, & ſi nos ſæpenumero, non ob noſtri perditionem, ſed potius æternam ſaluationem, his tentationibus exerceri permittat; nunquàm tamẽ, modo nobis ipſis non deſimus, in ijs nos ſubmergere, ſuccumbereq. concedit, quantacumque etiam nequam horum Spirituum ſit poteſtas, immò fides noſtra, ne ſopore torpeſcere aſſueſcat, ac haud ſecus ac ferrum non ex rubigine obducatur, ijs egregiè continuo exercetur, mirabiliſq. Dei gloria, & potentia, & tẽtationibus ueluti ex inferorum abyſſu nos forti

ti

ti ſua manu uel ex inſperato,eripientis, uelut inſignis gemma hinc non obſcurè relucet. Porrò, & ſi nunquàm non diabolus (ut & ſupra adductum) tẽtationibus omnis generis, aggrediatur hominem; maximè, tamen,omnibus ſuis adhibitis doloſis machinis, animam iam agentes, oppugnare, non deſiſtit. quod, & non ſine ſummò myſterio,ex poſtremis uerbis Saluatoris noſtri in crucem acti patri æterno, Spiritum ſuum, ardenti pectore uiuidaq. uoce, commendauit, ſatis ſuperq. uidere eſt. Inter alias autem tentationes,hæc etiam non minima, ſed grauiſſima certè exiſtit, quod poſtquam peccatum mundum inuaſit æterna Dei iuſtitia id poſtulante, hominem internè tentationibus ſuis aggredi poteſtas diabolo facta eſt,qua quidem primum ſtatim à condito mundo,ex duobus illis fratribus,Cainis animũ, horrendum in modum perculit & concuſſit: (quod ſcilicet nomen tale ex reipſa,more primi ſæculi,ipſi Caini obuenit) tantam enim, tamquàm diram inuidiam erga germanum fratrem Abelem innocentiſſimum, Deoq. dilectum, internè in eo excitauit, fouitq. ſtrenuè, ut & luctuoſa morte,omni fraternæ charitatis uinculo rupto, ipſum tandem perimere non dubitarit. ea unica de cauſa (ſi modo cauſa dicenda) quod ſecundum Hebræorum placitum, ſumum ex ſacrificio fratris rectius cælum petere uideret. Sic & Lamech carnis illecebris, libidiniſq. flamma incendit, poſtquàm ab Aemos primum nomen Dei Sadai שדי *uocari audierat, ut prius duas*

coniu-

coniuges appeteret, ſicq. filij Dei, in filias hominum irruerent. Quo factum, libidinum flammis ſemper creſcentibus, ut ferè omnes, pauciſſimis exceptis, à recto deuiarent tramite, timore Dei à terra prorſus exploſo, poſthabitoq. nefariam, tandem dæmonum artibus, paſſim Gygantes illi producerentur; quorum uaſtam, humanæq. naturæ parum decentem & inconditam molem, tempore uniuerſæ carnis reſurrexionis, ab his duutaxat auferet, qui diuina gratia, ab inferorum uinculis exoluti ſunt. Hi nempè gygantes, qua erant ſuperbia, ſibi filiorum Dei nomen aſſumentes, cæteros præ ſe contemptos, hominum filios, appellauere, tandem ultionem diuinam ſibi & toti mundo accelerarunt, ut omnia diluuio ſubmerſa perirent, excepto Noa (quæ uox quietem Domini denotat) propter quòd cæteris iuſtior eſſet, & ſemen aliquod generis humani ſeruaretur; Quod quidem diluuium, ab Angelo, quem Pelion fuiſſe; Cabaliſtæ uolunt, inſtructus Noa, (hoc enim modo, multa præ ſciuiſſe antiquitus Patriarchas, cum de rerum euen tibus, tum de humana ſalute, ijdem aſſerunt) Deiq. ad hoc excitatus ſpiritu, totis annis centum ante populo prædixerat, ad reſipiſcentiam concionibus ſuis fideliter exhortando, ſed omni ſine fructu, fruſtan & incaßum laborando. Interea temporis, arcam ſibi, diuinitus id edoctus, extruxit, in quam, cum uxore ſua, tribus filijs, totidemq. nuribus, adde & nonnullis, de cunctis cæli & terræ animantium generibus, ſeruandus, ſeſe reciperet, cæteris omnibus

Cataclyſmi aquis ſubmerſis & perditis. Poſthæc, haud longa temporis mora, & antequam adauctum adhuc eſſet nouum genus humanum, Diaboli antiquum obtinentes, filium Noe, Cham dictum, induxere eo, ut patrem denudatum dormientē, cæteris fratribus deridendum propinaret ac monſtraret, quem tamen antea faſcinio quodam ligaſſe, ne gigneret, quo id ſemen impediretur, Beroſus, antiquiſſimus Chaldæorum hiſtoricus, teſtis eſt, qui hinc expergefactus Noa, tantum piaculum in ſe patrem commiſſum, ſentiens, à Dæmonum inſidijs, filijq́. malitia profectum, Cain eius nepoti imprecatus eſt, cum, quibus Deus benedixerat, ipſi, maledicere non integrum eſſet. ex quo tempore Cainum primum nigro, à reliquis diſtinctum eſſe cœptū, nou leuis ſuſpicio eſt, cū uel extrinſecus tū Dei uindicta appareret. id quod magis aliqui aſſeuerare uidentur, cum ex ipſo Aethiopes, Aegyptij, cæteriq́. Nigrite, orti, propagatiq́. ſint. Verum enimuerò an non etiam egerunt uarijs, iterum per uniuerſum terrarum orbem, nationibus hincinde diſperſis, cum per plurima ſigna & ſacrificia, antiquos Patres, à proprijs intelligentijs, quibus familiares erant, ut eorum fidem in id futurum ſemen clarius teſtatam facerent, inſtructos uiderent, quo & ipſi, uarias regiones, & loca peruolando, omnis generis, uitijs Mundum inquinarent, tentarentque, ut huius benedicti promiſſi germinis, omnē memoriā, (ſi foret poſſibile) penitus obliterarent, totoq́. exterminarent Mundo.

Diuino itaq. permiſſu, hominum peccatis id merentibus, factum, ut, quemadmodum pij, ſenſim incrementa ſumunt in dies, in ſcientia, & timore Dei illuminati: ita rurſus impij contemptores nominis diuini, magis magisq. ignorantiæ tenebris inuoluantur. Qua propter ſub id tempus, Zoroaſter, ſic dictus Aſtronomis, quidam Nemrot fuiſſe, autumant, dæmonum aſtutia hunc riſiſe ferunt, tam uarijs præſtigijs, hominum cælorum ſiue potius dæmonum ope adiutus, oculos perſtrinxit, ut ſupra omnes humanas uires, inde ſuperbia elatus dicatur. Eorundem porro dæmonum furijs, & excitatus, & agitatus, ille Gygantum peſſimus, proles hominum miſerrima, felicitatem hic in terra, à cœlo ſibi contingere, omnibusq. alijs, aſſerere non erubuit, ex quo conſequutum, ut homines mirum in modum ſuperbia efferrentur, ſuperbiſſimæq. turris illius extructionem molirentur, à qua tamen, immiſſa in eos diuinitus, linguarum diuerſitate ac tanta confuſione inextricabili, utpote operis nefarij cœpto, ſtatim deſiſtere, coacti ſunt. Hoc itaq. pacto, & lingua illa, qua Adã cunctis rebus, unicuiq. & propriæ ſuæ ſubſtantiæ uirtute, nomina indiderat, omnibus, in hoc opus conſentientibus, erepta eſt, ſi Hyberum, cui Hebræi ſuã originem acceptam referunt, illi operi minimè conſentienti, exceperis. Eodem etiam tempore, idem Nemrot, dum paſſim, ignem obſeruari præciperet, quo prius Aretia, Nohæ uxor, ex arca egreſſa, gratias Deo agens, quod minimè totum genus humanũ

ſubmer-

ſubmerſum uoluerit, Deum adorauit. is in cauſa fuit, ut Chaldæi primi Aſſyrijq. Reges hunc coram ſe præferrent ac colerent, anſamq. præbuit non exiguam, quod Abraham, primus Dei martyr, ſeu confeſſor, haberetur. Nam is apud Hur, Chaldæorum exiſtens, Deum cæli uerè adorauit, Elementum uero idolatricum, utpote ab imperfectiori inſtitutum ſexu diuinis honoribus ut afficeret, adduci nullo pacto potuit, qua de cauſa, & tyranni iuſſu in fornacem ardentem coniectus, in teſtimonium ſuæ fidelis conſtantiæ, cedentibus, nihilq. lædentibus flammis, ſaluus ut Franciſcus Georgius Venetus aſſerit, ac incolumis euaſit. Sub id porro idem tempus, eorundem diabolorum inſtinctu, Ninus, Aſſyriorum rex, primus in mundo, & autor hominibus & inuentor æris ſignati, (quo quidem nonnulli in priori mundo Chriſtum eſſe uenditum putant) idola colendi occaſionem præbuit, erigendo in honorem patris ſui Beli, ſtatuam, aſylum, cunctis ad eam confugientibus delinquentibus, haud abominandam impietatem, poſtea Cedax longius in uulgus ſparſit, quibus imaginibus è limo, ceu alter Prometheus fictis, quam profecto Deus miro ſuæ prouidentiæ ordine, prius irrepere propter mundi recentem creationem prohibuit ac uetuit, malum certè, quo non aliud magis abominabile ac deteſtandum, cum homo eo inſaniæ a diabolis ſeductus, peruenit, ut neglecto & obliuione dira præterito ſuo Creatore, Creaturam aliquam ſordidam, & interdum ſe longè ignobiliorem, diuinis affecit honoribus,

crimen ſcilicet omnium criminum grauiſſimum, ratione obiecti, læſæ nempe Maieſtatis, non humanæ, ſed diuinæ. Quod uel hinc clarè patuit: quid nam ſydera etiam ipſa, ob eiuſmodi piacula commiſſa, in noſtra corpora poſſint, cùm Aram ante patrem morte rebus humanis exemptus ſit: nec id ſine cauſa, cùm ſæpenumero in magna delinquentium turba, etiam, ſi qui reperiuntur innocentes, unà rapiantur ad ſupplicium, nec tamen in hoc etiam Deus alicuius iniuſtitiæ incuſandus, cùm ex hoc malo pœnæ bonos premio afficiat potius, ornatioresq. reddat, cùm ipſos malos meritò pæna maneat & interitus excipiat. Ex hoc autem idolatrico creaturarum cultus initio, res paulatim eo deducta eſt, dæmonum miris technis & fraudibus, ut Chaldæi prius, dehinc ſacerdotes Aegyptij, utpote maximè præ cæteris ſuperſtitioni huic diabolicæ irretiti, eo tandem dementiæ proceſſerint, ut firmiter penitusq. illi per ignes, hi uerò per ſtatuas, magica fabricatas arte, dæmoni uel propriam ſalutem, omniaq. ſua bona & commoda, accepta referentes, ab uniuerſo eorum ordine, ut a Deo, animas in corpora natura immitti ſomniarint potius, quàm crediderint. Quam ob cauſam, proceſſu temporis, hæc uenenatiſſima animarum peſte maximam partem hominum inficiente, a Deo ipſo Abrahæ mãdatum eſt, ut hanc quàmuis ſibi cognatam, infectam tamen hoc ueneno præſentiſſimo gentem, penitus fugeret, mutando ſolum, & ſi patrium, uel Deo, ut aſſolet, Angeli miniſterio, quẽ Zadchiel, Cabaliſtæ fuiſ-

ſe,

ſe, uolunt, adhoc utente, ne & ipſe ex eorum conuerſatione corrumperetur, cùm iuxta commune uerbū, Cum peruerſis, peruertemur utplurimum. Ne autem diuinæ promiſſiones, ſuo tandem tempore complendæ, interea prorſus penituſq. ex omnium fidelium ēt animis, diabolicis dolis extirparentur; inire Deo cū Abraham eiuſq. poſteris perpetuum fœdus, placuit, externo præputij circumciſionis ſigno, poſt octauum ex quo maſculi naſcerentur, diē faciundo, quaſi adūbrato. Hoc nimirum ſigno, cum dæmones, probibitarum libidinum flammas ſummoperè debilitari, animaduerterent, ne hic quidem pro more ſuo, aliquid intentatum relinquere, quo huius ſeminis memoriam, omnem abolerent, gentes reliquas acriter inſtigando, ut hoc, quo Hebræi a cæteris ſecernebantur gentibus, quaſi dedecoris & infamiæ loco exprobrarent, eoſque homines ceulerios apellas ac uerlat nuncuparent; denique pro gente impia ac ſuperſtitionibus dedita, paſſim diuulgarent. Iis itaque gentibus omnem gratiam a uero Deo profectam, quaſi pedibus conculcantibus, inciderūt tandem iuſta Dei uindicta, in ſenſum prorſus reprobum, naturæ etiam lumine ipſos deſtituente, pluſquam brutorum naturam induentes, adeò ut eorum multi ipſis brutis, miſcerentur, mas in marem, fœmina in fœminam, in proprium denique hominem, (horreſco referens) coire, non erubuerint. Hoc, belluino ac neſando ſcelere, quo non aliud Deo magis exoſum, res eo deducta eſt, ut tandem omnes meritas luerēt pœnas; tres

in meridie non ſine myſterio; Angeli apparuere, ex quibus duo tantum ueſperi Sodomam ingreſſi, hinc ſine mora cœlum undique ſulphur & ignem pluere uiſum eſt, quo quinque illæ antiquæ inſigneſq. urbes, hoc nefando crimine pollutæ, penitus deletæ, ac etiã hodie ita ſubuerſæ, in perpetuum diuinæ iræ teſtimonium, cernuntur, in lacu, quo contra reliquorum naturam, uiua, abſorptis mortuis, non ſubmerguntur animantia, tanto fœtore exhalante, ut cunctis ſupra uolãtibus alitibus lethalis ſit, adeò ut Cabaliſtæ, ibi locorum inferorum portas eſſe, rati ſint, de loco enim ſubterraneo, nobiſcum alioqui concordant. Ipſius quoque Loth, coniux, quæ non ſine maximo ſecretò, anonyma in ſcriptura reperitur, ex tranſgreſſione mãdati, quo egrediens, ne retrò circumſpiceret, iuſſa, in ſalis ſtatuam, uel in hodiernum diem, non ſine horrore, conſpicuam, transformata ſcribitur. Hæc, & ſimilia, diuina oracula, quo dæmones eluderent, quadam cacozilia, ſtultaq. imitatione, haud ſecus ac ſimia humana facta imitari tentat, autores fuere, ut tot, tãtæq. metamorphoſum fabulæ, ab antiquis Poetis, fingerentur, quibus gentiles, iam antea ſtultos, prorſus, ut ille ait, inſanos redderent. Ad inſtar enim huius ſtatuæ, Bactum, in ſaxum, in montẽ Rhodopen apud poetas primũ translatos legimus, Phyllidem in Amygdalum, in florem Narciſſum, in fontem Arethuſam, in auem, picum, atque adeo in ſtellam Arctophylacem, milleq. alias eorum fabuloſas tranſmutationes, ubique gentium, apud eos uidere eſt.

eſt. hinc etiam factum uolunt, ut diluuij memoria, quam Noe, Hetruſcos edocuit, dum iam ad alta, iam ad ima tenderent, ærumnoſæ tunc uitæ memores, Pani Lyceo poſt Euãdri acceſſum, dæmonum aſtutia, falsò aſſcripta ſit. Cæterum, cum & intellexiſſent, Deũ, ob præfigurandum uerum illud, multis ſæculis poſt futurum ſacrificium, tentaſſe Abraham, præcipiendo, ut filium ſibi unicum, uniceq. dilectum in monte Moriah, mactaret, (montibus enim antiqui Patriarchæ, loco templorum uſi ſunt) haud mora idem genus ſacrificij ſibi expoſtularunt, hinc in reliquiarum ad ſacrificandum deſtinatarum penuria, Phœnices primũ apud Tyrum, impulit, dende et alios pleroſque uicinarum gentium, ut humana ſacrificia ſibi cederent, immò tandem, parentes, ut proprijs liberis minimè parcendum duxerint; ad eam dementiam adegit. Huius rei, uel ſacra ſcriptura teſtis eſſe poteſt, quæ tradit, regem Moab, primogenitum ſuum, regni ſucceſſorem, in obſeſſæ urbis mœnibus, hoſtibus uidentibus, quo de Hebræis uictoriam reportaret, idolo Molocho, iugulaſſe; quam, ex uoto etiam obtinuit, minimè tamen ob tantum ſcelus commiſſum, omnibus potius flagris digniſſimum; ſed quod Hebræi, diuinitus, ob multifaria commiſſa crimina, ipſo quaſi medio punirentur. Hæc tam execranda, parentum in liberos laniena, unde nam alio, quàm ipſo Diabolo, homicida & mendace ab initio, profectum, dixeris? innatam parẽtum in liberis στοργὴν, in crudeliſſimam carnificinam conuertente; ſuperbiſſimus omnium

ſpiritus iſte nequam, qui excellentiſſimam & ad ipſius Dei imaginem formatam creaturam, ſibi litari expoſcere, non ueretur, quod tamen iјs, qui Tyriorũ coloniam Carthaginem, inhabitarunt, perſuaſit, Saturno ſic litantibus, dein in Taurica Cherſoneſo, Arabia, Aegyptoq. idem factitatum, quod tandem Amaſis Aegyptiorum rex, magis cordatus uix, ſubſtituta imagine cerea abrogauit. Inuaſit & hæc dira peſtis tandem Germaniam, qui Theutati, ſuo idolo, multo tempore, eiuſmodi ſacrificia nefaria offerebant. perrepſit poſtea & in Suetiam, propè Vpſaliã. quin nec ipſa Italia, rerũ olim domina, deluſa a Græca uoce φὼς, ab hac immunis remanſit, immo tam diu ea afflicta eſt, donec Hercules, orbem terrarum peragrans, tot eum monſtris purgando, ueriorem reddiderit interpretationem, eam ſcilicet, ut hoc ſacrificium, potius lumine, id quod uox ſonat, facerent, edocuit. Nec ipſa Roma quò ueriora reportaret reſponſa, humano ſanguini parcendum rata. Exinde, in Galliam, Britanniam, ac Noruegiam apud Druidas, ſerpere cœpit. Quis itaque hæc omnia, a dæmonibus orta eſſe, non uidet? Tempore tamen, (ut antea Prophetarum prædictum erat uaticiniјs,) aduētus Chriſti in carnem, hæc diabolica lanıena, in uſu eſſe deſiit in imperio Romano, quod Adriani Imperatoris miniſterio, diuino autem inſtinctu, factum eſt. Maiorem etiam in modum hæc peſtis graßata reperitur in nouo illo orbe ſuperiori ſæculo, Hiſpanica nauigatione, à Chriſtophoro Columbo Ligure, primum reper

to,ubi non rarò uſuuenit, ut quotannis ad ſeptē millia hominum,uarijs gemmis,ſacrificarentur,ſic enim ipſorum Idola uocabantur, tum a Sucatanenſibus hic ſolùm ignota tamen de cauſa apellis, cùm etiam a Mexicanis, qui tum ibi rerum potiebantur, quod tamen execrandum facinus, noſtro tempore, a Magno illo Ferdinando Corteſio, Hiberorum duce, ſub auſpicijs Caroli Quinti,nunquàm ſatis laudati, uel ex hoc ſolo,ipſorum quoque finibus exturbatum eſt, haud ſecus ac altero Hercule. Præterea, horum etiam ſpirituum fraude factum peractumq. eſt,ut Ioſephus innocens,a fratribus ſuis, Aegyptijs uenderetur, ab ijs etiam Pharao,Moyſi famulo Dei,credere diſſuaſus eſt,qui quidem primus prophetarum, miracula edidit, hinc bicornem per ceruam Cabaliſtæ, prophetaſſe tradunt: immò ex eo Hebræos arctius premere cæpit; quò autem miraculorum diuinorum auctoritatem imminuerent, è ueſtigio per ſuos magos ſimilia, præſtigijs tamen hominum oculos faſcinando, facere tentarunt; quibus præſtigijs adeò non tam oculos,quàm ipſa corda gentium occuparunt,ut non modo cœlum, ſtellaſq. ſed & omne ferè brutorum genus,piſces,allia,cæpas,aliaq. olera,gemmas, & ipſa Elementa, hominum gratia tamen producta a Deo, quæque cuiuſque ingenium ſibi idola finxerat, pro dijs ſuis colere, nihil addubitarint. Cùm poſtmodum autē,uerus & unicus Deus,uerùm quoque & unicum cultum, quo ſe affici uellet, miſertus generis humani multis modis à uero aberrantis,in-

ſcriptum

[illegible], (legem illam omniũ legum, [illegible]) populo ſuo per Moyſen [illegible] inter fulgura & tonitrua, promulgaret, & inter cætera, Sabbatum obſeruare præciperet, [illegible] & tum in contra- [illegible] feſta celebranda eſſe, [illegible] ſuperſtitionem ſtabili [illegible], vero Deo ritè celebrã [illegible], Dionyſio, infinitiſq. alijs ſuis [illegible] & [illegible], peculiaria feſta [illegible], equi etiam pa [illegible], varijs libaminibus a [illegible] eſt, quibus & diuinationem, [illegible] addiderunt aſtutia; nec [illegible] legibus ſuis gentibus, Moyſi, [illegible] Ægyptijs, Hermes, & Apis, [illegible], Creteuſibus, Mi nos, & Epimenides, [illegible], Zamolxis, ac Scy- this, [illegible], Lycurgus, Tripto lemus, [illegible], & Solon Athenienſibus, [illegible] fuere, ſicut apud Macedones Cabiris, [illegible], ac Numa Pompilius, atque mul- [illegible] poſt, apud [illegible] Sommogorbonus, [illegible], ut & hodie adhuc [illegible] eſt, [illegible] præcipua, perinde ac [illegible], apud Peruranos & [illegible], apud Iaponios, [illegible] & [illegible], ſic enim [illegible] ex eius ortu, nomi-

ne,

ne, ne dicam dictis ac factis, ipſummet Antichriſtũ, orbis beſtiam, ferum aprum, blaſphemiæ denique & iniquitatis filium, noſſe licet. Qui quidem Pſeudopropheta legem ab Archangelo acceptam, aſſeclis ac miſeris mancipijs ſuis, tuliſse, mentitus eſt, prout & alia omnia, ab alijs ſimiliter ferè factum uniuerſis; qui, quo maiorem auctoritatem ſibi conciliarēt, Moyſen imitati, ſuis etiam Dijs, leges acceptas, referebant, hinc Zatriaſtes legem a bono numine ſe accepiſse, gloriatus eſt. Minos a Ioue, ab Apolline Lycurgus, atque a Veſta Zamolxis, & Numa ab Aegeria Nympha. Haud multum abſimili dolo & fraude caruerunt, ut tot eorum leges, alia quàm uernacula lingua ſcriberentur, quò minus eorum cultus, paſſim ſcribendo uileſceret, inſtar eius, quòd ueram uiuentis Dei religionem, ob maiorem obſeruantiam, non alia, niſi Hebraica litera (omnibus uocabulis Aegyptis inde exterminatis, quò citius eorum ſuperſtitionum obliuio induceretur) ſcriptam cernerent. Proinde, antiquiores Græci, Puniceis literis ſuas leges exaratas, obſeruarunt, Romani, lingua Hetruſca, ab Aramea non ita diſſimili fulguritarum ac augurioremartem cuſtodiuere, quam pueros eorum edoceri, ſedulò dederunt operam, Sic ueteres Germani & Galli, Græcis elementis, quæ de religione ſentirent, ſcripſere. Vniuerſi uerò Orientales Syriacis characteribus ſuas ſuperſtitiones conſignant. Nunc etiam temporis adhuc diabolorum fit inſtinctu, ut pleræque gentes barbaræ, nos, Græcos, Aethiopes, nonnulloſq.

nonnulloſq. Indos, omnes tamen Chriſtianos, apud quos, alius a uernaculo, ſermone, in religione exercenda, uſurpatur, in ſuis quoque ſuperſtitionibus, æmulentur, ut hodie faciunt Sinæ, etiamnum idolatræ, Iaponij, & Perurani, cum nouæ Bæthicæ incolis, qui omnes, diuerſa ab ea, qua loquuntur, lingua utebantur, immò & adhuc, licet clanculum, utuntur. Horum etiam ſpirituum opera peragitur, ut Turcæ, Aſſyrij, Mauri, Arabes, Nigritæ, Aegyptij, Perſæ, Medi, Parthi, Arachoſii, Sogdiani, ac nonnulli ex Indis, eiſq. Tmaum, Tartari, nec non Sacæ, diuerſa orbis climata inhabitantes, alio, quàm uernaculo ſermone, ſuam legem, Arabico nempè, ſcriptam habeant; adhæc, nonne, dum Hebræos ſuilla carne, lege uetante, abſtinere uiderent, & ipſi, ut a bobus Aegyptij ſibi temperarent, effecere? quod & adhuc obſeruatur ab Indis, ſic & à piſcibus Syri. Illa itaque diuinæ legis obſeruatione, res eò deducta eſt, ut hoc benedictũ ſemen, non modò apud Iudæos, indies magis magiſq. radices ageret, uerùm & gentibus Sibyllinis innoteſceret oraculis, quarum decem celebrantur, & ſi nonnulli unam tantum fuiſſe uelint, diuerſis dictam nominibus, quæ omnes diuino afflatæ numine, uaticinatæ ſunt; & ſi ipſæmet ſuarum uaticiniorum ignaræ miſeræ. Haud enim exiſtimandum, cùm ueræ fidei eſſent expertes, eas, inſtar noſtrorum Prophetarum, fuiſſe illuminatas, uerùm uaticinia illa, ex diuino influxu, in earum animis, quaſi imagines in ſpeculo, relucebant, non ad illarum proprium, ſed potius gen-

tium,ne quicquam cauſare poſſent,commodum,perinde ut Balaam ariolo, ac Caiphæ ſacerdoti immittebantur. Quorum,porrò,molitionibus factum, Hebræos imitando,qui Salomonis Cantica, Ezechielis prophetiam, allegoricamq. ſcripturæ interpretationem,non niſi uiris dignis,manifeſtari uolebant, harum libros,atque Hidaſpim legi,præterquam,quod a quindecim uiris capitis cunctis ſupplicium præſcriptum erat. Præter hæc, an nõ ijdem nequam & fallaces ſpiritus excitarunt,ubi hoc beatiſſimum ſemen apud Hebræos naſci debere,eiſq. propria malitia crucifigi, ac expelli gentibus uerè Dei filium prædicandum perceperint, quo ullo ſi modo poſſent impedirent,aut ſaltem,ni poßent, retardarent, tot Poetas, ad tot tantaſq. tabellas effingendas;ubique gentium de Iouis liberis,qui nonnulla ex parte huius ſanctiſſimi ſeminis uirtutes,ac Theoſandrica geſta,non ſecus ac ſimia humana, æmulari uiderentur. Quid enim aliud ſibi uoluere antiquorum uates, per Perſeum è uirgine natum,niſi ut hac fabula, Apoſtolos,hoc diuinum germen a uirgine prodijße docentes,quaſi nihil inauditum, admiratione aliqua dignum afferentes, præ ſe contemnerent?quid per Mercurium, Deorum,hominumq. internuncium, niſi, cùm hoc ſemen uerè hoc officio functurum audirent,leuius eo afficerentur? quid per Herculem, natum è Ioue,orbem terrarum a tot monſtris uindicantem intelligi uoluerunt,in cuius beneficij memoriam tot, tantiſq. malis erepti,propria mortales, ſedendo libarent ſacrificia,

eique decimas inſtituerent? quid per Sameticum regem, inferos petentem, atque cum exuuijs redeuntem? quid per tot plures alios, niſi, ut cùm hoc diuinum germẽ, ineffabili quodam modo, humanam ſuæ diuinæ indiſſolubili uinculo copulaſſe naturam audirent, quò homines ex inferorum poteſtate, è lacu illo, in quo non erat aqua, liberaret, hæc (inquam) omnia non maioris ac ſuas facerent, fabulas, unumq. alteri quaſi ſimilia conferrent? quid aliud per Aeſculapium, morbis hominum uarijs medentem, niſi ubi hoc ſanctitatis germen, uerè noſtros languores ſanaſſe intelligerent, flocci omninò penderent? Quæ porrò effinxere de Ariſteo Proconeſio mortuo, & denuo tandem uiuo apparente, Cleomede in arca incluſo, nec amplius reperto, Adonidi quem ſpargerẽt Plantu Abari ac Hyperborco, per aera uolante, niſi, ut nos, huius ſeminis memoriam requieſcentis in ſepulchro, quotannis, celebrantes, derideant, quaſi, perinde, ac cùm eum, propria uirtute a mortuis reſurrexiſſe, ad cœlum in conſpectu multorum ex fratribus, conſcendiſſe, grata mente & ore, recolimus, ut rem nulla admiratione tanta dignam, ſtupentes, ludibrio habent. Quid de Mithræ ſacrificio, pane ac potu, Mercurij aqua, qua commiſſa ſcelera expiare miſeri ſomniabant, denique de tot innumeris, hoc genus fabulis, ab eis confictis? an ob ullam aliam id factum putaueris, quàm ut huius clariſſimæ lucis, ad reuelationem gentium cœlitus demiſſæ, ſplendorem, ſuarum fabularum caligine tenebriſq. retunderent,

ac inuoluerent, eùm penitus illud extinguendi, poteſtatem omnem ſibi præciſam uiderent? Haud abſimili modo & conſilio, diuinos Prophetas, populum, ad ueri Dei cognitionem, crebris concionibus, prodigijſq. inuitantes, diuinaſq. reuelationes propalantes, ſuis & ipſi falſis aridis, æmulati ſunt, quorum inſigniores celebrantur, Muſæus Atticus, huiuſq. ciuis, Lycus, Bachides, Boetius, & ipſe Tireſias, Eucleus, Epimenides, ac Mopſus; omnes quidem, at diuerſis futuris, prædicendis, olim occupati, ut à diuerſis dæmonibus, ipſorum abriperentur, ſacrificia, uel etiam ieiunijs, lotionibus, uarijſq. cātibus, choreiſq. præmiſſis: uix enim dici poteſt, quàm hi immundiſſimi ſpiritus, diuinorum tamen honorum, ſint auidiſſimi. adeò miſerandum in modum, diuinos honores ſibi expoſcentes, miſeris hominibus, diu multumq. impoſuere. Hinc neque Branchis, uirgo uatidica, ni uirgam manu teneret, triduò ante ieiunans, pedes limbuſue fontem tangeret, reſponſa dare poterat: Ita nec Colophone reſponſa proferebat, non guſtata antea aqua illa, qua omnium conſpectui ſubtrahebatur. quid? quod ipſum Delphicum nihil promebat, ni ſacerdos, in antri adytis, tripodi inſidens, diras illas potius, quàm diuinas, exhalationes exciperet. Adde, de tot aliorum oraculorum reſponſis, quæ iiſdem dæmonibus ducibus & auctoribus, primum in Iouis Dodonæi templo, ex quercu reddi cæpta ſunt, poſt, ubi ueri Dei uocem, ex arca reſonantem, & ſacerdotibus, ut populi futuras pœnas canerent, iubentem,

tem, primum perciperent. Quid porrò, cum illis fatidicis ſermonibus, totq. Deorum ſymulachris, quæ omnia uſque ad tempora Pyrrhi, Epyrotarum regis, carmine reſponderunt, aliud ſibi uoluere, niſi, ut Iob uerſus, Dauidiſq. Pſalmos imitarentur? mira certè aſtutia breuiloquentiam introducentes, ut ambiguitate ueridici haberentur, cùm tamen reipſa, nil niſi hominum exitia ſpectantes, fallaciſſimi, mendaceſq. in ipſo euentu rei, ſemper comperti ſint. Reſponſa itaque ſua mendacia, ſtrictioribus numeris incluſa, ſonora magis, ſenſuiq. gratiora reddere uolebant, quò & eorum laudes, ſuauitate quadam, ueri Dei laudes, hymnis decantari ſolitas, exuperarent; progreſſu tamen temporis, cùm non amplius ligata; ſed proſa potius ſua reddere, cogerentur, minus certa tum prædicere potuiſſe, deprehenſi ſunt, quod non cœleſtis alicuius influxus defectu, factum putandum, quaſi uerò Pythones ac uentres eorum, non tanto, ut antea, terræ halitu explerentur, quod nonnullis per ſomnium in mentem ueniſſe, uidemus, cùm oracula, paſſionis omnis expertia, nec a rerum natura, nec loco certo afficiantur, concludanturque; uerùm longè potentiori cauſa, id factum, merito adſcribendum, utpote, ab altiori intellectu, profectum. Neque enim, quod Aniel, Zachieli præfecturam ceſſit (his enim intelligentijs, mundi committi regimina ferunt,) quorum cauſa, uarios inferioribus influxus contingere, ſecretiores aſſerunt ſapientes, cum, quæ, in uoluntate, ut ipſa quidem reſponſa, conſi-

ſtunt,

ſtunt, longè ante quàm eueniant, unico intuitu, in ſuæ eſſentiæ ſpeculo, proſpiciat; nec inde etiam factum, quòd eorum ſacerdotes, auaritiæ uitio laborãtes, pecunia corrumperentur, cùm enthuſiaſmo, extra ſe quodammodo rapti, uti his fieri conſueuerat, reſpondentibus, ipſimet, quidnam eſſet, quod reſponderẽt, ignorarent; multo minus ipſorum Dæmonum, aliquo ætatis uitio, morboue factum exiſtimandum, cùm ijs minimè ſint obnoxij, more hominum non ſeneſcentes; hinc uerò potius, (ut Comici uerbis dicam) illæ lachrymæ, & in hoc cardo totius huius rei uertitur, quòd tempus uenerat, quo ipſe Sol Iuſtitiæ, ſplendore gloriæ paternæ, totum mundum illuminante iam iam exoriebatur ex alto, ad cuius lucis recẽs prodeuntis auroram conſpectam, omnia illa diabolica tenebris mundum obducentem, oraculorum reſponſa, uicta ac fugata, terga dedere, penituſq. conticuere; haud ſecus, ut & nocturna eorum ſpectra, ſub tempus Solis emergentis, in fugam actæ, hominibus moleſta eſſe deſinunt. cuius etiam gratia Græci, quos, qui alios erudirent, ſapientes habuerunt, & Romani rerum domini, qui ius ferrent, iureconſultos obtinuere: Dæmones, præterea ijdem, uidentes, Hebræos in deſerto, iuſta Dei uindicta, a ſerpentibus uenenatis morſos, aſpectu ſolo, eius iuſſu a Moyſe, erecti ænei ſerpentis, incolumes euadere, ſimias & in hoc agere more ſuo, non neglexere, hinc eiuſdem imaginis, dæmon, a Nicagora, Sicyonibus allatus eſt, eundem, in uſum, ut & a Romanis, ad ſedãdam peſtem,

in meridie non ſine myſterio; Angeli apparuere, ex quibus duo tantum ueſperi Sodomam ingreſſi, hinc ſine mora cœlum undique ſulphur & ignem pluere uiſum eſt, quo quinque illæ antiquæ inſigneſq. urbes, hoc nefando crimine pollutæ, penitus deletæ, ac etiã hodie ita ſubuerſæ, in perpetuum diuinæ iræ teſtimonium, cernuntur, in lacu, quo contra reliquorum naturam, uiua, abſorptis mortuis, non ſubmerguntur animantia, tanto fœtore exhalante, ut cunctis ſupra uolãtibus alitibus lethalis ſit, adeò ut Cabaliſtæ, ibi locorum inferorum portas eſſe, rati ſint, de loco enim ſubterraneo; nobiſcum alioqui concordant. Ipſius quoque Loth, coniux, quæ non ſine maximo ſecretò, anonyma in ſcriptura reperitur, ex tranſgreſſione mãdati, quo egrediens, ne retrò circumſpiceret, iuſſa, in ſalis ſtatuam, uel in hodiernum diem, non ſine horrore, conſpicuam, transformata ſcribitur. Hæc, & ſimilia, diuina oracula, quo dæmones eluderent, quadam cacozilia, ſtultaq. imitatione, haud ſecus ac ſimia humana facta imitari tentat, autores fuere, ut tot, tãtæq. metamorphoſium fabulæ, ab antiquis Poetis, fingerentur, quibus gentiles, iam antea ſtultos, prorſus, ut ille ait, inſanos redderent. Ad inſtar enim huius ſtatuæ, Bactum, in ſaxum, in montẽ Rhodopen apud poetas primũ translatos legimus, Phyllidem in Amygdalum, in florem Narciſſum, in fontem Arethuſam, in auem, picum, atque adeo in ſtellam Arctophylacem, milleq. alias eorum fabuloſas tranſmutationes, ubique gentium, apud eos uidere

eſt.

eſt. hinc etiam factum uolunt, ut diluuij memoria, quam Noe, Hetruſcos edocuit, dum iam ad alta, iam ad ima tenderent, ærumnoſæ tunc uitæ memores, Pani Lyceo poſt Euādri acceſſum, dæmonum aſtutia, falsò aſſcripta ſit. Cæterum, cum & intellexiſſent, Deũ, ob præfigurandum uerum illud, multis ſæculis poſt futurum ſacrificium, tentaſſe Abraham, præcipiendo, ut filium ſibi unicum, uniceq. dilectum in monte Moriah, mactaret, (montibus enim antiqui Patriarchæ, loco templorum uſi ſunt) haud mora idem genus ſacrificij ſibi expoſtularunt, hinc in reliquiarum ad ſacrificandum deſtinatarum penuria, Phænices primũ apud Tyrum, impulit, dende et alios pleroſque uicinarum gentium, ut humana ſacrificia ſibi cederent, immò tandem, parentes, ut proprijs liberis minimè parcendum duxerint; ad eam dementiam adegit. Huius rei, uel ſacra ſcriptura teſtis eſſe poteſt, quæ tradit, regem Moab, primogenitum ſuum, regni ſucceſſorem, in obſeſſæ urbis mœnibus, hoſtibus uidentibus, quo de Hebræis uictoriam reportaret, idolo Molocho, iugulaſſe; quam, ex uoto etiam obtinuit, minimè tamen ob tantum ſcelus commiſſum, omnibus potius flagris digniſſimum; ſed quod Hebræi, diuinitus, ob multifaria commiſſa crimina, ipſo quaſi medio punirentur. Hæc tam execranda, parentum in liberos laniena, unde nam alio, quàm ipſo Diabolo, homicida & mendace ab initio, profectum, dixeris? innatam parẽtum in liberis ϛοργὴν, in crudeliſſimam carnificinam conuertente; ſuperbiſſimus omnium

ſpiritus iſte nequam, qui excellentiſſimam & ad ipſius Dei imaginem formatam creaturam, ſibi litari expoſcere, non ueretur, quod tamen ijs, qui Tyriorũ coloniam Carthaginem, inhabitarunt, perſuaſit, Saturno ſic litantibus, dein in Taurica Cherſoneſo, Arabia, Aegyptoq. idem factitatum, quod tandem Amaſis Aegyptiorum rex, magis cordatus uix, ſubſtituta imagine cerea abrogauit. Inuaſit & hæc dira peſtis tandem Germaniam, qui Theutati, ſuo idolo, multo tempore, eiuſmodi ſacrificia nefaria offerebant. perrepſit poſtea & in Suetiam, propè Vpſaliã. quin nec ipſa Italia, rerũ olim domina, deluſa a Græca uoce φὸς, ab hac immunis remanſit, immo tam diu ea afflicta eſt, donec Hercules, orbem terrarum peragrans, tot eum monſtris purgando, ueriorem reddiderit interpretationem, eam ſcilicet, ut hoc ſacrificium, potius lumine, id quod uox ſonat, facerent, edocuit. Nec ipſa Roma quò ueriora reportaret reſponſa, humano ſanguini parcendum rata. Exinde, in Galliam, Britanniam, ac Noruegiam apud Druidas, ſerpere cœpit. Quis itaque hæc omnia, a dæmonibus orta eſſe, non uidet? Tempore tamen, (ut antea Prophetarum prædictum erat uaticinijs,) aduẽtus Chriſti in carnem, hæc diabolica laniena, in uſu eſſe deſiit in imperio Romano, quod Adriani Imperatoris miniſterio, diuino autem inſtinctu, factum eſt. Maiorem etiam in modum hæc peſtis graſſata reperitur in nouo illo orbe ſuperiori ſæculo, Hiſpanica nauigatione, à Chriſtophoro Columbo Ligure, primum reper-

to,

to,ubi non rarò uſuuenit, ut quotannis ad ſeptē millia hominum,uarijs gemmis,ſacrificarentur,ſic enim ipſorum Idol a uocabantur, tum a Sucatanenſibus hic ſolùm ignota tamen de cauſa apellis, cùm etiam a Mexicanis, qui tum ibi rerum potiebantur, quod tamen execrandum facinus, noſtro tempore, a Magno illo Ferdinandó Corteſio, Hiberorum duce, ſub auſpicijs Caroli Quinti,nunquàm ſatis laudati, uel ex hoc ſolo,ipſorum quoque finibus exturbatum eſt, haud ſecus ac altero Hercule. Præterea, horum etiam ſpirituum fraude factum peractumq. eſt,ut Ioſephus innocens,a fratribus ſuis, Aegyptijs uenderetur, ab ijs etiam Pharao, Moyſi famulo Dei,credere diſſuaſus eſt,qui quidem primus prophetarum, miracula edidit, hinc bicornem per ceruam Cabaliſtæ, prophetaſſe tradunt: immò ex eo Hebræos arctius premere cœpit; quò autem miraculorum diuinorum auctoritatem imminuerent, è ueſtigio per ſuos magos ſimilia, præſtigijs tamen hominum oculos faſcinando, facere tentarunt; quibus præſtigijs adeò non tam oculos,quàm ipſa corda gentium occuparunt,ut non modo cœlum, ſtellaſq. ſed & omne ferè brutorum genus,piſces,allia,cæpas,aliaq. olera,gemmas, & ipſa Elementa, hominum gratia tamen producta a Deo, quæque cuiuſque ingenium ſibi idola finxerat, pro dijs ſuis colere, nihil addubitarint. Cùm poſtmodum autē,uerus & unicus Deus,uerùm quoque & unicum cultum, quo ſe affici uellet, miſertus generis humani multis modis à uero aberrantis,in-

ſcripturā

ſcriptum binis tabulis lapideis, (legem illam omniũ legum, duarum nempe tabularum) populo ſuo per Moyſen in monte Synai, inter fulgura & tonitrua, promulgaret, & inter cætera, Sabbatum obſeruare præciperet, mendaces hi Spiritus & tum in contrarium nixi, ſub diuerſis fabulis feſta celebranda eſſe, ementiti ſunt, quo magis ſuam ſuperſtitionem ſtabilirent, ipſos Hebræos, feſta uera, uero Deo ritè celebrãtes, imitati, Ioui, Apollini, Dionyſio, infinitiſq. alijs ſuis laruis & heroibus, ubique gentium, peculiaria feſta ſacrificiaq. inſtitui procurarunt, agni etiam paſchalis comeſtionem æmulati; uarijs libaminibus a gentibus, immolatum eſt, quibus & diuinationem, quo uſus increbeſceret, mira addiderunt aſtutia; nec defuere, qui in ferendis legibus ſuis gentibus, Moyſi, cedere uoluerunt. hinc Aegyptijs, Hermes, & Apis, Perſis, Oromaſis, Bactris, Zatriaſtes, Cretenſibus, Minos, & Epimenides; Thracibus, Zamolxis, ac Scythis, Anacharſis, Lacedaemonibus, Lycurgus, Triptolemus, Phoroneus, Draco, & Solon Athenienſibus, legumlatores fuere, ſicut apud Macedones Cabiris, Romanos, Romulus, ac Numa Põpilius, atque multis ſæculis poſt, apud Indos Senaſq. Somogorbonus, qui exercitiorum idolatricorum, ut & hodie adhuc Orientalibus moris eſt, cauſa fuit præcipua, perinde ut Viracoces, in orbe nuper reperto, apud Peruranos & Zuazatlus, penes Maxicanos, apud Iaponios, Amidas & Xaca, & tandem Maugmectus, ſic enim aliqui ſcriptum reliquere, quem ex eius ortu, nomi-

ne,

ne, ne dicam dictis ac factis, ipſummet Antichriſtū, orbis beſtiam, ferum aprum, blaſphemiæ denique & iniquitatis filium, noſſe licet. Qui quidem Pſeudopropheta legem ab Archangelo acceptam, aſſeclis ac miſeris mancipijs ſuis, tuliſſe, mentitus eſt, prout & alia omnia, ab alijs ſimiliter ferè factum uniuerſis; qui, quo maiorem auctoritatem ſibi conciliarēt, Moyſen imitati, ſuis etiam Dijs, leges acceptas, reſerebant, hinc Zatriaſtes legem a bono numine ſe accepiſſe, gloriatus eſt. Minos a Ioue, ab Apolline Lycurgus, atque a Veſta Zamolxis, & Numa ab Aegeria Nympha. Haud multum abſimili dolo & fraude caruerunt, ut tot eorum leges, alia quàm uernacula lingua ſcriberentur, quò minus eorum cultus, paſſim ſcribendo uileſceret, inſtar eius, quòd ueram uiuentis Dei religionem, ob maiorem obſeruantiam, non alia, niſi Hebraica litera (omnibus uocabulis Aegyptis inde exterminatis, quò citius eorum ſuperſtitionum obliuio induceretur) ſcriptam cernerent. Proinde, antiquiores Græci, Puniceis literis ſuas leges exaratas, obſeruarunt, Romani, lingua Hetruſca, ab Aramea non ita diſſimili fulguritarum ac auguriorem artem cuſtodiuere, quam pueros eorum edoceri, ſedulò dederunt operam. Sic ueteres Germani & Galli, Græcis elementis, quæ de religione ſentirent, ſcripſere. Vniuerſi uerò Orientales Syriacis characteribus ſuas ſuperſtitiones conſignant. Nunc etiam temporis adhuc diabolorum fit inſtinctu, ut pleræque gentes barbaræ, nos, Græcos, Aethiopes,

nonnulloſq.

nonnulloſq. Indos, omnes tamen Chriſtianos, apud quos, alius a uernaculo, ſermone, in religione exercenda, uſurpatur, in ſuis quoque ſuperſtitionibus, æmulentur, ut hodie faciunt Sinæ, etiamnum idolatræ, Iaponij, & Peruani, cum nouæ Bæthicæ incolis, qui omnes, diuerſa ab ea, qua loquuntur, lingua utebantur, immò & adhuc, licet clanculum, utuntur. Horum etiam ſpirituum opera peragitur, ut Turcæ, Aſſyrij, Mauri, Arabes, Nigritæ, Aegyptij, Perſæ, Medi, Parthi, Arachoſii, Sogdiani, ac nonnulli ex Indis, eiſq. Tmaum, Tartari, nec non Sacæ, diuerſa orbis climata inhabitantes, alio, quàm uernaculo ſermone, ſuam legem, Arabico nempè, ſcriptam habeant; adhæc, nonne, dum Hebræos ſuilla carne, lege uetante, abſtinere uiderent, & ipſi, ut a bobus Aegyptij ſibi temperarent, effecere? quod & adhuc obſeruatur ab Indis, ſic & à piſcibus Syri. Illa itaque diuinæ legis obſeruatione, res eò deducta eſt, ut hoc benedictũ ſemen, non modò apud Iudæos, indies magis magiſq. radices ageret, uerùm & gentibus Sibyllinis innoteſceret oraculis, quarum decem celebrantur, & ſi nonnulli unam tantum fuiſſe uelint, diuerſis dictam nominibus, quæ omnes diuino afflatæ numine, uaticinatæ ſunt; & ſi ipſæmet ſuarum uaticiniorum ignaræ miſeræ. Haud enim exiſtimandum, cùm ueræ fidei eſſent expertes, eas, inſtar noſtrorum Prophetarum, fuiſſe illuminatas, uerùm uaticinia illa, ex diuino influxu, in earum animis, quaſi imagines in ſpeculo, relucebant, non ad illarum proprium, ſed potius gen-

tium,

tium,ne quicquam cauſare poſſent,commodum,perinde ut Balaam ariolo, ac Caiphæ ſacerdoti immittebantur. Quorum,porrò,molitionibus factum, Hebræos imitando,qui Salomonis Cantica, Ezechielis prophetiam, allegoricamq. ſcripturæ interpretationem,non niſi uiris dignis,manifeſtari uolebant, harum libros,atque Hidaſpim legi,præterquam,quod a quindecim uiris capitis cunctis ſupplicium præſcriptum erat. Præter hæc, an nō ijdem nequam & fallaces ſpiritus excitarunt,ubi hoc beatiſſimum ſemen apud Hebræos naſci debere,eiſq. propria malitia crucifigi, ac expelli gentibus uerè Dei filium prædicandum perceperint, quo ullo ſi modo poſſent impedirent,aut ſaltem,ni poßent, retardarent, tot Poetas, ad tot tantaſq. tabellas effingendas;ubique gentium de Iouis liberis,qui nonnulla ex parte huius ſanctiſſimi ſeminis uirtutes,ac Theoſandrica geſta,non ſecus ac ſimia humana, æmulari uiderentur. Quid enim aliud ſibi uoluere antiquorum uates, per Perſeum è uirgine natum,niſi ut hac fabula, Apoſtolos,hoc diuinum germen a uirgine prodiße docentes,quaſi nihil inauditum, admiratione aliqua dignum afferentes, præ ſe contemnerent? quid per Mercurium, Deorum hominumq. internuncium, niſi, cùm hoc ſemen uerè hoc officio functurum audirent,leuius eo afficerentur? quid per Herculem, natum è Ioue,orbem terrarum a tot monſtris uindicantem intelligi uoluerunt,in cuius beneficij memoriam tot, tantiſq. malis erepti,propria mortales, ſedendo libarent ſacrificia,

eique decimas inſtituerent? quid per Sameticum regem, inferos petentem, atque cum exuuijs redeuntem? quid per tot plures alios, niſi, ut cùm hoc diuinum germē, ineffabili quodam modo, humanam ſuæ diuinæ indiſſolubili uinculo copulaſſe naturam audirent, quò homines ex inferorum poteſtate, è lacu illo, in quo non erat aqua, liberaret, hæc (inquam) omnia non maioris ac ſuas facerent, fabulas, unumq. alteri quaſi ſimilia conferrent? quid aliud per Aeſculapium, morbis hominum uarijs medentem, niſi ubi hoc ſanctitatis germen, uerè noſtros languores ſanaſſe intelligerent, flocci omninò penderent? Quæ porrò effinxere de Ariſteo Proconeſio mortuo, & denuo tandem uiuo apparente, Cleomede in arca incluſo, nec amplius reperto, Adonidi quem ſpargerēt Plantu Abari ac Hyperborco, per aera uolante, niſi, ut nos, huius ſeminis memoriam requieſcentis in ſepulchro, quotannis, celebrantes, derideant, quaſi, perinde, ac cùm eum, propria uirtute a mortuis reſurrexiſſe, ad cœlum in conſpectu multorum ex fratribus, conſcendiſſe, grata mente & ore, recolimus, ut rem nulla admiratione tanta dignam, ſtupentes, ludibrio habent. Quid de Mithræ ſacrificio, pane ac potu, Mercurij aqua, qua commiſſa ſcelera expiare miſeri ſomniabant, denique de tot innumeris, hoc genus fabulis, ab eis confictis? an ob ullam aliam id factum putaueris, quàm ut huius clariſſimæ lucis, ad reuelationem gentium cœlitus demiſſæ, ſplendorem, ſuarum fabularum caligine tenebriſq. retunderent,

ac inuoluerent, eùm penitus illud extinguendi, poteſtatem omnem ſibi præciſam uiderent? Haud abſimili modo & conſilio, diuinos Prophetas, populum, ad ueri Dei cognitionem, crebris concionibus, prodigijſq. inuitantes, diuinaſq. reuelationes propalantes, ſuis & ipſi falſis aridis, æmulati ſunt, quorum inſigniores celebrantur, Muſæus Atticus, huiuſq. ciuis, Lycus, Bachides, Boetius, & ipſe Tireſias, Eucleus, Epimenides, ac Mopſus, omnes quidem, at diuerſis futuris, prædicendis, olim occupati, ut à diuerſis dæmonibus, ipſorum abriperentur ſacrificia, uel etiam ieiunijs, lotionibus, uarijſq. cātibus, choreiſq. præmiſſis: uix enim dici poteſt, quàm hi immundiſſimi ſpiritus, diuinorum tamen honorum, ſint auidiſſimi. adeò miſerandum in modum, diuinos honores ſibi expoſcentes, miſeris hominibus, diu multumq. impoſuere. Hinc neque Branchis, uirgo uatidica, ni uirgam manu teneret, triduò ante ieiunans, pedes limbuſue fontem tangeret, reſponſa dare poterat: Ita nec Colophone reſponſa proferebat, non guſtata antea aqua illa, qua omnium conſpectui ſubtrahebatur. quid? quod ipſum Delphicum nihil promebat, ni ſacerdos, in antri adytis, tripodi inſidens, diras illas potius, quàm diuinas, exhalationes exciperet. Adde, de tot aliorum oraculorum reſponſis, quæ ijſdem dæmonibus ducibus & auctoribus, primum in Iouis Dodonæi templo, ex quercu reddi cæpta ſunt, poſt, ubi ueri Dei uocem, ex arca reſonantem, & ſacerdotibus, ut populi futuras pœnas canerent, iuben-

tem, primum perciperent. Quid porrò, cum illis fatidicis ſermonibus, totq. Deorum ſymulachris, quæ omnia uſque ad tempora Pyrrhi, Epyrotarum regis, carmine reſponderunt, aliud ſibi uoluere, niſi, ut Iob uerſus, Dauidiſq. Pſalmos imitarentur? mira certè aſtutia breuiloquentiam introducentes, ut ambiguitate ueridici haberentur, cùm tamen reipſa, nil niſi hominum exitia ſpectantes, fallaciſſimi, mendaceſq. in ipſo euentu rei, ſemper comperti ſint. Reſponſa itaque ſua mendacia, ſtrictioribus numeris incluſa, ſonora magis, ſenſuiq. gratiora reddere uolebant, quò & eorum laudes, ſuauitate quadam, ueri Dei laudes, hymnis decantari ſolitas, exuperarent; progreſſu tamen temporis, cùm non amplius ligata; ſed proſa potius ſua reddere, cogerentur, minus certa tum prædicere potuiſſe, deprehenſi ſunt, quod non cæleſtis alicuius influxus defectu, factum putandum, quaſi uerò Pythones ac uentres eorum, non tanto, ut antea, terræ halitu explerentur, quod nonnullis per ſomnium in mentem ueniße, uidemus, cùm oracula, paſſionis omnis expertia, nec a rerum natura, nec loco certo afficiantur, concludanturque; uerùm longè potentiori cauſa, id factum, merito adſcribendum, utpote, ab altiori intellectu, profectum. Neque enim, quod Aniel, Zachieli præfecturam ceſſit (his enim intelligentijs, mundi committi regimina ferunt,) quorum cauſa, uarios inferioribus influxus contingere, ſecretiores aſſerunt ſapientes, cum, quæ, in uoluntate, ut ipſa quidem reſponſa, conſiſtunt,

ſtunt, longè ante quàm eueniant, unico intuitu, in ſuæ eſſentiæ ſpeculo, proſpiciat; nec inde etiam factum, quòd eorum ſacerdotes, auaritiæ uitio laborãtes, pecunia corrumperentur, cùm enthuſiaſmo, extra ſe quodammodo rapti, uti his fieri conſueuerat, reſpondentibus, ipſimet, quidnam eſſet, quod reſponderet, ignorarent; multo minus ipſorum Dæmonum, aliquo ætatis uitio, morboue factum exiſtimandum, cùm ijs minimè ſint obnoxij, more hominum non ſeneſcentes; hinc uerò potius, (ut Comici uerbis dicam) illæ lachrymæ, & in hoc cardo totius huius rei uertitur, quòd tempus uenerat, quo ipſe Sol Iuſtitiæ, ſplendore gloriæ paternæ, totum mundum illuminante iam iam exoriebatur ex alto, ad cuius lucis recẽs prodeuntis auroram conſpectam, omnia illa diabolica tenebris mundum obducentem, oraculorum reſponſa, uicta ac fugata, terga dedere, penituſq. conticuere; haud ſecus, ut & nocturna eorum ſpectra, ſub tempus Solis emergentis, in fugam acta, hominibus moleſta eſſe deſinunt. cuius etiam gratia Græci, quos, qui alios erudirent, ſapientes habuerunt, & Romani rerum domini, qui ius ferrent, iureconſultos obtinuere: Dæmones, præterea ijdem, uidentes, Hebræos in deſerto, iuſta Dei uindicta, a ſerpentibus uenenatis morſos, aſpectu ſolo, eius iuſſu a Moyſe, erecti ænei ſerpentis, incolumes euadere, ſimias & in hoc agere more ſuo, non neglexere, hinc eiuſdem imaginis, dæmon, a Nicagora, Sicyonibus allatus eſt, eundem, in uſum, ut & a Romanis, ad ſedãdam peſtem,

uectus eſt Aeſculapius. Extructo, porrò, a Salomone, ſummo, ueroq. Deo Sabaoth, quaſi in medio orbis terrarum, templo omnium pulcherrimo, ac magnificentiſſimo, ipſo etiam Dei Spiritu artificibus ad id opus undique conquiſitis coactiſq. ut in eo, omnes Hebræi, Deum ſuum adorarent, nonne hi ſpiritus hinc inde, æmula quaſi fana, ſua ædificari, ſatagere? quòd uel illo Delphico, in medio quaſi habitati orbis, umbilico, Apollini, erecto fano, cernere eſt, Aegyptus quoque Alexandriæ, Serapidi, totaque Aſia, Epheſi, Dianæ, & Schandia, Thoroni, Vpſaliæ, magnificis omninò ſumptibus, ædificauere templa. Denique, iam, a tot ſæculis promiſſo, mundo exhibito in carne, hoc ſanctiſſimo germine; quidnam intentatum hi impuri ſpiritus reliquere, quo id mortalibus inuidentes, ſtatim uiciſſim è medio tollerent? nil profectò. Nonne Herodem, ut nec ſuo ſanguini parceret, nefarijs armis inſtruxere, ut & Auguſtus, ſe malle Herodis porcum, quàm filium eſſe dixerit? cumque tandem, uolens, licet innocentiſſimus hic agnus, λυτρὸν pro nobis exoluturus, in manus peccatorum, ſeſe traderet, nullis non tormentorum generibus, uſi inſtrumento adhoc Iudæis ipſis, eum intentatum reliquere, quodque tunc a capite exorſi erant, poſteris temporibus, in membris etiam, ſanctis nempè martyribus Chriſti, ſtrenuè proſecuti ſunt, quorum omnium memoriam recolendo, & ſi quotidie quinque millium, immò complurium numerus coniungeretur, annus tamen integer, minimè ſufficeret; quo-

rumq.

rumq. oſſa tanta copia, Romæ, ac ſi eſſent tedæ paleæq. paſſim per compita uiarum, ardere, uiſa ſunt? An non omnibus, omnium gentium ſcriptoribus, hanc rem geſtam literis poſteritati conſecrare, utpote Senatui, Imperatoribuſq. maximè infeſtam, interdictum eſt, quorum operâ? dæmonum ipſorum. nixi tamen incaſſum. ipſe enim Auguſtus, licet neſcius de ortu eius (quem tanto ardore, extirpatum uellēt, eiuſq. memoriam deletam funditus) de uita, Lentulus, de morte, Tacitus, de eius in Iudęa aduentu Suetonius, de ipſius autem miraculis ac reſurrectione, Ioſephus, ex ſolis prætereà præternaturali deliquio, Areopagita fit teſtis, Phlegro, ſtupendum ac prius nunquàm auditum terræmotum refert Plinius. Cuius etiam, niſi ipſorum dæmonum impulſu effectum, ut huius ſanctiſſimæ doctrinæ ſectatoribus, a tyrannis interdicerentur literarum ſtudia, quo tandē ignorantia irretiti, cæleſtis ſtudij doctrinam, abijcere ac deſerere cogerentur? Verùm, nec quod hac uia aggreſſi erant, eis ſucceſſit, cùm innumeri hinc ferè, doctrina inſigni conſpicui, prodierint ſapientes, diuerſis linguis inſtructi, hoc ſemen ſanctum laudibus celebrantes, ſuaq. morte, ueram fidem, confirmantes? Ab iiſdem itidem profectum, ut ὀνοχήτον, id ſanctitatis germen pictores effingerent, quo homines ab eius cultu alienarent, & quid, per Celſum, Porphyrium, Iulianum, alioſq. Sophiſtas, tantis fallacijs, falſaq. tot hæreticorum doctrina, non incæptum eſt? itidem tamen ſine ſucceſſu; quos enim radicitus extir-

patos uellent, eos potius quotidie magis creſcere,uireſq. ſumere contigit, hinc tanta martyrum corona, qui uel ultrò,ueritati, huius ſanctiſſimi ſeminis,teſtimonium, præbentes, mortem ſubierint, nec propter quod literis interdicebatur, multi egregiè docti defuere,ad quorum exempla, & nos,noſtram uitam inſtituere,ſi ita uſus ueniret,æquum foret, protecti uiuifica umbra ſanctiſſimi huius ſeminis. Et,ut ad ea, de quibus ſuperius digreſsi ſumus, redeamus. In tantum, hi ſcelerati ſpiritus, ad exortum huius lucis diuinæ, eiuſq. uerbi per Apoſtolos prædicationem, in fugam uerſi ubique locorum exterminati ſunt, ut & ob ſolum nomen etiam a malis prolatū, obmuteſcant penitus, eorumq. idola ſubuertantur, cuius res, unum ex aliis multis, exemplum extare inquiunt,a Diuo Bartholomæo, aduerſus Aſtharothum inſignis magnitudinis Albaniæ dæmonis ſymulachrum, ac Sancto Thoma,coram Meideo, deſignatum. Quid aliud, porrò, illius miſeræ Hebræorum plebeculæ ac fecis ucrius,oculos & animos, uſque adeò obcæcat & dementat,ut alium adhuc uenturum Meſsiam expectent ſtolidi? dæmonum certè opus. quorum opera redditi,omnium miſerrimi,mendacia ueritate neglecta, amplectentes, occupati in ſcripturarum punctis, literiſque,ſenſum ipſum corrumpunt,quo uſque eis, nihil ueritatis reliquum maneat,umbram relicto corpore ſectantes. O ter quaterq. infelices, tot ſæculis iam a patria ſua excluſi, exules facti, cuius recuperandi ſtudio, ter quotidie

Deum

Deum precibus compellant, cum ea tanto tempore non caruerint, unquàm, ob tot commiſſas idolatrias, neces Prophetarum, omniſq. generis alia flagitia, ita ut nunc carent, cum & ſine Rege, ſacerdotio, abſque ephod, prophetis, quibus tantopere gloriabãtur, ubique gentium & locorum ſummè exoſi, uagentur miſeri odio, ut ferunt, Vatiniano, alioqui pietate digni, laborantes ipſi ſoli, hanc cæcitatem (qua talpis ſunt cæciores) ſpontè accerſentes, in ſumma luce, non ſecus ac ueſpertiliones ad Solis lumen, cæcutiunt, præſertim cum & Rabini eorum, huius ſeminis miracula nequaquam ſilentio prætereant, propriam Iſraelis ruinam & interitum, iniuſtæ huius germinis morti adſcribentes, pro ut a Rabbi Moſe Aegyptio, ſummæ apud eos auctoritatis uiro, factum eſt. Cuius profectò ſeminis nomen, cùm ſit nouum, ac ſupra omnem modum & nomen inſcrutabile non Ieſuah ישוע Hebraicè, ut nunc ijdem perperam ac de induſtria agunt, cùm hoc nomine plures nuncupatos fuiſſe, modoq. adhuc, apud ipſos uocari, reperiatur, at Ieſu יהשו proferri potius, iuſtum eſſet, pro ut & in antiquiſsimo quodam numiſmate Hebraicis literis, ſcriptum reperi, ſicut etiam pronunciatur Arabibus ac Chaldæis, uel exiguum in loquendo, ab eorum idiomate, differentibus, quod per artem Cabaliſticam, doctis, ex his dictionibus, ſatis patet וסשי׳ ולו iauo ſelo uelo. cuius quidem nominis myſterium, uerè ἄρρητον, lubens prætereo, quidnam de eo nonnulli Cabaliſtæ ſcripſerint, cum ſub hoc nouo ac

ineffabili, Iudæis, cunctiſq. alijs infidelibus, miro arcano, Diuinitatem ac humanitatem, in uno ſuppoſito, unde noſtra dependet ſalus, occuli ac abſcondi innuant, apertè nobis cœlitus oſtenditur, non modo, ex eius anomala, à reliquis omnibus, proprijs nominibus, inflexione, uti Iupiter apud Latinos, & Græcos ζεύς; ſecretum certè animum aduertenti, adeò mirabile ſtupèndumq. ut nullum aliud nomen nobis exhiberi poßet, cuius uirtute & auxilio, a poteſtate Satanæ, cui culpa primorum parentum ſubiecti eramus, liberaremur, quàm hoc ipſo omnis ſanctitatis fonte, noſtrarum miſeriarum refugio, uerùm etiam clarius (ut ferunt) ſole, ex eius uocabuli ſcriptura; ſiquidem, quatuor, apud Hebræos, literis ſcribitur, quo apud omnes nationes, non ſine maximo arcano, Dei nomen profertur, uti uidere licet, apud eoſdem exaratum nomen magnum Ieoua יהוה *tetragrammaton; Quod quidem Alexander ille magnus, in Ial, ſummi Pontificis Cidari, aureis notatum literis, dum conſpicaretur, ſuſpiciens illud ſtatim ex equo deſiliens, pronus, percuſſo pectore manu, adorauit; totidemq. elementis profertur nomen Dei, Alla, apud Arabes, Teut, apud Aegyptios, apud Magòs; Orſi, Græcos, θέος, Perſas, Sire, Latinos, Deus; antiquos Thuſcos, Eſar, apud Germanos etiam Gott, Sarmatas Bouh, & Iſtu, apud Peones, ac Tartaros, Itga; ex cuius admirabili ſecreto, quàm facilè Porphyrius, qui Deorum uanitati, præ cæteris, indulſit, noße potuiſſet, ni ipſemet diuinum à ſe auertiſſet lumen, cu-*

ius ſplendore, ſic expulſæ, dæmonum fuerunt tenebræ, ut nihil, quod petitum ab idolis eſſet, impetrari potuerit, poſteaquamquàm adorari hoc feliciſſimum nomen inciperet, tantopere lamentatur: cuius rei ẽt cauſa, non ſine magnis clamoribus paria quendam ex eis, quos decepta gentilitas, ſibi Deos finxerat, ex tinctum fuiße, Plutarchus auctor eſt, non quidem, ut nos. atque hoc magis, quod omnis horum operatio, ab intellectu uel innui, pendet, quem nullo pacto corrumpi, uti nec noſtrum etiam cùm de foris aduenìat, neque ut intelligat, ullo aliquo indiget ſenſus in ſtrumento. Immò nec hinc, quaſi dæmones gratia di uina priuati, (quæ ueriſſima mors eſt,) fuerint, cùm iam ante crimine priori ea lõge ſatis exciderint. Verùm multò magis ob tyrannici ſui imperij amiſſionem, tanto tempore, diuino permiſſu, in homines obtenti, donec tandem in hoc Dei germen, cui nihil habebant iuris, cùm natura impeccabile foret, manus iniecerunt mortem inferendo, qua quod per Adam amiſeramus non iniuria maiori cum fenore recuperatum eſt. ubi enim abundauit peccatum, ſuperabun dauit & gratia. ad propoſitum ergò noſtrum nunc re deundo, pleraque & alia, præter hæc, machinatos eſ ſe, ipſos dæmones, uidemus, quò, omnino, quantum eius fieri poterat, diuinos honores, ſuos facerent, nihil non imitari auſi; arbores enim quædam, uoces hu manas edere, auditæ ſunt; cùm apud Dodoneam ſyluam, poſt ubi Dominum, ex Arca reſpondiſſe, perceptum eſt: cùm etiam apud Perſidem, ubi ex arbori-

bus reddebantur oracula,& ex earum quæ Soli con ſecratæ erant, crebriori fructuum uſu, homines ſibi uitam prætendere, credebant, ut Arteſius magus. Simile quid,& prope lacum Nymphæū accidit, ibi & ſi non uoce,ſignis tamen certis,reſponſa quaſi ſua prodebant, in hoc etiam Deum imitari ſtudentes,per ſigna etiam ſæpenumero ueritatem innuentem,perinde ut Moyſi per rubum, igne non conſumptum, ita per humidum uellus,in arida humo,ac uiceuerſa, Gedeoni Hebræorum iudici, alijs ſignis quoque alijs in locis indicatis. Qui enim ſucceſſum rerum ſuarum, euentumq. oculis quaſi inſpicere deſiderarent, ex ture igni iniecto, præſcire poterant.Si enim cœpta ſua, ex ſententia ſucceßura erant, nulla interiecta mora in terram proiectum, flammis abſumebatur; ſin minus,ignis quaſi id refugere, conſpectus eſt. ut & ſæpenumerò apud Gnetiam contigit, ubi oblatum, ſi quidem placebat,ſacrificium, flammis cœlitus demiſſis, ſtatim corripiebatur, ad inſtar ſacerdotum Babili, dæmonibus id procurantibus, iuxta Hebræorum Thalmudiſtarum ſententiam,antequàm cum Helia, de uera religione contenderent,ſuccumberentque, a conſuetis ſignis defecerunt. Quæ porrò, in Thyaneo fonte,fluuioq. Scæmandro,ab ipſis cœpta ſunt,(ad ſimilitudinem aquæ maledictionis,quæ adulteras prodebat) ubi uirgines uno iurando,altero uero lauando,an Dianæ caſtum ſeruaſſent hymenęum,explorabantur. Adhæc, graßantibus delictis aliquibus publicis,ad tempus interdum,à reſponſis ſuis ceſſabāt,

imitaturi & in hoc uerum Deum, qui uocem ſuam in arca cohibuit, peccantibus filijs Heli. Regna etiã urbeſq. uergentes ad interitum, ſua opera conſeruari, mentiti ſunt, ut in Ilij deſtructione, ſub Iunonis & Veneris imaginibus depingitur; ſanctorum Angelorum, pro pijs excubias perpetuas agentium, munus ęmulantes. Multa præterea, & alia huius generis ab ijs factitata ſunt, ex quibus tamen, uel hæc adduxiſſe, nobis ſatis ſufficiat.

DE NATVRA

DAEMONVM

IO. LAVRENTII. ANANIAE TABERNATIS THEOLOGI

LIBER. TERTIVS

VERVM *ad reſponſa dæmonũ, quod attinet, ſemper hoc proprium habebãt, quod aut dubia, aut perobſcura erant, quò homines inextricabilibus perplexitatibus inuoluerent; ut uel hinc patet: Ibis, redibis, non morieris in bello, & non Apulus Carolus uincet. Neque hoc naturæ oraculorum, quaſi aliter reddi non poßent, adſcribendum, ut multi ex antiquis, falsò ſibi perſuaſerunt, ſed dæmonum, partim fraudi, partim uerò inſcitiæ: & ſi enim plurimarum rerum cognitione ingenijq. acumine præcellenti, præditi ſunt, & ob proprias rerum ideas, quæ in ipſorum eſſentiæ fonte inſunt, quibuſque, eos nunquàm in poteſtate eſſe Theologi aſſerunt: non tamen propterea, rerum contigentium, determinatam, certamque ueritatem aßequi poſſunt, aut quòd Angelis (ut Scotus inquit) prohibeantur. ait namque ſatis dede-*

cere,

tere,cum ſenſile nihil ſit,quod ſenſus non capiat, intellectile,quòd intellectu comprehendi nequeat quicquàm reperiant.quod uere (ut Thomas aſſerit) nequeant,nec ad rem facit, quòd ſæpenumero ipſorum prædictiones,ab euentu præcisè,comprobatæ ſunt,ut uidere eſt in Martio uate,qui multis annis ante,Cannenſem pugnam prædixerat,ut nō tam futura,quàm iam facta referre,uideretur, ſic & ab Hidaſpe antiquiſſimo uate , Lydiæ rege , qui ſimul cum Romani Imperij excidio, uniuerſale mundi etiam præcinuit ruinam,iudiciumq. futurum. nam cùm hæc prædicerent,non quaſi ea, quæ a ſe ſcita forent, at quæ certa ab Angelorum,ut inferius demonſtrabitur,audirent reuelatione uaticinabantur. etenim his formis tantùm,id,quod a naturæ principijs pendet,ſimplici nihilominus,ut & Angeli,intuitu,percipiunt, quàmuis ratiocinandi uirtutem habere,ſi uellent,modò ipſorum natura ex parte non repugnaret, utique poſſe Scotus non denegat,non tamen ut rebus ordinantur diuinis cùm his quaſi noctuæ cæcutiāt. Qua quidem naturali ſcientia nequaquàm,ob commiſſum crimen (ut dictum eſt)priuati fuere ; licet nonnihil obſcurati, cùm ea ut dixi, non ad Dei gloriam, uti faciunt Angeli, ſed ignominiam potius utantur. Proinde, hæc eorum ſcientia,potius nocturna, quàm ueſpertina,quæ propria eſt Angelorum,a proprijs ſcilicet,eorum naturæ,emanans principijs,nuncupanda eſt;qua quidem omnium rerum uirtutes, ita percipiunt, ut unico tantùm actu, ad cognoſcendam quamlibet ſui

formam,

formam, cum omnibus indiuiduis, conuertantur; & ſi non ad diuerſas rerum ſpecies, uti, nec intelligentiæ, propria uirtute, conuerti queunt. ex quarum quidem ſingularum perfecta cognitione, ſi haberi ullo ab homine poßet, multò certè maior, quàm ex totius mundi perſpectione, oriretur uoluptas & delectatio. quæ quidem Dæmones ob commiſſum in Deum ſcelus, deſtituti & ſi ſcientia non careant, nihilominus hac, quantacunque eis reliqua ſit, haud tamen aſſequuntur ea, quæ a Dei, tum etiam noſtra dependent uoluntate, uel iam exiſtentia, tantùm abeſt, futura. Ex quo conſequitur, ſi quando futurorum euetus aliquos prædixiße, reperti ſunt, id eos ex ſuperiorum nutu ac reuelatione, miro Dei ordine, ac prouidentia, primum omnium accepiſſe, ut homines, qui præ cæteris omnibus creaturis, imaginem diuinam expreſſius quid referunt, ſpontè tamen ſpreto ſummo infinitoq. bono, ſceleribus ſe ſe contaminantes, magis præcipites in pœnas exitiumq. ruant. Nec cuiquàm mirum uideri debet, Angelos interdum cum dæmonibus colloqui, cum non ſint animi ita diſſimillimi, naturęq. ſic repugnantes, ut omnem amorem prorſus exuiſſe, uideantur, & ſi Dei dilectionem abiecerunt, qua Angeli uel hac altione minimè uacant: id propterea operam dantes, ut fides eò magis exerceatur, incrementumq. ſumat; mutuum uerò inter ipſos bellum, ratione diuerſarum uoluntatum, excitatur, cùm hi Dei honorem omnibus modis auctum, illi uerò contra diminutum uelint, procurentque. Nec tamen dæmo-

nes ex hac cum Angelis conuerſatione quaſi ad aliquem amorem erga Deum, commouentur, cum ſumma obſtinatione atque malitia opere (ob quod charitate deſtituuntur) ab Angelis diſcrepent, ſuturi ſolummodo alicuius cognoſcendi cauſa, hæc colloquia potiſſimum expetentes. In hunc etiam modum, Satanam cum ipſo Deo collocutum, apud Iob, clarè patet, ex quo factum, ut gentes crebrò per oracula deluſæ ſint, adhuc quoque nonnullæ deludantur. Hac ſuturorum prædictione, humanis mentibus iam natura rerum ciuſmodi cognitionum plus ſatis cupidis ac curioſis per totum ferè mundum olim diabolus aſtutè inſinuauit ubique locorum, & quod mirum, idem cultus antiquitus, Druidum in Gallia, & gymnoſophiſtarum in India, deprehenſus eſt. atque etiam per naturalia quibus cum diuinum nomen laudandum eſſet, ſiquidem cuncta in hominum gratiam, uſumq. creata ſunt, propter eorum abuſum, uituperari, ac blaſphemijs affici cœpit; cùm ipſorum dæmonum dolis fraudibuſque, ſortilegæ ac ſuperſtitioſæ artes, quæ originē ex Elementis, cæteriſq. creaturis traxere, hominum animis obtruſæ ſunt, erepto inde uero honore Deo debito, pietateq. ipſa, hinc infinitus ille gentilium deorum numerus excogitatus, ut tandem nec unica res, uel natura uel arte producta ſuperfuerit, quam diuinis honoribus non affecerint; hinc, ut & præmiſſum antea, Chaldæi igni, quo prius Aretia Deum coluit, genua flexerunt, cui & Acham, furore diabolico agitatus, proprios liberos initiare non

addu-

addubitauit, cui & hodie, nonnullæ uenefica, crebrò alienos uel etiam ſuos infantes conſecrãt, multi præterea, in Scythiæ extremis, penitioribuſq. Aethiopiæ tractibus, cernui ſeſe ei inclinant, ab inſenſibili hoc Elemento auxilium, aquam è pumice nempe, poſcentes. Perſa quoque antiqui, Lunam, cùm in nouilunio, Hebræos caput aperire cernerent, de noua rerũ prole Deum laudantes, adorauere, ipſumq. Solem, Mirim ipſis dictũ, diuinis honoribus proſecuti ſunt, ad cuius exortum, uel equorum hinnitu, interdum futura præſcire, ſibi polliciti fuere. Inde etiam a diuerſis idolis, ut & Aegyptij, Græciſque, & aliæ gentes, ſua habuerunt reſponſa, nec adhuc in hunc diem ſimilia idola prorſus penituſq. ex mundo extirpata ſunt, quantumuis id ſibi perſuaſerit, hallucinatus tamen in hoc, Bernardinus Mandelius, innixus textui, Zachariæ ac Eſaiæ Prophetarum, minimè tamen ſatis ei intellecto, præcinenti: ſub Meſſiæ aduentum, cuncta idola, abolita iri, (uir hic alioqui acutiſſimus, ut qui ætatem ferè in philoſophia ac logices argutijs cõſumpſit, cui equidem non pauca debeo) cùm tantùm exploſa ſint a Romano Imperio, cuius appellatione, cùm toti tum cognito ferè orbi imperaret, totum regi mundum dicebant: quem dicendi morem, etiam in nouo teſtamento ſecuti ſunt, ſpiritu Dei illuminati Euangeliſtæ, ut miſit Cæſar, quò deſcriberetur totus orbis, cùm nomine totius orbis & hic, tantummodo Romanum Imperium deſignetur. Quæ itaque idola adhuc ſuperſunt in mundo, ſenſim & paulatim

tim quoque expellentur, donec tandem ab omnibus, hoc increato lumine clarius perſpecto; unum fiat ouile, & unus paſtor. in Europa enim, apud Gruntlandẽſes, in Aſia, apud Obolorianos, ac alios multos in Aphrica, nonnullos Nigritas, & in nouo Orbe, penes diuerſos populos, etiamnum idola reſponſa dant ex certis ſymulachris. Verùm, ad inſtitutum redeundo, cæteraque, quæ de his idolatrarum generibus, adduci huc poſſent, prætereundo, Quoniam, tot tantaq. fuere apud Aethiopes, Arabes, Mauros, Hiſpanos, Gallos, & Germanos, Sarmatas denique, Scythas, Romanos, Pœnoſq. idolatriarum genera, ut ad trecenta, eoque amplius excreuerint, auctore Themiſtio, ex quibus Thuſci, tonitrua, fulgura, fulmina, decidua ſydera, cæteroſq. aereos ignes & Cometas coluere a quibus nõ rarò, (cùm ſæpenumero ſint ſigna, non ita fallacia, utpote ab ipſa natura prodeuntia) edoceri poſſent futuris, quæ contingunt, ignari rebus aſcripſere. quorum diligentia, eo proceſſit, ut aſſiduè dierum numerum prædixerint, diuerſoſq. deos, his præeſſe, ſtatuerint, artemq. fulguritarum, eorum aſtutia edocti, literis ſcripſerint Hetruſcis, Thages, & Begoe Nympha. Hac dæmonum ſuperſtitioſa arte Pythonicaque, Porſena Larthes induſtria, Vulſenam urbem, diu fruſtra obſeßam, horrendo fulmine ictam, ſuccendit, funditusq. igne uaſtauit, qua etiam Tullus, Romanorum Rex, nondum perfectè ſatis inſtructus, periculum huius aliquod faciens, ſuæ ipſius mortis occaſionem præbuit, fulmine ictus periens. ta

ceo[nunc, auſpicia & auguria, quæ ex uario præpetum uolatu, oſcinum cantu, aliarumq. auium, cibi ac potus obſeruatione, captari ſolita ſunt, quibus quidem artibus, primùm a dæmonibus, illuſum eſt Palæſtinis, dehinc ad Piſidas, Græcos, Hetruſcos, Romanos, cæteroſq. ferè omnes gẽtes, propagatæ ſunt. Hæc ars apud antiquos tanti tandem ponderis eſſe cœpit, ut ſine ea, haud quicquàm, nec publicè, nec priuatim inciperent; neque mirum, cùm multa, non abſque diuino arcano, ijs ſcire, datum ſit, ipſorum etiam dæmonum, excedentia poteſtatem, ut gentium hiſtorias cõſideranti, occurrit, ex Nauio, fama multorum celebrato augure, qui in alterius corde abſtruſas, ac quaſi ſepultas cogitationes, cognitas perſpectaſq. habere potuit; hinc & quod natura uidebatur impoſſibile, curioſius rem indaganti, poſſibile eſſe, apparet, nouacula ſcilicet cotem ſcindi, hæc auguria non minus ex aduentu exoticarum auium inconſueto, obſeruata ſunt, quæ dæmonum aliunde adductæ aſtutia, ſæpè ſua præſentia, haud exiguam ſuperſtitionibus illorum, fidem fecere, adde, ut, & per repentiuum incognitorum animalium acceſſum, qui paucis abhinc annis, in Perurana Prouincia, euenit, ubi murium, nunquàm antea uiſorum, tam portentoſa magnaq. copia, longè lateq. agros eorum uaſtans, fructus abſumendo, non exiguum leueq. fecit incolis indicium, ſubſecutarum calamitatum, ob ciuilia bella, inter Hiſpanos, propria eorum auaritia, exorta, attractaque. Horum animantium complura genera, iam

olim in uſu eſſe deſiiſſe, à ueteribus conqueſtum eſt, ut in Hetruſca uideri poteſt diſciplina, minimè tamen (ut aliquibus placuit) ex noua aliqua cœleſti ſuperueniente configuratione factum; uerùm ob diuini potius illius luminis exortum, has etiam dæmonum tenebras, diſſipantis. Per animalium, porrò, repentinas figuras, uarias hominum uoces, diuerſoſque mulierum partus, omina ſua etiam captabant, ut ex nonnullis, quæ in aere fiebant, prodigijs, in quo ab illis ipſis dæmonibus, ibi quaſi regnum poſſidentibus, uariæ flammarum igniumq. figuræ & ſplendores, ac cenſi ſunt, ex quorum luce ac motu, nunc hoc, nunc illo, futuros euentus, conijcere, conſueuere. Adhæc, & per diuerſa, quæ in ipſa terra, apparebant, oſtenta, quorum ſuperioribus annis, hoc maximè portentoſum conſpectum eſt, in regione Popaiana, homo ſcilicet, ſtatura gygantea, ſciſſo uentre, extiſq. exenteratis, binos infantes, quaſi filios brachijs amplectēs, horrida mala, poſtea ſubſecuta etiam, minatus, nonniſi maximum ijs gentibus incuſſum timorem relinquens, tandem euanuit. Sic, & per amnium inundationes, varioſq. aquarum fluxus & fragores, aſſiduè contingentes; uentura prædicebant, ut olim apud Germanos, Velledam, primi nominis, ſuæ ætatis, auguratricem, factitatam, legimus; ex diuerſis itidem terræ hiatibus, ſtridoribuſq. concitatis, ac reliquis, eius generis, ſimilibus multis, omnia tamen, non niſi dæmonum opera ſtudioq. ſollicito confecta, ſicut & hodie adhuc apud aliquos Barbaros, idem operam

dare minimè deſtitere, tantopere diuino honori inhiantes, humanumq. exitium, pro ſua uirili, procurãtes. Verùm, cùm hunc diuinum honorem cultumque, duplici pacto quaſi (noſtris delictis id commerẽtibus,) ſibi uendicare ſatagant, clàm ſcilicet, ac palàm; de utroque etiam illo modo nobis hic, loco non ita alieno, qua tamen fieri poterit, breuitate, lector admonendus, non ab re, uidetur. Vnus eſt, cùm nos rebus nonnullis, uanis futilibuſq. quidem, ſecundum uim uirtutemq. nobis incognitam, utimur tamen, quo, rebus uehementer deſideratis, conſecutis, animum expleamus, cuilibet itaque enitendum, ut mente præcognitum habeat, ueluti cùm quibuſdam utimur contra faſcinium uarijs crepundijs; ut nonnullis ſpeculis Meletæ corijs, plerìſque hoc genus alijs rebus, aut cùm ſacra miſcemus uerba, dictis rebus inanibus futilibuſque, quo optatis frui liceat, ueluti, ſi rei alicuius deſideratæ, reperiendi cauſa, orationes ſanctorum, pſalmos ac euangelia recitauerimus; cùm hæc non ad res quaſuis uiles & abiectas, ſed potius pretioſiſſimas omnium, æternas nempè, nobis comparandas, cœlitùs conceſſa ſint. Iis autem rebus adeò uanis futilibuſq. haud ulla, ſiue a Deo, ſiue ipſa natura, indita dicatur, uirtus ineſſe poteſt; at dæmonum præſtigijs potius ipſis quaſi ſuppoſiticia, ementita; hincq. fit, ut cuncta nomina incognita, dæmonibus adſcribantur, quibus uulgus furtim, pro amuletis utitur, atque etiam ante diluuium ſibi ſomniant; quorum tamen nulla in ſacra ſcriptura, nec mentio nec

ſigni-

ſignificatio reperitur, ut ſunt Got, Giber, Gabir, Cadebrũ, ac ſexcenta alia, eoque magis, quòd hæc, in manibus ſuperſtitionibus addictorum, rarò non, deprehendantur, quæ quidem eorundem dæmonum, fraude doloq. iam tum, inuenta, aiunt, cùm primum in neceſſitatibus diuinum nomen inuocari, cœptum eſt, שַׁדַּי *ſcilicet, quo Enos primus omnium, in lege naturæ, cœleſte implorãs auxilium, uſus, ſcribitur, cui, utpote tertio ab Adamo, plus etiam cæteris, gratiæ conceſſum eſt, ac etiam* הוה; *Moiſi diuinitus oſtenſum, quo eum Hebræi, tot miraculis clarũ, celebrant, Deumq. factum Pharaonis, indubitanter, aſſeuerãt. Multa, ex ijs, a dæmonibus, occultis, excogitatis hominibus, mihi uidendi poteſtas aliquando facta eſt, in annulis quibuſdam argenteis, Hiſpanorum uelitum, quos ignari haud pauci quò tamen tutiores, ab aliquibus periculis redderentur, non ſine deuotione, gerebant, a me tandem rei ipſius tam impiæ, edocti, animo promptiſſimo omnes perfregerunt. Neque exiſtimandum hæc fortè nomina ex illa, qua dæmones, inter ſe propria utuntur, lingua aliqua, deprompta, cùm nullo, ubi ſpiritus ſint, ſenſili inter ipſos indigent idiomate, quandoquidem cuncta intellectu, nõ ſenſu, crebrò ut repetitum eſt, percipiunt, proprios ſcilicet, ut Angeli ſibi inuicem conceptus per propinquam, uel longam diſtantiam manifeſtando: at magis cenſendum, equidem exiſtimarim, barbaram aliquam inter ipſos in uſu eſſe opinatur, cùm peritiores, quorum ſententiæ & ego haud inuitus ſubſcri-*

bo, antequam Aegyptiam, ſuſpicentur, uel ex eo, quòd dæmones, ea compellati, libentius pareant, præſertim cùm Aegypty omnium primi, maximum cũ illis habuere ſemper commercium, eorum cultum amplectentes. Ea itaque nomina, dum peculiari quadam emphaſi, ob id, quod incognita, in his ſuperſtitionibus, exprimerentur, in tantam admirationem, animos iam ante in id pronos, continuò rapiebant, ut certam fidem, barbara cæcaq. gentilitas, his adhibere non addubitarit, atque ſi diuinitus uerè prolata eſſent, quibus libentius nonnullos ſuperſtitioſos adirent, præſertim ſi certas quaſdam barbaras antiquaſque figuras immiſcerent interlineatas, pentaculis, ſigilliſque, proprijs eorum inſtrumentis, ad quæ alliciuntur, non perinde, ut animalia ad cibos, ſed ut ſpiritus, ad occulta ſigna. neque ex ſigillis iſtis ſatis conijcere poſſumus, dæmones aliquibus peculiaribus, inter ſe, uti literis, ut aliqui arbitrati ſunt, cuius quidem opinionis fuiſſe, quendam Theſeum Ambroſiũ, ex libello eius, de uarijs alphabetis, edito, uidere eſt, in quo, Spiritum quendam, aliam atque diuerſam, ab omnibus, quæ haberi poßunt, literarum peculiarem quandam configurationem, ſcripſiße aſſerit; cũ tamen uſu literarum, nullo indigeant, ſicuti nec aliquo ſenſu, in propria eorum operatione; tum, quod rerum, ſemel tantum perceptarum, nulla unquàm eos capiat obliuio. Cuius quidem rei, non ita pridem factum fuiſſe periculum in Aemilia a mago quodam Felſinate, ac Mediolani ab altero tradũt, qui ſuauiſ-

ſima

ſima eorum muſica delectatus, nonnullis enim, quæ præ manibus tum erant, inſtrumentis, ſonuerant, mutuò de anima, amplius duabus horis, peracutè diſſeruere, cumq. magum Auerrhois opinionibus addictum, perciperent, ſic & ipſi eiſdem inhærere, cæperunt, ut non modò dicti auctoris, nondum nobis repertos, libros, citauerint, ſed ſæpenumero, uel ipſiſſima auctoris uerba, ne dicam, ſentẽtias, protulerint. hinc illi miſero accidit, ut, & ſuæ ipſius firmiter inſiſteret ſententiæ, & dæmones, uel in rebus naturalibus opinione potius quam re exiſtere: in quo utroque antea ceſpitans, decipiebatur ex eo ſine hæſitatione crederet: quod tamen minimè mirum uideri debet, dæmones altiori imperio, raro, uel numquàm falſa ob id, quo conſtricti ſunt, reſpondere conſuetos, tum coactos, hoc finxiſſe: nobis namque obeſſe ſemper quoquo poſſint modo operam nauant. Cæterùm, ut ad id, unde digreſſa eſt, noſtra reuertatur oratio, Dæmones, certas etiam ſcripſiſſe notas, comperti ſunt, non, quòd ijs ipſimet opus habeant tantopere, ſed eorũ, quibus, cum ipſis eſt commercium, potius cauſa; ſolemnes enim certas quaſdam literarum obligationes, ceu dominus à uaſallo ſuo fidelitatis, perfidiæ potius nefandæ, iuramenti præſtiti, à ſuis illis, omnium miſerrimis, mancipijs, extorquere ſolent, ad quam rẽ conficiendam, literis uti interdum conſueuere. Per uarias quoque ſortes, alio longè, a malis, quàm bonis uiris, uſurpatas, diuinos honores ſibi quærere ſtuduere, dum ſcilicet in rebus nihili, aſpectibus cœli, in ſi

turis denotandis: plus iuſto, maior uirtus attribuitur; cùm eiuſmodi ſuperſtitioſa Aegyptiaca, diei horarumq. obſeruatio, uti impia, prohibita ſit. Eadem prorſus moliti, introducendo hydromantiam, quam Numam Pompilium Romanorum regem, exercuiſſe, perhibent, ubi, uarijs conſpiciendas ſeſe exhibentibus ſpectris, imaginibuſq. in pelui quadam, ad id conſecrata, ſub aqua rapta, ac interdum inſtantia cognoſceret. qua certè ſuperſtitione, utpote a Græcis, unde omne eiuſmodi genus, ad Romanos, promanauit, ex Dardani libris, Numa infectus, ex ſuo cum Aegeria Nympha colloquio, ea ſe hauſiſſe, ſimulauit. Sic & per ipſam Pyromantiam, cuius Amphiaraus inuentor celebratur, qua uarijs flammarum motibus, fulgure, lumine ac ſtrepitu, extinctuque, futura inſpicientibus, oſtendebant. hæc & paucis ab hinc annis, diabolus ſuperſtitioſis, de futuris conſulentibus Lithuanis Samogetiſq. illuſit; morbo enim aliquo laborantibus, ſi umbra, corpore igni oppoſito, aduerſa caderet, certam ſpem priſtinæ recuperandæ ualetudinis; ſin contra, auerſa ſcilicet, mortem protendere, perſuaſit. Ad eundem penè modum, & per Aeromantiam factum, qua etiamnum Mauri, diuerſa prognoſtica inde captantes, utuntur, ex uarijs nempe, uentorum flatibus, aeris conſtitutione, ſtellarumq. ſcintillantium quaſi forma. Sic & per Geomantiam, cui falſo uim ab anima adſcribunt, quaſi uerò, in hac ſuperſtitione in uſum adhibitis figuris, mens excitata, ſenſibus, quibus uincitur, prorſus ſopitis, nullo unquam

quam negotio,quæ uellet,contingentia,aut a ſe ipſa, quadam ſpirituali emiſſo lumine, aut in ſe, ſupernè, influxu,ita reciperet; ut ſolis radios,perlucidus excipit aer, ſeu ſpecula,ſenſibilium obiectorum imagines,cum tamen nemo, umquam alicuius rei cognitionem aſſequi poſſit,niſi eius,quod ipſe adinuenit, aut ex aliorum doctrina, percepit, neque a cæli motu id procedere, exiſtimandum, cùm ſæpe, quæ inquiruntur,à ſuperiorum uoluntate, dependeant, nec a Saturni intelligẽtia,aſtro uſa inſtrumento. ſiquidem,intelligentiæ,unde aſtra,diuerſa lumina,uirtutem uariam,cœliq. motum ac uim recipiunt, haud unquàm cœleſtes orbes,deſerunt,cùm propriæ eſſentiæ ac uoluntatis,ut diuinæ ope,quò cœlos moueant,apprimè indigeant. Nec etiam aliqui inferiorum Angelorum,ſuamet ſponte, ad eas res accedunt, utputa ſuperſtitioſas, diuinæq. prohibitioni repugnantes, nec a Deo,id negotij ipſis datur,quorum opera, ad res lõgè excellentiores,ſui nempe miniſterium,piorumque hominum,& corporum & animorum protectionem, utitur. nihil itaque reliquum eſt,quam omne id,non niſi a Dæmone profectum eſſe. Ipſemet enim audiſſe me memini, quendam inſignem Geomantem frequẽtius feciſſe periculum, qui prorſus,ſolenniq. cum proteſtatione, omni, ſi quod eſſet dæmonum occultũ, abrenunciato inſtrumento, nihil quicquàm amplius ueri ex hac ſuperſtitione, elicere potuit, cùm tamen antea aſſiduè, illam exercens, haud dubium, rerum proſpexerit euentum. Per plumbi,porrò,infuſionem

ſimiles nugas ſuperſtitioſas, mundo obtruſerũt, dum a Saturno, cui hoc metallum aſſignant, ad dubia quæſita, reſponſa petunt ſuperſtitioſi, ubi plumbum feruẽdo, ueneficia prodere, ſibi perſuadent, pro eo, quod Saturnus, tum in metallum, cum & in dæmones habere dicunt, imperio, dominioque; quo etiam pacto, nonnullas, faſcinio nexas uenationes, ſoluere, pollicentur, à quibus quidem hoc edoceri, maximè optarim, undenam hæc tanta illorum proficiſcatur debilitas, quo minus prohibeant, ne plumbum ab igne ferueat, cùm materia, in quantum mobilis, ad nutum etiam obediat, nulla prorſus ui reſiſtente. Vnde itaque hæc alio, quàm dæmonum arte, prouenire, dixeris? Idem fit quoque per conſnemãtiam, ac capnomantiam, quarum illi cribri agitati gyrum, hæc fumi motum, conſiderat adde per coſmologiam, quandamque aliam ſcientiam, quam Arabes falsò, cùm magica ſit ſuperſtitio, Cabalam uocant, qua ex figuris nõnullis, ac Arabum literarum ordine, multa ac uaria ſe præſcire, iactitant, per Theophaniam etiam, nec non per onomantiam, qua per numeri paris, impariſue exceſſu, Achilles, ſe Hectorem interempturum, cognouit, & per alias quaſcunque, quas Hebræi בל בה nuncupant, ut per chyromantiam, ſub qua mira aſtutia hic noſter anguis antiquus latet, ac per Phyſiognomiam, denique & per Aſtrologiam, harum omnium matrem, tum præſertim, cùm, quæ contingunt, ſedulò inquiruntur, hanc, inquam, quæ dæmonum technis corrupta eſt, quæ Aegyptios, Indoſque

in

in idolatriam præcipites egit, nec ipſi Hebræi, ueri tamen Dei cultus edocti, ab hac alieni fuere, quam tamen ſuperſtitioſam artem, Ioſias rex pius ac iuſtus, extirpauit inde, dum ſacra Soli, Lunæ, omnique cœleſti militiæ, è medio abſtulit; non tamen eam hic intelligimus, quam Abraham Aegyptios docuit ſacerdotes, qua cœlos, motu, iuſtaq. tempora decernere, ac ſydera in hæc inferiora agere, oſtendebatur; alio enim modo, quæ a uoluntatis imperio fiunt, quàm quæ cœli influxu, aſtrorum figura, manuum ſignis, facierum lineis, alitumq. tum cantu, cùm uolatu, fiunt, rerum curioſa obſeruatione, Deus diſponit, ac regit; proinde, ubi ex his dictis deſumptam prædictionem aliquam, euentus ita comprobauit, itidem, non niſi dæmonum opera factum, exiſtimandum. Hinc conſequitur, & illa per ſomnia diuinatio, hæc poſteaquam dominus in ſomnis apparere cœpit, gentibus irrepſit, quæ quidem ſomnia, & ſi ſæpenumero a naturalibus cauſis, cælorum imaginibus, angelorumq. reuelatione, cauſentur, dæmones tamen nihilò ſecius, ſeſe ijs immiſcere ſolent: quod uel tùm maximè dant operam, cùm quaſi inuitantur ab his, qui hæc ieiunijs, precibus, thymiamatum ſuffitu, ſanctorum nonnullis orationibus, quibuſdam herbis, frondibus, lapillis, ad uolataq. crebris circulis uertigine procurant: hæc tempora, dies, horæq. ſedulò inſpiciunt, quibus proprias & peculiares uirtutes ac noxas ueteres, cum Chaldæi, tum Aegyptij, adſcribunt, accenſis, certo numero candelis, quibus noſtri religioſi, benè precati

ſunt,

ſunt, aut, quæ beatorum tetigere reliquias. huius generis multa & aliæ ſuperſtitiones, & hodie a plerique nomine Chriſtianis, re autem ipſa, Ethnicis longè deterioribus, clam obſeruantur, quod quidem relatu ſaltem, ne dicam factu, omnium eſt turpiſſimum. quæ enim inſania ac cæca dementia, eos, qui nomen Chriſto dedere, tum primum, cum ſacræ aquæ infuſione, Chriſtiana religione, conſecrarentur; eoſipſos tandem, turpiſſima defectione, cum hoſte Dei, & hominum, colludere? quæ enim Chriſto ſocietas cum Belial, ſic & quæ Chriſtianis, cuius nomine meritò gaudere uolumus? Porrò, & ſuperioribus diris ſuperſtitionibus, à diabolis & Notariaca, adiungitur, qua multa de ſcientijs dictu incredibilia a cælo, prodiri, ferunt, cùm potius caſu, dæmonumq. ut & cætera, illuſionibus, contingant, & ſi ea, antiquitas, a Mopſo, Hermete, Atlante, ac Apollonio Thyaneo, cuius nomini magicā uim ſubeſſe credidit, ſibi reuelari, ſomniauit. quam uanitatem Zoroaſtri, non ab re, igne pereunti, acceptam referunt, cui, uel ex minima ſaltem parte, addicti, indigni certè ab omnibus bonis reputātur, qui ſolem, ut Thoes, oculis contemplentur, quos expergefactos, nihil ex tantopere exoptatis, uidiſſe, contigit, præterquàm, quòd ad priora peccata, maiorem inde cumulum acceſſiſſe, iramq. diuinam contra ſe magis concitaſſe (ſi non cæcutiant prorſus) uidere poſſent, utinam omnes tandem hoc ueterno ſepulti, dormientes, aliquando expergiſcantur, ne tandem æternum, ipſis pereundum ſit. Cæterum & aliud

eſt

eſt genus, harum ſuperſtitionum, ubi nimirum dæmõnes, quos climata aiũt, palàm inuocãtur, quod tum potiſſimum peragitur, cùm allecti, uarijs ſuperſtitionibus ac ſuffimigijs humanoq. interdum ſanguine accedunt, ut ab antiquis, recentioribuſq. noſtris, obſeruatum eſt, idolatris. Hac dira Necromantia, uti Græcis dicitur; cadàuerum erectione, olim fieri ſolita, Vlyſſem, interempto Elpenore, ac Aeneam, Miſeno, utrumque claſſium in mari errabũdarum, ducem, uſum fuiſſe, fide digni ſcriptores teſtes ſunt, ut & Simonem Magum, hæretici Menandri magiſtrum, cùm Nicetam, puerum ſuum, ſuis ipſe manibus, hiſce nefandis diriſq. ſpiritibus quorũ reſanda nomina Egynpaymon, Aymon ac oriens finguntur, Hecateq. immolaret. Hac eadem, & animas mortuorum euocari, olim creditum eſt, falsò tamen, cùm haud ulla, niſi quæ informant, corpora, propria uirtute (ut ſuo inferius dicetur loco) mouere queant, utpote in hac ſcelerata arte, fiebat. Idem dabant & operam, per Necyomantiam, ita Græcis appellatam, quam, purpureis floribus, herbis odore fragrantibus, uario ſuccorum ſuffitu, ac diuerſis canticis, alijſque rebus, quibus homines aptiores, ad dæmonum excipiendas actiones, reddi, putarunt, frequenter exercuere, ut eius rei, ex alijs multis, exemplum uidere eſt de Zebacco, apud Indos. eo enim nomine, animas, cum corporum, è quibus antea emigrarunt, ſimilitudine, apparentes, nuncuparunt antiquiores, quò נֶפֶשׁ *Hebræi appellant, quod quidem reipſa contingere, anti-*

quorum

quorum plerique rati ſunt, ut ex hiſtorijs Ethnicorum apparet, ubi Homerum, ab inferis, ab Appione Grammatico, quo nonnulla, quæ in ſuis ſcriptis reliquerat, dubia, explicaret, longo iam tempore, poſtquam erat uita functus, reuocatum, legimus; quid? quod & in ſacroſancta noſtra ſcriptura, eius rei exẽplum, reperire eſt, Pythoniſſa quadam, Saulis iuſſu, belli exitum præuidere ſatagentis, Samuelis Prophetæ, animam, in uitam reducente, quod quidem omnes ferè Hebræorum Mechubales, reipſa contigiſſe, aſſerunt, qui ante annum, animas, ob laborem matribus, nouem per menſes, exhibitum, nullo, niſi hoc poetarum circulo completo loco, miſeras reputari, affirmant. Cuius ſententiæ, & hodie quidam uidentur eſſe, qui ab amicis, animam exhalantibus, dexteram porrigi petunt, quo, ſcilicet poſt diſceſſum animarum eorum conſpectum expoſcere uolunt, ſub quarum tamen ſpecie potius hi ſpiritus, homines deludentes, ſeſe conſpiciendos, exhibent. A quorum quidem, animi ſententia non pauci claſſici diſcrepant recentiores Theologi, aſſerentes, animas nullo umquàm pacto, educi poſſe; cùm, quòd animæ, his corporeis exutæ exuuijs, quæ in mundo accidunt, per ſe perſpicere minimè queant, niſi in Dei, cùm fiunt, id uideant eſſentia, aut antequam, eiuſdem certè reuelatione id habeant; tùm etiam inquiunt Sancti Dei famuli, Samuelis, piè iam defuncti anima, nullo, ne uel minimo quoque modo, dæmonum poteſtati ſubiacebat, ſed potius in ſinu Abrahæ, exoptatiſſima, tum

omni-

omnibus pijs, fruebatur quiete. Nec ad rem facere, aiunt, quòd ipſa ſacræ paginæ litera, Samuelem reſuſcitatum dicat; cùm non ſit infrequens; ipſo ſignato, pro ſigno, ſcriptura uti; quodque dæmonum potius fuerit præſtigiatrix illuſio, ubi haud res ipſa ut apparet exiſtit at aſpicientum oculi ligamur uel ex ibi ſubſequentibus, colligere eſt, quòd animæ, nullo, niſi quatenus informant corpora, (ſupradicto etiam modo) motu, moueant, nec ſemel a corpore diſſolutæ, ut iterum illi coniungantur, ulla arte præſtari queat, adde nec ui aliqua, cùm hoc ſolius diuinæ ſit poteſtatis, ergo nec reuocare illas poſſibile eſt, nec ut proprio cadaueri conglutinentur, nec etiam phantaſtico, uero ementito, nec hoc ipſis dæmonibus, cùm in eorum poteſtate non ſint, niſi quatenus duntaxàt affligantur, datur diuinæ iuſtitiæ, pœnis, non culpæ quidem commiſſæ, (miſericordia mediante,) condignis, ſed potius congruis, ut Theologi dicere conſueuerunt, caſtigantibus. Nec dæmones animas, quaſi, ſecundum quietem, rerum imagines, repreſentare poſſunt, ne uel ex his, quæ proprijs maculis expiantur, nulla nẽpe in eos facultate, ipſis uictricibus exiſtentibus, dæmonibus relicta, & ſi non prorſus alienum uideatur, eis in purgatorio uarijs cachinnis, ac ſarcaſmis illudi, cùm ab igne ſolùm, eò quod cum charitate emigrando. ut diuinæ iuſtitiæ inſtrumento, patiantur, hiſce ſuperſtitibus adhuc, ut nonnullis antiquorũ Theologorum placuit, corporeis affectibus, ſecundum quos pati poſſint, nec ex illis, quæ ſenſus nihil, ſed damni

tantùm

tantùm pœnas dant; in quas haud quicquam ipſis iu ris eſt,ſicut nec in eas,quæ,prorſus, ob ſua commiſſa delicta,tartaris,mancipatæ ſunt,quarum tantummo do tortores, executoreſq. meri, diuinæ iuſtitiæ, exiſtunt, quo ad finem mundi uſque. Si enim, ut illis placeret, animas hinc, inde, & educere,& reducere, integrum eſſet, minimè tum iuſtitiæ diuinæ ſatis fieret, locis deſtinatis cuilibet, ad illornm libitum, mutandis; & ſi, diuino permiſſu, & diſpenſatione quaſi, quo uiuentes adhuc, de earum immortalitate ſtatuque, edoceantur, inq. fide confirmentur, nobis aliquando adeſſe poſſe, Iuſtinus Martyr Philoſophus, ac Theologus haud poſtremæ notæ nihil ceſpitat, innixus forſan Eccleſiaſtis authoritati, ubi de Samuele legitur,Obdormiuit in domino, & notũ fecit Regi finem uitæ ſuæ: quod etiam patet in uita S. Martini, per latronis umbram. Adſunt prætereà, hi neſarij Spiritus hominibus,apertè & palàm,miniſterio quarundam,non ex arte,ſed ueneficijs, èffictarum imaginum,in aliquorum exitium ac interitum, adducti, ad explẽdum ueneficorum deſiderium.quid his addant etiam inſuper,hæ peſtes hominum,alio loco,innuimus. Per alia quoque ueneficia atque philtra,ut inferius clarius elucеſcet,attracti,præſtò ſunt, mira, Dei permiſſu, efficientes. horum etiam fraude ac dolo,plerique antiquorum Sacerdotes,ac humana ſapiẽtia donati,impulſi ſunt,ut et ſuarum animarum ſalutem, Theurgia indagare ſatagerent (hoc nomine enim alia quædam ars præſtigiatrix,uocabatur)

cuius

cuius ope, falſam, animis expiationem, ſacrificijs, quibuſdam ac conſecrationibus, quas Teletas, nuncupabant, ſibi pollicebantur, infelix certè inuentum, ac miſeranda horum infeliciſſimorum conditio, ut ex quo fonte, Ilias malorum, mors denique temporalis & æterna, in mundum profluxit, inde ſe ſuam ſalutem haurire, crederent. Iidem dæmones authores quoque fuere, ut Hecate, uel oraculis, quibus utplurimùm religionem ſimulabat, artem magicam doceret; non eam, quæ in naturæ arcanorum indagatione occupatur, qua actiua, paſſiuis applicando, mirum in modum, ſecretiores ſapientes, mundum, maritant, ut ſæpenumerò, licet ſtupenda, uera nihilominus præſtent: uerùm mathematicam falſam, ita noxiam & periculoſam, ut eius exercitium palàm ubique locorum, omnibus temporibus, prohibitum fuerit tam apud ueteres, quàm recentiores etiam; quo factum, ut à ſua patria expulſæ ſint Adelrunæ magæ, ad quas Hunni ſuam referunt originem, ac Dardani libri, atque etiam, qui Numæ Pompilio aſcriberentur ſenatuſconſulto, quippe, qui hanc uanam ſuperſtitioſamque artem continerent, flammis merito conſumpti ſint. Nero quoque initio in exquirendis magicis ijs artibus, paulo curioſior, quòd nullum poſtea certum ſignum argumentumq. perſpexiſſet, eas ſuſtulit. Plinius enim author eſt, ætate ſua, principem hunc uanas, falſiſſimaſq. comperiſſe magicas artes. Hinc etiam fit, ut & Hebræi ac Maumethæ, ultimo ſupplicio, ijs utentes, afficiant. Aegyptij autem, ut

ſemper ab initio uſque omnibus cæteris gentibus, his ſuperſtitionibus addicti, peculiares Angelos, ad eorum theurgicas operationes, accedere, ſibi, ut multa alia uaniſſima, perſuaſere; diabolos uerius, credere eos, par fuerat, cùm ſancti Angeli, gratia iam confirmati, cane peius & angue (quod dicitur) odio proſequantur, quæ diuinæ uoluntati non dico, in his grauiſſimis, ſed uel minimis etiam contraria, uident, immò potius rigidiſſimi, & ad unguem, diuina præcepta, ut obſeruentur, ſedulò dant operam. Quo autem arctiori uinculo, his uanitatibus irretitos, paulatim ſibi obſtrictos reddant, eorum conſpectui, prænitenti fulgore ſeſe obijciunt, mira ſanè, minimè tamen fide carens illuſio, mille enim artifex, quod hac non ſucceſſit, alia aggreditur uia, atque ubi lupina pellis (ut ille ait) non ſufficit, aßuit uulpinam, & ſic clàm perficit, quod palàm non potuit, in Angelum lucis etiam ſeſe transformans. hinc non ſine cauſa, Caballiſtæ, eaſdem eſſe literas, Dei ac dæmonis nominis aßerunt. his itaque artibus, gentium doctis, uti Abari Hyperboreo, Empedocli Agrigentino, Pythagoræ Samio qui ab alijs Thuſcus habitus eſt, Apollonio Thyaneo, & alijs pleriſque Platonicis, impoſuere, Porphyrio Tyrio, & Iamblico Aegyptio, dum natura quadam, quod ætherei hanc eis ineſſe enitentem qualitatem imaginati ſunt. Qui ſcilicet philoſophi, ſuæ ſapientiæ confiſi ac innixi, & ſibi, & alijs, quò minus ad ueram ſapientiam peruenirent, impedimento maximo fuere. Moliti ſunt & quæpiam

alia, hi ſpiritus impuri, per Goetiam ac Pharmaciã, artem, non minus, corporibus, quàm animabus hominum noxiam & periculoſam. hac enim, amatorijs quibuſdam poculis ac ueneficijs uſ æ lamiæ, dici uix poteſt, quæ dira execrandaq. mala, perpetrent, extremam hominibus perniciem accerſentes: dum ijs, turpiſſimi amoris faces, quaſi accendunt, uti in Amone & Antiocho, quorum alter ſororis, alter uerò nouercæ, nefanda libidine flagrauit, alijs, alio modo, illicitæ Veneris auctores, fuere: inuiti, ad hæc auxilia ſua, ſe conferre, ſimulauerunt; neque id mirum, cùm ſæpius per inſidias & clam, quàm aperto quaſi Martè, & palàm, homines aggredi, conſueuerint. Inuentum hoc, falsò Salomoni adſcribitur, cùm tamen, multo tempore ante eum, ab Aegyptijs & Chaldæis repertũ ſit, quibuſdam ſacrificijs, proprium genium, a ſua quiſque geneſi, quò malum euitarent, felicitatemq. conſectarentur, tentando. eò tandem, miſeri, deuenere dementiæ, ut nonnullis barbaræ linguæ, uerbis muſſitatis, certiſq. characteribus effictis, hos nequam Spiritus conſtringi, adigique, ſibi perſuaderent; atque utinam in hac ſumma luce, quidem profligatiſſimi hominum, ſua ſponte, hiſce diabolicis tenebris, uel hodie, ſeſe non inuoluerent: neque aliquẽ ex multis eius modi ſceleſtiſſimis Necromanticis reperias, qui non crudeli, uiolentaque morte, potius, quàm placida, rebus humanis eximatur, in ſummam deſperationem antea adactus. ex quo liquet, dæmones, ijs rebus, conſtringi inuitos, minimè poſſe; eoque

G *magis,*

magis, cùm nec cælitus, uis aliqua (ut quibuſdam uidetur) contra eos ullam in pœnam conceſſa ſit, id, ſi aliter ſe haberet, illud inconueniens conſequeretur, quòd has ſuperſtitiones exercentes, nihil peccarent, quod omnino falſum eſt, ac quo maiorem fidem facerent ſuis facinoribus, ſyderum obſeruatione, ſibi ad hanc, opus eſſe, uulgò perſuaſere, maxima cum aſtutia, cùm nihil cælo eo quòd ſpiritus, ſubſint, ex quo fit, ut, & ſi, uocati, non ſemper præſto ſint, aſtris id minimè eſſe adſcribendũ, perinde nec, ſi quandoque mœrore, quandoque uerò, afficiantur lætitia, ut nonnulli opinati ſunt; non tamen negauerim, quoſdam eorum effectus, ſic planetarum radijs ſubiectcs eſſe, ut nihil, niſi prius, propria ſibi, ſtella inſpecta, perficere aut conſequi poſſint, alios uero ſic ſubijci, ut non præmiſſa aliqua, ſyderis inſpectione, ſua exequantur magis tamen ex uoto ſuccedit, ſub aſtro, peractum: aut fieri poteſt, quod Angelorum excubijs ſæpenumero, quò minus, ſua perpetrent facinora, arceantur; aut certè ex compoſito quaſi hoc ſimulant, quò aſtris, diuinum honorem, apud homines, concilient, aut rurſus ipſis cæleſtibus corporibus, infamiæ quandam notam, inurant. Vtplurimùm enim, maius malum, & eorum clandeſtinis, quam manifeſtis operationibus, metuendum. Verbis, præterea, hoc, ſuperſtitionibus eiuſmodi, addictum genus hominum, utitur, prorſus ignotis & raris, quæ tamen nullam, nec ex ſe nec ab ipſo cælo, uim, habere poſſunt, ut hi ſibi ſomniant, dæmones conſtringendi, cùm haud coacti ullorum uer

borum uirtute; at magis ex occulto cùm hominibus inito pacto ſœdereque, uel etiam aperto, obediant; non tamen in dubium uocauerim, hebraica quædam nomina, non exiguam, in his ſpiritibus, cùm alliciendis, tum profligandis, uim habere, modo tamen recto ac ritè prolata. Id olfaciens Orpheus, non ſine cauſa, nomina barbara, non eſſe mutanda, uoluit, non quòd, quò, & in quantum ſunt uocabula, hanc uirtutem (ut ipſe arbitrabatur) à natura quaſi infuſam, adepta ſint; cùm illa, neque ſonum efficiendo, nec aerem etiam tangendo, ne in corpus quidem ullo modo, tantum abeſt, ut in Spiritus, imperium aliquod habeant. cæterùm ſi quid, hoc inde accepiſſe putandum, cum ab Adamo, in ſtatu innocentiæ adhuc perſiſtente, longè omnium, tum ſapientiſſimo, ſingulis rebus ſua ex natura ipſa hauſta, impoſita fuere nomina. in cœleſtia enim terreſtriaq. illi tum quodammodo erat imperium. Ex quo fit, ut etiam angeli, ſenſibili utentes uoce, loquantur Hebraica, cuiuſcunque gentis ſint, quibus cum ſermones conferunt, modo eas percipiant, haud dubium quin peculiari diuino arcano factum ſit, ideo, quod hac, primæ integritatis ſtatus, quaſi adumbretur, ex eaque lingua eluceat, quodque primis parentibus, ab initio ſtatim (non ut reliquæ poſtmodum ex peccato conſecutæ, in pœnam culpæ) data eſt. Aut etiam quod dæmones maiorem laudem, ex his barbaris uocabulis, Deiq. contemptum ſummum, quærant, cùm hanc linguam, utpote propriam, & peculiarem, ſuis cultibus, conſecrarit, de-

ſtinaueritq. omnipotens, cuius etiam, uſum, nouiſſimis diebus, ubique locorum & gentium, quaſi poſtliminio reductum, communem fere omnibus, cum erit unus paſtor, & unum ouile, nonnulli perhibent, eamque in cæleſti patria, omnibus uernaculam fore, alijs tamen non deficientibus, non abs re, haud pauci, Hebræorum Thalmudiſtæ, aſſeuerant, & quidem iure optimo eius conſiderata origine, quam non ex peccato, inſtar reliquarum, ſed ex ipſa integritatis conditione, trahit, Chaldæis & Phrygijs falsò, ipſa, tanquàm ſua gloriantibus. Præterea, neque exiſtimandum, uti fert opinio Necromantiorum, ob Characteres illos, quibus utuntur, dæmones accedere, ut aſtutè ſe ijs cogi, ſimulant, excitando, in acceſſu, quaſi conſtricti, horribiles terrores, tempeſtateſq. maximas, cùm potius ſua ſponte, deceptum ueniant, immò per omnes decipiendi occaſiones, ſolicito ſtudio uenentur, nihil magis in uotis optatiſq. habẽtes, quid enim homines, uiliſſima ſua mancipia, tantùm trepidarẽt, uti præ ſe ferunt? cum horum poteſtas, ipſorum diabolorum, longè ſit inferior, ut ne comparari illi poſſit, uel ipſo Apoſtolo teſte, dicente; nobis non eſſe bellum, aduerſus carnem & ſanguinem, ſed aduerſus principes & poteſtates, rectoreſq. tenebrarum mundi huius. Minimè itaque adeundo tàm arcte conſtringuntur, aut loco alligantur, ut inde recedendi omnis facultas, eis erepta ſimul uideatur. ſæpe enim receſſiße inde, conſpecti ſunt, licet ex pacto, è ueſtigio reuertantur. neque a quibuslibet etiam uo-

cati

cati ut verſipellis ſunt aſtutiæ, accendẽdo obediunt, & ſi ſuperſtitionis nihil omiſſum ſit, in obſeruandis conſuetis horis. fortè, quòd ab angelis impediantur, aut, ſuis tanquàm principum fide dignorum, promiſſis, fidem certam minimè haberi, intelligant. Dolendum profectò, lachrymisq. deplorandum, non exiguam hominum partem, huic diro diabolico iugo, ſpontè ſua colla ſubdere, quò ſolummodo nonnullis optatis potiantur, friuolis uotis nihil penſi habentes, id, quod ab ipſa ueritate, de huiuſmodi permutatione, dictum eſt, cunctus nempe totius mundi, & diuitias & delitias, nihil prodeſſe, quæ unius animæ iactura, uel permutantur, uel comparantur. Nec tam, ex Saturni, uel alio infauſto aliquo affecti, ac irradiati ſydere, ut nonnulli ſomniant, aut planeta cadenie, impulſi, id agunt; quàm potius ſua peruerſa mente & iudicio, ipſis talpis cæciores, uolentes ſe ſe in talia extricabilia diabolica retia, præcipites dant. Falsò itaque a talibus creditur & hoc, ijs ſignis magicis, ſeu herbis, ſeu gemmis, a cœlo, aut arte, uti Zoroaſtres ac Zabulus effinxere, aliquam uim peculiarem ſubeſſe, aut ſi qua ineſt, ex pactis, diabolica ſubdola fraude, ſuppoſititia eſt, ſuo inferius dicenda loco, de imaginibus. hic nobis ſufficiat, hanc, ijs uirtutem à natura datam minimè eſſe, quo corporea ipſa trahant incorporea, poteſtate longè lateque ſuperiora. multo minus ex aliqua obediendi facultate, quam Deus rebus iniunxit, ne amicitiæ alicuius ineundæ cum ijs, anſam præbuiſſe uideatur, cum è

contra nobis illius commercio, ſeuerè, interdictum ſit ab Apoſtolo, dum, ut nobis, ab omni dæmoniorum ſocietate caueamus, præcipit. Quod uerò uoati, & quaſi ad imperandum adſint, ſuperiorum poteſtate & imperio, quorum nomina, furtim, ſub illis characteribus, ſigilliſq. continentur, euenit, non, uti bruta cibos, ſequentia, ſicut antea etiam monuimus; uerùm uti ſpiritus, ad ſuas teſſeras, & occulta inſtrumenta ueniunt. His ſuperioribus, cæteri dæmones ſeſe ſubiecere, libenter; eorum uitijs adhærendo; ex quo & inuiti nunc cogi poſſunt, poteſtateq. caſtigantur: ſi quando in diuerſas partes, diſcedere tentant, omnibus tamen in nocendo par animus, & mens concors, non tam ab eſſentiæ aliqua nobilitate, quàm peruerſiſſima malitia profectum, qua deploratis ſuis mancipijs, conſpiciendos ſeſe exhibent, etiam pro ſuo libitu id facientes, in annulis, ſigillis, ac tabellis, ſeruire eis in hoc, ſimulantes. Nec tamen cuiquàm mirum uideri debet, quòd in hac dæmones cogendi, ratione, aſſiduè Angelorum nomina proferantur, cùm & diuinis appellationibus, ac ſanctorum orationibus, in ijs turpiter abutantur, uti non ignotum eſt, quibuſdam Mechubalibus, aſſerentibus, dæmones ab his tantùm Dei nominibus longius abeſſe, quibus, tronorum, dominationum ac Seraphim, adiecta conueniunt, quoniam ijs ſolummodo Dei charitas, miſericordia, pietas, ſalus, libertas, ac inhabitatio, innuitur: ab his autem, quibus Dei iuſtitia ac poteſtas exprimitur, haud ſemper abeſſe,

inquiunt,

inquiunt, cùm ſæpenumero ſub bonorum prætextu, praui ac maligni lateant angeli. utrorumque enim Deus, nos puniendo, miniſterio utitur, cùm omnes ſint adminiſtratorij ſpiritus, licet ſæpius ſuos fideles, peccantes, per bonos caſtiget angelos, ut Romanos punitos tradunt, Diuo Gregorio, Pontifice. ira enim diuina, mirum in modum, in almam urbem, tunc accenſa, angelus, ſtrictum manibus tenens gladium apparuit; ex quo moles Adriani, commutato nomine, Caſtrum angeli, appellari cæpit. Diuum quoque Hieronymum, quod plus iuſto, Ciceroni deditus eſſet, ab angelo, correptum produnt. quod & Diuo Antonio contigiße, uolunt. In infideles autem ſuam exercens iuſtitiam, & obſtinato animo delinquentes, malis angelis executionem committit, ut in pœna pertinaciſſimi Pharaonis, impijq. Herodis, apparet. Cæterùm, & in eo dæmones, dirum ſuum uirus euomuere, diuerſis rebus, quo alliciantur, ueneficis oſtenſis, Deo illudentes, quem per circulum Aegyptij, ſignificabant, hominibuſq. perſuaſis, ingreſſos circulum, ac pentagona, furtim Dei nomina, ſecundum ipſos, continentia, tutos prorſus ab eorum uiolentia, reddi. nonnulli hanc ab Aegyptijs ac Hebræis edocti blaſphemiam, qui uel effetis eorum mulieribus, ut à לולית, *ſic inquiunt, dæmonem, partui noxam inferētem ita uocantes, ſecuriores eßent, ſuis infantibus timendo, ter circulum, in eorum cubiculis, rhamno, cum nonnullis Hebraicis characteribus, ſignant, quibus diuina nomina, ſignificari uolunt. diuerſis enim*

Deus nuncupatur nominibus, uti uarij ſunt effectus, quos ſibi ſuccedere, optant. Eſt & aliud dæmonum ſuperſtitioſum inuentum, apud uulgi noſtri fœmellas in uſu, quò, fatis, (ſic enim hos ſpiritus uocant) menſas, uarijs dapibus inſtruunt, ut infantes eorum, felici donentur auſpicio, domoſq. ab immunditijs uerrunt, expurgantque. Verùm, nunc & ad alia quædam digrediendo, referre non alienum erit, plura ēt ab ijs, in hac ſuperſtitioſa arte, qua ſe cogi ſimulant, committi mala, apertè quidem. hinc, non ſine cauſa, Salmaticenſe antrum occluſum fuiſſe, aiunt, Nurſinum lacum, cuſtoditum, Viſingianum quoque ſpecus, quo ſe hoc genus hominum clam recipere, ſolebat, obſtructum. Nec tamen hi nequam Spiritus in omne malum, ut quibuſdam placuit, bona, quæ ſunt natura, ac ſubſtantia intelligenti, feruntur, cùm ordinati fuerint ſaltem ad uniuerſi bonum, quod ſuæ uoluntatis, tanquàm obiectum, non poſſunt non uelle, licet nihil mali, neque hic, neque in cælo commiſſum, cuius ipſi, aut cauſa, aut occaſio, non extiterint, cùm ipſis auctoribus factum, ut lapſus Adæ, totius generis humani ruinam ſecum traheret, minimè tamen conſequitur nos nulla delicta niſi ipſis inſtigantibus, noſtra ſponte committere. Quo autem acerbius contra hos concipiamus odium, eoſque magis, quam præſentiſſimum uenenum fugere diſcamus, horrēda prorſus ac truculenti forma, ſeſe nobis oſtendi, Deus, ſingulari conſilio permittit, ut, uel ex iſto horribili conſpectu, de altera uita, talique, qualis aſpectus, ani-

mo contra nos, edoceamur.quare uarijs abominabilibus laruis, ſæpenumero ſe nobis obijciunt, & uaria in miracula rerum, infernales Vertumni, ſe uertunt,uel in momento,ubi uiſum fuerit, cum proprijs formis deſtituantur,cuius contrarium tamen Platonem ſectantes,aſserunt,hos ſpiritus nempe, corpori, corruptionis tamen experti obnoxios, nec craſſo ueluti nos obductos,at incorruptibili,maximeq. tenui, quò & animas circumdatas, perperam, imaginati ſunt,a quibus nō immerito, omnes ferè Latini Theologi,præſertim Scholaſtici, diſcrepant, negantes,hos Spiritus,cùm omni careant materia, corporibus,natura unitos. Si enim, inquiunt, ulli corpori iuncti forent,quonam pacto,multis ante ſæculis,quàm corporea natura creati eſſent, præſertim ſi cum Græcis cōueniunt; cùm corpora ſine loco eſſe nō poſsunt.Ex quo eos, nullo prorſus corpore, tegi, euincitur. Nec obſtat,quod forſan obijci poſset,poſt perpetratum primum ab ipſis tale,facinus,& a mundo iam condito, corpore donatos fuiſe, quò acerbiores cruciatus experirentur; hoc tamen ipſo,euitare Scyllam ſtudentes, in Charybdim incidunt. Si enim, ut motores tantùm,corporibus inhærerent, & propterea, ut & nos, cùm hæc pœnæ loco acceperint, quaſi ab ergaſtulo,pati, dixerint: ipſa Euangelij ueritas, eos reprimet, quæ ſeptem dæmones a Maria Magdalena, eiectos fuiſe,clarè aſſerit,ac dæmonium ab obſeſſo,expulſum, cui nomen erat legio. quòd ſi alicui corpori, indiſſolubili nexu,aſtricti eſſent,quo pacto,unus homo,

mo, tantùm eorum caperet numerum? Reſtat igitur, ut dæmones nullo prorſus, neque ſplendido nec ſubtili corpore indutos, dicamus. cui & Diuus Auguſtinus, in loco, de Angelis, conſentire uidetur, multò minus obſcuro aliquo aut craſſo. Neque & id obieciſſe, refert, dæmonum corpora, pro eorum libitu, conſtringi ac dilatari: nam ſi & foret, locum aliquẽ ob quantitatem, quæ neceſſario materiam, uelut umbra corpus, comitatur, ut occuparent, oporteret. non enim poſſibile, quantumuis reſtricti corporis, ut ab uno humano corpore caperentur, eorum legio. haud quoque & id in contrarium, adduxiſſe, releuat, quod dicitur, dæmones, non niſi concauis annulis, ob corpora ſua, uinciri poſſe, & quod Thalmudiſtæ, etiam eos eſſe corporeos, affirmant, quodque quidam eorum Rabinus, plures dæmones, ab uno nodo, cuiuſdam reſtis appenſos uiderit, cùm id, quo amplius deciperent, fieri imaginatione tenus, potuerit. nec quod antiqui retulere Thuſci, hos aliorum ardentes imperio cinerem reliquiſſe: illuſio namque eſſe potuit. mirum enim in modum in oſtendendis uarijs imaginibus præualent, quos ſæpenumero, ſecundũ quietem, oſtendunt, ubi diuerſis præſtigijs, uolubilitate formarum, actionumq. uelocitate, ludunt. Neque impedimento eſt, quod aliqui finxere, dæmonum corpora, ut nec beatorum poſt uniuerſalem reſurrectionem, ſi ita uelint, loca occupatura: hoc ſi ſic eſſet, non ab aliquibus internis, naturæ principijs, prouenirent, at à ſtatu gloriæ, in quo dæmones, nullo umquam tempore, fuere,

fuere,nec erunt. Reliquum itaque eſt, ut, dum hi perfidi ſpiritus, oculorum conſpectui ſeſe obijciunt, aliunde corpora ſibi aſſumant, quibus tamen minimè,ut materiæ forma, uniuntur, nec, ut motor tantùm mobili: uerum,ut repræſentent, quibuſcum per aoraſiam aßumptis,ſæpius noctu, quàm interdiu, ut perterrefaciant, uideri ſolent; ex quibus corporibus nihil eſt,quod ſenſu percipi poteſt, uel lapidum, uel uegetabilium, brutorumue, cuius imagines aſſumpſiſſe, uiſum non ſit; quàmuis in nouo teſtamento, non reperiatur,integra hominum, uel exterius ſimulachra accepiße, non quòd ſuis uiribus hoc nequirēt, ſed quòd ab Angelis prohibeantur,quod uerisimiliter, ob incarnati uerbi reuerentiam, cuius intuitu, & Angeli ſeſe adorari non patiuntur, ut de illo in Apocalypſi, factum legimus, licèt diuerſum ab hoc, in ueteri, appareat, etiam in Abraham, tres angelos,uidente, & miro perſonarum arcano, triadem, ſcilicet,ſub naturæ unitate, diuini luminis radio, agnoſcente, unum adorando, eique genua flectendo: aut certe, quod non permittitur, ut interna eorum fraus,ac condicio brutorum, uel ex hac extrinſeca, quam capeſſunt, forma turpiori, apertius iam oſtendatur. Quapropter, cùm ſeſe ſub ſpecie humana, oſtentant, Angelorum id æmulatione, faciunt, hac apparentium,quo filium Dei,incarnandum,præſeferrent,ac ſe nobiſcum ſocios futuros oſtenderent, frequentius caprinos ac anterinos pedes,affingunt,quos longiori habitu aereo ſibi aſſumpto, celare conſueuerunt,

runt, ueluti uadum in flumine diſquirenti, apparuiſſe cuidam oſtendit ſuis in Genialibus Alexander monacho frequentius etiam, ut Centauri, Fauni, ac Satyri, in nemoribus, ſiluis, locisq. deſertis, uiſi sũt; qua figura, Diuo Antonio, in ſuperiori Aegypto, Paulum primum heremitam, uiſenti, dæmonem, uiro ſanctitate uitæ & doctrina apprimè claro, apparuiſſe, ferunt. (cuius literæ ab Aegyptiis, in eorum ſacrificijs, uti a nobis Apoſtolorum epiſtolæ leguntur,) à quo inſtanter, quiſnam eſſet, abiuratus, (occurrentem enim dæmonem, abiurari, at non rogari licet,) duntaxat, inſtar fallacis ſerpentis, locutus fertur. Sum unus ait, quos deluſa gentilitas, pro dijs adorauit. ac ſub Nympharum quoque, tres Machabeo, Manchuco, atque Dunchano, uiris in Scotia, admodum illuſtribus, quibus ſalutatis, ea, quæ poſtea ueritas euentus, comprobauit, admodum iucunda, uaticinatos, aſſerit Boetius, haud uulgaris, apud Scotos hiſtoricus. Brutorum quoque animantium ſimilitudinem retuliſſe dæmones, inuentum eſt, uel iam inde, ex uetuſtiſſimo tempore, ſed non antea, quam dominus his ſeſe ſymbolicis & exterioribus ſignis oſtendit, iam ſub ariete, Baccho, in arenoſis Lybiæ heremis erranti, aquam ſitibundo indicando, ac ſub quarundam auium, Diomedeis in inſulis, omnibus, qui ibi appellerent, Græcis, ſic & ſub coruorum apparuere Alexandro, uolatu, Iouis Hammonis tẽplum, ab ipſo tantopere exoptato, oſtendentes, ſub nigris etiam alitibus, cuiuſdam animam ad inferos

ducen-

*inferos ducentibus, ut & ſub hominis nigerrimi for
ma cuidam Hiſpano, eum ob dentium, quo labora-
bat, dolorem, frequenter inuocanti: quaſi ita alteri
equiti, cuius nomini parcò, dum nullum uerbum face
ret, quo eum infelix haud nominaret, ſic etiam, at
uultu prorſus deturpatus, beato Eadimundo, dum
Aberdonium pergeret, nec multis ab hinc annis, hir
ci ſpecie, apud quoſdam Cantabros, quos furtim ad
adorandum Sathanam ſollicitauerat. Multorum
præterea, & aliorum animalium, ementiti ſunt for-
mas, ſæpius tamen, ferocium, quod non, niſi Dei ſin-
gulari, quo nos proſequitur, amore, fit, quo nos, per
huiuſmodi horribiliores, uiſui noſtro, obiectas imagi
nes, de eorum qualitate, nos commonefacit, licet intę
riorem ipſorum malitiam, nocendiq. nobis ſtudium,
mille modis, atrociorem, ſi oculis ita cerni poßet, fo-
re, tam eſt certum, quam quod certiſſimum. Non
tamen ſemper ex æquo, quàmuis humana ſpecie, ap-
parentes, perfectæ ætatis uidentur, ſed nunc ut ado-
leſcentes, nunc, uti ſenes, iam puerili aſpectu, uario
plane ac diſſimili, uti, hac uel illa, maiorem fallendi
occaſionem ſe captare poße, intelligunt. qua diſſimi
litudine etiam utuntur utplurimum, non ſinguli, ſed
plures ſimul, apparentes, diſparem, & unam magis
altera inter ipſos nobiliorem conditionem, eo innuē-
tes. Præſeferuntq. interdum, ſeſe mortem oppete-
re, quo ſalutem uti nos ſperare oſtendendo facilius
nobis imponant, ut nonnullis Philoſophis hæreticis
ac Mahumethis impoſuere; nec eiuſmodi imagines,*

 propria,

propria, qua ſunt, natura, aſſumunt, ut nunc fœminæ, nunc mares uideantur, alioqui quæ his ſpiritibus cõmunio cum belluis, auibus, piſcibus, atque adeo plantis, ſaxiſque, quorum ſpecie ſæpe apparuere? nulla profecto. unde ergo hoc? pro ut fert occaſio; & ſi non negauerim, frequenter, pro earum ſubſtantiæ gradu, accidentibus diſtinctas uarijs ſumpſiſſe, ut cum terreſtres ſubobſcuram, aquei, perſpicuam, clariorem uero, aerei, aſſumunt, diuerſo tamen modo omnes, pro regionum, quas inhabitant, diuerſis interuallis. ut ſi ætherei ſydereo amicti fulgore, magnaq. cum maieſtate quaſi, & ueneranda magis quam cæteri, facie apparent, quem quidem luminis fulgorem, non a ſtellis ut quibuſdam uiſum eſt, cum cœlum nihil habeat, quod abſcindi poſſit, nec ab igne, qui adureret, accipiunt, cum nihil ſit eis poteſtatis factum in elementorum proprietates, ſed Deo ſoli reſeruatum, perinde ut in ardenti camino, cui ſubiectos pueros, ne comburerentur, mandauit, uidere eſt: At uero a propria ipſorum naturæ, cum his Elementis analogia, & conformitate, qua, uel per ipſam imaginem, uti per oculos, anima ita obſcurius, clarius ue, horum relucet eſſentia. Cæterùm, qui crebro, ut angeli lucis, quò facilius imponant, uel extrinſecus ſaltem, quod non ſunt, uideri cupiunt, haud ita diu, nec frequentius, ſic apparendo, copiam ſui faciunt; quaſi ob naturæ ſuæ præſtantiam, mortalium dedignentur conſuetudinem. horum duos apparuiße cuidam, memoriæ produnt, Plinij liberto, non illiterato, dum ſibi abraſis,

uti ſomniarat, capillis, ut duo iuuenes, albis induti ueſtibus, eueſtigio, per oſtium, exire uiſi ſunt; ſic & Rathbodo Friſiorum regi alium, auream domum, uarijs gemmis ac unionibus, refertam, tabellisq́;, & auro fulgentem, oſtendendo, ac nonnullis etiam Mahumethis, ſub quorundam, quos ſibi fingunt, ſanctorum uelamine, in neceſſitatibus inuocati. Quas tamen ſubeunt imagines, nec ex humo, nec ex aqua eſſe, Theologi omnes aſſerunt, non, quod à noſtris oculis euaneſcendo has effigies relinquere, pro arbitrio, nequirent, ſine manifeſto fuci facti indicio, quaſi hi ſpiritus, pro ea, qua pollent, facultate, illarum ſimulachra, ne amplius compareant, ſubito, non poſſint, diſſipare, cùm id uel cogitare, tantum abeſt, dicere ac referre, more quorundam, res ſit friuola ac inanis, cùm materia hac in re, ipſorum imperium non detrectet, ſed potius pareas: ſed quod per hæc duo, uti ſimplicia ſunt elementa, ubi non coaleſcant, nec ipſi, contra ipſorum proprietates, præualeant, perſiſtere nequeunt. Quas corporum imagines, eadem facilitate, qua coalita, condenſant, euaneſcendo rarificant ac diſſipant; neque etiam omnia ipſa met elementa, uel quò mobilia; at partim, ſæpius iam dicto modo, ne naturæ deſtruatur ordo, obtemperant. ex quo fit, ut cuncti effectus, profecti à magis, uel ueneficis, tantummodo, per loca Angelorum, Deiq. permiſſu, fiant. Verùm, ut in inſtituto noſtro pergamus: Dæmones, hæc, cùm uolunt, accipiunt, corpora propria, ipſorum applicatione, mi-

nimè

nimè uerò ex aere hoc ſubtili ac tenui, qui colore ac figura pingi, nullo pacto poteſt, nec ex craſſiori tantum, uti nonnullis perſuaſum eſt, uerum ut uolunt plures alij cum Scoto, perſpicue illorum talem opinionem impugnantes, & mixtis mixtione tamen imperfecta, actiua ſcilicet, paſſiuis, ſub proprio cœli aſpectu, ſupponendo, uniendoq́; , quod etiam certum, uerumq́; eſſe, uel ipſi nequam ſpiritus, demonſtrant, ex ſulphureo ac tetro illo, quem euaneſcendo, poſt ſe relinquunt, odore, uti ſæpenumero à multis expertum eſt, mihiq́; ipſi, hæc ſcribenti, in ſomno, huius rei facere periculum, datum eſt, uera profecto, & experta profero; dum enim nocte quadam, ab incubo, magna difficultate ac grauedine opprimerer, manu, quaſi quiddam molle, comprehendiſſe mihi uiſus ſum, quo experrectus, mirum in modum, hunc tetrum odorem percepi, ut grauiorem, uix unquàm, uel Puteolis expertus ſim, totumq. biduum poſt, nares emungendo, eiuſmodi odoris grauedine me afflari, contigit. At dum hæc corpora dæmones aſſumunt, uarijs, uti noſtra diſtincta membris, colorataque figuris, uiſui, quorum uolunt, ac etiam ne uideantur, per aoroſiam, pro libitu, citius, quàm noſtra percipit imaginatio, ſeſe obijciunt, uel impediendo medium, quò minus horum ſpecies, ad noſtros deferantur oculos, uel ipſaſmet ſimilitudines prohibendo, uel aſtantes in profundam aliquam imaginationem, ubi cunctis ſenſibus, tam exterioribus, quàm interioribus, ſuperiores ſint, rapiendo, per quæquidem

dem corpora apparentes, nihil prorſus uirium, quas anima circa negatiuam ac ſenſitiuam poteſtatem, uel in exterioribus, quæ accipiunt, membris, exercent. quo fit, ut nec organicè moueantur, neque hæc oſſibus, carne, aut neruis, ipſa ueritate atteſtante, conſtent, dum inquit: Palpate & uidete, quoniam Spiritus oſſa & carnem non habet. quo dicto demonſtratur, nihil, quod naturale non eſt, diuturnum eſſe poſſe. quocirca, quas ſibi aſſumunt aures, oculos, ac nares, & ſi quæ alia membra habere uidentur, non ita habent, ut ijs utantur eo, quo nos, modo: at uel ut alij, quos mentiuntur, appareant homines, uel ut nos ijs membris decipiant, fruſtrenturque. etenim, haud multo aliter eis inſunt, niſi ut pictis in pariete imaginibus, aut exciſis è marmore ſimulachris: non enim dæmones ſenſibilia his artubus, ſeu corpore toto, quaſi aquam ſpongia, aut, ut rectius dicam, ipſa ſpecula oppoſita, rerum imagines recipiunt, ut Pſellus, cum multis alijs, ſomniauit, cùm quæcunque per ſenſus operari uidentur, tantùm ab eorum, (ut iam ſæpe diximus) intellectu, ac uoluntate procedant. ex quo fit, ut per uniuerſarum rerum cognitionem, ad particularium notitiam, contrario ac nos ordine perueniant, atque pauca in his, uti & nos, peragant. neque contra hæc quid facit, quòd crebrò loquentes niſi ſunt, cùm quæ proferunt uerba non ut in nobis, noſtrarum affectionum notæ exiſtant, nec, quo nos pacto, compellant, deſtituti pulmonibus, cuius uſus in aere, tam expirando, quam inſpirando, ad uocem for-

mandam neceſſario, nec etiam horum mentis conceptus, inſtar noſtrum, aſſequuntur, nec refert etiam, quod ſonos, articulatis uocibus noſtris haud multum diſſimiles edant, cùm & ex aere, ementito corpori quaſi infacto & intruſo: ſic eundem extrudendo, noſtri cauſa, componunt, ut uel exterior tactus, ac percuſſus, ad audientium uſque aures, humanas uoces reſonando, multiplicetur, quodque frequentius eſt, intus in ipſa aure efficiunt: quo profectò modo uocatus Simonides, ut egrediendo domum, ruinæ mox ſubſecutæ, ſeſe ſubtraxerit, reliquis omnibus, ea oppreſſis. mirum certè, magnumq. aliquid, ex tã ta hominum turba, unicum Simonidem, ab hoc interitu, liberatum, eiuſmodi medio; indicium haud fallax, quàm magnæ Deo, ſapientia ac prudentia inſtructi uiri, curæ ſint. neque etiam dæmones, uoces noſtras auribus uti nos hauriunt, uerum peculiaris uirtutis cuiuſdam, ab idæarum, propriæq. ſubſtantiæ, applicatione, ut & reliqua, hoc genus, alia, modo tamen, eorum naturæ idoneo, & ſi noſtrum imaginandi captum excedat. Hinc patet, dæmones in his ſibi adſcitis corporibus, nihil reipſa, niſi quæ ad motum ſpectant operari. Dum uerò, humana ſpecie nobis, quod Deus numquam niſi maximam ob noſtram commoditatem permittit, ſeſe conſpiciendos aſ ſerunt, maximè cùm non tam terroris incutiendi, ſed clam nos circumueniendi gratia, nobis obrepũt, ut optatis ſuis minori negotio potiantur, peregrinorum tum, religioſorum, ſanguine nobis coniunctorũ,

ac

ac familiarum, uita iam antea functorum, uel abſentium, faciem & habitum oſtendunt. Aliqui porrò ſic lucem hanc exoſam habent, non quòd illorum naturam, cùm incorporei ſint, tantopere oppugnet; at ob aliquod grauius commiſſum crimen, ut noctu, inſtar dirarum nocturnarum auium, terribiles, ſeſe offerant, candelas accenſasque faces, aeris afflatu extinguentes, ſubterraneum hoc dæmonum eſt genus, degens in latebris, frigidiſq. obeſt paſſionibus, corporibus ſæpius moleſtum. alij, non hoc ſic lumen refugientes, interdiu ac noctu ſimul, apparent, non ita multum formidabiles, hos ferunt aereos, adeò familiares, ac quaſi domeſticos ſeſe hominibus interdum reddentes, uti & cibo, potuq. noſtro exemplo, frui, ſimulent, cùm ſolummodo frangant, comminuant, propriamq. in materiam conuertant. quod cùm quidam reipſa fieri, exiſtiment, toto errant cœlo. alludunt enim, licet falsò, ad Thalmudiſtarum opinionem, idem de ſuo Hazazele, quem cadaueribus dominari Cabaliſtæ affirmant, ſentientium: non enim famis explendæ gratia, carnibus ueſcuntur, ut deuoraſſe, in Dæmonum annalibus uidere eſt, mortuum quendam, per Aſuitum & Edimundũ, quàm amiciſſimos, dum uiuerent, ut & ſimul uiuere, ſimulq. emori uelle, coniurarint; mortuo itaque uno, uiuus adhuc alter, cum mortuo ſepultus; partim laceratus, repertus eſt. Idem non pauci Platonicorum affirmare uidentur, aſſerentes hos Spiritus, crebrius, forma præcellentium iuuenum, puerorumq. carnes,

noraſſe. at in deſiderio, immenſaq. rabie, uel in cadauera, diuinum, dum uiuerent, opus ſæuiendi, uti mortuas contra feras uertagi ac moloſſi: qua in re, hæc uera eſſe putãtes, haud parum hallucinati ſunt, dæmonibus exiſtentibus, ut dictum eſt, incorporeis, cibum minimè appetentibus, uti fit in creaturis corporeis. Quod autem cadaueribus gaudeant, minus & hinc cuiquàm mirum uideri debet. maledictione enim diuina, ſub ſerpentis forma, cunctis diebus, ut terra ueſcerentur, ipſis iniunctum eſt. hinc & Angelum Michaelem cum dæmone altercatum ferunt, de corpore Moyſis, angelo aſſerente, id ad eum minimè pertinere, ex quo, faciem Dei uidere, illumq. coràm alloqui meruiſſet. Quo etiam magis dæmones, a defunctorum corporibus abſtineant, ab antiquis patribus introductum eſt, ut monumenta eorum, ſubinde, luſtrali aqua adſpergantur, quam tantopere, hũc corporum principem (ſic enim Cabaliſtæ diabolum uocant) refugere, aſſerunt. Quæcunque porrò, aſſumunt corpora, peculiari ſua uirtute, ut Angeli, id faciunt, cumque alio, quàm quò aſſumpſerunt loco, ad hæc oſtendendum iis opus eſt, nil obſtat, quò minus, uel in momento, quò uelint ſe transferant, materia enim, ſui natura mobilis, abſque mora, quod iubetur, facit. Induti itaque eiuſmodi corporum laruis, nonnunquam in deſertis, aut aliquibus domibus, ob malum quoddam antea in iis perpetratum, inſignibus & famoſis, uti & in locis, ſtrage nobilitatis, quæ eſt ipſorum nequitia, homines perterrefacien-

di, omnes occaſiones captant. hinc & non rarò, ulu latus, horrendæq. uoces ac gemitus, noctu potiſſimùm, ſtatiſque horis, non ſine hominum, maximo terrore, audiuntur. Cuius generis quoddam niſu horrendum ſpectrum apparuit Athenis Athenodoro Philoſopho, quod ſtridore aſpectuq. truculento, dum perempti cuiuſdam manes celebrant, morem ſuperſtitioſum gentium, ſedulò in poſterùm obſeruare iubens, quod ſacrum ac religioſum eſſet, poſt humata oſſa, euanuit. quare non immeritò eiuſmodi a dæmonibus diuexata loca, ſemper pijs precibus, aquaque conſecrata, expiari par eſt, & a maioribus nobis quaſi per manus traditus mos, quos quidem & nos, tam in doctrina, quàm moribus, ſequi, conuenit. quò enim doctores ſancti, temporibus Chriſti, tamquàm ueri fontis omnis boni, fuere proximiores: tantò plus lucis ſapientiæ diuinæ, præ cæteris, habuiſſe, meritò reputati ſunt. Cæterùm, cùm eiuſmodi dæmones, non omnes æqualis ſint poteſtatis, (uti & ſupra mentionem eius rei fecimus) nec etiã unius malitiæ, licet omnes, ſine ullo diſcrimine nil niſi exitiũ ſemper ſtruant; haud itaque & eos æqualiter, malas operari operationes, contingit. nam, quò ipſi ſunt peiores, commiſſis ab iis ipſis facinoribus, eò & nos infenſiori proſequuntur odio, grauiora, pro ſua uirili, nobis inferentes mala. qua de re fit, ut aliqui non niſi illuſionibus ac pr. ſtigijs, non ita noxij, inter homines uagentur, alij riſu ac cachinnis, nos excipiunt; quorum non pauci in Noruegiæ nemori-

bus conſpiciuntur, ac in ſyluis Norlandiæ, ibi cùm montium plerique miris æſtuent flammis; & ſub ipſa glacie, frequentius, horrendi ululatus ac fletus, audiantur, deſcenſum uel aditum ad inferos inde haud procul, abeſſe poſſe, multi conijciunt. tranſeuntes, amicorum more, amicè nihil minus ſalutare conſueuere, ſubitò tamen euaneſcendo, fruſtrantur, paganos nonnulli hos appellant. ac pœnarum præterquam damni, uel minimum in poſterum formidare, aiunt: apparent etiam, dum mortuorum animas ſimulant. ad montem Hechlam, continuis flammis, ut Aetna, fumantem, euaneſcendo, ſeſe recipere, aiũt. at qui eorum, quaſi de induſtria, imbelles uidentur, ac è minimis infimæq. ſortis, angelis, quas Thalmudiſtæ ex hominum pollutione, natos eſſe, uti & incubos, falsò ſibi imaginantur. hi corpore perexiguo, uti pumiliones apparent, paruam lucem habentes propria ab eorum, ut relatum eſt, exiſtentia, quaſi ſidera, à proprijs intelligentijs; tactu, ob multam coacti aeris leuitatem, frigidiſſimi ſunt, ut quotidie nõ paucis eius rei periculum facere, in ſomnis, contingit, mihiq. ipſi, quatuor abhinc annis, Neapoli agenti, uſuuenit, qui dum ſub auroram, mirum in modum, ab hoc phantaſmate, comprimerer, manu extenſa, qua tanto me pondere leuarem, ſpectrum tetegi, quo nihil algidius, umquàm ſenſi. hos ſpiritus Græci ephialtes, quaſi equos ſuprà nuncupant, Latini uerò, quòd dormientes, tanto premant pondere, ut ne moueri quidem, multo minus in auxilium ali-

quem

quem uocare poſſint, incubos, ab incumbando, nos autem Hetruſco ſermone, ceu delirio obnoxios, aut quòd reliquas uanitates quò decipiant: fingere aſſue ti ſunt, folletos, nuncupamus. Medici, huius mali hanc redidunt cauſam ex arte ſua; craſſiorem nempe pituitam, aut melancholiam, non in cerebro, ſed circum præcordia inhæreſcentem, quà per crapulam, aut cruditatem, turgeſcente, diaphragma, pulmoneque premitur, craſſo autem uapore, illinc in fauces & cerebrum, eſpirato, uox ſupprimitur, ſenſus atque mens obturbatur, uiſisq. triſtibus offunditur: ex quibus quidem cauſis, utputa phyſicis, incubum aliquando, procedere, ut infitiandum minimè; ita ut plurimùm dæmonum adſcribēdum illuſionibus: quod inde etiam patet, ubi in amplis ac ſpatioſis ædibus, multis ſimul dormientibus, eiuſmodi ſpectra, moleſta ſunt, quæ ſi loco, ut uulgo aiunt, addita ſunt, locum potius, quàm certos homines, infeſtare, tum dici poſſunt malum aliquod iam patratum, aut iam certè adhuc patrandum, eo ſubindicant. Sunt & alij, qui hoc habent peculiare, quod in apparendo, magnam præſeferant ſpeciem, uelut ſanctitatis ac religionis, omniſq. boni potius, quàm alicuius mali, hac ſua hypocriſi, cùm ſua natura tamen, ſint peſſimi, fraudes diſſimulantes, hos, quòd ſæpè in magnis atrijs, uagari ſolent, lares, deluſa, uocauit antiquitas, ſufficibus ac ſacrificijs inſuper, eos ſibi Zoroaſtris arte deluſa conciliare, non addubitauit. Vtinam, & hodie, in hac ſumma Chriſtiana luce, incautum uulgus,

quò hi ſeſe furtim inſinuant, familiaritate quadam, defunctorum amicorum, ſeſe animas eſſe, mentientes, non ita cæcos redderent, & ad id credendũ non inducerent, cùm tamen rarò, niſi magno aliquo inflicto malo, ab ijs diſcedant, ut inferius paulo aperietur: neque id alienum ab eorum natura uideri poteſt, cùm ſemper plus damni dent in receſſu, quam prima fronte promittant: quamuis mira calliditate conſolandi triſtitia affectos, cauſa uenire ſimulent, diſcedentes tam, nihil niſi mœroris, triſtitiæ, adde & extremæ deſperationis, ueſtigia, poſt ſe relinquere conſueuere. Contrarij in his, ita omnibus, angelis bonis, in fine primùm, conſolantibus. & ſi non negauerim, quandoque & has, animas eſſe poſſe, quæ ut corporum ſuorum umbræ, ſeu ut Hebræi uocant נפש nephe, quorumcunque libet; phantaſiæ apparere Diuino permiſſu, poſſunt, noſtraq. ad hoc ope & auxilio, indigent. Cuius exemplum factum eſt, apud Gallos, ubi anima cuiuſdam Vilelmi Corui, quæ dum flebili ac eiulanti uoce, ei, quæ fuerat uiuenti coniux, frequenter appareret, adiurationibus denique conſtricta, a quodam Reuerendo fratre, Ioanne Gobo, ut, quidnam rei eſſet, quidque requireret, ac cur in hunc modum affligeretur, referret, multa reſpondit, ex quibus nonnullis petitis, rebus obtentis, amplius non apparuit. Simile quiddam apud Apulos, uſu ueniſſe, teſtatur Bartholomæus Sibylla, quæ animas crebrius ob ſua ibi commiſſa crimina diutius paſſura retulit. Verùm, cùm utplurimum dæmones, ſub ſpecie animarum,

rum, apparere ſoleant, idcirco minor fides iȷs habenda eſt, quæ dicunt: at ante omnia cautè procedendum, cum proteſtationibus & abiurationibus, ſintne bona numina, nec ne: quò ueritas tandem eluceſcat. hoc enim pacto quandam decepit Sathanas Caſſani puellam, ſub diui Franciſci ſpecie: qua tandem re cognita, nec ei amplius obtemperans, tot, tantaq. perpeti fertur, ut cunctos accolas in mirum traxerit ſtuporem. Qui & ſpiritus, quòd non abſque magnis incuſſis terroribus, uiatores frequentius, aggrediantur, ex eo, laruæ; ac lemures antiquitus, dicti ſunt. horum quempiã, noctu reperit in India, Apollonius Thyanæus, ad Brachmanes, cum Damide, diſcipulo ſuo, pergundo: quem, ubi ſtridentem, ululantemque circa ingentes rupes, profundaſq. Caucaſi ualles, ſentiret, (admonito antea Damide eius rei, quænam eſſet) hinc clamoribus, minis, ac inſultibus, quaſi arte artem deludens, expelli, ac fugari comitem edocuit. hoc ab ipſo, ſuperiorum dæmonum nomine, quibus familiariſſimus erat, factum putandum, quorum auxilio, & plura alia, humanas uires excedentia, perfecit. Ex iȷs namque id ſpectum erat, quæ minis ac clamoribus non timida natura, ut Platonici ſibi imaginantur, effugiunt; at quòd, ob eorum flagitia, hæc pœna eis iniuncta ſit. quorum idola, Iaponiȷ, ac Sinæ, qui quoſdam dæmones, quò eos a reliquorum Spirituum turba, cuſtodiant, adorantes, crebrius clamoribus, ac uirgis etiam, ni probe ſuo munere in iȷs cuſtodiendis, functi ſint, cùm precibus ac promiſſis,

quod uolebant, non potiuntur, & impetunt, & cædunt. hoc diabolicum barbarorum factum, execrando ſcelere, noſtris temporibus, quidam imitari nõ erubuerunt, dum Sanctorum reliquias, immò Sanctorum omnium Sanctiſſimi imaginem (horreſco referens) in flumina, quò aquis potirentur, temere proiecerunt. eandemque, quo pluuia ceſſaret, ſub dio, ut madefieret, de induſtria, noctu, reliquere; eamque Mandragonæ ut conſequerentur uel Sanctiſſimum Sacramentum Aſino manducandum porrexere. qua ſi uerò, homines, omnium profligatiſſimi, ipſa uel elementa, hac blaſphemia coacturi. Proh, facinus indignum, ipſos etiam Chriſtianos, paſtorum quorundam ignorantiæ cauſa, aut philoſophiæ inani ſtudentium, aut certè poetarum fabulis ac rhythmis uacãtium, uenationibus atque aucupationibus, conuiuijſque indulgentium, ac utinam non ſummæ auaritiæ incumbentium, quorundam etiam abſentia, ut oues, ipſis paſtoribus, uel ſtertentibus, uel aliud agentibus, tantùm dæmonum fraudibus exponi ac ſeduci. quod enim pijs precibus, ieiunijs, eleemoſinis, ac ſeria pœnitentia pij ac religioſi, a Deo exorare deberent; hoc tam nefando reliquiarum abuſu, & ſuperſtitione, qua non alia horrenda magis, ethnico more, per uim extorquere, tentantes. Nec exemplum Moyſis, qui amaras aquas, proiecto in eas ligno, in dulces uertit, ipſis patrocinari quicquàm poteſt, cùm nullam amplius umbram, corpore ipſo & lumine præſente, ſectari, par ſit, nec etiam minis; ſed potius pijs

ad Deum effuſis precibus, eum uſum fuiſſe, conſtat; id, quod figura, ſignificabat, animo reſpiciens. uiuum enim noſtrum ac uerum numen; non niſi precibus piorum flecti, minis uerò obſtinatorum, multò magis exacerbari ſolet. Sunt præterea, & quidam alij dæmonum, inſigniori nequitia, ac cupiditate quadam truculentia nocendi, præditi, qui in prætereuntes eminus, impetum faciunt; horrendum in modum affligentes ac cruciantes: huius generis fuiße, illos conſtat, de quibus in Euangelio legitur, Geraſenis, magna damna inferẽtis, quique Tẽpſanos celebres olim (ut Gentilium antiquiores perhibent hiſtoriæ,) populos in Bretiorum maritimis, multis magnis calamitatibus, affecere, adeò, ut quamplurimos eorum, uel ipſa nece, perinde ac uiolati hoſpitij iuris reos percuſſerint. Res, profectò, magna admiratione non indigna aliquibus in locis, uſuuenere, ubi enormia patrata ſunt flagitia, Dæmonum ibi malefaciendi poteſtatem augeri, in hanc Deus permittat, quò mortales hoc tanto terrore tantiq. mali metu, & tartara, reipſa, non uulgi opinione tantùm, alicubi exiſtere, ubi commiſſorum delictorum, pœnæ commeritæ, dandæ ſunt; & à tantis ſceleribus perpetrandis, abſtinere addiſcant. Alij ſunt, & mendacijs adeò infecti, ut & aſtantes, nihil niſi mendacia loqui, nullo negotio, procurent. nec uel hoc tanta admiratione dignũ, cùm hi dæmones ſua præſentia, non modò, ipſos flagitioſos, in quos, tanquàm mancipia, exercent ſuam poteſtatem, ut in ueteri teſtamento, uidere eſt, ubi,

hos

hos erroris ſpiritus, quò Aegyptios fallerent, & de Achab rege Iſraelis, ſupplicium ſumerent, pſeudoprophetarum ore, miſſos legimus, uti & odij ſpiritus, inter Abimelech, & Sichimitas: at uel loca ipſa, in quibus conuerſantur, contactu, quaſi Harpiæ infernales ita fœdant, inficiuntque, ut eà pertranſeuntes, omnes lymphati, ac furibundi, reddantur: quemadmodum, non ita pridem, Romæ in orphanotrophio accidit, ubi una nocte, plus quàm quinquaginta puellæ, factæ ſunt dæmoniacæ. Sunt & alij quidam, non ſolùm ipſa bruta animalia, ſed & homines, inuadentes & occupantes, melancholico utplurimùm affectos humore, quo, tanquàm inſtrumento nacti idoneo, ad hoc, turpè, ac miſerum admodum abuti, conſueuere. ex hoc enim, ſecundum quietem, horrendæ, ac triſtes, cauſantur imaginationes, uigilantibus uero, cogitationes turpes, curæ ſæuæ, in obſcena prauaq. tum uerba, cum facta, ſæpius prorumpentes, hinc ex eiuſmodi corporibus, templis Dei, deſtinatis, dæmonum fiunt latibula: neque tamen tantùm, animalium ſanguinem, ſedem animarum, corporeoſq. inde factos ſpiritus, earum uehiculum, ſubintrant, quòd reſocillationis quicquam inde, quaſi corporei, ob uiuificum, ſentiant calorem, ut nonnullis Platonicis, ac Pſello præcæteris, uiſum eſt, cùm omnino ſint incorporei, nec his aliqua noſtris cum corporibus cognitio: uerùm potius, quòd ſic homines occupando, neſcio quid ob Dei contemptum hac corporum obſeſſione ſibi refrigerij ac reſocillationis ſentire uidetur: quòd hinc maior

ior noxa, noſtrorumq. corporum atrocior pæna attrabitur, hanc poteſtatem in nos, quaſi ſuo iure, nunc ob Adæ præuaricationem, noſtris delictis quotidianis, auctam, uendicant, cùm eo pacto, miſerandum in modum carnem contaminant, Dominum aſpernantur, diuinamq. execrantur maieſtatem, cerebri corrumpunt ſpiritus, actiones uitiant, denique ſic uibrant corpora, immutantque, ut his obnoxia corpora, facilè ex uiſus oculorumq. diſtorſionibus rigoribuſque, ab aliis diſcernantur, atque hoc modo, homines occupando corpoream tantùm quantitatem, ac non per illapſum ſubintrant, quod umbratili faciunt cōtactu; alioqui ſecus agere nequeunt, ac tùm numquam non peruerſas actiones exercent, ſi non pro libitu, at certe pro ipſorum poſſe. Sic enim obſeſſis, præter iam enumerata, inſuper & alia, inferunt damna; non tamen continuò ipſos exagitantes, ſic namque prorſus perimerent, ſed ex interuallis, imaginationes corrumpunt & priuant, atque ob id benefaciendi ſtatu, hinc & uſitata fraude, ſeſe, quorundam, ob facinus aliquod inſigne, interemptorum, animas, ſimulant, adeò ut Philoſophi Pythagorici, Perſarumq. magi, animarum tranſmigrationem, crediderint, quod ipſemet Pythagoras, Italiæ Philoſophorum, ſuæ ætatis facilè princeps, de ſe blaterare, nō erubuerit, qui primus, repudiato nomine Sophi, philoſophus dici maluit, ac per Tetractim, iurare ſuos diſcipulos edocuit, ſilentiumq. in eis indixit; uoce illa Dei nomen יהוה intelligens, à quo tandem poetæ, dæmonum iiidem inſtinctu,

ſtinctu, quò uerum Deum ex pectoribus hominum ex cuterent, ſuum Iouem effingendi, occaſionem ſumpſe re. Hanc animarum tranſmigrationem, ſeu μετοψυχὴν, *amplexus eſt Apollonius Thyaneus, qui ut ſa pientiam ſibi compararet, Gymnoſophiſtas ac Brach manes, ne dicam, ut Democritus ac Plato, Aegy ptios & Chaldæos, acceſſit, aliiſq. perſuaſit, dùm quē dam leonem his Spiritibus obſeſſum, Amaſis ani mam, habere circumſtantibus eum oſtēdendo ſuaſit, qua quidem opera utinam, & his noſtris tempori bus, uti olim, incerti uulgi fœmellas, non deciperēt, quæ, quod aliquos iis oppreſſos ſpiritibus quorumpiā peremptorum ſpiritus manifeſtare, ac, ubi homicidia patrata ſunt, ſpiritibus corripi eoſdem peremptorum arcana propalare, uideant, ac multa apparentia bo na petere; uix ab hac animo concepta opinione, qua horum, quos referunt, animas firmiter credunt, amo ueri queunt. Animas autem has, uerè eſſe, nullo pacto fieri poteſt, tùm, quod animæ proprium minimè eſt, poſt diſceſſum à corpore, quempiam opprimere, ſed ſtatim ac, (ut Theologi aſſerunt) corpus reliquit, trutinæ examini ſubiicitur, a Michaele & a ſiniſtris appenſa, cùm dæmone, ut æternum torqueatur, aut a dextris, cum Angelo, recedit, ut ad tempus patia tur, uel ſurſum, pro ſua natura propria, auolans, in omne æuum Deum contemplando, ſaluatur: tum etiam, quod haud ullum, niſi quod informat corpus, (ut & ſæpius antea, me retuliſſe, memini) in fortio ri ſota uirtute, corpus mouere poteſt, neque anima,*

ut

ut duæ formæ, uni corpori ineſſe, queunt, quò una, ut motrix, altera, ut forma, exiſtat: nec refert, quòd per emptorum, plura manifeſtentur ſecreta, aliquaque bona quærant, pateat: namquàm ſceleris natura nil eſt, quod dæmones ignorent, ac aliud ſimulent. Proinde perſpicuum eſt, hoc, horum fallacium ſpirituum opus eſſe, eorum maxime, qui hic apud nos Dei permiſſu, relicti ſunt, ne otioſi eſſemus, ſed potius in cōtinua decertatione cùm ijs, tandem læta uictoria potiremur, maioreq. merito æuo frueremur æterno; qui quidem ſpiritus uel bruta ingrediendo animalia, raro non grandia committunt mala, aut ea protinus ſuffocando, ut de porcis, in Euangelio patet, quos Domino, facta prius eius rei poteſtate, ad unum omnes, in mare proximum, præcipites egere. aut ipſis hominibus, maxima inferendo damna, interdum mortem ipſam, ut in ueteri teſtamento uſu ueniſſe, claret, per eos Vrſos, qui tot pueros, uti Mallei Maleficarum au ctor ſatis denotat, prophetam Eliſæum, uarijs afficiētes ignominijs ac contumelijs, cunctos, diſcerpſerūt; ac etiam per Leones, aduerſus Samaritanos immiſſos, eo, quod alio modo, quàm loci priſtinus mos erat, Deum cœli adorarent; ut, & per alium quēdam Leonem, qui Semiam, uidentem ſanctum Dei uerbum, minimè, ut ei præceptum fuerat, adimplentem dilaniauit, quem tamen deuorare, & ſi ſamelicus, abſtinuit, neque umquàm niſi uiſus, dum eum aſpiceret, receſſit: nec non & per Lupos, Viennā adeuntes, (quod certè ſemper apud antiquos prodigioſum habitum

eſt)

eſt) quàm plurimos homines occidendi, ac deuorandi, occaſio extiterunt: unde tum primum inſtitutæ ſunt, a Mamerco Epiſcopo, ſupplicationes, quò placatus Deus, præſens, ac futurum impendens malum, auerteret; aliaq. penè immunera, alijs in locis, per hos animantes, mala patraſſe, uiſi ſunt; qui tamen, ob id, quòd inſtrumenta dæmonum fuere, quibus, ad profuſionem ſanguinis humani, uſus eſt, omnes ſimiliter, ac ſerpens antiquus ipſe, iuſto Dei iudicio, pœnas dedere. Præterea, hi ſpiritus apoſtatæ, ſimilia, maioraq. indies, & adhuc committere, minimè ceſſant, longe etiam atrociora commiſſuri, in diuina poteſtate, angelorumq. uirtute, cohiberentur, per quoſdam energumenos, (ſic quos obſident Græcis dictos) quorum membris omnibus, in aliorum hominum perniciem, ſceleſto ac turpi modo, abutuntur. Nec tamen cuncti Spiritus ex æquo, ut dictum eſt, ac ſine diſcrimine, moleſti ſunt, atque infeſtant, cùm ob inæqualia obſeſſorum, quos in pœnam occupant, peccata: tũ etiam diuerſam ipſorum dæmonum occupantum, poteſtatem, malitiamque, quibus, æqua Dei bilance, uni magis, quàm alteri, nocere, conceſſum eſt, pro ratione cuiuſq. flagitiorum: ex quo fit, ut nonnulli in hac uita, non ita affligantur; ſed potius quiete, & gaudio, infelici minuſq. ſolido, frui uideantur, in altera tamen æterna, perpetuis ac æternis pœnis, ſubijciantur. Eiuſmodi autem dæmoniaci, uſqueadeo nonnumquàm his immundorum ſpirituum furijs agitati, conturbantur, ut uix unus, a tribus quatuorue,

licet robuſtiſſimis hominibus, ne damnum alijs dẽt, coerceri aut ligari, queant, cùm alios interdum, uti & Chain, tremulos reddant, aliorum membra tumore inflant, ad libitum, linguam ad omnia conuicia effundenda, inſtruunt, quemadmodum, per quandam fieri energumenam, meis uidi oculis, hæc tam petulãs erat, ut neminem conſpicere poſſet, cui non, occultas tectaſq. quaſdam ignominias, non palàm exprobraret, unde non contemnenda mala oriri poterant, ſuſpicioneſq. haud exiguæ hinc factum, ut nemo, niſi prius confeſſus, eam amplius accedere uellet, religioſis tantùm, ſacerdotibus, atque non ita pridem confeſſis, tutus patebat ad eam aditus. ex quo, cerni poteſt, peccatam, ob confeſſionem, quam tamen abs re, ut & alia Sacramenta, hæretici allatrant, uerè dæmonibus tegi ac abſcondi, hoc uidens, regius Propheta, diuino afflatus ſpiritu, magno animi affectu, exclamat: Beati, quorum remiſſæ ſunt iniquitates, & quorum tecta ſunt peccata. Atque hoc pacto miſerè occupatos, continuè mutos reddant, ut clarè patet ex Euangelio, ubi mutum dæmonem eiectum legimus, aut ita linguam uinciunt, oculoſq. præſtringunt, ne Deo debitas laudes effundãt, neque uideant ſacrificiũ, neque luſtrali aqua, ſe tingant, ipſas manus; cætera liberi, detinent, uti ipſemet in muliere quadam Macheratenſi conſpicatus ſum, anno reparatæ Salutis humanæ, M. D. LXXIX. *apud Confluentes, Calabriæ oppidum, quo animo lubenti, me recepi, uti, quæ de Sacrata Virgine nulla umquàm tin-*

ēta macula prædicabãtur miracula, certius cognoſce rem. quo quidem in loco, commoratus totum triduũ, quid miraculorum, quæſo, non uidi? Hernia enim laborãtem, ea liberari, multis etiam annis quendam morbo detentum, ſic & podagra afflictum, priſtinæ ualetudini reſtitui uidi, muto cuidam, uſum linguæ reddi, nonnullos erigi eliſos, multos dirigi mancos. atque de his hactenus, præſertim, cùm alio loco magis opportunò, plura de his proſequi, animus ſit. nunc ad id, quo digreſſus ſum, reuertor. Horum itaque Spirituum, plures numero, in uno, eodemq. energumeno, pro uarijs commiſſis, ita commerentibus, delictis, ineſſe poſſunt, unde & dæmonium, legio, dictum, pulſum eſt. alij uerò ſic, nonnullas deploratas uetulas, quoſdamq. fatuos deludunt pueros, ut certò ſibi perſuadeant, certis noctibus, horiſq. ſtatis, animas uocatas, a ſuis diſcedere corporibus, ac mortuis ſeſe coniungere, quod non aliunde, quàm a dæmonibus, phantaſiam eiuſmodi, eum in modum infidelitate corrumpentibus, proficiſcitur, quæ cum nonnullis ſtolidæ credulitatis uulgi mulieribus referunt, quoſdam morituros prædicunt, cui ſi euentus reſpondet nonnunquàm, dici uix poteſt, quantam telam errorum inde texant, proprias eas animas eſſe, quod tamen factu impoſſibile eſt, uel iuramento, affirmare audent, cùm nil, niſi dæmonum præſtigiæ, quibus eorum Phantaſiam peruertunt, reipſa ſint; qui quidem error, & aliorum non ita uulgarium, mentes inuaſit; hos autem omnes in hoc labi ac decipi, uel hinc, manifeſtũ eſt.

eſt. Multis enim ab hinc annis contigit Fuſcaldi, ubi & nonnulli, ijs paſſionibus, dæmonumq. illuſionibus obnoxij, reperiebantur, ex quibus, dum quidam Carolenſis, nuncupatus M. Antonius, homo, habitus ab omnibus ueridicus probuſq. ſic corriperetur, ut non rarò uera, magis quàm falſa pronũciaret, præſertim, de quibuſdam, quos mors propinqua maneret. hic uocatus a quodam Reuerendo Sacerdote, uiro bono ac ſtudioſo Ioanne Antonio Anania, (de quo, ni mihi frater eßet, plura, quæ dicerem, non deeßent) quem hæc res non latebat, adſuit promptus, ſerioq. interrogatus, an, quæ de eo dicta de re, ſpargerentur, uera eſſent? reſpondens, non negauit. qua re, uti certa, a ſacerdote illo percepta, miſerum illum hominem, quò, ab eiuſmodi animo præconcepta erronea opinione, diſcederet, hortari non deſtitit, addens, quod erat neceſſarium, has non mortuorum animas, ſed dæmones ipſos eße, quibus fallacibus Spiritibus, fidem habendo, grauiter in Deum peccaret. Quare per Deum, ac animæ ſuæ ſalutem eum obteſtabatur, ut præſentiens futuram eiuſmodi dæmonum arreptionem (præſentiebat enim eam) uel ubi iam arripi inciperet, ſe, ijs obſequi amplius nolle: ſeriò proteſtaretur, quodq. Deus, hac diabolica illuſione, mentiſq. ueſania eum liberare uellet, ardentibus uotis precaretur. his miſer auditis, obſtupeſcens, credidit, ſeq. pro uirili, monitis obtemperaturum, pollicitus eſt, acceptaq. ab hoc uenerando Clerico, cerea quadam, ac ſacrata imaguncula, agnus Dei uocant, hilari prorſus animo, domum

ſuam redijt; Cumq. conſuetus dies, quo antea his illuſionibus obnoxius fiebat, adeſſet, nec eo amplius arriperetur, ſumma affectus lætitia, Deo pro hoc beneficio gratias egit. Verùm, altera ab hac, imminente die ac hora, non enim cunctis hebdomadæ diebus: at ob maiorem Dei contemptum ignominiamque, tertia ac quinta feria, his præſtigijs dæmonum oppugnari contingeret, ſuam hanc ſolitam arreptionem inſtare, atque ab his immundis uocari ſpiritibus, quibus ſignis, non ſine ſumma animi triſtitia, ac mœrore, agnoſcens, in clamorem uehemētē prorupit, ſe nimirum, cum his Spiritibus rebellibus, ac impijs poſthac abire, minimè decreuiſſe: quo clamore, domeſtici ferè omnes, (quorum erant non pauci) experrecti ſunt, ijs mane accurrentibus, cùm rei non eſſent ignari, rem ordine narrauit, ſeq. multis uerberibus cæſum, ac crebris ſe ſcribilla tum uicibus, oſtendit, ac iam tum liberatus eſt omnino, pro quo Deo gratias egit maximas. Hæc, cum intellexiſſem, ipſemet, talia coram inſpicere cupiens, crebrius, ad quendam ſtolidum ac fatuum, hanc dementationem, (ut paſſim ferebatur) pati ſolitum me contuli, a quo cum nonnulla intellexerim, quæ tamen poſtea, non eo, quo ipſe dicebat, tempore, euenere, licet alia plura uera protulerat; obuiam mihi poſtea facto, dixi; heus tu, iocatuſne es nuper mecum, an diaboli te decepere? Certè non, inquit, cùm alia & diuerſa apud illos, quàm nos, ſit temporum ratio: crebrò enim longiora ſunt dierum, hebdomadum, menſium, ac annorum,

quàm

quàm nos numeramus, interualla. Quid plura? multa intellexi de tempore Angelico abhoc, quo quidem nihil ſtolidius uidi unquàm, quo non potui, uehementer obſtupeſcens, non mirari, cùm miſerum re uera, quid diſtent æra lupinis, (ut aiunt) neſcire, perſpicerem. Idem, uel ſimile penè fertur & apud Lappios, quorum maior etiamnum pars, ignem adorat, contingere, dum nonnulli, eos, a quibus occulta ſcire cupiūt cadere, magicis prius muſſitatis carminibus, æne aq. rana præſcriptis ictibus, percuſſa, uel angue, ſuis, inſpiciendo, oculis, credunt miſeri, cum mortuis ſimiles iaceant, proprias uagatum animas, inſtar corui Armocratis Clamazonij, emittere, atque hoc magis, eos a corpore egredi, imaginantur, quod inde experrecti, multa narrant, ac certa, ab ipſis exoptata ſigna, afferunt. Quæ tamen omnia ex demonum fraudibus, phantaſiam horum interuertentium proueniunt, ſimili modo, ut & apud Cumanenſes, noui orbis accolas, ab eorum, Prorure, correptos, dæmonis id nomen eſt, occultæ eorum linguæ, quam Piaces, ſic horum ſacerdotes uocant, Hiſpanis, eorumq. uulgò, manifeſtare, magna piacula committere, ſibi perſuadent.

DE NATVRA DAEMONVM

IO. LAVRENTII. ANANIAE TABERNATIS THEOLOGI

LIBER. QVARTVS

CAETERVM, *hi maligni ſpiritus, & ſi non cuncti (ut dictum eſt,) ex æquo tentant: nihilominus, cùm omnes incredibili, quæ eorum eſt malitia, nocendi deſiderio flagrent, nuſquàm non gentium eſt, quò ulla abſque mora, quàm ociſſima haud percurrant, ut quoſuis inuentos, non ſecus, ac Leones, deuorent; atque ſic, non ſolùm (uti ſupra meminimus) noſtrorum opprimendorum cauſa, nullum non mouent lapidem; ſed & contra Dei æterni propoſitum, quæ poſſunt, tentare, non intermittunt, etiam ipſis Elementis, in quibus, quò nos crebrius, ignauia alioqui torpentes, exerceant, a Deo, aliqua ijs poteſtas, commorandiq. locus, datus eſt, ad hoc, abutentes; per quæ quidem Elementa, diuinos honores & adorationem, ab omnibus gentibus, ſibi ut adſcriberent, ſedulò, nec ſine ſucceſſu, operam dedere. Nam cùm ex hoc,*

nunc ex illo Elemento, diuerſa prodigia oſtentarent, gentes, a Dei ueri cognitione, alioquin toto cælo, aberrantes, ita attonitas, ijs reddidere, ut his deluſæ, uarios quoque diuerſoſq. Deos, pro regionum uarietate, ex quibus prodebant illa prodigia, ſibi effinxerint. Quare, ex his ſpiritibus, nonnulli, Dij cæleſtes nuncupati ſunt; aliqui, ætherei; quidam, heroes; aliqui, marini, terreſtres, alij fontani, fluuiatiles, Dryades, Amadryades, Napeæ, ac Nymphæ, Oreadeſque, alij ſub puellarum habitu, quem numquàm in ueteri teſtamento, ob quandam earum imperfectionem, qua & à Sacerdotio arcentur, angeli, repræſentauere; uti ſæpe in nouo factitatum, ob Mariæ, ſummam, creditur gratiam; qua nimirum, muliebri forma, non proprietate, hi qua ſunt alijs molliores, ſe ſuperinduunt; at, ut maiori fallant decipiantq. occaſione. qua dei, deæque, ac in cælo, ſexcentæ fictæ ſunt nuptiæ, poetarum fabulis. Hinc & adhuc, hi fallaces ſpiritus, furtim, apud nonnullos, præſertim Biornios ac finnos interdum, Nympharum apparent habitu, ubi familiarium more, hominibus inſeruire, eoſq. a diuerſis fortunæ telis, quibus omnes expoſiti ſumus, defendere, produnt, quemadmodum uidere eſt apud Saxonem Grammaticum, qui horum Spirituum gratia, Frontonem quendam, nullo telo aut ferro, uulnerari umquàm potuiſſe, ſcribit. Horum ſpirituum & alij uocati ſunt, Celecti, Penates, Lares, Indigetes, Semidei, Sumani, Cabiri, Curetes, Coribantes, Telchines, Anthidei, Patellarij, Medioxumi,

Anculi, Dryopumq. lingua Pappi, quos omnes præuaricatores Angelorũ ideo olim Romam, conuocari, datum eſt, uel, proprijs id dæmonibus, per ſtatuas, oſtendẽtibus, uti factum, a Iunone, Veijs ferunt, quò hoc comparente diuino lumine, ſimul ac Adam deliquit, ſignis ab angelis, mundo oſtenſo, ac a Prophetis prædicto, omnes tenebræ expellerentur: atque ubi antea errorum ingens chaos, inde uera lux, per totum emicaret; terrarum orbem, ob uictoriam, qua Paulus ac Petrus, duo mundi lumina, propria eorũ morte, potiti ſunt: omniaq. illinc ſanctæ religionis dogmata diffunderentur, ubi fuerant denſiſſimæ tenebræ, cuius luminis radij utique ſplenderent; neque ibidem, umquàm palàm eſſe, tyrannorum metu deſiſterent, donec iniquitatis filius, in mundo reuelatus, myſterium ſuæ iniquitatis, operaretur. Ac, ut, quæ de reliquis reſtant, perſequamur: Sunt eorum prætera non pauci, qui ſub umbra uerſantur, habitantes in ſecreto talami, lociſq. ut inquit Iob, humentibus, quò factum aiunt, ut Ieſus noſter, Mundi Saluator, ſibi porrectum acetum arundine bibere noluerit: atque alij perſæpius, ſeſe magno turbine, ingentibus, procellis, horrendis fulminibus mali patraturi immiſcent: qui, ut feriant minime obliquos, utpote quæ a naturali ſiderum motu proueniunt, ſed recto ictu feriunt. quo fit, ut uel profundis etiam in uallibus, nedum in ſummorum montium uerticibus, perimant, atque ex his Phocarum pelle aquilæ, pennis, lauro ac hyacyntho, ſuperſtites eſſe, antiqui

ani-

animaduerterunt , quod ut mirabili Dei prouidentia ; ita dæmonum, ſicut inferius oſtendetur , inſigni peractum eſt aſtutia. Præter hæc & hi ſpiritus, immenſis aliquibus impendentibus calamitatibus, uaria prodigia, quaſi exultantes hiſce malis, oſtendere conſueuerunt , quemadmodum, haud multis ab hinc annis,fecere apud Germanos,ubi eorum ueſtimenta, uariјs crucibus,ut ueſtium illorum erat textura, colore,quaſi ſanguineo,ſingulo quoque mane,uel per menſem integrum,inficere ſoliti ſunt.ac grandibus ſaxis, apud Inſubrios , antequàm Galli Italia pellerentur, pluiſſe, quod & triginta ab hinc annis , propè Siuolam,in nouo orbe factum eſſe,Hiſpani paſſim narrãt, ac terribiles quoſdam bellicorum tormentorũ ictus , excitaſſe,prout hoc anno,cùm hæc exararem, per totam ferè hanc prouinciam , actum eſt, Vulcano, hos excitatos ſtrepitus adſcribunt uulgò,ſed falsò, uti mihi uidere, uideor, ueluti ex horum æquali prorſus , ac in nullo differenti , ſiue eminus,ſiue cominus,frequentiori auditu , facilè deprehenditur. Quod ſi a Vulcano profecti eſſent,haud tam aſſidui forent,neque ubique locorum , eiuſdem ſonitus , audirentur. Dæmonum itaque & illæ, in aere excitatæ illuſiones fuere,ut alibi prolixius, de eo dicemus.his etiã auctoribus, uariæ militum inſtructæ quaſi acies , in cælo comparuere, ueluti Machabæorum tempore , Hieroſolymis , & ante Titi obſidionem , contigit , idemque quinquaginta ab hinc annis ſuperioribus eueniſſe, apud Cimbros,Sleuſuici,ac in Apulia, an-

te

te Caroli octaui aduentum, ſic & apud Sarmatas, Cracouiæ, ubi quidam monachus, cum Regè diu certare, uiſus eſt, monacho tandem cedente. nuper etiã Mexici, haud multo tempore, antequàm expugnaretur, factum quoq. id, ab hinc quinquennium, ferè per ſex menſes, ante Turcarum obſidionem Thamaſi, ſic enim olim Nicoſiam, urbem, Cypri metropolim, nuncupabant, quod Poetæ quoque innuiſſe uidêtur, dum uariam in Ilij euerſione, Deorum in cœlo, pugnam uiſam, canunt. Olim quoque Cimbricis bellis, & armorum crepitus, equarumq. hinnitus perceptos, anti qui retulerunt hiſtorici, & bouem loquela, ciuilia bella, denunciaſſe, memorant. Spiritus etiam, tympanis ſonare, à mercatoribus, ad Cataiam ſe conferẽtibus, crebrò audiuntur, ad Lopum, aſperrimum deſertum, ſic enim nunc quendam Imai mõtis tractum appellãt, eoſdem etiam tubis clangere, in quibuſdam Arabiæ heremis, frequenter audiri, aſseuerant, aeremq. propè Carmaniæ deſerta, ac Cheſmuriam, extra Caucaſum prouinciam, tanta tenebrarum caligine, ut noctem dixeris, mercatores offundere, Marcus Venetus, ſcriptor fide dignus, affirmat. Et re uera, non eſt res adeò mira, hos ſpiritus, utplurimùm in antris lociſq. deſertis obuerſari, cùm ex ijs ſint, qui ſanctorum pugna deuicti, ne per certa tempora noceãt, Angelorum ligati ſunt miniſterio, quemadmodum qui Saram uexabat, in ſuperiori Aegypto, a Raphaele uinculis conſtrictus, ſacra affirmat ſcriptura. Quin & alia prodigia in aere, oſtentare, ſoliti ſunt, utpote

faces,

faces,lampades, trabes, bolides, & chaſmata, qui etiam interdum effecere,ut & ſtellæ, Lunaq. ipſa,arte quadam præſtigiatrice,cælo quaſi decidiſſe, apparuerint, uti apud Poetas factitatum, per Theſſalas, Magas, legitur, atque etiam per Maumethum, omnium magorum ſceleratiſſimum, Arabes fabulãtur. hinc cuncti eius ſectatores, Luna pro inſignijs, utuntur. qui nimirum omnes, ita rerum ſymulachra ac phantaſmata, oculis obiecerunt, ut uulgus ſic deluſum,ea tamen ueriora,quam,quæ apud Sacram, (ut prouerbio fertur)acciderint,ſeſe uidiſſe crederet.qua de re antiqui Poetæ,non ueriti ſunt ſcribere; Carmina uel cælo,poſſũt deducere Lunam: & illa,Reluctã tem uerſu deducere Lunam nititur, ac cantus, & è curſu Lunam deducere tentant, & facerent, ſi non, æra repulſa ſonent. quod certe, quam a ueritate alienum ſit,uel ex hoc liquet,quod dæmones, naturæ ordinem,nullo umquàm pacto,uel ſi rumperentur,peruertere, queant: ne dicam nunc de Lunæ magnitudine,quæ decidendo, licet minimè poſſet, cùm cælum, cuius ipſa pars eſt, nec leue,nec graue ſit,terram quaſi operiret,& ſic uniuerſam mundi harmoniam pulcherrimam deſtruerent, quod nullius creaturæ opus eſt. Solius enim Dei totius naturæ auctoris & conditoris, proprium. ut eam, pro libitu etiam deſtruere poſſit. atque ea de cauſa fit,quo,hi nequam Spiritus, nec ut cæli pars aliqua ſcindatur, nec ut pendentium aquarum fluxus deſiſtat, nec ut ignis frigeſcat, cùm hæc naturæ uim excedant, efficere queant. Hinc

etiam

etiam factum, ut Sathanas tentauerit, dum udllet uellet an Ieſus uerè Dei filius eſſet, quo lapides panes faceret. Verùm & his Spiritibus, qui in aqua obuerſantur, non pauci ſunt, quos Græci, Panos, & Galli, Duſios nũcupant; hos aſſiduè in accubos, atque ſuccubos, conuerti perhibent, quorum quidem nefario congreſſa, qui iam èx heroum tempore initium ſumpſit, quando & fabulæ primum cœperunt, licet nonnulli & ante Noe diluuium, hunc tam neſandũ ac abominandum concubitum, cœpiſſe uelint. Intelligunt enim per filios Dei, in filias hominum irruentes, hos immundos ſpiritus, mulieres, admodum tum laſciuas, ac petulantes, inuaſiſſe, quod factum, aiunt, mira dæmonum uerſutia, ob frequentiorem eorum, cum hominibus, ſocietatem, Vnde tot Deum filij falsò dicti ſunt, cum reipſa hos ſic eſſe fuerit impoſſibile, qui poſtmodum tamen, prodigijs quibuſdam clari, & ſi a dæmonibus ipſis potius oſtenſis, ſceleribus ac flagitijs, quantùmuis nobilitati, nihilominus per apotheoſim, in numerum deorum, relati fuere, quorum auxilia, poſtmodum, ab hominibus, utpote diuorum, in neceſſitatibus, implorari, ſolitum eſt, tandemque eo ueſaniæ, dæmonum opera, res deducta, ut eis non modo, bruta, reptilia ſecta, quadrupeda animantia immolarent, uerùm & aues, piſces, animalia terreſtria cuncta, ac amphibia, fructus, flores, herbas, gẽmas, uniones, metalla, ſua ſingulis, quin & carnes humanas, prob ſcelus, creaturam ad imaginem Dei formatam, templumq. Deo conſecratum, his ſpurcis ac

ſce-

ſceleratis idolis, turpiſſimè deſtinari, eorumq. gratia, deſtrui. hinc uidere eſt, res prorſus admiratione dignas, interdum, Deo permittente, eueniſſe: nam & per hæc ſpectra, (ſic enim hos ſpiritus, in phantaſia, aut corporea apparentes ſimilitudine nuncupauere) mulieres eorum paſſim ſtupratæ ſunt, ac etiam pueri, horrendum facinus, quod ne ipſorum quidem plerique ob naturæ præſtantiam patraſſe, leguntur, interdum imminuti, atque adeo humanæ naturæ intellectus obſcuratus, ac uoluntas corrupta eſt, ut multa de his, licet impoſſibilia, tamen crediderint, dum quaſi duplicis naturæ, inſertos, ſemideos appellarent, ac ſcriberent, cum dæmones minimè cum his ita coire poſſint, ut ex eo nefando congreßu, heroes, quaſi ex duabus diuerſis ſpeciebus, haud ſecus, ac muli, naſcerentur. non enim hi ſpiritus, aliquid ſeminis, ut falsò nonnulli Platonicorum imaginati ſunt, emittere poſſunt, uerùm ſic congrediuntur, ut hoc nefario congreſſu, deceptæ gentes amplius recto aberrent trami te hunc, tam nefarium ac turpiſſimum coitum, uel etiamnum dæmones exercere, non deſinunt, cum quibuſdam deploratæ certis, fæmellis, ut & hominibus nonnullis nequàm, deplorãdum profectò, homines ratione præditos, & per baptiſmũ Chriſto uel iuramento, obligatos, his diris infernalium furiarum illecebris, adeò ſeſe mancipare, ut & animæ ſalutem in extremum diſcrimen, æternumq. exitium, earum cauſa, præcipitent. Quo autem dæmones uerſipelles, pro ſolita aſtutia miſeris fæmellis, magis fucum faciant,

ciant,

ciant, aliqua ſemina de induſtria, adhibent, quibus uehementiori libidine accenſæ, flagrant, atque has, quæ hereos amore captæ ſunt, lamias, docti uocant, uel ob ſimilitudinem cuiuſdam monſtri, puellæ faciẽ referẽtis, cætera, belluas, uel a lamijs, dæmonum quo dam genere, puerorum ſanguinem exugentium. quod & Poetæ innuiſſe, uiſi ſunt. hinc Horatius inquit: Neu pranſæ puerum uiuum extrahat aluo. hæ, longè ardentioribus libidinum flammis, quam ſi Iuueni robuſtiſſimo miſcerentur, flagrant, licet abſque ſeminis reſolutione, nonnulla tamen, huius nefarij con greſſus reæ, deprehenſæ, illud, arte quadam, a uiris extortum, interdum ſenſiſſe, confeſſæ ſunt, utroque enim utuntur genere. Quod quidem ſemen, & ſi in neruos, uenas, arterias, ac oſſa, cùm ſit naturæ opus, in quo Deus minimè eis utitur, haud dirigere poſſunt: nihilominus tamen ex eo, ſub certa naturæ diſpoſitione cœleſtiq. influxu directo, aliquos & oriri, & ortam herotum maiorem partem eſſe, negari non poteſt, qui, quamuis reipſa ex ſpiritibus non fue rint propagati, fraudes tamen ac dolos eorum plus ſatis, ſapuere. ſic natum perhibent Aeneam, ex Venere & Anchiſe, Bacchum, ex Ioue & Semele, ex Marte, Romulum, totq. alios antiquorum heroes, ſex centos, in hunc quoque modum ortum Alexãdrum, tradunt, Ammonei, Iouis ſacerdotes, ac Neronem Imperatorem, quem conceptum ex angue, aliqui, ima ginati ſunt, ut Merlinum quoque Britannorum annales, & Iaponij, ſuum Xacam, pluresq. præterea,

qui idolatriæ ac hæreſum, auctores fuere, ut & Lutherum hereſiarcham, ac Maumethum; quocirca, ad mirando Dei iudicio, ac prouidentia contingit, ut ſub tempus exortus horum, non aliqua bona & læta, uti circa Sanctorum Dei natales fieri conſueuit; ſed potius cuncta infauſta ac horrenda mala, portendentia, prodigia, conſpiciantur, eoque magis dira metuẽdaque, quo cum uita, tam facta eorum, peſtilentiora futura ſunt, ut unuſquiſque ſibi ab ijs, tamquàm ueneno animarum præſentiſſimo, cauere poſſit. Hoc etiam nefario congreſſu, dæmones, nonnumquàm uel inuitis miſeris fœmellis, ſtuprum uiolentum inferre, conſueuere, proprio tamen crimine muliercularum in hoc uictis, ijs potiſſimum, quæ impuris cogitationibus in mente, locum dant, & indulgent, exterioribuſque geſtibus tandem produnt; quemadmodum, uarias in formas, concinnandis, & torquendis comis; quæque omne ſtudium ponunt, in exornando corpore, gemmis, unionibus, faciemq. cerußa aut ſtibio fucant, graphioque, & ſupercilia, nunc hoc, nunc alio modo componunt. qua de re, non ſine cauſa, mulieres non niſi uelatas capite, ob Angelos, templa ingredi, præcipit. cum non raro uſu ueniat, ut, quanto magis, dicto modo comptæ & fucatæ, in publicum prodeuntes, alios ad ſui amorem inuitare ac allicere, ſtudent: tanto potius, hæc turpia dira ſpectra dæmonũ, eo, in pœnam, ſibi attrahant. Nec profectò mirum, diuinam ſapientiam, tantopere hoc crimine offendi, quo facies a Deo ſumma arte efficta, ita fœdè deturpantur.

pantur. hoc, etiam neſando libidinis genere, dæmones, & cum iuuenibus quibuſdam, formæ præcellentibus, uirginibuſque, libidinibus tamen aſſiduè ſe polluētibus, uti ſolet, ueluti in Marrea Regione, eueniſſe, Scoticæ, teſtantur hiſtoriæ: in qua, haud multis ab hinc annis, puella quædam, forma uenuſta & egregia, natalibuſq. non minus clara, diu detrectans coniugium, uentrem ferre, reperta eſt; parentibus de eo, qui ſtuprum tale intuliſſet, ſolicitè inquirentibus, ſpōte fatetur puella, ſe, tam noctu, quàm interdiu, Venerem exercuiſſe, cum adoleſcente quodam, qui, quis, aut undenam ueniret, aut eſſet, ignorare. Ad quæ, non potuere non, parentes, uehementer obſtupeſcere, angi animo, ac affligi, a famula tandem, hominem quendam in cubiculo cum filia rem habere, edocti, haud mora interpoſita ulla, facibus tædiſq. accenſis, quod nox eſſet, accurrentes, recluſis foribus, monſtrum horrendum, ingens, ac omnem humanam fidem excedens, maximè terribile, à filiæ complexibus, pēdere, uident. Sacerdotem, eueſtigio, uitæ, moribuſq. probatis, accerſunt, qui cum in recitatione Euangelij Sancti Ioannis, uerba illa exprimeret, Verbum, caro factum eſt, dæmon non ſine maximo ac horrendo excitato, ſtrepitu, terroreq. incuſſo, & poſt ſe relicto, (more nempe ſuo) diſparuit, cubiculi tectum ſimul auferens. at fæmina hæc infeliciſſima, triduo poſt, monſtrum non minus horrendum, enixa eſt, quod, ne in familiæ ſummam ignominiam aleretur, ac educeretur, extructa, pro more, pyra, flammis cōſumptum eſt.

eſt. Simile huic, quiddam, in Garothea, accidiſſe referunt, cum quodam ſuccubo, forma conſpicua puella, uenuſtum non minus, adoleſcentem, quo ſuis amplexibus potiretur, ſolicitante. huius rei factus certior, diocefianus, iuuenem, ut orationibus, ieiuniis, ac pœnitentia haud ficta, ſed ſeria, Chriſtianam uitam inſtitueret, locumq. mutaret, ſedulò monuit. his piis, iuuenis obtemperans, monitis, à ſpectri illius, ſi elečtis ſolicitationibus, liberatus eſt. Habet loci, ut & nominis mutatio, neſcio quid occultæ proprietatis, ob Angelorum, quos propterea mutari ſcribunt, efficaciorem uirtutem, ſicut ex Abraham & Sara, uidere eſt, atque Iſaac qui, (ut Cabaliſtis placet,) filium Iſaac, quo magis in bonis proficeret, utique in partē Auſtralem, ubi loci, Angelum ſibi propitiorem eſſe, non ignorabat, perrexit. Idem, eueniſſe, Corinthi cuidam Philoſopho, Apollonius Th aneus, aſſerit, quod etiam, iam uix annis uiginti elapſis, alicubi, cuius nomini parcendum duxi, cùm præſentia exempla ſint odioſa, accidiſſe cum accubo, minimè me latet: quibus namque obſcenis congreſſibus, dæmones, uti conſueuere, corporeo tamen uelamine ſemper tecti ac induti. Huic etiam non abſimile, quiddam factum, apud Forteam, Scotiæ æſtuarium, ubi dum nauis quædam nauigandi eſſet in procinctu, adeò procellis, undis, imbribuſque, extemplo exagitari, conquaſſari, ac penè obrui cœpit, ut uelis ac malo fractis ſciſſiſque, nulla ſpes ſalutis ſupereſſet amplius: interea dum fortè nauta quidā, præ admiratione ac ma-

gno timore, clariori uoce exclamaret, hoc eſſe opus a diabolo profectum, ſtatim uox cuiuſdam mulieris, hac exclamatione perterrefactæ, è ſentina, cunctis naucleris, exaudita eſt, qua, ſeſe in cauſa huius extremi periculi, eſſe, prodijt, (non ſecus, ut in ſacris, de Iona legitur,) propter nefandam conſuetudinem, diu multumq. quàmuis inuita, inſtar ſtatuæ, immobilis ab ipſo reddita, cum eo habitam. quapropter rogare cœpit, ut hoc infauſto onere nauem leuarent, ſeſeq. in mare præcipitarent. quod cum, nō ſine multis lachrymis, conſternata ſupplex peteret, & rem exponeret, continuò ſacerdos, qui eadem naui erat, fœminam hanc, ne de infinita Dei, in peccatores, reſipiſcentes miſericordia, deſperaret, hortabatur ſedulò, addens, multa, de paterno & propitio Dei in nos animo, qui omnes propterea ſibi peccatum concluſerit, quo omnium etiam miſereatur. quare, ut ipſa uera animi ad Deum conuerſione, uerisq. ex animo & corde profectis ſuſpirijs, doloribuſq. ob commiſſa tanta peccata, in uiam rediret, perſuadet. cui obſequitur mulier, Deumq. quo in ſeipſam, criminis ream, non etiam in nautas, animaduertat, lachrymans precari, non deſtitit. hinc ſubito, è naui, quædam nubecula exiliens, flamma ac ſulphure, dæmonem prodidit. Noui & ego, aliam quandam puellam, quæ toties, ab accubo clàm, opprimebatur, ut eam tandem huius miſeriæ tæderet, remq. totam amicis aperiret, idq. non ſine lachrymis ac dolore, hæc tandem Dei auxilio, loci ac nominis, mutatione, etiam liberata eſt. Nec de fide

iam

iam dictorum, quod res miræ uideantur, aliquid dubitandum, cum longè maiora ac plura, de accubis & ſuccubis, quotidiana experientia, proh dolor, edoceat. A maribus pariter ac fæminis nonnullis, crebrò hunc nefandum actum exerceri, legimus, hunc Dianæ ac Herodiadis ludum uulgò appellant, ad quem, nocte intempeſta, frequenter admodum, mulieres illæ miſeræ, antea infantum, quos eam ob cauſam non tinctorum atrociter iugulant, pinguedine, pro unguentis, uſæ, ſambucea, quã liniunt uirga hircoq. uictæ (cuius diabolus formam ſimulat, aut certè quod eorum corruptæ imaginationi, talem figuram imprimat,) obequitare ſibi ſomniant. Hoc modo, non ſecus ac paleæ, turbine quodam, per diuerſa locorum interualla, deferuntur, donec tãdem, perductæ ad Satanam, quem, Summam Maieſtatem, alto inſidentem ſolio, præſeferentem ac mentientem, omnium miſerorum, miſerrimæ, cernuæ, flexis poplitibus, adorare, nõ uerentur, diuerſo tamen, quàm nobis conſuetum eſt, ritu, non faciem, ſed terga illi obuertentes, caputque non in pectus, ſed in ſcapulas, inclinantes; quod, uel ex eis præſcripta lege, aliter non permittente, ut ét ex hoc eorum, nobis contraria natura, innoteſcat, faciunt, quo ab alijs, diſtincti domini, uideantur. hinc, plures, uarijs rhythmis, cantilenas altius tum inſtructi canunt, diuerſorumq. generum pro libitu choreas a noſtris penitus abſimiles ducunt: fœminæ namque poſt dorſum maſculis inhærentes retrocedendo ſaliunt: terga dando inclinant, caputq. non ante, ſed re-

trò, ſic pedem tanta cum agilitate eleuant, ut altiore arte, quæ humanam trăſcendat, docti facile uideantur: atque ſic ſaltantes, genioq. indulgentes, multis, lautis & opiparis epulis expleti, tam mares, quam fœminæ, nec enim uiri ab his neſandis ſpectaculis, abſunt, tandem uſqueadeo, & corporum ſceleſtas libidines, explent, ut ſæpe nonnullæ, quibus auerſa placuit Venus, uel biſurcato membro impeti, eodē ſentiant tempore. Hoc quidem, omnium maximè execrandum ac deteſtandum ſcelus, & ſi nullo non tempore, (ut plerique aſſeuerant, nullaq. non ætate, perpetratum fuerit; in hac tamen poſtrema mundi ſenectute tantùm inualuit, ut, niſi armatæ leges ac iura, igne ultore, contra inſurgerent, nuſpiam non hæc peſtis ſerperet. Cæterùm, cùm non pauci, eius ſint ſententiæ, hunc diabolicum ludum, non tă reipſa, quàm potius opinione ac ſtulta imaginationis dementatione, fieri, penitus aſſeuerando, hæc in Phantaſia, ob dæmonum inductam infidelitatem, accidere, uti ex aliquibus dementatis ſe uidiſſe affirmant: hos ſic opinantes equidem non, ualde mirari, & ab eis, (cùm dæmonibus longè aſtutiores fraudes, ac ampliores uires non deeſſe haud inficientur) hoc edoceri percuperem, quidnam ſit, quod tantopere id denegent, quaſi dæmones, propriæ uirtutis contactu, corpora, obſtinatorum præſertim, id optantium, haud transferre queant, cùm & Angeli, ſua ipſorum uirtute, qua & in ſpiritus, ſatis pollent, ut dictum eſt, alter, prophetam Abacuch, ad Danielem capillis, per aerem, a Iu

dæa,

dæa, in Chaldæam, duxit; alter uero, Ezechielem, de Chaldæorum regione, in terram promiſſionis, tranſtulit, ac Philippum Azoto, ad Cãdacis Reginæ, Eunuchum, Hieroſolymam, uti Aethiopũ moris erat, uiſentem, tranſportatum, ſacra ſcriptura demõſtrat. an, ſi Angeli id propria uirtute potuere, & dæmones, eadem opera, nequeant? queunt profectò, tantoque magis, quòd hi, nefandis ſceleribus, ſuperſtitioſiſque maximè ritibus, quibus præcipuè gaudent, ad id inuitantur aſſiduè, ac uocantur. quo etiam pacto, Empedoclem, Agrigento, Crotonem, ad Pythagoram, ab iiſdem ſpiritibus tranſlatum, & Abarim quoque Hyperboreum, ex Taurica Cherſoneſo, eodem, lectitauimus, ac Apollonium Thyaneum, Roma, Dicæarcheam, octo horarum ſpatio, ductum, Philoſtratus affirmat, ac Simonem Magum, in aerem ſublatum, ut in ſuo itinerario Clemens aſſerit coram Petro factũ eſſe, quendamq. Zenobitam Noruagium, rectà, ſub polum Arcticum, a dæmone traductum, aſſeuerant nonnullæ hiſtoriæ boreales, & denique, abſque criminibus tamen, Hillidium Diſentinum Epiſcopum, per aera, Romam tranſuectum, ſicut & Albertum Magnum, tradunt. Sed, quid opus eſt uerbis, aliiſq. exemplis? cùm & ipſum noſtræ ſalutis auctorem, Ieſum Chriſtum, poſtquàm carnem noſtram ſibi copulauit, dæmon tentator, per diuerſa loca, trãnſtulerit? Quod etiam uerum eſſe, per eorum probatur conuiuia, ad quæ, annis ab hinc haud ita multis, quidam, in agro Sabino, curioſitate magis, quàm ſuperſtitione, adductus,

ctus, acceſſit, ut numne uera eſſent, quæ ſua coniux, in eodem crimine deprehenſa, affirmarat, ſuis ipſius inſpiceret proprijs oculis. hic dæmonum miniſterio, ſub hirci forma uectus, antea tamen unctus pinguedine, eius rei ab uxore ſua edoctus, ad locum tãdem conſuetum peruenit, tot conuiuiorum, ferculorumq. apparatus, magnopere miratus: cumq. miſer unà cũ Satanæ, iuramento obſtrictis mancipijs, aſſediſſet mẽſæ, ciboſq. omnis generis, at nullo ſale conditos, deguſtaſſet, ſalem crebrò efflagitat, tandemq. allatum, quaſi admirans, dulce nomen Ieſu, nuncupando, in cauſa fuit, ut cuncti conuiuæ; (mirabile dictu) cum toto horum conuiuio, uel in momento, euaneſcerent: is uerò, cuius ore, hoc ſanctiſſimum nomen prodijt, nocturno tempore, in profundiſſimis tenebris, indumento quodam horribili, multis milliaribus a domo ſua, diſſito, ſemiuiuum relictum ſe tandem uidet; diuina tamen uirtute ſubleuatus, angelorumq. adiutus miniſterio, & ſi non ſemper oculis cernantur, nunquàm tamen nos ope ſua deſtituunt, ſi tamen gratia diuina haud deſtituti ſumus, id quod Eliſæus ſuo manifeſtat diſcipulo: biduo poſt, domum reuerſus eſt, auctorque fuit, ut quàmplurimi homines, plures tamen mulieres, quaſi ex ſiniſtro, ut ſecretiores inquiunt Theologi, latere profectæ, aut uaſa fragilia magis, unà cum ſua coniuge omnes, igne concremarentur. Idem fertur quoque, de quadam lamia, nomine Lucretia, a proprio dæmone, ob auditum, ſub auroram, campanæ cuiuſdam ſonitum, deſerta, ad ripam fluminis, a

Iuuene

Iuuene quodam inuenta, qui, re cognita, & ſi miſeræ ſilentium pollicitus, Iudici tamen indicium fecit, ex quo & ipſa ad ſupplicium rapta eſt. Præterea, nec deeſt eius rei exemplum de Reuerendo quodam ſacerdote, qui domo exiens, rus, more ſolito, perrecturus, dæmone equo poſt terga ignarus, dicto citius, eò uectus eſt. Cæterùm, cuncta ea loca, quæ lamiæ frequentant, (cum minimè in omnibus ob benigniorem cœli influxum, regioniſq. Angeli cuſtodiam, talia mala patrare poſſint) utplurimùm & ferè ſemper, aliquo inſigni facinore ac piaculo, nobilitata, antea fuere, quibus, quòd Angelorum quodammodo deſtituantur tutela, magis præualent gaudentque: horum famoſa Nux apud Samnium Beneuentana, collis, in Dania mons, ac Virgo, in Gothia feruntur, quò omnes ſtrigimagas dæmonum opera, tranſuehi uulgo credunt. proinde hæc negantes, ſatis errare, perſpicuè patet. nec propterea inficias iuerim, ea in phantaſia, (ut ipſi uolunt) contingere non poſſe, cùm frequentius eo pacto, eueneniat. haud enim in poteſtate horum conſiſtit ſpirituum, noctu, Solem, ſupra noſtrum retrahere Horizontem, ut dementatæ eiuſmodi, ſibi ſomniant mulierculæ, at quod per aera interdum non uehantur, de uno in alterum locum, nil eſt, quod impediat. Ex quo conſequitur, nonnulla reipſa fieri, quædam uerò in earum corrupta imaginatione, ac Phantaſia tantùm per ſomnium, quaſi in mentem uenire, quæ tamen, in rei ueritate, euenìſſe, ſic miſeræ deluſæ, uel iuramento, affirmare ſolent. De

his, quæ in medium afferrem, plura mihi non deeſſent exempla. Verùm par eſt de immenſa Dei in nos miſericordia admodum mirari, quòd uel crucis ſigno, uel nomine Ieſu, etiam a malis prolato, extemplo hæc diabolica præſtigiatricia Sympoſia conturbantur, & euaneſcunt, quò, omnium infeliciſſimi, has ſceleratas conſuetudines frequentantes, diaboli impotentiam ac imbecillitatem, uidendo, eò promptius ad Deum cunctipotentem, omnis boni authorem & fontem, conuertantur, inq. eum credant, ac gratiam, quā turpiſſimè ſua ſponte, exciderunt, omni ſtudio, recuperent: non enim eſt Deus perditionis, ſed omnis ſalutis & ſaluationis, ni ex nobis ipſis proficiſcatur perditio. Vnde fit, ut eiuſmodi miſerijs obnoxij, dum diuina celebrantur officia, nihil mali percipiāt, cum alioquin ſemper uarijs, huc atque illuc impellantur imaginationibus, curiſq. conficiantur maximis, immò, ad omnia perpetranda nefaria ſcelera, ab his ſpiritibus armantur, & in arenam protruduntur, cæteroqui, raro fit, ne hi haud euaneſcant ſpiritus, hanc diuinam uirgam, ſui exitij ſignum, olfaciendo, quod tantopere metuunt ac reformidant. magnum profectò myſterium, antiquis Aegyptijs, non ita incognitum, qui hominum ſalutem, hac Dei figura, in qua plura continentur, arcana, in eorum hieroglyphicis, notabant, ſic ea uſi, poſtquam, huius characteris nota, cuncti, iuſſu diuino, ianuarum poſtibus, ſanguine ſignatis Hebræi, ab Aegyptijs incolumes, illorū primogenitis omnibus angelo interemptis, euaſerunt.

Quin

Quin nec Arabibus abſtruſam, qui hanc diuinam imaginem, in brachijs, quò à nonnullis calamitatibus tutiores forent, ſibi pingi uolebant. quod & Platonem uſeciſſe, per ſuam decuſſem, coniectura conſequi poſſumus. Verùm, ut, unde digreſſus ſum, reuertar, non me pigebit, de ijſdem Spiritibus, quæ uir quidam, authoritatis maximæ, ſuis uidit oculis, & expertus eſt, breuiter annectere. Aberat is peregrè, negociorum quorundam familiarium conficiendorũ cauſa, unde domum rediens, cinctus & ſeptus eſt horrenda noctis caligine, quodam in loco, apud uulgus, nece cuiuſdam Hebræi, infauſto, ex quo pergens maximo correptus eſt horrore, ignota tamen ulla, quæ ſenſibus percipi poſſet, cauſa. quod hinc eueniſſe autumo ob amplam dæmonis, tentando tum ſe accingẽtis, poteſtatem, cùm in eiuſmodi locis, ut dictum eſt, plus, quàm alijs, poſſint, quare & ijs magis gaudent; aut, ut interemptorum uiolenta morte, animas uel ſimulent, aut etiam, quo malorum perpetratorum, memoria refricetur, uel, quod eorum naturæ, uoluntatique perfidæ, multum ſint conſentanea, ac ab Angelis non adeò prohibentur, ut olim fuere campi Marathonij, Perſarum ſtrage inſignes; ubi diu, multumq. hos ſpiritus oberraſſe, accolis infenſos, armorum ſtrepitu, ac equorum hinnitu, haud pauci antiquorum teſtantur, ſcriptores. ſic etiam nunc perhibent, Hãſem, (ita enim, ſpatioſam quandam Regionem, in Hiberia uocant) perpetua caligine oppreſſam, hiſq. apoſtatis continuo, uexari, ſpiritibus, ubi & equorũ hinnitus,

nitus, gallorum cantus, aliorumq. animalium uoces, audiri, apertè affirmat Aitonius, apud Armenios, hiſtoricus haud ignobilis. Sed, ut nunc cœptam hiſtoriam pertexam. Vix nempè decem paſſibus, quò in id uitæ diſcrimen, inciderat uir ille, digreſſus aberat, cùm ſubitaneo hoc perculſus terrore, circumſpiciens, mulam, inſignis magnitudinis, in loco anguſtiori, obuiam uenire, uidit, qua conſpecta, uehementius perterrefactus, non tamen penitus animum abÿciens, ac deſperans, nec ab itinere cœpto deſiſtens; quin potius uires & ſpiritus reſumendo, ter inter pergendum, ſigno crucis ſe muniuit, crebrioribus uotis dulciſſimum Ieſu nomen, implorando. his, ex omnibus quaſi, periculis emerſus, animo præſenti ac alacri iter proſecutus eſt, ut opinione ſua dicto citius currendo, perrexerit: nec tamen id ſpectrum prorſus, diſparuit, quinimmò, nunc maioris, nunc uerò minoris magnitudinis, uiſum eſt, uariaſq. in formas mutari, tandem prægrandis cuiuſdam moloſſi ſimilitudinem referens, quam ad finem uſque retinens, nunquàm, modò hac, modò illac, oculis ſeſe obÿciendo, moleſtum eſſe deſtitit, qui propterea ſtrictum enſem, concitato curſu, ei obuertit. plus itaque ſatis, his furÿs exagitatus, tandem ad ingẽtem rupem peruenit, ubi B. Virginis ſacellum, extructum, conſpiciebatur, qua & ei per callem prætereundum erat. eo loci, cùm ſe huic numini ex animo commendaſſet, confeſtim id horribile ſpectrum, tanto cum ſtrepitu & fragore, ut nihil ſupra, euanuit, quibus, adeò redditus eſt attonitus,

tus,terroreq. percitus,ut ex eo in febrim, denique in trimeſtrem tertianam,inciderit. Quòd autem eiuſmodi ſpectra,enſem, & cætera arma, equum etiam & canem,metuere,dicuntur,non eò fit,quòd ictibus aliquibus, ut corporea,expoſiti ſint,nec quòd Metal lum hoc ſit ſub Martis dominio,quemadmodum non nulli Platonici,finxerunt,qui in rebus omnibus, & ſympathiam & antipathiam quandam, eſſe uolũt, atque etiam Pſellus,qui ſtricto gladio,per Anaphalangem,dæmonem,à quodam obſeſſo, expulſum aſſe rit. Spiritus enim ſunt,omnis corporis expertes,nec inde,quòd ijs,quas aſſumpſerunt,imaginibus, quodã excellunt dominio, neque etiam ex ſuperioris huius ſpeciei intelligentiæ oppoſita, uirtute, cùm ſi hoc foret,haud plerique eiuſmodi omnes occurrentes, ramis euaneſcerent, ſed ij tãtùm,(cum diuerſa ſint dæmonum genera,) qui quodammodo Marti ſubſunt; uerùm id accidere,inquam, ob maiorem, quem propterea hæc,qui habent, animi uigorem, unde haudquaquàm dæmones,terrorem incuſuri duobus apparent comitibus.hoc enim uigore,quod cupiunt efficere,prohibentur,præſertim, cùm non ſemper, quantos quidem optaret,nobis terrores incutere, permittantur, diuina pietate, repulſi. Præterea, ij malitioſi ſpiritus, ſæpe operationes ſuas perficiunt, per eos, quos diuexant,energumenos,tum maximè, cùm terrei ſunt,aut ſupplicij afficiendi cauſa supernè, miſſi, aut Maleficorum opera intruſi, hos ægerrimè deſerunt,ac uix ab eis diſcedunt, uel etiam exorciſmis,

quibus

nitus, gallorum cantus, aliorumq. animalium uoces, audiri, apertè affirmat Aitonius, apud Armenios, hiſtoricus haud ignobilis. Sed, ut nunc cœptam hiſtoriam pertexam. Vix nempè decem paſſibus, quò in id uitæ diſcrimen, inciderat uir ille, digreſſus aberat, cùm ſubitaneo hoc perculſus terrore, circumſpiciens, mulam, inſignis magnitudinis, in loco anguſtiori, obuiam uenire, uidit, qua conſpecta, uehementius perterrefactus, non tamen penitus animum abijciens, ac deſperans, nec ab itinere cœpto deſiſtens; quinpotius uires & ſpiritus reſumendo, ter inter pergendum, ſigno crucis ſe muniuit, crebrioribus uotis dulciſſimum Ieſu nomen, implorando. his, ex omnibus quaſi, periculis emerſus, animo præſenti ac alacri iter proſecutus eſt, ut opinione ſua dicto citius currendo, perrexerit: nec tamen id ſpectrum prorſus, diſparuit, quinimmò, nunc maioris, nunc uerò minoris magnitudinis, uiſum eſt, uariaſq. in formas mutari, tandem prægrandis cuiuſdam moloſſi ſimilitudinem referens, quam ad finem uſque retinens, nunquàm, modò hac, modò illac, oculis ſeſe obijciendo, moleſtum eſſe deſtitit, qui propterea ſtrictum enſem, concitato curſu, ei obuertit. plus itaque ſatis, his furijs exagitatus, tandem ad ingẽtem rupem peruenit, ubi B. Virginis ſacellum, extructum, conſpiciebatur, qua & ei per callem prætereundum erat. eo loci, cùm ſe huic numini ex animo commendaſſet, confeſtim id horribile ſpectrum, tanto cum ſtrepitu & fragore, ut nihil ſupra, euanuit, quibus, adeò redditus eſt attonitus,

tus,terroreq. percitus,ut ex eo in febrim, denique in trimeſtrem tertianam,inciderit. Quòd autem eiuſmodi ſpectra,enſem, & cætera arma, equum etiam & canem,metuere,dicuntur,non eò fit,quòd ictibus aliquibus, ut corporea,expoſiti ſint,nec quòd Metal lum hoc ſit ſub Martis dominio,quemadmodum non nulli Platonici,finxerunt,qui in rebus omnibus, & ſympathiam & antipathiam quandam, eſſe uolũt, atque etiam Pſellus,qui ſtricto gladio,per Anaphalangem,dæmonem,à quodam obſeſſo, expulſum aſſe rit. Spiritus enim ſunt,omnis corporis expertes,nec inde,quòd ijs,quas aſſumpſerunt,imaginibus, quodã excellunt dominio, neque etiam ex ſuperioris huius ſpeciei intelligentiæ oppoſita, uirtute, cùm ſi hoc foret,haud plerique eiuſmodi omnes occurrentes, ramis euaneſcerent, ſed ij tãtùm,(cum diuerſa ſint dæ monum genera,) qui quodammodo Marti ſubſunt; uerùm id accidere,inquam, ob maiorem, quem propterea hæc,qui habent, animi uigorem, unde haudquaquàm dæmones,terrorem incuſuri duobus apparent comitibus.hoc enim uigore,quod cupiunt efficere,prohibentur,præſertim, cùm non ſemper, quantos quidem optaret,nobis terrores incutere, permittantur, diuina pietate, repulſi. Præterea, ij malitioſi ſpiritus, ſæpe operationes ſuas perficiunt, per eos, quos diuexant,energumenos,tum maximè, cùm terrei ſunt,aut ſupplicij afficiendi cauſa supernè, miſſi, aut Maleficorum opera intruſi, hos ægerrimè deſerunt,ac uix ab eis diſcedunt, uel etiam exorciſmis,

quibus

quibus Sancta Eccleſia, iam ex Apoſtolorum tempore uſque uti a Salomonis ætate, Hebræorum Synagoga, uti, ſolita eſt, neque ſanctorum quorundam reliquijs, qui, quod, de ijs triumphum reportarunt, maximè, formidant, adeò, ut has, quaſi Dei opera, multis in locis, fugere cogantur, compulſi, ſic nec ob Euchariſtiæ præſentiam, ubi tamen, non ſine maximo cruciatu, perſiſtunt, & ſi primæ naſcentis Eccleſiæ initio, uel a quibuslibet, in nomine Ieſu, aut crucis ſigno, ab obſeſſis, eijciebantur. quod non ſine cauſa factum eſt: quo enim gentes idolatræ ac incredulæ, eo facilius, ad fidem Chriſtianam adducerentur, miraculis crebrioribus, opus tum erat: cùm hoc non pertentandi cauſa, curioſitateue quadam impulſi facerent, ut nuper perhibent Neapoli factum quadam in domo his uexata ſpiritibus nonnullis, in quos matulam ac ſcaphium proprios ob oculos inſperſerunt, ac effuderunt, atque olim Sceuæ filijs, circa quendam dæmoniacum, qui nudi ac uulnerati, non ſine ſumma turpitudine ac dedecore, uel proprijs domibus exire, coacti ſunt, metu trepidantes: ſed ut, quod Sancta Eccleſia Catholica ageret, potius animi pietate, quàm curioſitate aliqua, imitarentur. Noſtra uero ætate, ex quo, iam tot tantiſq. miraculis Eccleſia floruit, ac cõfirmata eſt, non mirum cuiquàm uideri debet, ſi non ita crebrò, ut olim, dæmones eijciuntur; præſertim, cùm nunc, ſæpius ut pios in fide exerceant, pœniſque caſtigent propter admiſſa delicta, quodammodo relinquantur. Hi, præterea, ſpiritus, ſæpenumero hominum

minum deliquentium, exorcizando interuentu, ſic uires acquirunt, ut energumenos deſerere, minimè uelint; proinde exorciſtis ſummopere cauendum, ne exorcizantibus, temerè quilibet adſint, qui etiã, pro ea, qua pleni ſunt, calliditate, frequenter, & ſanctæ Eccleſiæ exorciſmis aggreſſi, adeò reluctantur, quò, exorciſtas, tædio affectos, deterreant; cùm tamẽ, magico ritu, quibuſdam ſcilicet ſuperſtitionibus, figuris ac characteribus, atque (proh nefas) nimia paſtorum negligentia, a nonnullis, Græcis præſertim, quos noſtris in regionibus ac Hydrunti, Caloieros, uocant, impetiti, quandoque parumper, ac nonnunquàm multum repugnare uideantur, non ſine maxima fraude, quo, nempe pacto, paulatim, fidem è mun do auferre, moliuntur: alioqui, dæmonem, ubi maius malum non ſubeſt, ab alio dæmone, quantumuis ſuperiori, ac interdum diſpari, expelli, non contingit: hoc enim modo, quo Græcis exploduntur, a corporibus tantùm, maximis interea animabus tenebris im merſis, excedunt, cum id, quod forſan antea pœnæ tã tummodo erat, proculdubio, aſſentientibus, in culpã cedit: qua de re, nec iure aliquo cogi hoc pacto, quin grande eo committatur peccatum, energumenos, ut relinquant, poſſunt, hocq. magis, quòd nobis omni commercio, omniq. familiaritati dæmonum, ſeuerè interdictum ſit, nec eorũ miniſterio, ob quod nos polluimur, peccatum, uti fas eſt; licet id ſanctis ac iuſtis quandoque conceſſum fuiſſe, legitur, uti Diuo Ia cobo, qui ut Hermogenem, ei afferrent, ijs iniunxit,

ac Simoni Iudæ, qui ut dæmones, proprias ſtatuas ſuas deſtruerent, confringerentque, eis præcepit. Sanctis etenim, utpote membris Deo ipſi inſertis, obediunt, uelint, nolint, propter eorum merita, & ſi eis, natura ſuperiores ſint; nihilominus tamen, diuino arbitrio & uolũtate, iuſtis cauſis & rationibus hoc exigentibus, ſæpe, à pugna, uictores receßere. idcirco diuerſis angelis etiam, ne amplius, uel per tempora, de eo tamen, quo tẽtando, uitio, ſuperati fuerunt, per tentatum quempiam accedant, uinciri ferũtur. Nec dum corpora occupant, eo ipſo tentare, dicuntur, cùm in hunc modum obſeßi, ratione impediãtur, unde, nec in merendi, neque in peccandi ſtatu, eße poßunt, tum præſertim, cum imaginandi poteſtatem conturbant: non enim hanc continenter uexant; ſed interdũ tres quatuorue dies, & amplius ab eorũ deſiſtũt uexatione: interdum ſic animæ concentrant potentias, ut uel proprium motum impedire uideantur, uti ſatis ritè perſpexit Ioannes Baptiſta Attendolus, uir, pius in linguarum cognitione uerſatisſimus, omni ſcientiarum genere peritißimus, Dux Capuæ quendam exorcizaret enargumenum. præterea non omnes dæmones, ex æquo ſic poſſeſſos, deſerere, coguntur, cum ob uaria occupatorum crimina, tum etiam, non minus diuerſa, ſpirituum occupantium genera: adde, quod exorcizãtium omnium non ſit par uirtus & ualor, perinde, ut cum circunſtantium non ſunt tantæ uirtutes, quæ è diametro quaſi penituſque, dæmonum uitijs opponi poßint: ex quo conſequitur, (ut & dictum

antehac)

antehac) quod non tantopere exorizantium præſentiam, uim, & authoritatem, reformident; immò, quod inter exorcizandum, alij eis, quaſi auxilio ueniunt, ac occurrunt Spiritus; quorum aduentu, maiores uires recipiunt, horum uerò ſpirituum, omnium peſtilentiſſimi ſunt, muti, qui exorcizando, haud exire adiguntur unquàm, niſi, ut eo, quo cæteri, loquantur, modo, niſiq. loco moueantur. qui quidem Spiritus, & ſi uaria ac diuerſa morborum genera, noſtris corporibus, infligant, animabuſque, miras imaginationes, excitent, quibus ſic noſter afficitur intellectus ut oculus, non clauſus, rerum ſymulachris; in rectam tamen uoluntatem, non eſt his ullum imperium; cùm hoc Dei, tantummodo ſit: ea itaque ſola in homine, uerè immunis ac libera remanſit, non tamen a miſeria, poſtquam Adam præuaricando, Mundo tantùm attraxit malum, nec à peccato, niſi per filij gratiam, ſed a neceſſitate, a qua & ante, & poſt, hæc animæ facultas, ſemper fuit libera. Nec tamen propterea, dæmones, quòd nequeunt peccandi, ſic etiam non poſſint, peccati neceſſitatem, afferre, cùm in Phreneticis, imaginatricem uirtutem impedire, ac in lethargicis, memoriam conturbare, ſæpe cernere liceat. adhæc, hi rebelles ac tenebrarum Spiritus, haud ſemper tantas nobis tenebras offundunt, quàmuis ipſimet, nil niſi tenebræ ſint, nec tanta nos caligine inuoluunt, ut omnem lucis conſpectum, è medio tollant, cùm multa, quæ hominis commodum, nō tamen æternum, ſpectant, propitium dæmonem, Socrati reuelaſſe,

(inquam) interdum, cùm crebro & ab Angelis, at tum altius ea nuntiantur, quæ uulgo fortunæ munera, appellant, oſtendi contingit, quibuſdam præſertim inſipientibus, ceruicoſis, ac prauis, quibus fortuna, Philoſophorum more, amica eſſe ſolet, quo, his acquiſitis, amplius, & alia ex dæmonum uoto, peruerſè agere, pergant. quod tamen non ſic accipiendum, quaſi hi Spiritus, diuitijs aliquem, pro arbitrio, cumulare, & ſpoliare, queant, & ſi interdum nonnihil aliquid pecuniarum, adiecisse, reperti ſunt; ſed quod ijs, quo homines fallant ac tentent, oppugnatum ueniāt, cùm ijs affluentes, facili momento, libidinis ac ſuperbiæ, uitijs, ſeſe dedant. hinc non abſque cauſa, Saluator noſter, toties in diuites inuehitur: his, enim, nil eſt, quod nos ſegniores ad amplectendum ueritatis ac iuſtitiæ, uia, (quibus ingreſſi, dæmonum laqueos euitabimus) reddere queat. Inde etiam earum copiam, nonnulli Theologi, ſpernere, conſulunt, uti ſalutis animæ maximè noxiam, ac peſtiferam luem, cùm non infrequenter, ubi theſaurus, ibi & cor hominis, eßе ſoleat. uel ipſa teſte ueritate, atteſtante. Ab his porrò ſpiritibus admonitum & Alexandrum, ut ſuis a ſerpentibus morſis militibus hiperbaton ederetur, ac Lyſandrum quoque fuiſſe, narrāt, ut Aphutim urbem, obſidione, qua eam cingebat, ſolueret, licet & a bonis Angelis, quoniam reges id proficiſci, potuit. Nec tamen dæmones unquàm aliquos in bonum finem, ſiue bona naturalia, ſiue moralia ſpectes, peregere, quantumuis ſæpenumero, pluuias, im

breſque, terræ ſiccitate maxime id expoſtulante, ſicut & uentos nonnullis ſecundos, concitaſſe, uiſi ſũt, atque etiam aſſiduè, contemptores religionum, increpauerint, obiurgarint, caſtigauerintque, uti Dionyſium Syracuſanum, Phlegiam totq. alios, quanquàm præterea, haud pauca, quæ bona uiderentur, in ſomnijs, prædixerint, uti & per ſtatuas, contrà aliquos, quos tandem pœnis multarunt, locuti ſint, quarum rerum exempla, gentilium ſuppeditant hiſtoriæ. quæ omnia, & ſingula, non quod hominibus, benè cupere, uel etiam facere uelint, uoluntate eorum huic maximè repugnante: ſed quòd ſuperſtitionibus ſuis illuſionibuſq. maiorem fidem & authoritatem ijs concilient. hinc & propria eorum templa, ob neglectam, uel parum cultam religionis ſuperſtitionem, ijs ipſis authoribus, igne periere, uti Apollinis templum Delphicum, ter, Dianæ, Epheſi, bis, Cereris quoque Mileti, Argis, Iunonis, & Romæ, Apollinis, uti nimirum his rebus ſuam potentiam uindictamque, oſtentarent, ſuoſq. cultores magis allicerent. Tota etiam Potitiorum familia, ſpretis Herculis ſacrificijs, uel unius menſis ſpatio, extincta eſt. Adhæc non cuncti, æqualiter, quibuſuis malis infligendis gaudent: certis enim claſſibus quaſi diſtincti, his, in quibus præualent, uitijs, homines oppugnant, mira aſtutia, acie hac inſtructa, de quibus ducem ſuum, Luciferũ, certiorem faciunt, uarijs nẽpe hominibus, quos hinc inde, per orbem, tentationibus aggreſſi ſunt, hoc & frequenter, corporis adſcita ſimilitudine feciſſe, uiſi

ſunt.

ſunt. Horum, quilibet, ea, quæ inhabitat elementa, concutere, uel conturbare, magis poteſt, alio unde fit ut æthera incolentes, quos Siliurion, nuncupant, & ſi, reliquis minus noxij, uaria emicantia ſigna prodant, hilares ſemper, mortalium damnis, gaudentes, ruinis calamitatibuſq. omnis generis, præ lætiita, exultantes quaſi, ueluti qui aerem inhabitant, quos, nonnulli, falſo tamen, errorum, uti nos, pœnitere, imaginantur; cùm ex quo ſemel ſe a Deo auerterunt, nunc minimè in uiam redire, nec uelint, nec poſſint, hos heroas, dixit antiquitas. atque ex eo, quod quibuſdam incantationibus, aerem, in nubem ac pluuiam cogerent, Neophidectas, Græci, uocauere, hos, nimbos, uentos, grandines, ac fulmina iaculari, ac etiam, lana, cera, argilla, lapidibus, ferroq. pluiſſe, ferunt. Verùm, ex his, qui in aquis degunt, marinos fluctus, nauigantibus ſubmergendis, intenti, concitant, qui olim, quoties res, ex ſententia in perdendis hominibus, minimè ſucceſſerat, quaſi tempeſtates compeſcendi gratia adeſſent, nautis ſeſe oſtendere, uti Nymphæ ac Tritones, & ſi frequentius, ſub quadam luce, Caſtorem ac Pollucem, antiqui dixere. hanc & angelorum miniſterio, conſpici, non negauerim, præſertim nauigantibus bonis ac fidelibus. qua quidem in re, Philoſophos, huius lucis cauſam à natura aut caſu, petentes, errare, alibi diximus. Terreſtres uerò qui ſunt, ſolùm, uarijs malis, terram diuexant, horrendis terræmotibus ſæpè imminentium malorum ſignis adeo conquaſſantes, ut & flu-

mina,relictis alueis,curſum aliò, dirigere,uiſa ſunt, montes quoque non minus concuſſi apparuere. Ex his,nonnulli,cæteris,nocentiores,ſubterranei ſunt,in ſpecubus latitantes,uti olim in antro Trophonio reſpōſa dabant,ac in puteis abſconſi,luci fugum genus, aſſiduè ad tartara tendentes, unde Stygiam aquam hauſtam,ad nos perferunt, qua uſqueadeo elementa ipſa, inficere ac corrumpere ſolent,ut quaſi ex Babylonica arca horrendam hanc noſtri temporis luem excitent,ſua uirulentia ac contagio,longè lateq. omnia uaſtãtem,ignotam Græcis,Latinis,ac Arabibus, quos nequam ac diros,feraleſq. Spiritus,Alaſtores, ac Palameos antiqui dixere,hosq. duntaxat,aquam & aerem corrumpendo, corporibus,ut dictumq eſt,frigidis paſſionibus officere, ac incommodare,ſicut cæteros,animis, inſidias parare, pleriqu ex Platonicis,aſſerunt,horum quendam ſub uetulæ forma oſtēdit Epheſi Apollonius Thyaneus,in quem grandi lapidum aceruo immiſſo, ceſſauit epidemia omnis horum ſpirituum,in nos poteſtas,a noſtris commiſſis delictis,profecta,iuſto Dei iudicio.nec gentes aliquam ignorantiæ cauſam allegare poſſunt, lumine illo æterno cælitus demiſſo,in ipſo medio orbis terræ, ſatis diu iam fulgente. hos tenebrarum Spiritus,ſi uoluiſſent,nullo negocio,cognouiſſent; uel ex hac re ſola,quod,& ſi horum plerique ſeſe cæleſtes eſſe, mirū in modum, iactitarint; numquàm tamen aliquid ſigni in cælo,producere,aut oſtendere,potuere,ſicut apud Hebræos Ioſuah,ueri Dei cultor,cuius iuſſu Sol

ipſe,immobilis conſtitit, & Ezechias, in cuius gratiam,contra naturæ curſum,aliquot gradibus retroceſſit,id quod & Iudæi, dum ſigna, ueritatem eminus, ſubolfaciendo, a Ieſu,Saluatore noſtro, quæſiuere:quod tamen,ne hac etiam in parte,eis deeſſe uideretur,ſed potius ad ſe conuerteret, in ipſa cruce pendens, in mortis articulo oſtendit, quo horum ſcribæ, hoc miraculo admoniti,certum,de eo, ut ab increata ueritate,factum,arrhabonem noſſent, haberentq. Solis ſcilicet uniuerſali Eclipſi, per totum mundum, in ipſo tamen plenilunio,tam admiranda, ac præter omnem naturæ ordinem, ut, uel ex hac ipſa, uerum Deum,de Deo uero,deq. lumine lumen,modo ipſi tenebras non plus amaſſent,ſatis perſpicuè,oculis cernere potuiſſent. cùm Dionyſius Areopagita, ſummus Philoſophus uel Heliopoli,id conſpicatus, dixiſſe feratur: aut Deus naturæ patitur, aut tota mundi machina diſſoluetur.Porrò, quantumuis dæmonum poteſtas ſit ſatis ampla,non tamen omnia, quæ eueniunt mala,ipſis authoribus, referenda ſunt.Nam, cùm quatuor ſint pœnarum genera,quibus cuncti, ob peccatum,obnoxij ſumus; naturæ,nempe, miniſterij, noxæ,ac maleficij; ex natura,tum mala prouenire, dicimus;cùm hæc,a motu cœli, certoq. ſyderum influxu,promanant. à miniſterio, quoties Deus per Angelos, iuſtitiam ſuam exequitur, ſicut angelus pertranſiens, Aegyptiorum primogenita, peremit; atque etiam cùm ex Senacharibi, Aſſyriorũ regis exercitu,centum & quinquaginta hominum millia, trucidauit,

cidauit, ac Baltheſarem, Babilonis regem, domi, uaſis abutẽtem, occidit: noxa uerò, tunc, cùm, Deus pœnas exigens, aliquam plectendi tamen, ipſis nequam Spiritibus, facit poteſtatem: qua nullo nimirùm modò niſi diuino iuſſu, uti poſſunt, nihilominus, cùm noxæ adſcribuntur, non tam Dei mandatum, exequuntur, quàm ſuum explent deſiderium, ſponte ſua malitia, adducti. quapropter, haud umquàm ab his aliquid effectum, ſiue ſub boni, ſiue mali prætextu, uel, quod naturæ referat, aut accidentis tantùm redoleat formam, quod tandem, malis, cedendo in pœnã, bonis uerò, æternum cedat in bonum, eis malo non adſcribatur. Hinc, tot, tantaq. portenta, prodigia, ac mira, cuncta noxæ effectus, his olim fieri gentibus; ut & in præſentiarum cunctis infidelibus, quibus magis eorum ſtabilirentur ſuperſtitiones, diuinæ iuſtitiæ nutu, permiſſa ſunt. quo factum, dæmonibus procurantibus, ut Anthei cineres eruti, imbres cierent, ac Mineruæ penes ædes, ſacra non putreſcerent, & Pethiliæ in Philoctetis ſepulchro, cinis, uehementibus uentis expoſitus, non diſſiparetur, atque Paphi a Veneris templo, cùm ubique circumcirca plueret, pluuia tamen arceretur, ac ut apud Peneleos idolum uiſum, cunctis terrorem incuteret; qua etiam de cauſa, & Troiæ, quondam Palladium, ut nunc aurea poma Mauritaniæ fatali a extitere, & quo protinus die, Miagro, apud Eleos, litaretur, muſcæ omnes interirent, atque ut apud Aegyptios, Ibes confeſtim ſerpentes uoraturæ, uocatæ, aduolarent, ac

nauim filo tantùm ueſtales ab undis educerent. In qua, porro, pœna infligenda interdum maiora, quam pro eorum natura, par erat, quod ſolummodo Dei miniſtri eſſent, miro, diuinæ iuſtitiæ ordine, his committi conſueuit, ſpiritibus, uti apertè manifeſtatur, Auguſtini authoritate ex Lothi uxore, in ſalis ſtatuã, per eos, transformata, ac ex temporaria, animas puniendi, poteſtate, utrumque enim eis, ut a propria ipſorum natura fieri, haud eſt integrum: uerumtamen, tum nuncupari a maleficio, effectus contingunt, cum à maleficis, omnium hominum profligatiſſimis, patrãtur, quod ut ſuccedat, uarijs efficiunt potionibus, herbis, lapillis, animalium ſanguine, mortuorum oſſibus, ſerpentum exuuijs, humanis unguibus ſuſpenſorũ linguis, oculis eorum ſunibus, ac capillis, quibuſdã uerbis ſacris, quæ tamen ſingula, in extremum Dei contemptum, ut ſacrificia, uel ipſorum nutu, ne dicã uerbo, eis in omnium hominumq. ſummam perniciem, inuenta, offeruntur. quos quidem effectus, cùm frequentius quibuſdam fiant imaginibus, quò ueritas & de his, pateſiat, pertractandum eſt. Sunt itaque omnes hæ imagines, quibus hoc ſuperſtiticſum genus hominum, utitur, duplicis differentiæ, repertæ. quæ enim ex aſtrorum conficiuntur aſpectu, aſtrologicæ appellantur; at quæ ſine ſiderum aliqua obſeruatione, necromanticæ; illas à cœlo pendere, nec ad rem aliquid conferre; niſi ſculpantur in materia pretioſa, ut auro, argento, ac gemmis, atque etiam alijs congruentibus metallis, corporiq. diu adhæreant, cõper-

tum eſt; has uerò, neglecta ſtellarum obſeruatione, cudi, haud quicquàm intereſſe, aiunt, in nobiliori uel uiliori ſubiecto incidantur, atque etiam ſine corporeo contactu, effectum conſequi. Vtraſque dæmonum fraude, & confici, & geſtari, conſtat, diuerſo tamen pacto, illas tacito, has uerò aperto, harum rerum peritioribus, ueritati innixis, ualidis reſpondendo argumentis nonnullis, horum opinionibus repugnantibus, id aſſerentibus, neutrum etiam, & qui eas conficit, iiſque confectis utitur, crimine carere, dicunt. quandoquidem, de Aſtrologicis nunc loquēdo, in quibus aliqua uidetur difficultas, cæteræ, uel ipſo nomine exoſæ ſunt, eum, inquam, uel ad Solem Meridianum, cæcutire, neceſſe eſt, qui his nil uirtutis cùm nec a ſe, ceu, nec, quibus nos ſignamus numeris, nec a cœlo, cùm figuræ cœleſtis influxus, ſint incapaces, quò inter primas qualitates, nequaquàm numerentur, eſſe apertè non uidet; alioquin, ſecus ſi foret, enſis, qui ex ſe hominem perfoderet, ſyderum aſpectu, cudi poſſet, & ſic, quas narrant pueris, fabulæ, eſſent hiſtoriæ, nec Græcia, ullius mendacij, author fuiſſet. Vnde nam ergo hæc uirtus, ſi his accidentibus hic non conuenit effectus, nec a ſe, ut dictum eſt, nec a cœlo? reſtat igitur, ut horum nequam Spirituum, technis, iſtæ imagines, characteresq. repertæ ſint. hominibus perſuadendo, uim ac uirtutem aliquam, a cœleſtibus in has defluxam ac deriuatam, imaginibus, quas dñi interdum indos, ex altiſſimis montibus, in nono cœlo, conſpexiſſe, nonnulli fabulantes, fingunt, grauiter

errant,

errant, ac delinquunt. Nec his obſtat, quod de Moyſe, in medium afferũt, qui, quòd artis Aegyptiorum eſſet peritiſſimus, duobus ex auro ſculptis annulis, recordationis ſcilicet, & obliuionis, hanc ſuæ coniugi uirtutem tradidit, ut cum eum, abſentem, uel memoriæ tenere, uel etiam obliuioni dare uellet, alterũ gerendo, efficeret: ſic nec, quod Ioſephus refert, de Eleazari annulo, quo quondam dæmoniacum curauit: nullæ enim, ueteri in teſtamento, his, animalium prohibitorum, quibus diabolus tunc ſubeſſet, imagines, in uſu erant, nec etiam refert, quod Antiochus, ſub quadam imagine, ſibi oſtenſa, de hoſtibus, uictoria potitus eſt: non enim, ob eam, quam ex ſe, (ut gentes credebant,) uirtutem continebat; at, ut altioris erat erga ſe, quia Regem, uirtutis, indicium, nec etiã, quod cum multis figuris, a cœlo, aſtriq. rectore, ortos, ſecretiores ferunt ſapientes, eorum, quæ poſtea operarentur, uti iam haud multis ex hinc annis, uidere licuit, quodam in lapide, ſerpentem, affabre, cœli motu ſculptum, apud Germanos, in Sueuia, magna anguiũ inuolutum multitudine, ac Salomonis quoque in Saxo exciſum ſigillum, in agro Veronenſi, quo forſan, euenit, modo, cuidam, quem noui, homini probo, & in magna conſtituto dignitate, qui natus, cum angue in humero, omnes a ſerpentibus demorſos, uel ſaliua tantùm, ſanitati reſtituit. Quandoquidem plerique omnes, quotquot earum ſunt, eiuſmodi imagines, ut figuræ, nil uirtutis, (ut paulo ante etiam dictum eſt) habere queunt, uel ſint a cœlo effictæ, uel

ſurtim

furtim dæmonum fraude impreſſæ, ut dicitur, de Seleuci anchora, quam eius mater, cubans cum Apolline, accepiſſe, in annulo, gentilium ferunt hiſtoriæ, uel etiam ſub cœleſti ſint influxu, ab Aſtrologis, conflatæ, ut quæ narrantur de nouem Muſis, in quibuſdam lapillis, quibus geſtandis, Pyrrhum, admirabilem memoriam nactum aiunt, ac, quæ ſub ſeptem Planetarum ſculptæ annulis, Apollonio Thyaneo, ab Hyarchia, Brachmanum Principe, exhibitæ, quibus ſingulis, pro dierum numero, gerendis, tamdiu totum terrarum orbem peragrando, ut iuuenis aliquis, ſemper fortis ac robuſtus uixit, ac quæ inuenta eſt, in Nilo, Thaulomane, apud Maumethas, Pontifice, qua Crocodili, cicures redditi, morſu non nocebant, ac quibus ſerpentes fugati Byzãtio leguntur: quibus etiã imaginibus olim Aegyptus, cui Græci cunctas ſcientias acceptas referunt, eius uteretur, in neceſſitatibus, non quòd Aegyptij, cùm multò tamen peritiores eſſent, has uſurparent figuras, quòd ab his ullam uirtutem, ſibi acquirere, crederent: uerùm, ut harum aſpectu, quid earum materia, cui maior a cęlo, propter frequentiorem eius, ſub propria ſtella, infuſionem, imprimitur, quam herbis ac lapillis, contineret, recordarentur, his, quæ geſtarent, animo magis excitati, facilius cœleſtes influxus, quaſi ſomnium, dormitaturi, ob iacentis, uiridi in ripa, imaginem ſuſciperent: cætera omnia dæmonum fraudes, doliq. ſunt, quibus, præter hæc aliqua affingendo, aut credendo, ingens committitur crimen, horribilius in moribus portentum,

tum,quàm in natura monſtrum.Qua de re,& Theologi has,utpote occultas dæmonum fraudes,deteſtantur maximopere,ac execrantur,nec profectò, temere,cùm,ſi uirtutis aliquid,his imaginibus a cœlo influeret,nõ temporum longitudine, harum uirtutem, cum ipſe remaneant, nec uiuunt, ut nonnulli imaginantur, certo aliquo tantùm tempore, exoleſcere,experti forent,neque multa, naturam rerum excedentia,facta fuißent,ſicut patet,de Gygis,ac Paracelſi, annulis,quibus alter,inuiſibilis pro arbitrio, reddebatur,alter uerò,annulum digitis geſtans, hoſtibus, magno terrori ac formidini, fiebat, atque etiam de Theraphim, quibus inſpiciendis,Laban, multa colligebat futura, nemoq. eius poteſtatem, (ut Hebræi aiunt) euadere potuit. ac quibus Michas, idolorum ſacerdos,utebatur,quibuſq. Hebræos,crebrius in idolatriam cecidiſſe,eorum affirmant Rabini,cùm multa ex his,eorum augerent diuitias. Cæterùm, eæ, quibus ſydus non inſpicitur, induſtria ac arte quadam,quo, malefici, male agendo ſtrenuè pergant, a diabolo introductæ ſunt, (uti meminimus) nullis nõ execrandæ,eo,quòd ſuis quibuslibet dæmonibus,ſua etiam ſigna, inſtrumenta, charactereſque adſcripti ſunt,quos ſibi magnorum principum inſtar, de induſtria,uendicauere, grauiorum longè malorum cauſa ſunt,cùm aperta, quaſi horum pignora ſint, crebrius à maleficis, uel proprio ſanguine exaratæ:aliæ ad laſciuiam,diſcordiam,timorem,ac demẽtationem,aliæ ad ægritudines, occultaq. homicidia fiunt. Rurſus

aliquæ,

aliquæ, contra uenena, morbos, fulgura, procellas, latrones, hoſtes, feras, odia, ſerpentumq. morſus, uſurpatæ. ijs itaque uaria morborum inferunt genera, ergaſtula frangunt, elementa ligant, & nulla, non mala, perpetrant, ut ex parte uidere licet, uel ex Nectenabi quibuſdam ſimulachris, ex quibus, quot cereæ imagunculæ, aqua, proprijs manibus, ſubmergebantur; tot hoſtium nauigia, in mare perirent, deq. Bathi, Tactarorum Principis, uexillo, cui character X, Græcorum literæ, haud abſimile, pictus erat, terra percuſſa, ex templo, tali, tantaq. caligine, Polonorũ acies, quæ penè Tactaros profligarant, obducta eſt, ut eius cauſa uicti & in fugam uerſi ſint. Atque de Duffi, Scotorum regis, ægritudine, qui, dum eius imago, à malefico, igni admoueretur, in ſudorem ſoluebatur, carminibuſq. quibuſdam muſſitatis, perpetua detinebatur uigilia, ſicut etiam, cera liqueſcente, ad extremam reducebatur maciem. Quibus etiam horribilibus ac nefandis imaginibus, ac characteribus, ſæpenumero adiungunt hi ſceleratiſſimi homines, in maiorem Dei contemptum, dæmonum inſtinctu, uel Chriſmatis oleum, & alia id genus, pleraque Sacramenta, interque has tetras diaboli imagines, ac diras laruas, ſanctiſſimam Crucem, antea tamen ſuo ore abnegatam, ac ter, quaterq. (horreſco dicens) pedibus conculcatam, interponunt, cum quibuſdam granis ligulis, ueſtiumq. lacinijs, at eorum, in quos ueneficia eiuſmodi ſtruunt; quibus dæmones, quicquid ex eis remanſit, ſic operantur, ut uirtutis

conta-

contactu, multa, pro eorum, qui hæc parant, deſiderio, efficiant. Præterea, occultis cum dæmonum nominibus, mortuorum ungues, capillos, ac oſſa, addũt, præſertim eorum, qui, ut dæmonum propria mancipia, deſperatione quadam, laqueo, ſibi mortem conſciuere, quibus diabolus, non ob materiam tantopere delectatur, ſed, quòd quæ Deus ei pœna adſcripſit, ſibi honoris ergò, ab homine exhiberi, uidet. quamobrem & ſerpentum exuuias addi uult, quæ tandem omnia, membranæ inuoluta, in triuijs ſepeliunt, & abſcondunt; aut, quod frequenter ibi, diuerſi dæmones, ex diuerſis ſibi obuiam fiunt locis, ubi & Satanas olim Mercurij nomine colebatur, aut furtim ſub ianuarum liminibus, occulunt, eorum ſcilicet, quibus hæc uenena præparant; tum quòd facilius, quos uolunt, tranſeuntes, inficiant; cum, quod limina quondam ſacra, ueteribus, habebantur, propterea, quòd in ijs, Dagon, Syrorum Idolum, ob Domini arcam, cecidit. Mira profecto res, dæmonem clam, eo loci, diuinos honores, ſibi uendicare, ubi olim aut palam colebatur, aut certè ignominia aliqua affectus fuerat. Quibus diris, ſupra dictis, & interdum in ollam iniectis, neſanda mala, ijs, pepetraſſe, reperti ſunt, ut & oppida, ſicut paucis ab hinc annis Schilſtadium apud Germanos, combuſſerint; nonnulla autem ex his mala, propria pharmacorum uirtute, fiunt, quædam uerò eis addunt, non quòd ſine his, maleficorum uota, non ſortiantur effectum, cùm hoc ipſi dæmones præſtare poſſint; uel ſcilicet particularem impediendo

influ-

influxum. Verùm id agunt, ut malefici, uel ſuis manibus hæc conficiendo, criminis ſocij magis fiant, Deumq. contumelia ſimul cum ipſis, afficiant atrociori, quo dehinc pœnas quoque grauiores ſibi attrahant accelerentque. Eius itaque generis, malorum, longè maximorum, ut diluuiorum, incendiorum, authores ſunt dæmones, per maleficos, ſua inſtrumenta operantes, ſic ex aqua interdum, ingentem excitant imbrem; at non à contrarijs, ut ab Helia factum legimus, qui et aqua ipſa, ignem ſuſcitauit maximum: neque id mirum, cum dæmoni neceſſe ſit, prius, naturam, dies ac tempora obſeruare, uti nuper a quodam mago, animaduerſum eſt, qui ſub Martis horā, ſchedula, ranæ cuiuſdam ori indita, ac in lacum, unde erepta fuerat, immiſſa, horrenda procurauit tonitrua, atque eiuſmodi interdum mala hiſce, damnatorum figuris, uel etiam abſque ullo contactu corporeo, operari, ut dictum eſt, in quos ſtructa ſunt: cum tamē per Aſtrologicas id nequaquam efficiant, nec ſine fraude ſolita, ne ſcilicet, detecta fraude, Aſtrologi in poſterum aſtra colere, deſiſterent; quod & forſan magis, in cauſa eſt, ut dæmon, in leonis forma apparendo, coràm gallo, euaneſcat, quàm quod ſit, (ut Platonici uolunt) plus ſolaris. cùm propterea, & aſtris, numen quoddam adſcribant, & his neceſſitatem ad dant; quibus omnibus, hæc ſcelera committentibus, crebrò dæmon multa, quæ in hoc uitæ curriculo, pollicentur, præſtare poſſe, nihil obſiſtit, nulla, in altera, poteſtate, ei relicta. quandoquidem, his cunctis,

quas

quas ij promittunt, rebus, abuti poſſumus, ipſis nobis perſuadere hoc ſatagentibus: hinc quod ob crimina damnamur, noſtra uoluntate, accidit, diabolo non nulla poteſtate, iure diuino in nos facta, quo nos exerceat, uti milites Chriſtianos, ne ignauia quadã, ſalutis æternæ iacturam faciamus. Inde, huius uniuerſitatis auctor & dominus, auro & argento, Mammona præeſſe, innuit, cuius, uſum, uerum, amplectentes, honore & præmio, abuſum uerò, ſectantes, pœna & ignominia, perpetuum, afficiendi ſunt, ut qui ſummo & æterno bono, hæc creata, & caduca, prætulere, neque id iniuria, cùm, ſi æternum uiuerent hic, utique a peccando, & abuſu rerum creatarum, haud deſiſterent. Neque cuiquàm mirum uideri debet, quòd malefici, tot tantaque mala, etiam, quæ dæmones per ſe, nequeunt, procurant, hominibuſq. accerſant, cùm, qui in uia reperiuntur, (ut Theologi dicunt) amplius, quàm, qui in termino exiſtunt, delinquere, ne arbitrij libertate priuentur, optimo iure, permittantur. Præterea, quòd dæmones, & malos, pœna multarint, ut, Mariam, ſororem Moyſis, aduerſus eum ſuſurrantem, & bonos, multis ſupplicijs, ut Iob & Tobiam, afflixerint, haud alienum, cenſendum; cùm interdum & in ſanctis, propter originis peccatum, quo ad pœnas has corporeas, plectendis, iuſtitiam ſuam immutabilem oſtendere, conſueuit, utendo, horum ſpirituum in ijs, opera: quam prouinciam ideo eis demandat, ut bonis futuro bono ac prẽmio ampliori, ipſis uerò diris mini

ſtris,

ſtris, acerbiori malo, ac cruciatui, cedat. quod dæmones etiam, ſubolfaciendo, non ita frequenter, tantaq. furiarum ardoris impetu, ipſos Sanctos, ac prauos, aggrediuntur, quos tædio, ut uincant, crebro pertentant: mirum enim in modum, & ſupra quam credi poteſt, beatorum merita, timent, hæcq. tantopere exhorreſcunt, ut maxima afficiantur triſtitia, cùm eorum nonnulla, Eccleſiæ theſauris, recondi, non ignorent. Nec tamen quaslibet corporeas pœnas, ſanctis, probiſq. hominibus, ita ut prauis ac malis, inferre, in eorum eſt arbitrio; quando quibus, ab horum poteſtate, eos, eripi, aiunt, ne ſibi præſtringi ſenſus, nec exterius, nec interius, aliquo, queant, pacto: quod ideo fit, ne eis, ob haſce illuſiones, merendi uia, intercludatur; eoque magis, quòd maiora, hæc in aliĳs, quàm in ſeipſis, pro Chriſti amore, ferendo, præmia merent, uti per Diuum patuit Macharium, ueriſſimè, cui, quædam oblata puella, quam in mulam, uulgus, conuerſam eſſe, exiſtimabat, haud alia ac mutata, quàm re ipſa erat, effigie, apparuit. Verùm, ut, quid interſit, inter hunc uel illum morbum, qui ex alicuius, uel exceſſu, uel defectu, humoris peccantis, qualitate, proueniunt, ac quando à Dæmonibus proficiſcuntur, clarius innoteſcat, quod & doctorum plerique animaduertere potuere, hoc eſt, quod qui a natura, uel potius præter naturam diſpoſitionem, ob humorum intemperiem, uel continui ſolutionem, in hoc naturæ imperfectionis ſtatu, oriuntur, ĳ ſenſim uires acquirunt, donec ad ſtatum perueniant, adeò ut inci-

pientes, uix ſenſu percipiatur dolor aliquis: huius tamen contrarium, a dæmonibus accerſitis, morbis, uſu uenit, ubi uel ſtatim initio, nullis peccantibus humoribus in cauſa exiſtentibus, eiuſmodi morbi, grauiſſimis ſymptomatibus ac doloribus, ſeſe produnt, omnia remediorum genera reſpuentes, ex quibus uix unquam aliquis, reſtituitur medicorum opera, confiſus, uti nec Aſa Rex, quantumuis eis fidem haberet, è pedum dolore, conualuit, nec Cuthei, peſte afflicti, ob alieno Deo, à proprij loci conſuetudine, cultum exhibitum, liberari potuerunt, quod tum uel maximè fit, cum dæmonum nocendi poteſtas, ab angelis non imminuitur, peccatis noſtris, pœnas, diuturniores, commerentibus, ubi mala, cunctas remediorum uires, exuperantia, morbóſq. infligunt immedicabiles. Et hoc quidem, uel interioribus noſtris humoribus corrumpendo, uel exterius, occulto tamen, & qui ſenſus effugiat, modo, pharmaca adhibendo, quorum uires uel ſingulorum, ſingulas & minimas, applicandiq. modum ac tempus, ad unguem callent, ac perſpectiſſimas habent, longè in his naturalibus cognoſcendis, omnem humanum captum & intellectum, excedentes, nec in ijs etiam conquirendis, & ſingulis ex ſuis locis petendis, aliquo longo, ut nos, indigent tempore, cùm uel in momento, ad manum ſint omnia, non tamẽ hoc ita accipiendum, quaſi per inſtans, quod Dei ſolius eſt, operari poſſint, mira tamen celeritate, cuncta eiuſmodi conficiunt, operanturq. tempore ſolummodo continuo, a diſcreto, quo

eorum menſuratur,uti angelorum natura, internæq. actiones,oppido,quàm diuerſo. Neque & hæc res, tanta admiratione digna eſt, quòd dæmones, cũ ſint incorporei,loco perſiſtant, ubi non mole, at uirtutis quantitate,obuerſantur,quo fit, ut loca, haud ſecus, ac uoces emiſſæ,audientium corda, contingant, quibus dolorem, triſtitiamq. afferunt,aut etiam, ueluti Lunæ uigor, cerebrum morbum comitialem patientis,afficit,hoc etenim modo ipſi locum continent, ac non à loco, ut cætera corpora, quæ,ob quantitatem circumſcribi, neceſſe eſt, continentur. Nec tamen hos Spiritus loco ineſſe,ob eorum operationem,ut aliqui uolunt,dicimus; cum,loco,ut ſint, uel ob ſubſtãtiam indigent,quàmuis alicubi conſiſtere, ex actione eorum externa,percipitur; nec eis, quod hoc motu,opus habent,quicquàm ex eo,imperfectionis, contingit, cùm non, ut propriam perficiant naturam, quam perfectiſſimam habent,loco moueantur; ſed, aut, ut quod ipſos latet, addiſcant, (cum facultate noua utique diſcendi, minimè careant) uel, quodpiam,cui potiſſimum rei intenti ſunt, malum,procurent, remq. ex ſententia conficiant. Neque enim omnes,medium prætereundo, ex æquo, ut ad certum ac deſtinatum locum appellent,ſuam ipſorum uirtutem applicare,ualent.nam ut quantitas corporea, diuerſum,pro eius magnitudinis diuerſitate,locum occupat: ita ſpiritalis etiam, quæ nihil aliud eſt,quam ipſa uirtus ac perfectio,maius ſpatium,ubi nobilitate ac excellentia, præſtat, ſua uirtute, continere poteſt.

teſt. Hinc fit, ut horum ſpirituum ſuperiores, citius ad locum propoſitum, quàm inferiores, perueniant; neque ex eo, quòd corporibus carent, tres, uel duo, uno in loco, eſſe poſſunt, cum omnes, eundem, quo accedũt, modum, ſibi præſcriptum habeant, nec obſtat, quod crebrius, plures dæmones, uno in homine ineſſe, reperti ſint: quoniam tunc, neque quem occupant, locus, unus eſt, nec ob quod opus accedunt unum, at uaria, ut corporum fecerunt uaria loca, eorumq. diuerſa crimina, ob quæ, ſeptem eiectos a Magdalena, dæmones, in Euangelica hiſtoria legimus. Præterea, hi Spiritus, non omnes, per maleficos, æqualia mala infligunt, cum magis per hos, ac per alios noceant, damnumq. dent; quandoquidem his, qui diutius ac cæteris arctiori ipſorum perfidiæ aſtricti ſunt iuramento, maiora quoque damna noxaſq. inferre, datum eſt. Ex quo conſequitur, quòd eorum aliqui, uel ſolo oculorum obtutu, ne dicam, ut reliqui Sagi, officiant carminibus, nudis uerbis, ſonis, ſuffitibus, ac odore, per quæ, non tantùm uaria morborum genera, ut dixi, hominibus accerſunt, uerùm & ipſos ſpiritus in corpora immittant, atque ſic interiores ſenſus dementant, ut res, alia ac diuerſa, quàm re uera ſunt, figura, colore, ac quantitate, ipſis uideantur, & ex eiuſmodi ſtultis iam factis ſic tãdem inſanos, quos opprimunt, efficiunt, ut ſeſe, metamorphoſi quadam, quam tamen rerum natura ordo, non admittit, uel in lupos ſe transformatos eſſe, ſomnient; antiquùm profecto ueneficium, in Arcadia primum, Ioui Lycæo ſa

crificio peracto, quodamq. lacu tranſnatato factitatum, ubi quendam Demeratum, deguſtatis immolati pueri, extis, in lupum conuerſum, ueteres ſcribunt. Recẽtiores uerò in Pruſſia, quod a teſtibus quaſi oculatis etiam audiui, ex quibus unus extitit Ioannes Faber Prutenus linguarum cognitione ac ſcientiarum uarietate maximè perſpicuus, uti & in Cypro, Veneri olim dicata inſula, actitatum, aiunt; nec ferè eſt menſis in anno aliquis, quò non eiuſmodi, ad ignis rapiantur ſupplicium in Liuonia, ac in Moſcouia, ubi multos in animalia uerſos, propinatis peculis quibuſdam, apud claſſicos authores, legitur. ſic & in Congo crebro, quod in lynces transformentur, quoſdam caſtigari perhibent. ſic & olim Caietæ a Circe, Vlyſſis ſocios, mutatos, ſcribunt, idemq. in aliquos miſeros patratum, quibus, tanquàm iumentis uti, cõtigiſſe, meminit diuus Auguſtinus. quod Appuleius quoque ſe, a quibuſdam ueneficis, paßum, affirmare non erubuit. Quæ quidem omnia, nil niſi dæmonum illuſiones, ac præſtigia eße, nemo eſt, uel leuiter ſaltẽ in Canonum ac Theologiæ ſtudijs, uerſatus, qui ignoret, aut de hac re ambigere queat. Quoniam, quamuis materia, (ut & dictum eſt) nullo pacto Satanæ, quòd ad rerum mutationem, nec quòd ad augmentũ obediat, cùm formæ eius poteſtati haud ſubſint, at Dei tantùm Optimi Maximi, cuius quidem infinita uirtus, tam ad materiam, quàm omnium rerum formas, ſeſe dilatat, ac extendit; tamen, non eſt, quòd haud ei pareat, ut mobilis, quemadmodum diximus

quò fieri poteſt,ut corpora aliter,quàm ſint,præſtigio uideantur, iudicenturq. quod non ſubdola manuum agilitate perficiunt,qua multa multum præualuere antiqui,& adhuc excellunt Hyberni,nouiq. orbis incolæ, unde hanc artem, denuò nobis aduectam tradunt,nec naturalium rerum, quadam applicatione, & ſi poſſint,ac interdum agant,uti olim agebant Aethiopes, apud quos hæ res, in uſu ſunt frequentiſſimò,copiaq. maxima:at multo magis propria, quam habent,phantaſmata,conuertendi, poteſtate. Quo quidem modo,hi perfidi ſpiritus,ſub aurea maſſa, Diuo Antonio, apparuere,ac ſub lactuca,cuidam moniali, qua etiam præſtigiatrice ac Pythonica arte, Cracam, Noruagicam magam, in uaccam conuerſam,Frontonem cornibus,cùm ferro occidi nequiret, peremiſſe,ſepentrionales perhibent hiſtoriæ: in quã etiam uaccæ formam,ſimilem in modum,transfiguratam,quandam Auguſtinam, Cordubenſem lenam ac ueneficam,non ita pridem, multa mala patraſſe, Guatimalę,in quandam Beatricem Cueuam, eius regionis præſidem,noui orbis ſcriptores,referunt. Et, quàmquam hæc,& his ſimilia poſſint,hi profligatiſſimi hominum, dæmonum nomine,non tamẽ omnibus ea inferre queunt, cum haud paucos mortalium reperias, in quos his ſpiritibus, nullum eſt imperium, eos nempè, qui in eiuſmodi dæmonum mancipia. Deum præ oculis habentes,publica animaduertunt pœna,ſacroſanctæ Iuſtitiæ diuinæ.quod ſi potius curioſitate aliqua aducti faciant, crebrò à dæmonibus

ſic excipiuntur ac impetuntur, ut & mortem interdum inferant, quemadmodũ nõnullis accidiſſe aiunt. Quòd uerò probis iudicibus, & rectè munere ſuo utẽtibus, nocere non ita poſſint, ea de cauſa fit; quòd, ſi & in hos aliquid iuris haberent, in ipſum Deum, cuius officio funguntur, (quo nihil abſurdius) id & habere uiderentur. qui etiam mane luſtrali ſe aqua, cùm animi deuotione, conſperſerint, quiq. ab angelis aliquid beneficij conſecuti ſunt, & orti, ut nonnulli produnt, ſub certa quadam cæli facie, ſicuti qui Martem in propria domo, aut in nona habuerint, nec Iupiter in eorum horoſcopo fuerit, horum enim aſpectum Dæmones refugere uolunt, ut ſerpentes, ob aliqua muſſitata carmina incantantium, aut, ut rectius dicam, præſtantiſſimi cuiuſquam exorciſtæ, efficaciſſima prolata uerba. quod equidem dicerem, cùm dæmones planetarum configurationibus, utpote, incorporei, minimè ſubſint, ſumma id aſtutia effingere, quò celi inſpectores, aſtris, numen adſcribendo, uel ex hac re, maioris erroris cauſa ſint, aut quòd eorum, quod percupiunt, maleficio, minimè, hoc irradiati ſidere, ſubdantur, aut potius inquam, quòd hi illum, diuino numine, ſortiti ſunt terrorẽ, quẽ Hebrei pahat פחד *appellant, ut forte, qui uerum Cabalam cum Aſtrologia coniungere, ſciuerint, bene norunt; de quo Iacob, ad Laban inquit; Niſi terror Iſahac patris mei mihi præſtò affuiſſet, forſitan nudum me dimiſiſſes. Cæterum, ut ad inſtitutum nos reuocemus, hactenus itaq. hac de re, atq. præſtigioſa rerum trãsformatio-*

ne;

ne;reliquum nunc eſt, ut de exiſtenti ac uera tranſmutatione, quamuis curſim, moreq. ſolito. In qua quidem, & ſi dæmones multum ad conſtructionem materiæ poſſint; non tamen formas imprimere, ſed occultis motibus, occulta ſemina ſub cœlo addendo, magis naturam adiuuare dicuntur, ut, quæ uolũt, ſuccedant, quàm quòd uerè proprioq. modo, hanc rerum mutationem ipſimet peragant. Neq. id in omnibus animantibus agere queunt; cùm horum poteſtas, duntaxat in his, quæ ex putri naſcuntur materia, ac ex imperfecta quadam miſtione, proueniunt, ſeſe extendit, ac dilatat. Quò fit, ut quæcumq. Pharaonis magi, Mambre ac Iambre fecerunt, nullo præſtigio, nullaq. deluſione effecta, ut aliqui aſſerunt; at uera fuerunt; neq. hæc res adeò peregrina eſt, ut credi non poſſit, his ſpiritibus tantam cælitus fieri poteſtatem; cùm Deus & maiora, qua eſt prouidentia, magicis artibus perfici ſinat, quò pericula fraudium amantier; in eis decipiantur, & niſi reſipiſcant, prorſus pereant; ſimplices uerò, ac fideles, cautiores fiant, taliaq. uenena fugiant, potius quàm admirentur; præſertim cùm magi eiuſmodi prodigia, non omni tempore, ex æquo, producere queant, ubi ſæpius, diuina pietate, angelorum miniſterio impediantur: qua etiã de cauſa, nihil eiuſmodi malorum, in locis ſacris operari poßunt. In eiuſmodi autem producendis, mira uelocitate utuntur, mille artifices, materiam iam pro cœli influxu ſic diſpoſitam, non ignorantes, adeò, ut non tantum in procreandis muſcis, ranis, ac cimici-

bus ſint promptiſſimi ex tempore: uerùm & quæ longiori tempore naturæ modo, circa materiæ diſpoſitionem requirunt, eadem facilitate peragant, ut in anguibus, muribus, multisq. alijs animantibus, quæ producunt, uidere eſt, tã terreſtrium, quàm in aquis degẽtium, quorũ haud pauca fieri ad Nili ripas, aſſerunt. Hoc genus è limo, ſolis calore, effingi, atq. animari, ut etiam in Hybridibus inſulis, nonnullas aues, anſeribus non diſſimiles, in Oceano, ex ligno putri, produci ferunt; quod, cùm Philoſophorum optimi, non inficias eant, non dubitandum, quin hæc, & alia maiora, dæmones, poſſint, cùm rebus uires addere, easq. pro cuiusq. naturæ indigentia fouere, optimè calleãt; tum præſertim, cùm horũ formæ, è materiæ quaſi gremio educendæ ſunt, ſi quidem ſingularũ elemẽtorum uirium, quæq. harum portio, ad compoſitionẽ reliquorum, maximè faciat, conſtellationumq. ſunt peritiſſimi, ac quaſi, ut dicitur, articulos ſuos ſciant. Proinde equidem crediderim, eos, non modo metalla, in aurum conuertere, Mercuriumq. fixum reddere poſſe, in quo tantopere, continuis æſtibus deſudant noſtri alchimiſtæ: ſed & alia monſtra horrenda, Chimeræ ſimilia, quæ cùm nullius propriæ ſpeciei ſint, Philoſophi naturæ errore perduci aſſeruerunt, nonnunquam his auctoribus, fieri, uelut non ita pridem in Braſſilia factum ſcribunt, ubi quoddam monſtrum, horrendum ac terribile uiſum eſt, altitudinis, palmorum ſeptendecim, tectum corio, lacertæ haud diſſimili, mammis prætumidis, ac dependentibus, brancis leonum,

num, oculis rigẽtibus, flammisq. ſcintillantibus, ſicut & lingua, peremptum maximo cum ſtridore, Sathanæ dominium, à Ieſuitis, per quos Deus hoc ultimo ſæculo, ceu alteros Apoſtolos, ſibi gentes colligit, inde expelli oſtendit. ac alterum in Saxonia, ad nemus Hasbergenſe, antequàm Lutheri hæreſis, euulgaretur, admodum prodigioſum ac horrendum non minus, conſpectum, accolarumq. manibus elapſum, Catholicæ fidei præſetulit mutationem. Proinde, non ab re, philoſophus, monſtra non putat alenda, cùm raro apparere ſoleant, quin ingentia mala, non portendant: ideoq. antiqui augures, ac Romanorum aruſpices, eiuſmodi uiſis, ſupplicationes publicas decernebant, ut mala impendentia Imperio Romano Iupiter placatus, auerteret, non ignari, & ſi à natura prouenirent, nihilominus tamen, altioris numinis ſigna eſſe, ſcilicet ab antiquis patribus, qui eiuſmodi, ira commotorum numinum, indicia credebant a ſummo Iano, ſic Noha, qui religionis cultum ijs præſcripſit, præcepitq. ob uineam, quam plantauerat, Aramea lingua noncupari, cæptũ eſt: quẽ cultũ poſtea, dæmonum, cum hominibus, ſocietate (unde & Ilias malorum reliquorum) corruptum; ac exinde diabolo, qui ſummo Deo, ac uero Ioui dicatus erat, conſecratum affirmant. Hæc autem gentium portenta, non miracula, ut aliqui uolũt, ſed prodigia potius, ac etiã mira, dicenda ſunt, eo, quòd miracula, totius naturæ uires exuperent, Eccleſiæq. propria ac peculiaria ſint, quæ dęmonibus, ut quæ certis circumſcripta ſunt

limi-

limitibus, ſunt ἀδύνατα, καὶ ἀμώματα, impoſſibilia, & inimitabilia (quamuis non unquã diuino iuſſu, pœnas ſumpturi inſigni præſertim de facinore maiora etiam his, facere, non negauerim, ut in Loth patet vxore, quam in ſtatuam ſalis eorum præter naturam conuertendi, quod in naturam, ut Gloſa inquit, peccaſſet, datum ſit) hinc haud Prophetiæ dono, dotati ſunt, cùm ea rerum cognitionem complectatur, quæ ad Eccleſiæ ædificationem ſpectant, quæ prædicta, quò minus ſortiantur ſuum effectũ, fieri nullo poteſt pacto. Dei enim ſpiritu hoc proficiſci, cuius ipſi ſunt prorſus incapaces, ſole meridiano, clarius eſt. Nec facit ad rem, quòd quidã infideles ac praui, angelico miniſterio, de noſtra ſalute, uaticinati ſunt, Vt Sibyllæ Balam, Hydaſpis, ac Cayphas: hoc enim eis contigit ob publicæ iuſtitiæ ſigna, quemadmodum neq. hoc ab aliquibus, oppoſitum, ualet, Dæmones fidem habere, Chriſtoq. credidiſſe dicentes. Ieſu, cur ueniſti ante tempus, nos torquere. Etſi enim Chriſtum, dum prædicaret, uerum Meſſiam, in lege promiſſum, cognoſcerent, minimè tamen de eius uera diuinitate ſimul, certi eſſe, unquã potuere. Cum in rebus ſuper naturalibus, non ſecus, ac noctuæ, ad radios ſolis, indies, magis magisq. cæcutire ſoleant, ob eorum obſtinatam, confirmatamq. malitiam, qua, ceu callum ex tanti temporis diuturnitate, obduxere, ideò coniectura quadam, non ſua ſponte, Chriſtum, propria uirtute, eiuſmodi ſignorum auctorem, Deum fatebantur. Quo circa hæc earum confeſſio, laudis attributio,

tio, nullo bono ipſis cedere potuit, ſicut nec, quòd in poſterum, interdum Ieſum, uerum, legitimumq. eorũ iudicem eſſe, cõfeſſi ſunt. immo ſæpè ſanctos, ut apud Deum, pro eis intercederent, precibus ſolicitaſſe, ſcribunt, ut diuum Antonium, Paulum, primum heremitam uiſentem, diabolus ei apparens, quo Deum ſibi conciliaret, rogauit, id Dæmones agentes, ut ſalutem tantopere expetentes, ſimulando, fallerent, uelut i & Origenẽ feſellerunt, qui Chriſtum pro eis, in aere patiẽdum, temere, effutijt; aut profectò ſerio id & dixiſſe & egiſſe, credere par eſt, ob metum futurarũ pœnarum, longe atrociorum, aut etiam, ironicè, uel, ut naturæ principium, quod non tãto proſequuntur odio, exoratum uoluerunt, etſi Chriſtum, quem principio reiecere, nunquam, rogaſſe, legantur, nec mirũ, cùm nunquã non omnis boni ac gratiæ auctorẽ, ipſi peſſimi, iamq. deplorati, ſpernant. Adhæc, non pauci ſunt, ex his rebellibus ſpiritibus, forſan nõ adeò ut cęteri enormibus criminibus polluti, qui frequenter ſe domeſticos quaſi exhibẽt, uulgus propterea, familiares ſpiritus, uocat, quorum aliqui, nonnullibi locorum & gentium, cum hominibus, familiarem quandam conſuetudinem contrahunt, ob quam ſæpe, eos externis bonis, commodiſq. afficere, uidentur. quæ enim hinc inde, uarijs ac diſſitis longe, locis fiunt, ac uaria imminentia pericula, prædicunt, & quaſi præmonent, alijs inſuper modis, hominibus, auxilia præſtantes. hoſtium namq. pro ea, qua pollent, facultate, arma ita hebetant ac retundunt, ut ter aut plu-

res,

res, letiferos ictus, in irritum cadere faciant, ut nonnulli ſeptêtrionalium hiſtorici inſignes, exempla referunt. Heterum quendam nomine, ueſtem, ab his ſpiritibus dono accepiſſe, quæ omnes ictus, ſiue punctim, ſeu cæſim illatos, ſine omni noxa ac læſione, exceperit, Zonamq. auream uictoriæ, qua cinctus, maximè concitatum, in hoſtes impetum fecit, admiratione omnium, nunquã deuinci potuit. Ii etiam ſæpe fœdus, cum hominibus inire ſolent, ita tamen, ut in neceſsitatibus urgentibus, uocati, ipſis præſto ſint, auxilioq. ueniant, uentos, ſcilicet nauigantibus, quibuſdam magicis nodis, uendentes, quorum opera, nauigia, uelis remiſq. agitata, ſic remorantur, ut niſi tranſtris, uirginum excrementis, illitis, minimè loco moueri queant: nec mirum, cùm hoc fætore, ſe ignominia affici, intelligant. hi etiam, inſtar famulorum, operas ſuas pecunia locare ſolent, in quadam Noruegiæ reione, uti paſsim fide digni ſcriptores aſſerunt, frequentius tamen, apud Bircarelos, eiuſdem prouinciæ populos, magis tamen Boreales: cùm enim eius loci incolæ, rura ſua fodere, in animo habent, in quandam profecti ſpatioſam uallem, magno clamore, ſintne aliqui operas ſuas locaturi, quærunt, e ueſtigio plures reperiri uoce quadam, quaſi Echo, reſonare, audiunt, quibuſcum ſic paciſcũtur, ut relicta ſupra lapidem conſtitutam mercedem, actutum, nemine uidente, ſurripiant. quos in uſus eas conferant, mirum certe, cùm nulla indigeant pecunia dæmones, niſi ut eam AntiChriſto, iniquitatis filio, eiuſq. mẽ-

bris,

bris, oportunam ſuggerant, id quod cuidam ariolo theſauros abditos inquirenti à ſpiritu quodam reſpõſum eſt, ſicuti pro certo ſcio, ac rem noui. In quorum, præterea regione, & alios reperiri ſpiritus dicuntur, quos Cobalos nuncupãt, qui nunquam apertè maleſe ciſſe, niſi prius cachinnis, alijſq. iniurijs laceſſiti; iter facientibus occurrẽtes ſalutant, prætereũt hos, quan doq. & gradum ſiſtentes, colloquuntur, ſemper tamẽ, quoaduſq. recedant, incogniti. Sunt & alij, quos non ſine diſcrimine periculoq. uitæ, cernere licet, hos uul gus noſtrarum muliercularum, Vmbras appellat, La tini uerò ſcriptores, Genios malos, qui etiam moritu ris, per aliqua ſigna apparent, uti magnis terroribus, horrendis ſtrepitibus, ac uocibus, nocturnis, auium, ſpecie infauſtarum, formarum terrorem incutientiũ, ac noctu antambulonum ignium, ut & ego in mea patria, cum alijs plurimis, uidiſſe ſatis memini, Inter quos extitit Rotilius Poberius, tã natalium, quàm doctoratus, inſignibus clariſsimus, uir prudentiæ ac iudicij eximij, ut qui non cuiuslibet inſtabili famæ, uento, ni res ſubſit, rapitur. In eminentia uero ſum ma conſtitutis principibus, etiam per maiora ſigna, ſeſe dæmones oſtentare ſolent, uti per fulgura, Cæſa ri Auguſto, à cuius ſtatua, flamma decidens, cùm pri mam abſtuliſſet literam, hac uoce, æſar, relicta, ſic Deum antiqui Hetruſci nominabãt, eius obitum in tra centum dies, ſubſecuturum, aruſpices ſignifica runt. idemq. Iuliano apoſtatæ accidit, demiſſo cœli tus igne, dum ſuis ſacrificaret idolis, & ſi interdum

ingra-

ingratis ac ſæuis principibus, ſub humana ſpecie, uiſi ſint, quibus, ut in ſuos benefactores ingratorum nota inuſtis ceu ipſi in culpa aduerſus ſuum creatorem, applaudentibus horrida locuti ſunt. ex his unus repertus eſt Dion, in Dionyſium admodum ingrato animo, alter Sylla in Marium, tertius, Brutus in C. Cæſarem, atq. idem Iulianus in Conſtantinum, quinimmo, ut alter Iudas, cõtra Ieſum noſtrum Saluatorem, cuius beneficio ſacro baptiſmate ablutus erat, omnium longè ingratiſſimus, qui edicto publico in uniuerſum cauit, ut omnes Chriſtum, uerum lumen, in quo cuncti uiuimus, mouemur, & ſumus, horribiliter tamen contemnerent, contumeliaq. afficerent, atq. huic, quem cernimus, ſoli, quò nobis ſeruiret, effecto hymnos, quos ipſe impius condiderat, pſallerent, ac canerent. Cæterum, reſtant & alij dæmones, qui ſæpenumero in argentifodinis conſpiciuntur, quemadmodum paucis ab hinc annis Annæbergæ in Germania factum, ubi horum quidam crebrius, opus ibi facie͂tibus uiſus, tandem eorum duodecim ueneneato halitu interemit, perinde ut Eneborgij, in cuius fodinis, pluribus alijs ociſis, habitu cuiuſdam cucullati arreptum hominem, in mineræ profundum præcipitauit. Neq. ſilentio prætereundum duxi, diuerſa dæmonum genera, paſſim in his fodinis reperiri, quorum aliqui ſaxa confringunt, cauantq. urnis, ac titulis ingerunt, rotulas, & cochleas, quibus tractoriæ machinæ ſurſum eleuantur, ſæpe mouent, ac ceu ſolares radij è moto reflectuntur ſpeculo, micantes, quolibet fodina

rum

rum loco, ſeſe oſtendunt. ſunt & qui rixu, cachinniſq. operas ſolummodo inſiliunt: quidam horum præſentia ſolummodo perterrent: alij autem tantùm uideri cupiũt, cætera omnino exterius otioſi. Verùm enimuerò non poſſum ſatis non mirari, dæmones adeò frequẽter in his ſodinis uerſari, ubi hiſce in rebus, haud quaſi Ophanim, ut Hebræi aiunt, conſiſtere poßunt, cùm nullum bonum eſt, quod hi, malitia, qua ſunt, potiſſimum ſtudeant, niſi quòd Deus Opt. Max. ubi dæmones, plus mortales auro & argento, fallere ſoleant, infinita prouidentia ſua uult, ut uel hac in ſenſus incurrenti imagine, frequentiùs in terræ abditis theſauris, quàm alibi compareant, & ſi omnibus in rebus, quæ gratiam continent, tantum exceptis, ſiue ſint colores, ſiue ſoni, ſeu diuerſa tam odorum, quàm ſaporum genera, ſiue ſermones, mira eorum aſtutia, clam ſubeße conſueuerunt. quò nos relicto & contempto rerum abuſu, uerũ amplectamur uſum. Quo circa, res non ſuſpicione caret, quod omnes theſauri, aut humo, aut aqua, temporum iniuria, obruti, AntiChriſto à dæmonibus, cuſtodiantur, Telchines, dæmones, in theſauris cuſtodiendis occupatos nominant, quos occiſorum quorundam animas incantationibus uinctas, uulgus eſſe, ſibi ſomniat, cùm animæ, uti & dictum iam eſt, nullo pacto ligari queant, niſi à ſolo Deo, Creatore. Namq. ſi animæ ibi uinculis conſtrictæ, potius, quam dæmones eſſent, quidam malefici, haud tot uiſiones, quæ non niſi dæmonum eſſe poſſunt, apud theſauros, experirentur,

tur,nonnullis hanc ſtultitiam ſectantibus, quorum numerus eſt non exiguus,dæmonum dolis ſic circum uenti,quibuſdam uſi uirgis magicis, nonnullis diabolo oblatis ſacrificijs,terram tremere,montes ruinam minari,aliaſq. illuſiones,ſentiunt,quiq. ut plurimum, ſpe lactati inani, uitam in extrema paupertate degunt,feliciores tamẽ, quàm ſi his infelicibus diuitijs potiti fuiſſent,cùm à malis ſpiritibus, nihil niſi malum,proficiſci poſſit. Quæ uerò execranda ſcelera, hoc,diabolicis cupiditatibus allectum, genus hominum,intentata relinquit, diuitiarum potiundarum ergò, cum uel Sacramenta ipſa, occluſa in delubris, uiolare non dubitat? dæmonibus, his, an hanc rem opus eſſe,ſecundum quietem, uel in uigilia ipſis perſuadentibus,infeliciſſimi,omnium, animæ ſalutem, tam turpiter,ob uanam ſpem exigui lucelli,proſtituẽtes; ut haud ita pridem ſacerdoti cuidam Norimbergenſi,uſuuenit,qui ſolicito ſtudio huic rei incumbens,à diabolo,ſub canis forma,in arca,interemptus eſt.ſimile quiddam et nuper Neapoli auditum.nonnulli enim, inhiantes eiuſmodi falſis diuitijs, ut canis ille Aeſopicus,umbræ,à necromante allecti, qui dæmonem,mortui cranio, ut theſaurum demonſtraret,ſe inuitaſſe,fabulatus eſt, ubi tandem ad locum deſtinatum uentum eſt,omnes, cùm quatuor eorum eſſent numero, uitam cum morte commutare coacti ſunt: egregiam uerò laudem,ſpoliaq. ampla reportãtes. Quod & alij cuidam,diuerſis tamen de cauſis, accidit.hic enim cùm ſerpentes pleroſq.in quãdam fo

ueam

ueam,edoctus à quodam Marſo, quò ex horum animalium pulmento, ut alter Melampus ac Apollonius Thyaneus,uoces calleret,magico initiatus Carmine,perreptare adigeret, à quodam omnium maximo,ingredi re luctante,angue cauda implicita ad ſoueam raptus,occiſus eſt.deniq. nullum nõ mouent lapidem,peruerſiſſimi dæmones,ut aliqua noceant. libera tamen uoluntas,quò horum fraudibus, non aſſentiri poſſunt,hominibus haud ablata eſt. Cumq. in omnes nocendi occaſiones, ut & ante dictum eſt, ſint intentiſſimi, & inclinationes cuiuſq. habeant perſpectiſſimas, Deo permittẽte,noſtriſq. peccatis id efflagitantibus,nunc hos mutos, eos ſurdos, cæcos illos,debiles ac membris mutilatis, mancos reddunt alios,nec aliquod,ex omnibus, ægritudinum generibus,reperias,quod non confeſtim, ni ab angelis prohibeantur,inferre poſſint,ut patet ex Iobe,quem tot flagellis percußerunt. Ex quo fit, ut multi patiantur morbum Herculeum,capitum dolores,paralyſin,tormina,podagram,icterum,ſebrium diuerſa horum genera,lepram,animiq. quod maxime exitiale,furorẽ, & quod nonnunquàm uarias res,extrinſecus corporibus immittunt,ſæpe fit,ut exorcizando, ÿs affecti, acus,capillos,clauos,aliaq. ſimilia reÿciant,quæ non ſemper apparentia, ut aliqui uoluere, exiſtunt, ubi ſæpenumero,uera fuiße,repertum eſt; uti cernere licet, in Piceno apud Sanctum Brandanum, in beati Iacobi æde,in qua hæc, atq. maiora, è laquearibus pendentia,omnium conſpectui ſunt expoſita. Nec

tur,nonnullis hanc ſtultitiam ſectantibus, quorum numerus eſt non exiguus,dæmonum dolis ſic circum uenti,quibuſdam uſi uirgis magicis, nonnullis diabolo oblatis ſacrificijs,terram tremere,montes ruinam minari,aliaſq.illuſiones,ſentiunt,quiq.ut plurimum, ſpe lactati inani, uitam in extrema paupertate degunt,feliciores tamē, quàm ſi his infelicibus diuitijs potiti fuiſſent,cum à malis ſpiritibus, nihil niſi malum,proficiſci poſſit. Quæ uerò execranda ſcelera, hoc,diabolicis cupiditatibus allectum, genus hominum,intentata relinquit, diuitiarum potiundarum ergò, cum uel Sacramenta ipſa, occluſa in delubris, uiolare non dubitat? dæmonibus, his, an hanc rem opus eſſe,ſecundum quietem, uel in uigilia ipſis perſuadentibus,infeliciſſimi,omnium, animæ ſalutem, tam turpiter,ob uanam ſpem exigui lucelli,proſtituētes; ut haud ita pridem ſacerdoti cuidam Norimbergenſi,uſuuenit,qui ſolicito ſtudio huic rei incumbens,à diabolo,ſub canis forma,in arca,interemptus eſt.ſimile quiddam et nuper Neapoli auditum.nonnulli enim, inhiantes eiuſmodi falſis diuitijs, ut canis ille Aeſopicus,umbræ,à necromante allecti, qui dæmonem,mortui cranio, ut theſaurum demonſtraret,ſe inuitaſſe,fabulatus eſt, ubi tandem ad locum deſtinatum uentum eſt,omnes, cum quatuor eorum eſſent numero, uitam cum morte commutare coacti ſunt. egregiam uerò laudem,ſpoliaq. ampla reportātes. Quod & alij cuidam,diuerſis tamen de cauſis, accidit.hic enim cum ſerpentes pleroſq.in quādam fo

ueam

ueam, edoctus à quodam Marſo, quò ex horum animalium pulmento, ut alter Melampus ac Apollonius Thyaneus, uoces calleret, magico initiatus Carmine, perreptare adigeret, à quodam omnium maximo, ingredi reluctante, angue cauda implicita ad ſoueam raptus, occiſus eſt. deniq. nullum nō mouent lapidem, peruerſiſſimi dæmones, ut aliqua noceant. libera tamen uoluntas, quò horum fraudibus, non aſſentiri poſſunt, hominibus haud ablata eſt. Cumq. in omnes nocendi occaſiones, ut & ante dictum eſt, ſint intentiſſimi, & inclinationes cuiuſq. habeant perſpectiſſimas, Deo permittēte, noſtriſq. peccatis id efflagitantibus, nunc hos mutos, eos ſurdos, cæcos illos, debiles ac membris mutilatis, mancos reddunt alios, nec aliquod, ex omnibus, ægritudinum generibus, reperias, quod non confeſtim, ni ab angelis prohibeantur, inferre poſſint, ut patet ex Iobe, quem tot flagellis percuſſerunt. Ex quo fit, ut multi patiantur morbum Herculeum, capitum dolores, paralyſin, tormina, podagram, icterum, ſebrium diuerſa horum genera, lepram, animiq. quod maxime exitiale, furorē, & quod nonnunquàm uarias res, extrinſecus corporibus immittunt, ſæpe fit, ut exorcizando, ijs affecti, acus, capillos, clauos, aliaq. ſimilia reijciant, quæ non ſemper apparentia, ut aliqui uoluere, exiſtunt, ubi ſæpenumero, uera fuiſſe, repertum eſt; uti cernere licet, in Piceno apud Sanctum Brandanum, in beati Iacobi æde, in qua hæc, atq. maiora, è laquearibus pendentia, omnium conſpectui ſunt expoſita. Nec

mira res eſt, & ſi hæc euomere, quæ antea in puluerem contrita, iiſdem ingeſta ſunt, intusq. ut rurſus coaleſcant, ob imperium, quod in materiam habent, ut dictum eſt, nullo negocio, efficiunt. Nec minorem meretur admirationem, quòd ab iis occupati energumeni, diuerſis linguis, nunquã antea edoctis, garriãt, etſi, quid dicant, ipſi miſeri haud intelligant, hinc à ueritate alienum, apparet, quod nonnulli commenti ſunt, dæmones, rarò alienæ ab obſeſſis lingua, uerba facere, ob barbariſmos ac ſolæciſmos, quos loquendo incurrerent, quaſi uerò, quas occupant linguas non, pro arbitrio mouere, uocesq. reddere, queant, cùm Diuus etiam Hieronimus teſtetur, quendam dæmoniacum locutum admodum eleganter, lingua Græca, Arabica, Hebræa, ac Chaldæa, omnibus iis, à ſua uernacula, diuerſiſſimis. ac Hieronymus Cardanus, rerum naturalium, haud indiligens, indagator, expreſsè affirmat, ſe audiuiſſe, quendam Phliarium, Vmbrũ, Germanica, quã nũquam didicerat, locutum fuiſſe. & Pſellus, quampiam Græcam mulierem, Armonicè reſpondiſſe, inquit. Græca eandem & uſum fuiſſe, alium quendam Gallum morbo laborantem regio Fernerius aſſeuerat. quàmuis me non latet, hoc, pro more uſitato dæmones ſemper feciſſe, ut aliena, à uernacula obſeſſi lingua, uterentur, quo potius incertum aliquid blaterare, quàm eloqui, appareret: quẽadmodum non ita pridem accidit Panormi, mihi ipſi Latinè ac Græce loquenti cum puella ruſtica, idq. de induſtria, quam à dæmone obſeſſam, parentes eius,

ad

ad Diuæ Chriſtinæ templũ, uinctam, magno labore, nec minore uitæ diſcrimine, quò hoc malo liberaretur, adduxerunt. quæ, & ſi nonnullis de rebus interrogata, non uana reſponderet, non tamen id fecit, ſine magna uocabulorum ſtribiligine. quod equidem factum crediderim, ut hi mendaces ſpiritus, aſtantibus interfectorum animæ, eſſe uideantur, ſæpè alias has mentientes; aut quòd dei ſpiritũ, quod utique ſtudent, ſuperbia quadam, in hoc æmulentur, qui ita Prophetarum linguas in futuris populo prædicendis, ut præſens ferebat conditio, & flexit, & rexit, ut uideri poteſt in Amos ac Eſaiæ prophetijs, quorũ ille ſimpliciter abſque ullo ornatu, hic uerò, admodũ concinnè diſerteq. locutus eſt. diuinum enim illud numen ſenſim, ac paulatim, naturam quam inhabitat, perficit, non uerò ita repente immutat, ut deſtruere uideatur; non quod energumenorum linguam, ad libitum, quocũque modo, flectere, nequeat, ut nonnulli finxerũt, in hoc decepti, qui neque dęmones, id poſſe, ſibi perſuaſerunt. Hæc autem, cuius modo facta eſt mentio, puella, tandem huiuſce ſanctæ interceſſione, (quam, ut & reliqua, incaſſum tamen hæretici, allatrant) libera ac ſuperſtes, reddita, uiribus at eneruata, ut antea dicta omnia, obliuioni tradiderit, miſera tota attonita, nec pedibus conſiſtere potens, uſque adeò, cùm a ſpiritu corriperetur, exagitata, ut ægrè à duobus hominibus, cathenis cõſtringeretur. deplorandum profecto malum, tantam his nequam ſpiritibus. in hominibus miſeris, excarnificandis, poteſtã

percipiuntur,ſatis magna uideri, ex muſtela, inquiunt, quæ uiſæ rubetæ,uel ſtridens,hianti ori, moribunda,ſeſe ingerit: uerùm etiam,& in ijs,quæ ſenſu carent,ut ex ouillis chordis,quæ ex lupo, fidibus, in lyra,è regione,concinnè alias ſonoræ,quaſi obmuteſcūt,id quod ex his quoque maximè elucere uolūt, quæ altius in brutis, quàm eorum fert natura, fieri inſpiciunt:cùm hoc,ni foret, quonam pacto,aiunt,canis,quadam herba,ſuis torminibus medetur? Quo etiam cancer,morſus ab angue,ſtatim calaminto,ad hæret? Aut,quis hirundini,cæcos pullorum oculos, ſanare,oſtendit? quis coruo,ut quodam,excocta oua, capillo prolifica reddat,refrigerare,demonſtrauit? à quibus omnibus,maior Theologorum pars,diſſentit, qui clarius referunt,dæmones,uerè his rebus expelli, nō quòd ſenſu quicque in ſe,aliaq. uirtute,ſeu obedientia poteſtate,polleant: ſed propter ea,quæ, ex his animo percipiunt, ut agerent olim, ob circulum, apud Aegyptios,atque ob aquā,apud ferè omnes gētes.horum namq. alter,perfectiori ſua forma & nota, Deum ſignificabat,& alter,futurum, quo ab eorum poteſtate,eripi debebamus, baptiſmum, innuebat. Quànquam non negauerim, hos interdùm ſpiritus,cùm eos, Diuina ira plus affligere,non ſinit,harum,propria, rerum uirtute, atro expulſo, quo uexabant,humore,ſponte,ubi non ſit, quò perturbent, non tamen quòd ipſi afficiantur, cùm hoc nequeant, obſeſſos relinquere,ut ſacra Scriptura perhibet,Sauli eueniſſe,his occupato ſpiritibus, Dauid lyra,à Dei

edo-

edoctum ſpiritu, dulciſſimè canentem, ac Tobiam, Saræ coniugi, iiſdem admodum afflictæ, ab angelo inſtructum, ex piſcis iecinoris ſuffitu, ut etiam oſtendit Ioſephus, hiſtoricorum, ob ueritatē, omnium laudatiſſimus, qui dæmonem expulſum à quodam energumeno, Barabæ, filio flāmæ non abſimili, narrat. Et Cardanus quoque, qui Panaceum medicum, efficaci medela, Phliarium quendam, dæmoniacum, ſanaſſe, teſtatur. id quod equidem affirmare, auſerim. Cum enim frequentius, ab Ephialti noctu, opprimi ſolitus eſſem, quadam uſus potione, quam mihi prōpto animo, communicauit, Ioannes Baptiſta Carpanzanus, uir haud unquàm ſatis laudati ingenij, Iuriumq. doctor eximius, nunquā poſtea amplius illam nocturnā oppreſſionem expertus ſum: quibus certè rebus, & noſtri ſacerdotes, frequētèr exorcizādo, uti poſſunt, non tamen niſi ijs, prius benedictis. addi enim preci bus, non exiguam, propriæ uirtuti, energiam, ob Chriſti, ſanctorumq. merita, certum eſt: alioqui hi ſpiritus, inter exeundum, magis, quod ſæpe faciunt, nocere poſſent. Dæmones porrò, rarò in locis conſuetis, ſeſe hominibus obijciunt, quin perniciem ac ruinam præſeferant, quod uel hinc apertè dæmonſtratur. Friburgi, apud Carelos, ubi aſsidui horū ſpectrorum cōſpectus repentinum præſidis obitum portendit, ac Parmæ apud Ciſalpinos, quadam in Torellorum turri, ubi rarò hæc phantaſmata conſpiciuntur, quin mors alicuius eiuſdem familiæ, intra paucos menſes, ſubſequatur. Paucis quoque annis ab hinc, in no

*limitibus, ſunt ἀδύνατα, ϗ ἀμώματα, impoſſibilia, & inimitabilia (quamuis non unquã diuino iuſſu, pœ
nas ſumpturi inſigni præſertim de facinore maiora
etiam his, facere, non negauerim, ut in Loth patet
vxore, quam in ſtatuam ſalis eorum præter naturam
conuertendi, quod in naturam, ut Gloſa inquit, pec-
caſſet, datum ſit) hinc haud Prophetiæ dono, dotati
ſunt, cùm ea rerum cognitionem complectatur, quæ
ad Eccleſiæ ædificationem ſpectant, quæ prædicta,
quò minus ſortiantur ſuum effectũ, fieri nullo poteſt
pacto. Dei enim ſpiritu hoc proficiſci, cuius ipſi ſunt
prorſus incapaces, ſole meridiano, clarius eſt. Nec
facit ad rem, quòd quidã infideles ac praui, angelico
miniſterio, de noſtra ſalute, uaticinati ſunt, Vt Si-
byllæ Balam, Hydaſpis, ac Cayphas: hoc enim eis con
tigit ob publicæ iuſtitiæ ſigna, quemadmodum neq.
hoc ab aliquibus, oppoſitum, ualet, Dæmones fidem
habere, Chriſtoq. credidiſſe dicentes. Ieſu, cur ueni-
ſti ante tempus, nos torquere. Etſi enim Chriſtum,
dum prædicaret, uerum Meſſiam, in lege promiſſum,
cognoſcerent, minimè tamen de eius uera diuinitate
ſimul, certi eſſe, unquã potuere. Cum in rebus ſuper
naturalibus, non ſecus, ac noctuæ, ad radios ſolis, in
dies, magis magisq. cæcutire ſoleant, ob eorum obſti
natam, confirmatamq. malitiam, qua, ceu callum ex
tanti temporis diuturnitate, obduxere, ideò conie-
ctura quadam, non ſua ſponte, Chriſtum, propria uir
tute, eiuſmodi ſignorum auctorem, Deum fateban-
tur. Quo circa hæc earum confeſſio, laudis attribu-*

tio, nullo bono ipſis cedere potuit, ſicut nec, quòd in poſterum, interdum Ieſum, uerum, legitimumq. eorũ iudicem eſſe, cõfeſſi ſunt. immo ſæpè ſanctos, ut apud Deum, pro eis intercederent, precibus ſolicitaſſe, ſcribunt, ut diuum Antonium, Paulum, primum heremitam uiſentem, diabolus ei apparens, quo Deum ſibi conciliaret, rogauit, id Dæmones agentes, ut ſalutem tantopere expetentes, ſimulando, fallerent, uelutì & Origenẽ ſefellerunt, qui Chriſtum pro eis, in aere patiẽdum, temere, effutijt; aut profectò ſerio id & dixiſſe & egiſſe, credere par eſt, ob metum futurarũ pœnarum, longe atrociorum, aut etiam, ironicè, uel, ut naturæ principium, quod non tãto proſequuntur odio, exoratum uoluerunt, etſi Chriſtum, quem principio reiecere, nunquam, rogaſſe, legantur, nec mirũ, cùm nunquã non omnis boni ac gratiæ auctorẽ, ipſi peſſimi, iamq. deplorati, ſpernant. Adhæc, non pauci ſunt, ex his rebellibus ſpiritibus, forſan nõ adeò ut ceteri enormibus criminibus polluti, qui frequenter ſe domeſticos quaſi exhibẽt, uulgus propterea, familiares ſpiritus, uocat, quorum aliqui, nonnullibi locorum & gentium, cum hominibus, familiarem quandam conſuetudinem contrahunt, ob quam ſæpe, eos externis bonis, commodiſq. afficere, uidentur. quæ enim hinc inde, uarijs ac diſsitis longe, locis fiunt, ac uaria imminentia pericula, prædicunt, & quaſi præmonent, alijs inſuper modis, hominibus, auxilia præſtantes. hoſtium namq. pro ea, qua pollent, facultate, arma ita hebetant ac retundunt, ut ter aut plu-

res,

res, letiferos ictus, in irritum cadere faciant, ut non nulli ſeptẽtrionalium hiſtorici inſignes, exempla referunt. Heterum quendam nomine, ueſtem, ab his ſpiritibus dono accepiße, quæ omnes ictus, ſiue punctim, ſeu cæſim illatos, ſine omni noxa ac læſione, exceperit, Zonamq. auream uictoriæ, qua cinctus, maximè concitatum, in hoſtes impetum fecit, admiratione omnium, nunquã deuinci potuit. Ii etiam ſæpe fœdus, cum hominibus inire ſolent, ita tamen, ut in neceſsitatibus urgentibus, uocati, ipſis præſto ſint, auxilioq. ueniant, uentos, ſcilicet nauigantibus, quibuſdam magicis nodis, uendentes, quorum opera, nauigia, uelis remiſq. agitata, ſic remorantur, ut niſi tranſtris, uirginum excrementis, illitis, minimè loco moueri queant: nec mirum, cùm hoc fœtore, ſe ignominia affici, intelligant. hi etiam, inſtar famulorum, operas ſuas pecunia locare ſolent, in quadam Noruegiæ reione, uti paſsim fide digni ſcriptores aſſerunt, frequentius tamen, apud Bircarelos, eiuſdem prouinciæ populos, magis tamen Boreales: cùm enim eius loci incolæ, rura ſua fodere, in animo habent, in quandam profecti ſpatioſam uallem, magno clamore, ſintne aliqui operas ſuas locaturi, quærunt, e ueſtigio plures reperiri uoce quadam, quaſi Echo, reſonare, audiunt, quibuſcum ſic paciſcũtur, ut relicta ſupra lapidem conſtitutam mercedem, actutum, nemine uidente, ſurripiant. quos in uſus eas conferant, mirum certe, cùm nulla indigeant pecunia dæmones, niſi ut eam AntiChriſto, iniquitatis filio, eiuſq. mẽbris,

bris, oportunam ſuggerant, id quod cuidam ariolo theſauros abditos inquirenti à ſpiritu quodam reſpõſum eſt, ſicuti pro certo ſcio, ac rem noui. In quorum, præterea regione, & alios reperiri ſpiritus dicuntur, quos Cobalos nuncupãt, qui nunquam apertè maleſe ciſſe, niſi prius cachinnis, alijſq. iniurijs laceſſiti; iter facientibus occurrẽtes ſalutant, prætereũt hos, quandoq. & gradum ſiſtentes, colloquuntur, ſemper tamẽ, quoaduſq. recedant, incogniti. Sunt & alij, quos non ſine diſcrimine periculoq. uitæ, cernere licet, hos uulgus noſtrarum mulierculaꝛum, Vmbras appellat, Latini uerò ſcriptores, Genios malos, qui etiam morituris, per aliqua ſigna apparent, uti magnis terroribus, horrendis ſtrepitibus, ac uocibus, nocturnis, auium, ſpecie infauſtarum, formarum terrorem incutientiũ, ac noctu antambulonum ignium, ut & ego in mea patria, cum alijs plurimis, uidiſſe ſatis memini, Inter quos extitit Rotilius Poberius, tã natalium, quàm doctoratus, inſignibus clariſsimus, uir prudentiæ ac iudicij eximij, ut qui non cuiuslibet inſtabili famæ, uento, ni res ſubſit, rapitur. In eminentia uero ſumma conſtitutis principibus, etiam per maiora ſigna, ſeſe dæmones oſtentare ſolent, uti per fulgura, Cæſari Auguſto, à cuius ſtatua, flamma decidens, cùm primam abſtuliſſet literam, hac uoce, æſar, relicta, ſic Deum antiqui Hetruſci nominabãt, eius obitum intra centum dies, ſubſecuturum, aruſpices ſignificarunt. idemq. Iuliano apoſtatæ accidit, demiſſo cælitus igne, dum ſuis ſacrificaret idolis, & ſi interdum

 ingra-

ingratis ac ſæuis principibus, ſub humana ſpecie, uiſi ſint, quibus, ut in ſuos benefactores ingratorum nota inuſtis ceu ipſi in culpa aduerſus ſuum creatorem, applaudentibus horrida locuti ſunt. ex his unus repertus eſt Dion, in Dionyſium admodum ingrato animo, alter Sylla in Marium, tertius, Brutus in C. Cæſarem, atq. idem Iulianus in Conſtantinum, quinimmo, ut alter Iudas, cõtra Ieſum noſtrum Saluatorem, cuius beneficio ſacro baptiſmate ablutus erat, omnium longè ingratiſſimus, qui edicto publico in uniuerſum cauit, ut omnes Chriſtum, uerum lumen, in quo cuncti uiuimus, mouemur, & ſumus, horribiliter tamen contemnerent, contumeliaq. afficerent, atq. huic, quem cernimus, ſoli, quò nobis ſeruiret, effecto hymnos, quos ipſe impius condiderat, pſallerent, ac canerent. Cæterum, reſtant & alij dæmones, qui ſæpenumero in argentifodinis conſpiciuntur, quemadmodum paucis ab hinc annis Annæbergæ in Germania factum, ubi horum quidam crebrius, opus ibi faciẽtibus uiſus, tandem eorum duodecim ueneno to halitu interemit, perinde ut Eneborgij, in cuius fodinis, pluribus alijs ocſis, habitu cuiuſdam cucullati arreptum hominem, in mineræ profundum præcipitauit. Neq. ſilentio prætereundum duxi, diuerſa dæmonum genera, paſſim in his fodinis reperiri, quorum alii qui ſaxa confringunt, cauantq. urnis, ac titulis ingerunt, rotulas, & cochleas, quibus tractoriæ machinæ ſurſum eleuantur, ſæpe mouent, ac ceu ſolares radij è moto reflectuntur ſpeculo, micantes, quolibet fodina

rum

rum loco, ſeſe oſtendunt. ſunt & qui rixu, cachinniſq. operas ſolummodo inſiliunt: quidam horum præſentia ſolummodo perterrent: alij autem tantùm uideri cupiũt, cætera omnino exterius otioſi. Verùm enimuerò non poſſum ſatis non mirari, dæmones adeò frequẽter in his fodinis uerſari, ubi hiſce in rebus, haud quaſi Ophanim, ut Hebræi aiunt, conſiſtere poßunt, cùm nullum bonum eſt, quod hi, malitia, qua ſunt, potiſſimum ſtudeant, niſi quòd Deus Opt. Max. ubi dæmones, plus mortales auro & argento, fallere ſoleant, infinita prouidentia ſua uult, ut uel hac in ſenſus incurrenti imagine, frequentius in terræ abditis theſauris, quàm alibi compareant, & ſi omnibus in rebus, quæ gratiam continent, tantum exceptis, ſiue ſint colores, ſiue ſoni, ſeu diuerſa tam odorum, quàm ſaporum genera, ſiue ſermones, mira eorum aſtutia, clam ſubeße conſueuerunt. quò nos relicto & contempto rerum abuſu, uerũ amplectamur uſum. Quo circa, res non ſuſpicione caret, quod omnes theſauri, aut humo, aut aqua, temporum iniuria, obruti, AntiChriſto à dæmonibus, cuſtodiantur. Telchines, dæmones, in theſauris cuſtodiendis occupatos nominant, quos occiſorum quorundam animas incantationibus uinctas, uulgus eſſe, ſibi ſomniat, cùm animæ, uti & dictum iam eſt, nullo pacto ligari queant, niſi à ſolo Deo, Creatore. Namq. ſi animæ ibi uinculis conſtrictæ, potius, quam dæmones eſſent, quidam malefici, haud tot uiſiones, quæ non niſi dæmonum eſſe poſſunt, apud theſauros, experirentur,

tur, nonnullis hanc ſtultitiam ſectantibus, quorum numerus eſt non exiguus, dæmonum dolis ſic circumuenti, quibuſdam uſi uirgis magicis, nonnullis diabolo oblatis ſacrificijs, terram tremere, montes ruinam minari, aliaſq. illuſiones, ſentiunt, quiq. ut plurimum, ſpe lactati inani, uitam in extrema paupertate degunt, feliciores tamē, quàm ſi his infelicibus diuitijs potiti fuiſſent, cum à malis ſpiritibus, nihil niſi malum, proficiſci poſſit. Quæ uerò execranda ſcelera, hoc, diabolicis cupiditatibus allectum, genus hominum, intentata relinquit, diuitiarum potiundarum ergò, cum uel Sacramenta ipſa, occluſa in delubris, uiolare non dubitat? dæmonibus, his, an hanc rem opus eſſe, ſecundum quietem, uel in uigilia ipſis perſuadentibus, infeliciſſimi, omnium, animæ ſalutem, tam turpiter, ob uanam ſpem exigui lucelli, proſtituē tes; ut haud ita pridem ſacerdoti cuidam Norimbergenſi, uſuuenit, qui ſolicito ſtudio huic rei incumbens, à diabolo, ſub canis forma, in arca, interemptus eſt. ſimile quiddam et nuper Neapoli auditum. nonnulli enim, inhiantes eiuſmodi falſis diuitijs, ut canis ille Aeſopicus, umbræ, à necromante allecti, qui dæmonem, mortui cranio, ut theſaurum demonſtraret, ſe inuitaſſe, fabulatus eſt, ubi tandem ad locum deſtinatum uentum eſt, omnes, cùm quatuor eorum eſſent numero, uitam cum morte commutare coacti ſunt: egregiam uerò laudem, ſpoliaq. ampla reportā tes. Quod & alij cuidam, diuerſis tamen de cauſis, accidit. hic enim cum ſerpentes pleróſq. in quādam fo

ueam

ueam, edoctus à quodam Marſo, quò ex horum animalium pulmento, ut alter Melampus ac Apollonius Thyaneus, uoces calleret, magico initiatus Carmine, perreptare adigeret, à quodam omnium maximo, ingredi reluctante, angue cauda implicita ad ſoueam raptus, occiſus eſt. deniq. nullum nõ mouent lapidem, peruerſiſſimi dæmones, ut aliqua noceant. libera tamen uoluntas, quò horum fraudibus, non aſſentiri poſſunt, hominibus haud ablata eſt. Cumq. in omnes nocendi occaſiones, ut & ante dictum eſt, ſint intentiſſimi, & inclinationes cuiuſq. habeant perſpectiſſimas, Deo permittẽte, noſtriſq. peccatis id efflagitantibus, nunc hos mutos, eos ſurdos, cæcos illos, debiles ac membris mutilatis, mancos reddunt alios, nec aliquod, ex omnibus, ægritudinum generibus, reperias, quod non confeſtim, ni ab angelis prohibeantur, inferre poſſint, ut patet ex Iobe, quem tot flagellis percußerunt. Ex quo fit, ut multi patiantur morbum Herculeum, capitum dolores, paralyſin, tormina, podagram, icterum, ſebrium diuerſa horum genera, lepram, animiq. quod maxime exitiale, furorẽ, & quod nonnunquàm uarias res, extrinſecus corporibus immittunt, ſæpe fit, ut exorcizando, ijs affecti, acus, capillos, clauos, aliaq. ſimilia reijciant, quæ non ſemper apparentia, ut aliqui uoluere, exiſtunt, ubi ſæpenumero, uera fuiße, repertum eſt; uti cernere licet, in Piceno apud Sanctum Brandanum, in beati Iacobi æde, in qua hæc, atq. maiora, è laquearibus pendentia, omnium conſpectui ſunt expoſita. Nec

mira res eſt, & ſi hæc euomere, quæ antea in pulue rem contrita, ijsdem ingeſta ſunt, intusq. ut rurſus coaleſcant, ob imperium, quod in materiam habent, ut dictum eſt, nullo negocio, efficiunt. Nec minorem meretur admirationem, quòd ab ijs occupati energu meni, diuerſis linguis, nunquã antea edoctis, garriãt, etſi, quid dicant, ipſi miſeri haud intelligant, hinc à ueritate alienum, apparet, quod nonnulli commenti ſunt, dæmones, rarò alienæ ab obſeſſis lingua, uerba facere, ob barbariſmos ac ſolæciſmos, quos loquendo incurrerent, quaſi uerò, quas occupant linguas non, pro arbitrio mouere, uocesq. reddere, queant, cùm Diuus etiam Hieronimus teſtetur, quendam dæmoniacum locutum admodum eleganter, lingua Grçca, Arabica, Hebræa, ac Chaldæa, omnibus ijs, à ſua uernacula, diuerſiſſimis. ac Hieronymus Cardanus, rerum naturalium, haud indiligens, indagator, expreſsè affirmat, ſe audiuiſſe, quendam Phliarium, Vmbrũ, Germanica, quã nũquam didicerat, locutum fuiſſe. & Pſellus, quampiam Græcam mulierem, Armonicè reſpondiſſe, inquit. Græca eandem & uſum fuiſſe, alium quendam Gallum morbo laborantem regio Fernerius aſſeuerat. quàmuis me non latet, hoc, pro more uſitato dæmones ſemper feciſſe, ut aliena, à uernacula obſeſſi lingua, uterentur, quo potius incertum aliquid blaterare, quàm eloqui, appareret: quẽadmodum non ita pridem accidit Panormi, mihi ipſi Latinè ac Græce loquenti cum puella ruſtica, idq. de induſtria, quam à dæmone obſeſſam, parentes eius,

ad

ad Diuæ Chriſtinæ templũ, uinctam, magno labore, nec minore uitæ diſcrimine, quò hoc malo liberaretur, adduxerunt. quæ, & ſi nonnullis de rebus interrogata, non uana reſponderet, non tamen id fecit, ſine magna uocabulorum ſtribiligine. quod equidem factum crediderim, ut hi mendaces ſpiritus, aſtantibus interfectorum animæ, eſſe uideantur, ſæpè alias has mentientes; aut quòd dei ſpiritũ, quod utique ſtudent, ſuperbia quadam, in hoc æmulentur, qui ita Prophetarum linguas in futuris populo prædicendis, ut præſens ferebat conditio, & flexit, & rexit, ut uideri poteſt in Amos ac Eſaiæ prophetijs, quorũ ille ſimpliciter abſque ullo ornatu, hic uerò, admodũ concinnè diſerteq. locutus eſt. diuinum enim illud numen ſenſim, ac paulatim, naturam quam inhabitat, perficit, non uerò ita repente immutat, ut deſtruere uideatur, non quod energumenorum linguam, ad libitum, quocũque modo, flectere, nequeat, ut nonnulli finxerũt, in hoc decepti, qui neque dęmones, id poſſe, ſibi perſuaſerunt. Hæc autem, cuius modo facta eſt mentio, puella, tandem huiuſce ſanctæ interceſſione, (quam, ut & reliqua, incaſſum tamen hæretici, allatrant) libera ac ſuperſtes, reddita, uiribus at eneruata, ut antea dicta omnia, obliuioni tradiderit, miſera tota attonita, nec pedibus conſiſtere potens, uſque adeò, cùm a ſpiritu corriperetur, exagitata, ut ægrè à duobus hominibus, cathenis cõſtringeretur. deplorandum profecto malum, tantam his nequam ſpiritibus. in hominibus miſeris, excarnificandis, poteſtã

tem,relictam ob noſtra peccata. Ad hoc uerò meum, cum energumena hæc habitum colloquium, qui mecum aderant, profeſſione Peripatetici, ita quidem obſtupuerunt,ut palàm profeſsi ſint, ſe haud Ariſtotelem poſt hac,hos negantem ſpiritus, reipſa, poſſe defendere in eo,cum nullo pacto, quæ ſuis perceperant auribus,humori alicui peccanti, ſicut nec cuipiam extaſi, cœliq. influxui, cum à particula procederet intellictili ſubſtantia,ut horum moris eſt,adſcribere poſſe. Omitto nunc,quod interdum,inter expellẽdum,diuerſa poſſeſſorũ membra tumefacere,expulſi, faces exſtinguere, ac tegulas, feneſtraſq. uitreas,ubi eorum uſus eſt,frangere: ſicut de tegulis uidere eſt,in Sicilia, apud Sãctum Philippum,ubi & aliquę uiſæ ſunt arreptitiæ cum lyra excellenter ſonuiſſe, dũ rudes ac inexpertes eſſẽt,ut Sappho ac Corynna harum quælibet uideretur. Qui Dæmones etſi maximæ ſint potentiæ, haud tamen, uno & eodem tempore unus, & idem diuerſos obſidere poteſt, quàmuis, quod & in ſua Panoplia, Vilelmus Lindanus, aſſerit, ut unum ſcilicet, propria exerceat ac defatiget, eſſentia, alterum uerò quia ſua ſpiritus, uicerant, malitia, affectu, de eodem tamen uitio, dum tentant,quod uel magno diſtantes interuallo,euenire poſſe nihil diſcrepant, in hoc, Theologi. Adhæc, hic ſpiritus malignus, uidens Salomoni, arte quadam reperta thymiamata, uincula aquamq. ad hibendo, ab Hebræis, in יהוה *nomine,ut quos obſiderent dæmones, expellerentur,*

cogi.

cogi. ipſe fraudis ſuæ non immemor, ſtatim, quò ſuperſtitiones magis cumularentur, ut Aegyptijs uicinis,ut hoc imitarentur,perſuaſit.quo factum, ut non modo taurum oſtendendo,ac Barim(ſic enim nauiculam,in qua Oſiridis reliquias aſſeruabant,uocantes) fugere dæmones, ſimulauere: uerùm & nonnullis minis uerborum,& inanitatibus, ut cœlum ſcindere,Serapis ſacra diuulgare,eiusq. occultum nomen, Τογων patefacere,quod ſibi,proh ſcelus ac nefas, arrogauit,execrando,omniumq. maximo piaculo: ex quo Deus,ſuum,quod idem ſonat יהוה Moyſi,oſtenderat. Quod etiam in alijs rebus naturalibus plurimis,ab ijs,olim factitatum eſt,ut ſerico, Ariſtrologia,uerbena,ſquilla,ruta,rhamno,ac ſulphure; quæ omnia Platonici, in hos nequam ſpiritus, aut proprijs,quas habent,qualitatibus, aut abſtruſa eorum uirtute, quòd corpore tectos imaginati ſunt; a quorum tamen opinione,quodammodo, diſſentire uidetur. Raimundus Lullius,dum,Dei, quem infinitum dæmones læſerunt,iuſtitiæ conuenire, ait,ut quoquo queat pacto pœnas ab his ſonticis ſpiritibus, exigat;& propterea,id diuinæ obedientiæ poteſtati,apertè adſcribere,uidetur. Cæterũ,non pauci ſecretiores ſapienes, haud ullis hiſce uirtutibus, dæmones perpeti,aiunt,ſed quadam,qua hæc inferiora, ſuperioribus aduerſantur,analogia, aut ex oppoſita Intelligentiarum propria uirtute, cunctis rerum generibus(ut ſecretiores uolunt)præſidentium,quam tãtum referunt, ut non modò his in rebus, quæ ſenſu

percipiuntur,ſatis magna uideri, ex muſtela, inquiunt, quæ uiſæ rubetæ,uel ſtridens,hianti ori, moribunda,ſeſe ingerit: uerùm etiam,& in ijs,quæ ſenſu carent,ut ex ouillis chordis,quæ ex lupo,fidibus, in lyra,è regione,concinnè alias ſonoræ,quaſi obmuteſcũt,id quod ex his quoque maximè elucere uolũt, quæ altius in brutis, quàm eorum fert natura, fieri inſpiciunt:cùm hoc,ni foret, quonam pacto,aiunt,canis,quadam herba,ſuis torminibus medetur? Quo etiam cancer,morſus ab angue,ſtatim calaminto,adhæret? Aut,quis hirundini,cæcos pullorum oculos, ſanare,oſtendit? quis coruo,ut quodam,excocta oua, lapillo prolifica reddat,refrigerare,demonſtrauit? à quibus omnibus,maior Theologorum pars,diſſentit, qui clarius referunt,demones,uerè his rebus expelli, nõ quòd ſenſu quicque in ſe,aliaq. uirtute,ſeu obedientia poteſtate,polleant: ſed propter ea,quæ, ex his animo percipiunt, ut agerent olim, ob circulum, apud Aegyptios,atque ob aquã,apud ferè omnes gẽtes.horum namq. alter,perfectiori ſua forma & nota, Deum ſignificabat,& alter,futurum, quo ab eorum poteſtate,eripi debebamus, baptiſmum, innuebat. Quànquam non negauerim, hos interdum ſpiritus,cùm eos, Diuina ira plus affligere,non ſinit,harum,propria, rerum uirtute, atro expulſo, quo uexabant,humore,ſponte,ubi non ſit, quò perturbent, non tamen quòd ipſi afficiantur, cùm hoc nequeant, obſeſſos relinquere,ut ſacra Scriptura perhibet,Sauli eueniſſe,his occupato ſpiritibus, Dauid lyra,à Dei

edo-

edoctum ſpiritu, dulciſſimè canentem, ac Tobiam, Saræ coniugi, iiſdem admodum afflictæ, ab angelo inſtructum, ex piſcis iecinoris ſuffitu, ut etiam oſtendit Ioſephus, hiſtoricorum, ob ueritatē, omnium laudatiſſimus, qui dæmonem expulſum a quodam ener gumeno, Barabæ, filio flāmæ non abſimili, narrat. Et Cardanus quoque, qui Panaceum medicum, efficaci medela, Phliarium quendam, dæmoniacum, ſanaſſe, teſtatur. id quod equidem affirmare, auſerim. Cum enim frequentius, ab Ephialti noctu, opprimi ſolitus eſſem, quadam uſus potione, quam mihi prōpto animo, communicauit, Ioannes Baptiſta Carpanzanus, uir haud unquàm ſatis laudati ingenij, Iuriumq. doctor eximius, nunquā poſtea amplius illam nocturnā oppreſſionem expertus ſum: quibus certè rebus, & noſtri ſacerdotes, frequētèr exorcizādo, uti poſſunt, non tamen niſi ijs, prius benedictis. addi enim preci bus, non exiguam, propriæ uirtuti, energiam, ob Chriſti, ſanctorumq. merita, certum eſt: alioqui hi ſpiritus, inter exeundum, magis, quod ſæpe faciunt, nocere poſſent. Dæmones porrò, raro in locis conſuetis, ſeſe hominibus obijciunt, quin perniciem ac ruinam præſeferant, quod uel hinc apertè dæmonſtratur. Friburgi, apud Carelos, ubi aſsidui horū ſpectrorum cō ſpectus repentinum præſidis obitum portendit, ac Parmæ apud Ciſalpinos, quadam in Torellorum tur ri, ubi raro hæc phantaſmata conſpiciuntur, quin mors alicuius eiuſdem familiæ, intra paucos menſes, ſubſequatur. Paucis quoque annis ab hinc, in no

ſtra uſuuenit patria, in qua is iniquus homo (ſic enim ſcriptura dæmonem, ob humanæ ſimilitudinis ſubreptionem, appellat, ſpecie perpulchræ cuidam puellæ, apparuit, perſuaſitq. ut ſuis parentibus denuntiaret, ingentem theſaurum à maioribus, in domus eorum angulo, reconditum, terraq. ſepultum, latere, quocirca læto ac alacri animo, effodiendo eruerēt, facturum enim ſeſe recepit, ut eo quam primum potirentur. Puella hæc, pro ſexus ratione, plus ſatis credulo, lætaq. parentibus hæc gratulabunda, refert, qui rei nouitate & admiratione ducti obſtupeſcentes, fidem adhibent, uti rei non dubiæ (natura enim ſic comparatum eſt, ut, quod impensè expetimus, facilius etiam credamus) præſertim cùm eſſent pauperculi, rumoreq. quodam, de theſauro illo, antea, ſparſo, confirmati. nulla itaq. interpoſita mora, hilari animo ſummis laboribus terram, uſque ad ima domus fundamenta, effodiunt, cùmq. ſigna non nulla primùm offenderent, iam multo certius & ipſum theſaurum, ſperāt, qua de re indies magis magisq. terrā, effodi unt, ſic Thelchinum uerſutia, maiora indicia, oſtendentium, deludebantur, ut tantùm non, domus, non corrueret, eosq. ad unū omnes opprimeret. uti Floron, Dæmonis nomen eſt, quendam aureo nummo cuiuſdā parietis effoſſi fundamenti ruina oppreſsiſſe fertur. Verum cùm primum id ſpectrum, quod tentaret, hac uia ſibi non ſucceſſiſſe, uidit, alia aggreſſum eſt: tantis enim ac tam crebris horrendis ſtrepitibus ac terroribus, domum illā, in-

feſtare

ſeſtare cœpit, ut miſeri incolæ, ea de cauſa, emigrare, eamq. deſerere, coacti ſint, iam adhuc in hunc uſque diem inhabitatoribus deſtituta, etiam tranſeuntibus formidabilem, minatur ruinam. Solet autem, quod dictum eſt de hac puella, diabolus frequentius iuuenilem ſexum adoriri, non quòd inter hunc, & illum, aliqua ſit cognatio, aut naturæ, aut uoluntatum, ſimilitudo, ſed ut imbecillioris iudicij, promptius fallant, ac Deum, in ueteri teſtamento, forma ueuſtos iuuenes, ſibi ſortiri, mandantem, & hoc, uti in alijs multis, æmuletur, contemnatq.. Aliud porrò, ab hoc, non tamen multum diſſimile, ibidem, alteri cuidam mulieri, paulo poſt, ſeſe obiecit, cuius maritus, ea de re, multum mecum, ac cum nonnullis Zenebotis, deuotisq. ſacerdotibus, contulit, ratus id ſpectrum animam eſſe, cuiuſdam ſuæ materteræ, nuper uita functæ, cum huius formam habitumq. ſimularet, eoq. impenſius hoc perſuaſus, quòd uxorem, quo pauperibus eleemoſynas largiretur, preces aſſiduas funderet, miſſasq. celebrari curaret, ab hoc ſolicitè moneri, audiret, addens ſpectrum, mulierem hæc procurando, & ſibi, ſuæq. familiæ uniuerſæ, rem maximè utilem, facturam. Fraus tamen hæc latens, tandem, prodita eſt, illud nempe familiarem conſuetudinem cum hac muliere, amplexibus eius fruendo, contraxiſſe, ea etiam inuita & repugnante, non abſtinuiſſe, donec tandem, pluribus religioſorum interceſſionibus apud Deum, miſſarumq. beneficijs, ab hoc turpiſſimo congreſſu,

greſſu, liberata fuit: quam tamen, magna calamitas familiæq. excidium ſtatim ſubſecuta eſt. Annis non ita multis poſt, uel idem, uel æqualis ſpurcitiei impurusq. ſpiritus, nocte intempeſta, in quodam uirginum Deo *ſacratarum, monaſterio, apparuit, unam tantum, etſi plures ibi commorabantur, aſſectans, abſcondito nobis forſan* Dei *iudicio, ob parentum aliquod crimen commiſſum, ad quod & liberi ſolent eſſe proni. hinc maximi excitati ſunt rumores, per bimeſtre temporis ſpatium, hac re perdurante. cumq. tandem miſera, ac cæteris magis infelix, ſocias maximè fidas, hanc rem amplius non celaret, ego rogatus, haud inuitus eò me contuli, obſeſſam, uel ex primo aſpectu, ſtatim agnoſcens, ſubtriſtem enim attonitamq. ſubindicabat. commiſeratione itaq. motus, animo forti ac præſenti eſſet, hortabar, ſubijciens, ut omnino hoc ſpectrum, quod neminem, niſi uolentem, trahere poſſet, præ ſe contemneret. ad quæ ſubito & de improuiſo, nihil tale opinanti, in præſentia trium uirorum, haud ita uulgarium, ſanctimonialiumq. frequenti numero, è quodam cœnaculi foramine, quo funis campanæ propendebat, hic impurus ſpiritus, caput exerendo, truci aſpectu mihi apparuit, capite nempe criſpo, miento raſo, uultuq. tam fœdo, ac horrendo, ut potius terribilem* Cephum, *quàm hominem referret, equidem, ſedens, ſurrexi, quid agerem neſcius, in maximos clamores, minasq. extemplo erupi, aſtantesq. hæc*

ſtupentes,

ſtupentes, rei huius uiſæ, certiores reddidi, non deſiſtens a clamoribus, donec ſpectrum, ijs, in fugam agerem: quod paulo poſt, abiuratum, ſignum aliquod, teſtimonij ueritatis ergo, oſtendere, iuſſum eſt, ſine mora, miſeram illam per ſcalas, more conſueto, deſcendere, poſtulat, quam ante imaginem ſanctiſſimam crucifixi, miſerum ac horrendum in modum aggreſſum eſt, defatigauitq.: Nec, etiam, me latet, præter hoc & aliud, magis horrendum contigiſſe: ſpectrum enim quoddam, in domo apparens cuiuſdam, tantas turbas, tamq. frequentes dedit, ut cuncti inhabitantes, metu ac terrore perculſi, eamq. relinquere, adigerentur: huius fama attractus, comitatus nonnullis ætate me prouectioribus, locum adij, hinc unus cæteris audacior, in exponendo ſe periculis, in aulæ medio, in hæc uerba clamore prorupit magno: ſi uerè (inquit) ſpiritus es, nec res, uti credo, aliqua inanis ac friuola, me lapide petas, uelim, cernuum interea ſeſe deflexit, extemplo, quod iubetur facit, coteq. duorum pondo, humerum eius tetigit, at ictu tam leui irritoq., ut nihil mali perciperet, etſi lapis tanto cum ſtrepitu proiectus uidebatur, ut a pauimento reſiliens in uaſa quædam proxima, magno fragore, nullum tamen horum læſerit, aut confregerit: ſumma aſtantium, admiratione, uariaq. de huius lapidis ictu, opinione: ſanioris, mea ſententia, iudicij, ſaxum illud per aerem, ut paleam a uento delatum fuiſſe, dixere: rumorem uerò il-

lum auribus uehementer obſtrepentem, aut in noſtra tantùm phantaſia reſonuiſſe, aut ex aeris colliſione, alio tamen modo, quàm ex ſaxi ictu, reſilientem: nec mirum, dæmones in homines, peccatis præſertim, præ cæteris, magis pollutos, ſaxa iaculari poſſe, cum & à Sanctis non abſtinuerint, uti Romæ, ad ſanctam Sabinam, grande, cylindro non abſimile, ſaxum, quo Diuum Dominicum orantem, perimeret, a Dæmone proiectum, magna uidentium admiratione oſtenditur: hoc & perfeciſſet, niſi manus angelica, huius ſancti capiti imminens, auertiſſet malum. Præterea, idem ſpiritus cuiuſdam, qui ioco exorciſtam ageret, legebat enim abiurandi gratia Arioſtum poetam Hetruſcum manus, ac librum ſibi fœdari quaſi ſpermate quodam licore ſenſit, in eius forſan, quem patrarat, errorem, tum enim hirquitallire, qui deniq. uafer ſpiritus, quò recederet, cuidam ſeni domus hero, apparuit in ſomno, atque, ut hanc diceret ſuperſtitionem, inſinuauit, agedum frater Niche fuge, ſanctus adeſt Benedictus, manum ſi pollicem abſtulit reliquit: qua profecto dicta, erat enim ignarus, neque hac de re, doctiores conſuluit, ſtatim euanuit; at non abſque domus excidio. Adhæc, dæmones ipſos ſæpenumero faſcinationum & cauſas & auctores eſſe, in confeſſo eſt; etſi omnes Philoſophi, has, uel quædam occulta faſcinantis proprietate, prouenire, aſſerant, ob adiunctum cordis motum, quo corpus, immutatur, oculiq. inficiuntur,

uel ex eorum uehementi, malitioſaq. in faſcinandos, imaginatione, aut a quadam anuum natura, ſuppreſſam ob menſtruam purgationem, corrupta, qua tranſmiſſas ex talium oculis, tenues, uiroſosq. ſpiritus, ita aerem inficere, aiunt, ut pertenella puerorum lumina introeuntes, totum corpus, tabe ſubitanea, alioq. morbo, commaculent, ac interdum ipſa ſpecula frangunt ob oculos menſtruis laborantium; quin aliquem uoce priuari, quòd prior a lupo, uiſus ſit, ac ab uirulenti Baſiliſci oculis, conſpectos occidere ferunt. Quos enim, uerò omnes, naturæ tantùm hunc effectum adſcribentes, & errare & decipi, uel hinc manifeſtum eſt, quòd nemo, quantumuis animi ac uoluntatis malignæ, reperiatur, ut ſuo ſolum modo aſpectu, uel occulta ui, Camelum in foueam uiſu præcipitet, ac uerbis, machinam, qua ſericum colligitur, derepente frangat, in pelui, aquam in ſanguineum colorem permutet, bouemq. robuſtiſſimum, quod in noſtra accidit urbe, occidat. arbores, ut ſcribit Plinius, è ueſtigio aridas reddat. ſicuti olim fecerunt Triballi, & nunc fit a biarmijs, qui quidem homines nonnullis iaculis, nodiſq. magicis ita ligare, conſueuere, ut neque ſic uincti, corpore liberi, nec mentis compotes ſint, at ad extremam maciem his faſcinij uinculis redacti, uitam tabeſcendo, miſerè finiant. Neque hoc a ſuperiori anima in inferiorem, utpote, ab intellectu, in ſenſum imprimi, ullo poteſt modo, ut aliqui falsò imaginati ſunt, quorum

rum Auicenna caput, qui uel in abſentem, ne dicam præſentem hominem hoc malum, ex forti imaginatione, malitioſaq. natura, inferri poſſe affirmat: nec, ut alijs placet, ex quadam genij proprietate proficiſcitur, ut hinc Auguſtum, Marco Antonio formidabilem fuiſſe, ferunt; nec a certa cœli influentia, neque ab ulla intelligentiarum uirtute; non ab aliqua animæ poteſtate: quoniam, ſi intelligentiæ cunctis animabus, longè ſuperiores, ſine alterius agentis adminiculo, id præualent, quo modo animæ omnium ſpiritalium ſubſtantiarum natura infimæ, id præualebunt abſque medio, ſuis ipſarum tantùm prauis imaginationibus, occultiſue, (ut uolunt) proprietatibus? haud uerè præualebunt, præſertim, cùm nihil in naturæ, uel in accidentis formas tranſmutari, niſi per medium, contingat: neque a ſyderum ui, cùm hæc ſenſim operentur, euenire, poſſibile eſt. Cæteroqui, naturæ ſi ſolummodo eſſent effectus, nec tam raró acciderent, neque etiam ab angelis, hæc mala patrari, credibile eſt, cùm his nihil cum prauis ac peccatoribus commercij exiſtit, ut eſt hoc faſcinantium genus. Reliquum igitur eſt, ut hæc dæmonum uerſutia fiant, qui frequenter malorum cupiditatibus, diuino tamen permiſſu, reſpondent, cùm diabolus eiuſmodi malis hominibus, ut ſeruis, mancipijs potius ac inſtrumentis ſuis utatur, eoſque huc atque illuc impellat. quod uidere eſt, in exemplo, cuiuſdam mulieris Vveſtphalæ, quæ imprecationibus dirisq. execrationibus effecit,

ne filius ipſius loco moueri poſſet, immobilem, inſtar ſtatuæ, reddens, quod & aliæ imprecatæ feciſſe traduntur: ad hæc & alia facinora hi peruerſi ſpiritus; per non minus inſtrumenta peruerſa, homines, uetulas potiſſimum nonnullas, efficere conſueuerunt, non per ea tantùm, quæ uim a natura, herbarum, radicum ſuccis ac ſuffitu, gemmarumq. uirtute habent, de quibus multa ſcripſit Zoroaſtres, Battrorum rex, Hermes Aegyptius, Gemma Babylonicus, Orpheus Græcus, Euax Arabs, ac noſter Albertus Magnus: licet poſſint, ac interdum utantur, uerùm etiam, per quæ, nihil exteriori contactu, efficiunt, corporeo, atque hæc agendo, haud quicquam, per ſe ipſos malefici, ſuis uiribus innixi, peragunt, etſi ſuis manibus, uarios affligant dolores, ac infirmitates, quibus lactantes puerulos crebrò afficiunt, ut in Acheruntinos factum perhibent infantes, quibus utique uagientibus ac lactantibus uix quatuor ſufficerent mulieres: hos noſtrates ſic famelicos in dies tamen maceſcentes puellos uagiones appellitant: uincula etiam rumpunt, peſtem inferunt, auferuntq., ut Romæ egiſſe ferunt quendam Græculum Ioui, bouem litantem. At, dæmonibus tantùm, quod optant, uerbo, aut aliquo ſigno, quibus cum pacti ſunt, ſignificant. Ex cunctis autem, quæ parautur ab ipſis ueneficijs, hoc peſtilentiſſimum eſt, etſi frequentius, nexus illud genus, quo nonnullis nodis magicis, quos in ligulis, ter, in ſanctiſſimæ Triadis contemptum nectunt, uel

in

in certis fabis lineis, quibus lemures, ſi nigræ erant, domo expelli ſibi perſuadebant antiqui, etiam in ferro, ſignis, omnium maximè deteſtandum ueneficium, quod dæmones, ex pacto, tamdiu eorum prauo deſiderio, præſto ſunt, ac reſpondent, quamdiu ſigna, ubi ueneficia his nodis mathematicis perſiſtunt, durantq.. Atque hæc, etſi non ſine maximo hominum cruciatu, diuerſa in membra, & nonnumquàm totum in corpus, letifero, affligente dolore, inſerantur: nihilominus frequenter eius, abſque aliquo, quem maleficio affecerunt, dolore, uel tantillo cruciatu, in naturæ membrum, quod eò magis hi ſpiritus facere uidentur, quò hoc debilitato, propagatio hominum maximè impediatur, quod ij potiſſimum in uotis optatisq. habent, quò prædeſtinatorum numerus tardius expleatur, ob quem, & intelligentiæ cælos, potius mouent, quàm ut, Deo, uti Philoſophi inquiunt, aſſimilentur, quorum cauſa, cuncta alia facta apparent, cùm hoc creandi modo actum, qui ad ſummam Dei charitatem ſpectat, multum interturbant ac impediunt: aut quòd, cum hoc membrum noſtri ortus cauſa aliqua ſit, qui in peccatis & naſcimur & concipimur, Deus quoque, ordine iuſtitiæ ſuæ, id magis alijs, affici a malis, concedit. Vnde plures in cubili Aſmodeum, luxuriæ principem, quàm in conuiuio Mammonam, interfeciſse, ferunt. Maribus porrò & fœminis, hæc ueneficia, ſtruuntur, quorum illi dupliciter ligantur, ad erectionem eius impotentes redditi, abo-

minatione coniugij; at etſi erigatur aliquando, ad rem tamen Veneream, prolemq. ſuſcitandam, ineptum eſt. utroque modo nonnullos ligatos fuiſſe, non me latet: has uero, diuerſis impediri præſtigijs, quos tamen omnes diabolicis illis tricis, cum philtra eiuſmodi non ſemper perpetua ſint, conſtat ſolui. aut a Deo, aut angelo, propria, qua præualet, uirtute, modo dæmone uincente, ſuperiore; ſin enim fuerit inferior, nihil contra eum, ut propria ui præualeat, quoniam, & intelligendo, & mouendo, haud parum, naturæ excellentia, nobilitasq. præſtat. atque etiam ab homine, uel hac cælitus ſibi facta poteſtate, uel precibus impetrata, aut & eorundem dæmonum aſtutia ac fraudibus, ab ipſis maleficis, magico ritu ad hoc inuitatorum, qui hoc genus, nunc uincula, aliaq. cætera, quæ ipſis infliguntur mala, quo quidem pacto, Iſchiaticos, carmine conualeſcere, Theophraſtus memoriæ prodidit, ac etiam nonnullis uerbis luxatis membris, Cato auxiliari, tradidit, & ſanguinem ſiſti Homerus, inquit, quædam uerba, in ſchedula, collo appenſa, febrim fugare, Serenus Sammonicus ait, ac Fernelius, chartula quadam, una nocte, icterum a toto icterici cuiuſdam corpore, abſterſum, narrat, nosq., quadam aquæ phiala, ſolaribus radijs expoſita, in ægroti cuiuſpiam capite, ſubmuſſitantis carmina nonnulla, a periculoſo morbo, ereptum, uidimus, ut & alios plerosq. crucis ſigno aliquibus uerbis ſæpius muſſitatis ſanari, conſpeximus, ac

etiam tela, lanaq. quibuſdam uulneribus uel periculoſis nonnullas fœminas mederi perhibent, nec propterea hos maleficos, quò eiuſmodi tollant mala, adire, permiſſum, unquam fuit, quantumuis id interdum licitum eſſe, nonnulli aſſerant. quod uel ex hoc, quod ſequitur, clarè patet, cùm nuſpiam ab his magis, ſeu maleficis, huiuſmodi quicquam peti, tutum ac ſecurum ſit, nec, quin eo ipſo, magno nos polluamus peccati errore, fieri poſſit: nec ſunt facienda mala, ut eueniant bona. Fernelius támen auctor fide dignus aſſerit ſe uidiſſe, eiuſmodi modo dæmonum ope à morbis liberatos, pauló poſt, in eoſdem, ac etiam ſæuiores multo, recidiſſe. Nulla etenim, nobis cum dæmonibus intercedere debet, aut familiaritas, aut conſuetudo, cùm in ſacro baptiſmate, Deo nomen dantes, & obſtringentes fidem noſtram, diabolo, eiusq. inſtrumentis, apertè renunciauerimus. manifeſta enim, ac animæ corporiq. perniciosiſſima fraus eſt, quicquid dæmones agunt, quamuis prima fronte aliquid boni promittant, in ipſo tamen receſſu, nihil niſi extremum hominum excidium, æternumq. exitium, & habent, & quærunt. ipſa ueritate, atteſtante, quòd diabolus non ſit, niſi mendax & homicida. hæc eius nota, propria. hinc & Saul, Pythoniſſam conſulens, morte ob id, mulctatus eſt a Deo. Quæ impia facinora, enormiaq. ſcelera, haud cum pluribus uno actu fieri ulli ſuccedit malefico, non quòd Diabolus id minimè efficere poſſet.

Verùm,

Verùm, hoc accidit, aut quòd niſi in unum inuitantur, aut quòd Deus id in plures, ut Dæmonum uideatur impotentia, nequaquam ſinit. Atque hæc dixiſſe de his ſpiritibus nequam, ac immundis, eorumq. malitia, quàm breuiſſimè potuimus, ſatis eſt. Deoq. Opt. Max. ſiquid laude dignum uidetur, laus & honor in ſæcula, a quo & noſtrum eſſe, & ſcire dependet: cùm nos nihil proprium a nobis præter peccatum. Θεῷ δόξα. ἀμήν.

FINIS.

REGISTRVM.

† A B C D E F G H I K L M N O.

Omnes ſunt quaterniones, præter †, & O, qui ſunt duerniones.

Tabula per ſe patet.

VENETIIS, M. D. LXXXI.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

REGISTRVM.

† A B C D E F G H I K L M N O.

Omnes ſunt quaterniones, præter †, & O, qui ſunt duerniones.

Tabula per ſe patet.

VENETIIS, M. D. LXXXI.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE